

Bændablaðið

14. tölublað 2020 • Fimmtudagur 16. júlí • Blað nr.567 • 26. árg. • Upplag 32.000 • Vefur: bbl.is

Þessi bröndotta kýr lét sér fátt um finnast þegar ljósmyndari Einangrunarstöðvarinnar á Stóra-Ármóti smellti af mynd af nýbornum kálfi af Angus-kyni þar sem hann sýgur móður sína. Faðirinn er Emil av Lillebakken, sem er eitt af bestu Angus-nautunum sem eru í boði í Noregi, með 120 í kynbótæinkunn og gefur sérlega mikinn vaxtarhraða og kjötgæði. Í vor fæddust 6 Angus-kálfar á einangrunarstöðinni undan Emil, þrjár kvígur og þrjú naut. Fæðingarpungi á kvígunum var um og yfir 40 kg en nautin voru þyngri og upp undir 50 kg. Þá hafa fæðst 12 Angus-naut frá upphafi og 17 kvígur á einangrunarstöðinni, þar sem grunnurinn er lagður að nýjum holdanautastofni fyrir íslenska bændur þessi misserin.

Mynd / Halla Eygló Sveinsdóttir

Allar forsendur tollasamnings við ESB eru brostnar

— Endurskoða þarf úthlutunarkerfi tollkvóta og gera nýjan viðskiptasamning við ESB að mati bænda

Aukning tollkvóta við innflutning landbúnaðarvara og ný aðferð við úthlutun þeirra, sem leitt hefur til lægra útboðsverðs, kemur illa við innlenda búvöruframleiðendur. Áhrifanna er farið að gæta í afurðaverði til bænda en t.a.m. lækkuðu allar afurðastöðvar nýverið skilaverð á kýrkjöti til bænda um 10–12% með þeim skýringum m.a. að birgðasöfnun á hakki vegna stór- aukins innflutnings væri um að kenna.

Bændasamtök Íslands hafa óskað eftir fundi með Bjarna Benediktssyni fjármála- og efnahagsráðherra, sem fer með málefni tollgæslu í landinu, og Guðlaugi Þór Þórðarsyni utanríkisráðherra, sem er ábyrgur fyrir utanríkisviðskiptum, til þess að ræða um þá

alvarlegu stöðu sem íslenskur landbúnaður stendur frammi fyrir. Samtökin hafa einnig bent ítrekað á að eftirliti með innflutningi sé ábótavant og segja að það sé grundvallaratriði að stjórnvöld styðji við íslenskan landbúnað með því að tryggja að tollvernd og eftirlit skili árangri.

Samkeppnisstaðan veikist

Bændasamtökin sögðu í bréfi til ráðherranna að tollvernd hefði ekki lengur tilætluð áhrif og að samkeppnisstaða ís-

BÆNDASAMTÖK ÍSLANDS

lenskrar matvælaframleiðslu héldi áfram að veikjast yrði ekkert að gert. „Bændur verða fyrir kjaraskerðingu og neytendur njóta ekki ávinnings af fyrirkomulaginu. Það liggur fyrir að framleiðsluhvati bænda hér á landi minnkar jafnt og þétt ef þessari þróun verður ekki snúið við,“ segir í bréfi BÍ. Gögn úr rekstri búgreina eins og nautgriparæktar, svína- og kjúklinga-æktar sýni svart á hvítu að staðan sé alvarleg.

Stóraukning í innflutningi

Innflutt magn erlendra búvara á lágum tollum hefur aukist hratt síðustu ár. Árið 2010 voru flutt inn 144 tonn af osti en í fyrra voru þau 602. Sömu sögu er að segja af innflutningi af svínakjöti. Á tímabilinu

2012 til 2019 jókst innflutningur úr 450 tonnum í 2.200 tonn. Árið 2015 voru flutt inn 920 af beinlausu kjúklingakjöti en í fyrra voru þau 1.380. Bændur hafa bent á að áhrifin af þessum mikla innflutningi séu þau að innlend framleiðsla nái ekki að vaxa og dafna auk þess sem hún verður óhagkvæmari.

Arnar Árnason, formaður Landsambands kúabænda, segir í grein sem birt er í blaðinu á bls. 39 að allar forsendur tollasamnings sem gerður var við Evrópusambandið árið 2015 séu brostnar. Forsvarsmenn bænda hafi raunar alla tíð mótmælt honum og varað við afleiðingum hans. Arnar bendir á að útganga Bretlands úr ESB breyti myndinni töluvert og ekki síst áhrif þess að færri ferðamenn koma hingað til lands en áður í kjölfarið á kórónuveirunni. Arnar

segir að tvennt þurfi að koma til ef við ætlum ekki að láta innflutt nautakjöt koma í stað íslenskrar framleiðslu. „Endurskoða þarf hið nýja úthlutunarkerfi tollkvóta og gera þarf nýjan viðskiptasamning við ESB um landbúnaðarvörur sem endurspeglar betur raunþörf markaðarins. Stjórnmalafólk getur ekki komið fram með fögur fyrirheit um stuðning við íslenskan landbúnað og skrifað fjölda greina um mikilvægi íslenskrar matvælaframleiðslu, ásamt því að ráðast í átak þar sem neytendur eru hvattir til að velja íslenskt og styðja við íslenska framleiðslu, á sama tíma og rekstrargrundvelli matvælaframleiðenda er kipt undan þeim með ódýrum innfluttum matvælum sem bera litla sem enga tolla,“ segir Arnar.

/TB

FRÉTTIR

10 lítrar af jurtaolíu með smjörbragði frá heildversluninni Ísam.

„Smjörolía“ í bernaisesósunni

Í 12. tölublaði Bændablaðsins 18. júní sl. var fjallað um gervirjóma, eða þeytikrem, sem oft væri seldur fólki í stað hefðbundins rjóma. Í viðbrögðum við fréttinni barst blaðinu önnur ábending um vöru sem seld er í brettavís á Íslandi, svokölluð „smjörolía“, þó ekkert smjör sé að finna í henni. Veitingamenn nota olíuna til dæmis í staðinn fyrir ekta smjör til þess að búa til hina vinsælu bernaisesósu.

Samkvæmt orðabók er smjörolía afurð sem fá má úr mjólk, rjóma eða smjöri með því að fjarlægja úr því vatn og fitulaust þurrufni. Orðið nær einnig yfir unna olíu úr smjöri sem kölluð er „ghee“ og er vinsæl heilsuvara.

Í yfirferð um vöruupplýsingar á íslensku á vefsíðum heildverslananna Ísam, Garra, Innness og Danól er alls staðar að finna nafnið „Smjörolía“ yfir jurtaolíuna. Erlendar umbúðir gefa hins vegar réttar upplýsingar til kynna því þar kemur skýrt fram að hér sé á ferðinni „jurtaolía með smjörbragði“. Heildverslun Ásbjörns Ólafssonar gerir vel en þeir auglýsa á vefsíðu sinni „Sunbest olíu með smjörbragði“.

Guðrún Vaka Steingrimsdóttir, lögfræðingur Bændasamtakanna, fjallar um jurtaafurðir og önnur matvæli sem líkja eftir eiginleikum hefðbundinna mjólkur- og kjötvara í pistli á síðu 14 í blaðinu. Deilt hefur verið um réttmæti þess að nota heiti dýraafurða á merkingar þeirra. /TB

Sumarlokun hjá BÍ

Árleg sumarlokun Bændasamtakanna hefst frá og með mánudeginum 20. júlí. Opnað verður aftur mánudaginn 9. ágúst.

Þótt skrifstofan sé lokað er svarað í aðalnúmeri BÍ, 563-0300, á hefðbundnum opnunartíma milli 8 og 16. Bændablaðið heldur vöku sinni í sumar og kemur næst út fimmtudaginn 30. júlí. Minnt er á netfang blaðsins, bbl@bondi.is, og auglýsingasímann, 563-0303. /TB

Svavar Jóhannsson, formaður Félags sauðfjárbænda í Dölum:

Stórfelld fækkun fyrirsjáanleg meðal sauðfjárbænda verði afurðaverð ekki hækkað

– Félagið gerir kröfu til þess að fá 700 krónur fyrir kílóíð, eða 100 krónum meira en viðmiðunarverð LS

„Það er því miður ansi þungt hljóð í sauðfjárbændum hér um slóðir og í æ meira mæli er sá tónn ríkjandi í umræðunni að farsælast sé að hætta. Það eru margir reiðir og fólk er orðið þreytt,“ segir Svavar Jóhannsson, formaður Félags sauðfjárbænda í Dölum.

Félagið lagði fram þá kröfu í auglýsingu í síðasta tölublaði Bændablaðsins að afurðaverð myndi hækka næsta haust og fór fram á 700 krónur fyrir kílóíð. Það er að sögn Svavars réttmæt krafa. Landssamtök sauðfjárbænda hafa gefið út viðmiðunarverð sem er 600 krónur og er það 132 krónum hærra en meðalverðið í fyrra.

Færri sauðfjárbú í Dölum en áður

Svavar segir mikinn hug í stjórnamönnum í Félagi sauðfjárbænda í Dölum og þar á bæ séu menn rétt að byrja. Afar brýnt sé að þoka málum til betri vegar, bændum til hagsbóta.

„Okkur er mikið í mun að bæta kjör sauðfjárbænda og ætlum ekki að gefast upp,“ segir Svavar. „Við erum að vekja athygli á því að staða sauðfjárbænda er alvarleg og verð verður að hækka.“ Rúmlega 100 manns eru í félaginu og telur Svavar að um það bil 40–50 bú séu starfandi á félagssvæðinu um þessar mundir. Þeim hefur fækkað ört hin síðari ár.

Svavar Jóhannsson, bóndi í Hlíð í Hörðudal og formaður Félags sauðfjárbænda í Dölum, segir þungt hljóð í bændum en félagið hefur sett fram þá kröfu að afurðastöðvar greiði 700 krónur á kílóíð í næstu sláturtíð. Með honum á myndinni eru dætur hans, Svana Rós og Telma Karen, ásamt hundinum Spaða.

Mynd / úr einkasafni

Svavar býr ásamt eiginkonu og börnum í Hlíð í Hörðudal og eru þau með 670 fjár. Hjónin starfa bæði við búíð en þurfa að auki að sækja vinnu utan þess, hann starfar við smíðar og hún hefur atvinnu í Búðardal. „Það er full vinna að reka stórt sauðfjárbú, en því miður hefur verð fyrir afurðir lækkað mikið undanfarin ár og gerir að verkum að bændur verða að hafa þennan háttinn á til að ná endum saman. Það gerir svo að verkum að menn eru svo uppteknir að mörg störf

sem t.d. lúta að viðhaldi jarðar og húsakosti sitja á hakanum, en þetta eru nauðsynleg störf svo jarðirnar haldi verðgildi sínu og drabbist ekki niður. En þetta er orðinn vítahringur sem erfitt er að komast út úr og því engin furða að sauðfjárbændur velti fyrir sér hvort ekki sé rétt að snúa sér alfarið að öðru,“ segir Svavar.

Slæm staða

Staðan sé virkilega slæm og komið

Samkomulag milli Norðlenska og Kjarnafæðis um helstu skilamála fyrir samruna:

Markmið að lækka skuldir og verða samkeppnishæfari

„Við höfum talið nauðsynlegt í allnokkur ár að ná þessum fyrirtækjum saman, í því eru fólgin samlegðaráhrif,“ segir Gunnlaugur Eiðsson, framkvæmdastjóri Kjarnafæðis, en í liðinni viku tilkynntu eigendur Kjarnafæðis og Norðlenska um að samkomulag hefði tekist um helstu skilmála fyrir samruna félaganna.

Kjarnafæði er í eigu bræðranna Eiðs og Hreins Gunnlaugssóna en um 500 bændur sem standa að félaginu Búsæld eiga Norðlenska.

Styrkja starfsstöðvar

Gunnlaugur segir langt í frá að rekstrarumhverfi framleiðslu-, matvæla- og iðnfyrirtækja sé hagstætt og ekki hafi kórónuveirufaraldurinn létt mönnum lífið. Höfuðstöðvar

Kjarnafæðis eru á Svalbarðseyri en starfsstöð Norðlenska á Akureyri er við Grímseyjargötu á Oddeyri. Gunnlaugur segir að með samruna verði hægt að sérhæfa hverja starfsstöð og styrkja þær með aukinni framleiðni og vonandi leiði það til þess að reksturinn verði hagsælli.

„Við erum einnig að taka bæði rekstrarlega og samfélagslega

Gunnlaugur Eiðsson. Mynd / MBP

ábyrgð. Það eru fá fyrirtæki á landsbyggðinni með eins víðan snertiflöt í báðar áttir. En okkar grunnmarkmið með þessu er að lækka skuldir, auka arðsemi og vera í leiðinni samkeppnishæft fyrirtæki þegar kemur að hráefnisöflun og sölu afurða,“ segir Gunnlaugur.

Bregðast við breytingum

Kjarnafæði og Norðlenska hafa átt í viðræðum um samruna frá því haustið 2018 og er nú komið að þeim tímamarki að félögin hafa náð saman um þau atriði sem út af stóðu. Samkomulagið er gert með fyrirvara um samþykki samkeppnisyfirlalda og hluthafafundar Búsældar. Íslandsbanki veitir félögunum ráðgjöf í samrunaferlinu. Fram kemur í tilkynningu að með samruna félaganna séu eigendur að bregðast við breytingum í rekstrarumhverfi matvælaíðnaðar undanfarin misseri. „Það er mat eigenda félaganna að sameinað félag sé betur í stakk búíð til að veita viðskiptavinum sínum og birgjum, ekki síst bændum, góða þjónustu á samkeppnishæfu verði,“ segir í frétt frá félögunum. /MBP

Blikur á lofti í nautakjötsframleiðslu:

Mikið framboð af erlendu nautakjöti

– Mikilvægt að fá færi á að keppa á eins jöfnum grunni og hægt er

„Blikur hafa verið á lofti hvað varðar nautakjöt um allnokkurt skeið og hefur þar margt áhrif en ekki síst síauknir innflutningskvótar í kjölfar tollasamnings við ESB um landbúnaðarvörur og svo sú stóra breyting sem varð um áramótin þegar heimild var veitt til innflutnings á ófrystu kjöti,“ segir í fréttabréfi sem Norðlenska sendi frá sér á dögunum.

Fram kemur að heildarnautgripa-slátrun Norðlenska á liðnu ári hafi numið rúmlega 4.500 gripum, sem er svipaður fjöldi og árið 2018, en meðalþungi innlagðra gripa hækkaði milli ára þannig að innlagt magn af kjöti jókst. Þá keypti Norðlenska einnig hluta

úr ári til sín heila gripi frá öðrum sláturleyfishöfum. Magn hráefnis til vinnslu afurða úr nautakjöti jókst þannig um tæp 9% á milli ára.

Örðugt að keppa við erlenda verðið

Framboð af erlendu nautakjöti hefur verið umtalsvert og það á verði sem örðugt er fyrir innlenda framleiðslu að keppa við. „Þeir erlendu framleiðendur sem við er að keppa eru margfalt stærri en allur íslenskur kjötiðnaður samanlagt, hver um sig. Sú stærðarhagkvæmni sem slíkir aðilar geta náð er langt umfram það sem mögulegt er að ná hér á landi – vissulega eru möguleikar til frekari hagræðingar í greininni

en slíkt kallar á heimild til aukinnar samvinnu og verkaskiptingar sláturleyfishafa af hálfu löggjafans,“ segir í fréttabréfinu.

Sóknarfæri fyrir innlenda framleiðslu til staðar

Þar kemur einnig fram að þrátt fyrir þessa ógn gangi sala á nautakjöti almennt vel og ljóst að eftirspurn eftir vörunni er umtalsverð og umfram það magn sem framleitt er innanlands. „Það eru því sóknarfæri og mikilvægt að íslenskum bændum og afurðastöðvum þeirra sé gert kleift að keppa á eins jöfnum grunni og kostur er, m.a. með því að leyfa aðilum að stækka og hagræða.“

/MBP

Lárus Ómarsson | löggiltur fasteignasali

Hringbraut 113 | 101 Reykjavík

Til sölu er góð íbúð og talsvert endurnýjuð, á annarri hæð í mikið endurnýjuðu húsi. Búíð er að skipta um þak, klára múrviðgerðir og endursteina húsið að utan.

Eldhúsnrétting er endurnýjuð, gólfefni nýleg og badherbergi nýlega uppgerð. Íbúðin er einnig nýmáluð og tilbúin til afhendingar.

Herbergi: 2
Stærð: 54,3 fermetrar
Verð: 31,9 milljónir

nýhöfn
FASTEIGNASALA

Hafið samband á nyhofn@nyhofn.is eða í síma 515 4500

40%
GLÖÐ

100% EINS OG HÚÐIN

35%
GLETTIN

100% ÞÚ

25%
DREYMIN

NÝTT NIVEA Q10 POWER EXTRA NOURISHING

MEÐ LÍFRÆNNI ARGAN OLÍU + Q10 EINS OG ER Í HÚÐINNI

**ENDURNÝJAR VARNIR HÚÐARINNAR
GEGN ÓTÍMABÆRRI ÖLDRUN**

- ✓ **STINNARI HÚÐ** Á 2 VIKUM
- ✓ **MINNI HRUKKUR** Á 4 VIKUM
- ✓ **DJÚPNÆRIR** ÞURRA HÚÐ

FRÉTTIR

Hótel Saga við Hagatorg var reist af bændum og vígð árið 1962. Mynd / HKr.

Hótel Saga ehf. og Bændahöllin ehf.: Fá heimild héraðsdóms til að endurskipleggja reksturinn

Héraðsdómur Reykjavíkur veitti fyrir helgi Hótel Sögu ehf. og Bændahöllinni ehf. heimild til fjárhagslegrar endurskoðunar á grundvelli nýsamþykktra laga nr. 57/2020 um heimildir til fjárhagslegrar endurskipulagningar fyrirtækja.

Að fengnum þessum heimildum fá stjórnendur félaganna mikilvægt svigrúm til að endurskipuleggja rekstur þeirra, hvort sem er með samningum við kröfuhafa, endurfjármögnun núverandi skuldbindinga, nýju hlutafé eða með öðrum hætti.

Líkt og önnur ferða-þjónustufyrirtæki hefur Hótel Saga orðið fyrir tekjufalli í kjölfar kórónaveirufaraldursins. Miðað við tekjur þess á sama tíma í fyrra er samdrátturinn í kringum 90%.

Erfiður rekstur

Þrátt fyrir þessa erfiðu stöðu hefur stjórnendum og eigendum félaganna tekist að halda rekstri hótelsins gangandi. Engu að síður töldu þeir mikilvægt að óska eftir heimild héraðsdóms til fjárhagslegrar endurskipulagningar við þessar erfiðu rekstraraðstæður til þess að fá svigrúm til að endurskipuleggja reksturinn til framtíðar lítið, en heimild til fjárhagslegrar endurskipulagningar kemur Hótel Sögu í greiðsluskjól og kemur í veg fyrir að kröfuhafar geti gengið að félögunum og eignum þeirra á meðan heimildin er í gildi og endurskipulagningin stendur yfir.

Sigurður Kári Kristjánsson
hæstaréttarlögmaður
tilsjónarmaður

Stefnt er að því að rekstri Hótels Sögu verði fram haldið nú þegar úrskurður Héraðsdóms Reykjavíkur liggur fyrir. Sigurður Kári

Sigurður Kári Kristjánsson.

Ingibjörg Ólafsdóttir.

Kristjánsson, hæstaréttarlögmaður hjá Lögmönnum Lækjargötu, sem var félögunum innan handar við að afla heimildanna, hefur verið skipaður aðstoðarmaður þeirra við hina fjárhagslegu endurskipulagningu.

Tíminn nýttur til að finna lausn

Ingibjörg Ólafsdóttir, fram-kvæmdastjóri Hótel Sögu og Bændahallarinnar, telur þann áfanga sem náðst hefur mikilvægan fyrir hagsmuni félaganna og aðaleiganda þeirra, Bændasamtök Íslands. „Nú er verkefnið að nýta næstu þrjá mánuði vel við að leita samninga og finna framtíðarlausnir á vanda félaganna. Við ætlum okkur að gera það og munum skoða alla möguleika sem bjóðast í þeim efnum,“ segir Ingibjörg í samtali við Bændablaðið. /VH

Nýr flokkur beingreiðslna fyrir garðyrkjubændur

– Býður upp á fjölbreyttari stuðning og hvata til að framleiða fleiri tegundir

Með nýendurskoðuðum garðyrkjusamningi, sem skrifað var undir um miðjan maí, gefst bændum nú kostur á fjölbreyttari stuðningi fyrir garðyrkjuframleiðslu en áður. Við samninginn bætist nýr flokkur beingreiðslna í ylrækt, *beingreiðslur B*, vegna ræktunar á öðrum grænmetis- tegundum en gúrkum, paprikum og tómötum.

Heildarfjárhæð verður 37 milljónir króna á ári og fyrstu beingreiðslur verða greiddar í september. Jarðræktarstyrkir vegna útiræktaðs grænmetis verða veittir frá og með árinu 2021 og verða þeir útfærðir og kynntir í ágúst.

Landbúnaðarráðherra hefur gefið út nýja reglugerð um stuðning við garðyrkju nr. 630/2020 þar sem sérstaklega er fjallað um hina nýja tegund beingreiðslna. Það segir m.a. að ylræktendum skulu tryggðar beingreiðslur vegna annarrar ylræktar ætlaðri til manneldis auk svepparæktar. Framleiðendur sem vilja öðlast rétt til beingreiðslna B skulu senda raf-ræna umsókn vegna ársins 2020 eigi síðar en 18. ágúst 2020.

Umsókn skal innihalda a.m.k.:

- Heildarstærð gróðurhúsa eða ræktunarrýmis í svepparækt að grunnfleti í m² ásamt heildarstærð þess hluta sem ætlaður er undir ræktun eftir tegundum og heildarstærð þess hluta sem á að rafhýsa á hverjum ræktunarsað fyrir sig. Upplýsingarnar skulu vera eftir mánuðum.
- Áætlaða ræktun, heildarframleiðslu og sölu eigin framleiðslu í kg eða einingum af hverri tegund á árinu eftir mánuðum.
- Upplýsingar um hvort ræktun sé með rafhýsingu eða öðrum hætti, ásamt upplýsingum um orkuþörf og tegund lýsingar.

Með nýjum garðyrkjusamningi gefst bændum sem stunda ylrækt kostur á að fá beingreiðslur fyrir aðrar tegundir en gúrkur, paprikur og tómata. Mynd / TB.

Ræktun skal að lágmarki stunduð á 250 fermetrum

Í reglugerðinni kemur fram að beingreiðslur B skulu greiddar til framleiðenda út á eigin framleiðslu ylræktartegunda. Framlög samkvæmt fjárlögum hvers árs skiptast jafnt milli tegunda eftir fermetrafjölda gróðurhúsa að grunnfleti og greiðast til framleiðenda miðað við fjölda fermetra að grunnfleti sem nýttur er til ræktunar á afurðum sem eru ætlaðar til sölu. Forsenda greiðslna er að ræktunin fari fram í a.m.k. níu mánuði á almanaksári og ræktun skal að lágmarki stunduð á 250 m² á ársgrundvelli. Þá er gerð krafa um að framleiðandi geri grein fyrir framleiðslu og sölu þeirra afurða sem ræktaðar eru í því húsnæði sem beingreiðslur B eru greiddar út á.

Bændur hvattir til að sækja um sem fyrst

Mikilvægt er að framleiðendur sem hyggjast sækja um beingreiðslur B sækji um sem allra fyrst um að gerast rétthafar og handhafar beingreiðslna B í garðyrkju inni í Afurð

(www.afurd.is), greiðslukerfi landbúnaðarins. Þeir sem sækja um og öðlast rétt til beingreiðslna B geta fengið greiðslur vegna framleiðslu og sölu frá og með 1. júlí sl. Vinna er í fullum gangi við undirbúning á rafrænu skráningarferli í Afurð. Stefnt er að því að opna fyrir skráningu framleiðsluáætlunar og síðan í beinu framhaldi mánaðarlega framleiðslu og sölu á næstu dögum.

Fyrstu greiðslur í september

Áætlað er að fyrsta greiðsla á beingreiðslum B vegna framleiðslu í júlí verði í september nk. og miðað við að hún verði 80% af áætlaðri mánaðargreiðslu. Eftir það verður greitt fyrsta hvers mánaðar vegna framleiðslu næstliðins mánaðar á undan. Lokauppgjör á sér síðan stað í upphafi hvers árs vegna ársins á undan.

Framleiðendum er bent á að kynna sér samninginn og reglugerð nr. 630/2020 þar sem koma fram regluverk í tengslum við ákvæði sem taka strax gildi á þessu ári í endurskoðuðum samstarfssamningi stjórnvalda og bændur um garðyrkju. /TB

Sláturhús KVH á Hvammstanga:

Ný frystigeymsla reist sem eykur hagræðingu

– Sláturhússtjórinn segist ekki fara í gegnum sláturtíð með óvanan mannskap

Framkvæmdir standa nú yfir við byggingu nýrrar frystigeymslu við Sláturhús KVH á Hvammstanga. Hún er 450 fermetrar að stærð og rúmar um 500 tonn af kjöti.

Davíð Gestsson sláturhússtjóri segir að framkvæmdir gangi vel. Búið er að klæða húsið að innan, gólfplatan verður steypt í vikunni og í beinu framhaldi af því hefst uppsetning á frystikerfi. Verklök eru áætluð um mánaðamótin ágúst og september.

Allur lager á sama stað

„Við fórum einkum út í þessar framkvæmdir til að hagræða enn frekar hjá okkur. Með tilkomu nýju frystigeymslunnar verður allur lager á sama stað og við komumst hjá óþarfa flutningi á milli staða. Það hefur þann ávinning í för með sér að kolefnissporið minnkar,“ segir Davíð.

Ný frystigeymsla við Sláturhús KVH á Hvammstanga mun rúma um 500 tonn af kjöti. Lager fyrirtækisins verður þar með allur á einum stað sem minnkar óþarfa flutninga og kolefnisspor fyrirtækisins. Mynd / HKr.

Bjartsýnn á að pólskir verkamenn komist í sláturtíð

Hann segir að horft sé björtum augum til næstu sláturtíðar og stefnir Sláturhúsið á Hvammstanga leynt og ljóst að því að fá sína góðu og tryggu starfsmenn frá Póllandi líkt og verið hefur undanfarin

ár. „Það er mjög mikilvægt fyrir okkur, nær 80% af þessu fólki hefur komið til starfa hjá okkur ár eftir ár, jafnvel áratugi og þetta er allt afburða fólk sem kann vel til verka. Ég sé það engan veginn fyrir mér að fara í gegnum sláturtíð með óvanan mannskap,“ segir Davíð.

/MDD

NIÐURREKSTRARHAMRAR TIL AÐ REKA NIÐUR GIRÐINGASTAURA, VEGSKILTÍ OG ALLS KYNS STÁLPRÓFÍLA.

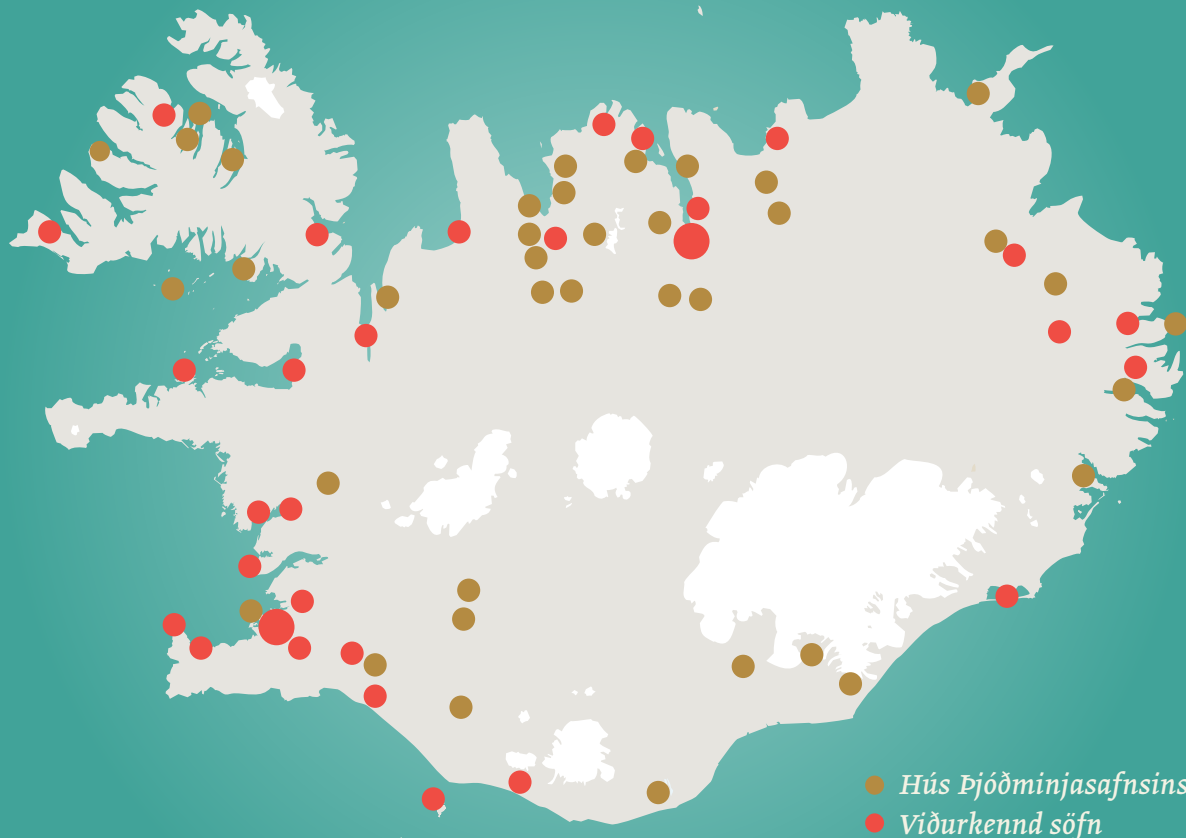
Mjög auðveldur í notkun og léttir vinnuna til muna. Hægt er að nota fjarstýringu til að reka niður mjög háa staura.

SNILLDAR GRÆJA FRÁ HYCON

SAMFERÐA Í SÖFNIN

Um allt land er að finna forvitnileg hús og fjölbreytileg söfn sem hlotið hafa viðurkenningu safnaráðs fyrir faglega starfsemi.

Viltu kíkja í torfbæ?

Viltu kanna líf og starf landans gegnum aldirnar?

Viltu ganga til bæna í sögulegri kirkju?

Eða viltu kynnast öðrum kimum menningararfsins?

Verum samferða.

www.thjodminjasafn.is

ÞJÓÐMINJASAFN
ÍSLANDS

ÍSLENSKU SAFNAVERÐLAUNIN
2020

Bændablaðið

– Mál gagn bænda og landsbyggðar –

Bændablaðið kemur út 24 sinnum á ári. Því er dreift ókeypis á yfir 400 stöðum á landinu og á öll lögbýli landsins.

Lesendur geta einnig gerst áskrifendur að blaðinu og fengið það sent heim í pósti gegn greiðslu. Árgangurinn kostar þá kr. 11.200 með vsk. (innheimt í tvennu lagi). Ársáskrift fyrir eldri borgara og öryrkja kostar 7.200 með vsk.

Heimilisfang: Bændablaðið, Bændahöll við Hagatorg, 107 Reykjavík.
Sími: 563 0300 – **Fax:** 562 3058 – **Kt:** 631294-2279

Bændablaðið er í eigu Bændasamtaka Íslands.

Ritstjóri: Hörður Kristjánsson (ábm.) hk@bondi.is & Tjörvi Bjarnason tjorvi@bondi.is – **Sími:** 563 0332 – **Rekstur og markaðsmál:** Tjörvi Bjarnason – **Blaðamenn:** Margrét Þ. Þórsdóttir mth@bondi.is – Sigurður Már Harðarson smh@bondi.is – Vilundur Hansen vilmundur@bondi.is – **Auglýsingastjóri:** Guðrún Hulda Pálsdóttir ghp@bondi.is – **Sími:** 563 0303 – **Netfang auglýsinga:** augl@bondi.is – **Vefur blaðsins:** www.bbl.is – Netfang blaðsins: (fréttir og annað efni) er bbl@bondi.is

Frágangur fyrir prentun: Ágústa Kristín Bjarnadóttir – Prentun: Landsprent ehf. – Upplag: sjá forsiðu – Dreifing: Landsprent og Íslandspóstur. ISSN 1025-5621

SKOÐUN

Íslenskt hráefni alla leið

Það er ekki nýtt að fjallað sé um tollamál búvara í Bændablaðinu. Í gegnum árin er þessi óspennandi málaflokkur á milli tannanna á hagsmunaaðilum og almenningur nær ef til vill ekki alltaf til botns í umræðunni.

Frjálshyggjan mælir fyrir óhindruðum viðskiptum og heildsalar og innflutningsfyrirtæki keppast við að mæra gildi frelsisins. Bændur hafa hins vegar talað fyrir gildi tollverndarinnar og sýnt fram á hversu miklu máli hún skipti fyrir innanlandsframleiðslu á matvælum. Það er erfitt að keppa við vörur frá suðlægari breiddargráðum sem framleiddar eru við hagfelldari skilyrði en hér á Fróni. Hversu oft höfum við ekki farið yfir aðstæður launafólks og borið saman dýravelferð og notkun varnarefna og sýklalyfja á Íslandi og annarra þjóða?

Auðvitað er dapurlegt að horfa til þess að tollapolítíkin, sem er mannanna verk, er að grafa undan íslenskri framleiðslu og það býsna hratt. Á sama tíma eru bændur endalaust að hagræða, berjast við að auka gæði framleiðslunnar og byggja ný gripahús til að uppfylla nýjar aðbúnaðarreglugerðir.

Það þarf ekki lengi að ræða við bændur og aðra matvælaframleiðendur til þess að átta sig á því að staðan er alvarleg um þessar mundir. Tölur um aukinn innflutning á erlendum búvörum á lágum eða engum tollum draga máttinn úr innlendri framleiðslu. Samkeppni við ódýrar vörur að utan gerir það að verkum að ekki er hagstætt að framleiða hér heima. Minni umsvif koma niður á stærðarhagkvæmninni og þannig verður til vítahringur sem erfitt er að brjótast út úr. Kórónuveirufárið bætti gráu ofan á svart og hefur, eins og í nær öllum öðrum atvinnugreinum, haft djúpstæð áhrif á sölu og framleiðslu. Hvað er til bragðs að taka þegar aðstæður eru með þessum hætti?

Í viðtali við bændurna á Reykjum í Mosfellsbæ, sem framleiða fuglakjöt og eiga sláturhúsið Ísfugl, kemur fram að þar sé áherslan fyrst og fremst lögð á innlent hráefni. Kjötvinnslan hjá Ísfugli notar ekki erlent fuglakjöt í sinni framleiðslu þó e.t.v. vanti einhverja bita á vissum tímabilum. Fyrirtækið er með skýra stefnu og neytendur vita nákvæmlega fyrir hvað það stendur. Stefna Ísfugls gerir meiri kröfur til framleiðenda um að skaffa hráefni og það hefur tekist. Bændurnir þurfa einfaldlega að framleiða meira.

Þetta mættu fleiri afurðastöðvar og kjötvinnslur taka sér til fyrirmyndar. Það er opinbert leyndarmál að jafnvel afurðastöðvar í eigu bænda nota erlent kjöt í sumar sínar framleiðsluvörur. Þegar spurt er út í þetta er svarið alltaf það sama. „Ef við gerum þetta ekki þá gerir þetta einhver annar.“ Sum fyrirtæki hafa raunar bent á að erlent hráefni geti gagnast til þess að nýta vinnuaflið sem hér er við störf þegar ekkert innlent hráefni er fáanlegt. Að því leyttinu sé betra fyrir íslenskt atvinnulíf að kjöt sé flutt hingað til lands í vinnslu en ekki sem fullbúin vara í neytendaumbúðum í gegnum heildsalana. Gott og vel.

Önnur leið sem bændur og matvælageirinn allur þarf að fara er að yta undir frekari nýsköpun. Þess vegna er ánægjulegt að fá fregnir af nýjum Matvælasjóði. Þar gefst umsækjendum m.a. tækifæri á að sækja um stuðning til að þróa viðskiptahugmyndir og koma nýjum vörum á markað. Formaður sjóðsins og fyrrum framkvæmdastjóri Krónunnar, Gréta María Grétarsdóttir, er í viðtali í blaðinu þar sem hún segir frá sjóðnum og þeirri framtíðarsýn sem hún hefur á íslenska matvælaframleiðslu. /TB

Bændur óska eftir viðræðum við stjórnvöld um tollamál

Gunnar Þorgeirsson

formaður Bændasamtaka Íslands
gunnar@bondi.is

Frá og með 1. júlí síðastliðnum hækkðu tollar á ákveðnar afurðir af útiræktuðu grænmeti í kjölfar breytinga á tollalögum sem gerðar voru á Alþingi í desember síðastliðnum. Gagnrýni á tollana kom fram frá Félagi atvinnurekenda á dögunum sem kvartaði undan „meingallaðri löggjöf“. Með breytingum á lögnum var fyrirkomulagi breytt þannig að núna gilda bara ákveðnar dagsetningar, óháð því hvort varan er til á markaði eða ekki. Garðyrkjubændur bentu á við gerð frumvarpsins að það væri ekki framleiðendum til hagsbóta að það væri enginn möguleiki fyrir ráðherra að fella niður tolla ef engin innanlandsframleiðsla væri á markaði. Þar sem málafarli gagnvart ráðuneytinu, vegna heimildar um að setja á og afnema tolla við slíkar aðstæður, eru fyrir dómstólum þá er þetta niðurstaða sem menn þurfa að una við. En nú eru afurðir sem eru framleiddar úti á ökrum á Íslandi að streyma á markað, svo sem blómkál, hnúðkál, kartöflur og svo mætti lengi telja. Það er ánægjulegt þegar þessar afurðir koma á markaðinn.

Tollflokkun í skötulíki

Umræða um aukinn innflutning á alls kyns vörum sem líkja eftir hefðbundnum búvörum er nú í gangi. Bændasamtökin og fleiri hafa rýnt í það magn sem flutt er inn og um hvaða vörur er að ræða. Það sem kemur mér verulega á óvart er öll sú vara sem streymir inn í landið á engum tollum á grunni þess að um jurtavöru sé að ræða. Það er ekki langt síðan að við fengum skilgreiningu tollayfirvalda

á því að svokallaðan *jurtaost*, sem fluttur er inn til landsins, á að meðhöndla í skilningi Evrópusambandsins sem landbúnaðarafurð og þ.a.l. með viðeigandi tollflokkun. Eftir að við fórum að skoða málin er það okkar mat að talsvert fleiri vörur eru þarna undir sem vörur úr jurtaríkinu, en eru í raun landbúnaðarvörur, og ættu að flokkast í tollskrá sem slíkar. Enn og aftur köllum við eftir að fulltrúar ríkisstjórnarinnar skoði þetta af alvöru og við fáum botn í þessi mál. Það þarf að gerast áður en samið verður við Breta á grundvelli Brexit um heimildir til að flytja inn aukið magn af búvörum. Það er ótækt að þær viðræður séu byggðar á innflutningstölum sem erfitt er að henda reiður á. Við sem þjóð verðum að standa vörð um eigin hag og þá ekki síst þegar kemur að heilnæmum matvælum. Bændasamtökin hafa óskað eftir fundi með ráðamönnum til þess að ræða um tollamálin og áhrif samninganna við ESB sem gerðir voru 2015 og kváðu á um stórauðinn innflutning á búvörum til landsins. Það er nú að rætast sem bændur vörðu við – að tollasamningurinn hefur stórskadleg áhrif á matvælaframleiðslu hér á landi. Nú þurfa stjórnvöld einfaldlega að grípa í taumana og standa með íslenskum hagsmunum.

Hvaðan kemur maturinn?

Við höfum lengið kallað eftir skýrari reglum um merkingu matvæla og við sem neytendur þurfum ekki að vera bæði með gleraugu og stækkunargler til að sjá upprunaland vörunnar sem við neytum. Það hefur sýnt sig að íslenskir neytendur sýna íslenskri framleiðslu mikla tryggni en þeir þurfa þá líka að sjá upprunann. Þar sem uppruni er ekki sýnilegur neytendum, t.d. í veitingahúsum og mótuneytum og í fullunnum vörum, sem oft eru unnar úr erlendu hráefni, hefur neytandinn ekki sama val. Óhætt er að fullyrða að á þessum markaði sé mikið um innfluttar kjöt- og mjólkurvörur og því mikilvægt að hvetja neytendur til þess að spyrja um upprunann þegar svo ber undir.

Bjargráðasjóður bætir kaltjón

Heyannir eru nú í sveitum landsins. Eins og gengur er tíðin misjöfn en víðast virðist vera ansi góð spretta og öflun fóðurs með ágætum. En svo eru önnur svæði landsins þar sem bændur hafa þurft að endurrækta tún vegna mikils kals í tünnum. Samkvæmt fyrstu gögnum sem borist hafa til Bjargráðasjóðs lítur út fyrir að um 1.900 hektarar hafi kalið í vor, ýmist sem altjón eða að hluta. Meira á eftir að bætast við. Búið er að senda erindi til atvinnuvegaráðuneytisins þar sem gerð er grein fyrir stöðunni og áætluðu tjóni á þessu ári. Að öllu jöfnu hefur verið bætt fjármunum inn í Bjargráðasjóð þegar heildartjón liggur fyrir. Mikilvægt er að bændur haldi vel utan um skýrsluhald vegna þessa tjóns og upplýsi um stöðu svo fljótt sem verða má á haustdögum þegar uppskerutölur liggja fyrir. Frekari upplýsingar um hvernig tilkynna ber tjón má finna á bondi.is.

ÍSLAND ER LAND ÞITT

Horft austur yfir Ísafjarðardjúp og inn Jökulfirði af Bolafjalli ofan við Stigahlið. Hægra megin á myndinni er Stofuhlið og Vébarnarnúpur og síðan blasir Grunnavík við og fjallið Mariuhorn. Byggð lagðist af í Grunnavíkurbreppi árið 1962 þegar síðustu ábúendur fluttu á brott úr Grunnavík. Handan Jökulfjarða sést yfir á Kvíatanga. Jökulfirði er annars samheiti margra fjarða. Vestast að norðanverðu er Hesteyrarfjörður, síðan Veðileysufjörður, þá Lónafjörður og Hrafnfjörður er innstur. Síðan kemur Kjós, og þá Leirufjörður sem er eini fjörðurinn í sunnanverðum Jökulfjörðum. Frá Leirufirði er Höfðaströnd út að Staðarhlið, en Staðarheiði er síðan lág heiði sem var nokkuð fjölfarin samgönguleið yfir í Grunnavík. Í tali Grunnvíkinga tíðkaðist ekki að fallbeygja nafnið Grunnavík, enda nafnið þá trúlega dregið að grynningum en ekki grunnri vík.

Mynd / Hörður Kristjánsson

Ísblá augu í Sölvholtssauðfé

Fyrir skemmstu var hér sagt stuttlega frá fjárrúningi í Sölvholti upp á gamla mátann og sýndar myndir af fallegum kindum. Hér er sótt í sama atburð en áherslan lögð á einkenni sem þar finnst í fénu.

Í Sölvholtsfénu finnst sérkenni sem er að því er ég best veit afar sjaldgæft í íslenska fjárstofninum, en það er ísblátt í auga, líkt og kemur fyrir í hrossum. Hinn venjulegi augnlitur sauðfjár er mögulur. Þetta er sýnt á meðfylgjandi myndum sem Páll Imsland tók.

Grátt hrútlamb með hefðbundinn augnlit.

Þórdís Elísabetardóttir í hlutverki heimasætunnar með uppáhaldslambið sitt, svartbaugótt gimbrarlamb með ísblátt vagl í auga.

Myndir / Páll Imsland

Skjöldur er fyrir framan birkilundinn þar sem fram kemur að hann sé gjöf frá 50 ára búfræðikandidótum. Frá vinstri; Ragnheiður I. Þórarinsdóttir, rektor Lbhí, Guðmundur P. Steindórsson, Þorvaldur G. Ágústsson, Tryggvi Eiríksson, Sigurður Karl Bjarnason, Ríkharð Brynjólfsson, Þorsteinn H. Gunnarsson, Jón Atli Gunnlaugsson og Árni Snæbjörnsson.

Afmælishátíð 50 ára búfræðikandidata frá Bændaskólanum á Hvanneyri:

Gáfu Hvanneyrarstað níu sérvaldar og traustar birkiplöntur

Fimmtíu ára búfræðikandidatar heimsóttu sinn gamla fræðastað á Hvanneyri á dögunum og rifjuðu upp gamla tíma. Við tilefnið færðu þeir Hvanneyrarstað birkiplöntur að gjöf.

Haustið 1947 hófst framhaldsnám í búfræði við nýstofnaða Framhaldsdeild við Bændaskólann á Hvanneyri. Náms tíminn var tvö ár til viðbótar við hefðbundið búfræðinám, með sumarlöngu verknámi á milli námsára. Síðar var sjálft kandiðatsnámið lengt í þrjú ár og einnig gerð krafa um viðbótar undirbúningsnám í almennum greinum. Bændaskólinn á Hvanneyri, síðar Landbúnaðarháskóli Íslands, hafa frá árinu 1949 reglulega útskrifað nemendur á háskólastigi, BSc.-búfræðikandiðata. Þeir hafa farið til

fjölbreyttra starfa í landbúnaði og á öðrum vettvangi. Þá hafa allmargir þeirra sótt framhaldsnám við erlenda háskóla, sem hafa þar með viðurkennt kandiðatsnámið á Hvanneyri sem fyrstu prófgráðu við háskóla.

Níu nemendur luku námi vorið 1970

Í júní 1970 luku níu nemendur búfræðikandiðatsnámi BSc. frá Hvanneyri. Í tilefni þessara tímamóta var 50 ára afmælisins minnst hinn 26. júní sl. með samkomu á Hvanneyri. Þar afhenti hópurinn Hvanneyrarstað níu sérvaldar og traustar birkiplöntur við hátíðlega athöfn, að viðstöddum rektor skólans og gestum. Hinir fyrrverandi nemendur eru: Árni Snæbjörnsson, Guðmundur P. Steindórsson,

Jón Atli Gunnlaugsson, Ríkharð Brynjólfsson, Sigurður Karl Bjarnason, Sigurjón Bláfeld Jónsson (látinn), Tryggvi Eiríksson, Þorsteinn H. Gunnarsson og Þorvaldur G. Ágústsson.

Mikil aðsókn að skólanum í dag

Rektor Landbúnaðarháskólans, dr. Ragnheiður I. Þórarinsdóttir, þakkaði fyrir góða gjöf og greindi frá núverandi starfi skólans og framtíðaráformum. Fram kom í máli rektors að mikil aðsókn er að skólanum, bæði á framhaldsskólastigi og háskólastigi. Að athöfn lokinni, í fallegum lundi hjá læknum við Gamla skólann, var gestum boðið til kaffisamsætis í Skemmunni á Hvanneyri.

MÆLT AF MUNNI FRAM

254

Minn uppáhalds hagrðingur í dag er án efa **Óskar Sigurfinnsson í Meðalheimi** á Ásum. Því nýti ég mér aðstöðuna og fylli það sem lifir þáttar með gullstökum Óskars. Óskar bjó við sauðfé lengst af sinni búskapartíð, og því neysla lambakjöts honum hugstæð. Breyttar neysluvenjur landans finnast honum ekki geðþekkar:

Heilsan þokast fram um fet, fituna skal banna. Beinhorað og blóðhrátt ket á borðum flestra manna.

Landanum mun liða skár lagist mataræði. Nú þekkist eftir þúsund ár þetta rétta fæði.

Fyrr var reykt og fór í salt feitar ær og sauðir. Forfeðurnir átu allt, -enda löngu dauðir.

Óskar er að ganga frá skattframtali sínu. Þar urðu að vanda engar kollsteypur:

Afar fáum aurum velt, ekkert verðmætt skapað, ekkert keypt og ekkert selt, ekki grætt né tapað.

Óskar sat hagrðingabekki víða um landið, enda eftirsóttur á hagrðingasamkomum. Meðal yrkisefna á einni slíkrí samkomu voru tiskusýningar, bæði karla og kvenna. Óskari var verkefnið hugumkært:

Engin hold ég á þeim sá, aðeins beinagrindur. Þetta setti enginn á ef þær væru kindur.

Þær liðu um sviðið lon og don og löbbuðu í elg og biðu. Hann Sigurður læknir Sigurðsson segði þær vera með riðu.

Og karlmennskan fékk líka sitt:

Útlitsfegurð olli báli hjá ungum mönnum hvar sem er. En það sem skiptir mestu máli mun ég ekki ræða hér.

Hagrðingar voru einhverju sinni spurðir álits á jarðgangagerð. Óskar orti:

Um undirgöng mig ekkert varðar, umferðin má fara í rör. Ég ætla að vera ofanjarðar alveg fram að jarðarför.

Á hagrðingamótum er siðvenja að hagrðingar kynni sig lítilllega við upphaf samkomunnar:

Ennþá læt ég á mér niðast inni á þessum stað. Ég heiti Óskar, eins og síðast; -ekki meira um það.

Um Ágúst Sigurðsson á Geitaskarði, sem oftlega stýrði hagrðingasamkomum, orti Óskar:

Undarlega oft að sér athyglina dregur, þó flestir viti að Ágúst er ekkert merkilegur.

Á þeirri samkomu hagrðinga, sem hér er vísað til, hefur **Einar Kolbeinsson í Bólstaðarhlíð** verið meðal hagrðinga. Óskar hefur ekki séð ástæðu til að mæra hann sérstaklega:

Með gáfurnar í góðu standi, getur vel og mikið ort. Einar virðist upprennandi óþokki af verstu sort.

Umsjón: **Árni Geirhjórtur Jónsson** kotabyggð1@gmail.com

FRÉTTIR

Þorvaldur Kristjánsson rær á önnur mið

Þorvaldur Kristjánsson, hrossaræktarráðunautur hjá Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins, hefur sagt starfi sínu lausu.

Þorvaldur hóf störf sem ábyrgðarmaður hrossaræktar hjá RML í ársbyrjun 2015 og hefur verið ræktunarleiðtogi í íslenskri hrossarækt síðan. Hann hættir í ágústlok en óvíst er hver tekur við starfinu í kjölfarið. Að sögn Þorvaldar var ákvörðunin ekki auðveld þar sem starfið hafi verið afar skemmtilegt en hann mun snúa sér að öðrum verkefnum í haust.

„Það er búið að vera áhugavert og gefandi að starfa hjá RML enda sam-einar starfið vinnu og áhugamál,“ segir Þorvaldur, sem mun síður en svo hætta afskiptum af hrossaræktinni þótt hann láti af starfi ábyrgðarmanns hjá RML.

Þorvaldur mun stunda rannsóknir í tengslum við íslenska hestinn hjá Landbúnaðarháskóla Íslands, þar sem hann hefur verið í

Þorvaldur Kristjánsson. Mynd / TB

hlutastarfi, auk þess að sinna áfram hrossadómum á kynbótasýningum. /TB

Hjalte Egilsson, bóndi á Seljavöllum, kampakátur með nýjar premier kartöflur. Hann spáir góðri uppskeru í ár. Mynd / Halldóra Hjaltadóttir

Hornafjörður:

Fyrstu kartöflurnar komnar á markað

„Tíðin í Hornafirði hefur verið góð það sem af er sumri og allur gróður vaxið vel,“ segir Hjalte Egilsson, bóndi á Seljavöllum í Nesjum, en hann tók upp fyrstu kartöflurnar og sendi á markað í síðustu viku.

„Ég tók upp um þrjú tonn til að byrja með og svo önnur tonn daginn eftir. Þetta er allt premier sem er ræktað undir plasti og tíminn sem við tökum þar upp núna er sá sami og í fyrra en munurinn er að þær fóru viku seinna núna en í fyrra þannig að tíðin hefur náð að vinna það upp.“

Hjalte ræktar kartöflur á um 26

hekturum en af því eru ekki nema tveir hektarar af premier og einn undir plasti. Megnið af ræktuninni er aftur á móti gullauga.

Uppskeran lofar góðu

„Ég reikna með að við klárum að taka upp premier kartöflurnar á næstu dögum og að við förum að taka upp gullauga seinna í þessari viku. Uppskeran í ár lofar góðu en eins og við vitum þá getur ýmislegt gerst í kartöflurækt og veðrið ræður.“

/VH

Landbúnaðarnefnd Blönduósþéjar:

Göngum verði flýtt í haust

Landbúnaðarnefnd Blönduósþéjar fjallaði um fyrirkomulag gangna og rétta á fundi sínum á dögnum.

Meðal þess sem á góma bar voru þær fregnir sem borist höfðu um að talsvert álag yrði greitt á innlagt dillakjöt fram til 11. september.

Bent var á að umræður hefðu verið í Skagafirði um að smala helgina 5. til 6. september, sem er viku fyrr en fjallskilasamþykkt Austur-Húnavatnssýslu gerir ráð fyrir. Landbúnaðarnefnd Blönduósþéjar telur jákvætt að flýta göngu frá því fjallskilasamþykktin gerir ráð fyrir, bæði til að bændur geti nýtt álag á sláturverði og til að göngur fari sem mest fram á sama tíma í báðum

Sauðfé heimt af fjalli. Mynd / JE

sýslum. Áður en ákvörðun verður tekin þarf að ræða við fjallskilastjórn Skagabyggðar.

Áréttað er í bókun nefndarinnar að hvað sem fyrri göngu líður verði stóðsmölun og stóðréttir samkvæmt fjallskilasamþykkt helgina 19. til 20. september. /MPÞ

Gunnar Freyr Benediktsson býður upp á afleysingaþjónustu fyrir bændur og hefur haft nóg að gera frá því hann flutti heim frá Danmörku í febrúar síðastliðnum. Mynd / Úr einkasafni.

Býður bændum upp á afleysingaþjónustu:

Heppinn að starfa við það sem mér þykir skemmtilegast

Næg verkefni

„Ég hef haft alveg nóg að gera og er ánægður með það,“ segir Gunnar Freyr Benediktsson, sem býður upp á afleysingaþjónustu fyrir bændur.

Gunnar er ættaður úr Gnúpverjahreppi en ólst upp á Selfossi. „Ég heillaðist ungur að þeirri hugmynd að verða bóndi þegar ég yrði stór,“ segir hann. Það er hins vegar þrautin þyngri þegar ekki er hægt að ganga inn í búskap foreldra eða önnur bú í eigu ættingja.

„Mínir foreldrar eru ekki í búskap og ég hef ekki beinan aðgang að neinu búi svo ég verð að láta mér nægja enn um sinn að dreyma um að verða bóndi,“ segir Gunnar. Erfiðeikum er bundið að komast í búskap hafi menn ekki beina tengingu inn í landbúnaðinn eða nægt fé.

Gunnar hélt til náms við Landbúnaðarháskólann á Hvanneyri og lauk búfræðiprófi árið 2017. Þá kláraði hann frjótækninám árið 2019. „Áhuginn á að sinna búskap dalaði ekki neitt með árunum,“ segir hann um námsvalið. En hann sá sér leik á borði og stofnaði afleysingaþjónustu, byrjaði fljótlega eftir námið en flutti síðan til Danmerkur og bjó þar í tvö ár. Þar vann hann við landbúnaðarstörf. Heim kom hann í febrúar síðastliðnum og tók þá upp þráðinn með afleysingarnar á ný. Skemmst er frá því að segja að vel gengur, bændur þiggja afleysingaþjónustu með þökkum. „Það hafa verið næg verkefni, ég var mjög heppinn að fá vinnu á sama bænum í fjóra mánuði og þeirri törn er að ljúka. Þá taka nýir

bæir við og það sem líka er gott við þetta starf er að maður fer víða og kynnist mörgu nýju fólki.“

Fer hvert á land sem er

Gunnar hefur mikið starfað á Suðurlandi en er tilbúinn að fara hvert á land sem er. Hann tekur m.a. að sér afleysingar við mjaltir, aðstoð við vélavinnu, girðingar og í raun hvað eina sem búskap viðkemur. Kveðst hann vel geta hugsað um sauðfé og hesta þó sjálfur ríði hann ekki mikið út. „Ég sinni þeim verkum sem mér er falið að vinna. Þetta er mjög skemmtilegt starf og hefur marga kosti. Einkum auðvitað og sér í lagi þá að með því fæ ég tækifæri til að starfa við það sem mér þykir skemmtilegast,“ segir Gunnar. /MPÞ

Geimvísinda- og tækniskrifstofa Íslands:

Eldflaug skotið frá Sauðanesi

Skoska fyrirtækið Skyrora og Geimvísinda- og tækniskrifstofa Íslands munu á næstu dögum standa fyrir skoti á eldflaug frá Sauðanesi á Langanesi.

Atli Þór Fanndal hjá Geimvísinda- og tækniskrifstofu Íslands, eða Space Iceland, segir að hún sé þjónustuskrifstofa við geimvísinda- og tæknigeirann sem tengist Íslandi.

„Skyrora er að þróa eldflaugar sem eiga að bera gervitungl út í geiminn. Að þessu sinni er einungis um tilraunaskot að ræða og mun eldflaugin, sem er 3,2 metrar, skiptast í tvo hluta á fluginu. Skotið núna er það fyrsta af fleirum sem gert er ráð fyrir hér á landi á næstunni. Gert er ráð fyrir að flaugarnar muni stækka með fleiri skotum.

Geimvísinda- og tækniskrifstofa auglýsti á dögnum eftir báti til að sækja eldflaugahlutana sem munu fara 3 og 17 kílómetra frá landi. Þeir eru báðir með GPS-staðsetningartæki, þeir fljóta og eru á bilinu 7 til 10 kíló að þyngd. Að sögn aðstandenda skotsins hafa viðbrögðin við auglýsingunni verið góð.

Geimurinn jarðbundinn

„Þrátt fyrir að Ísland sé ekki með geimvísindaáætlun er geirinn stærri hér á landi en marga grunar en kunnarnir sem við vinnum með eru oft erlendar stofnanir eða fyrirtæki. Geimurinn er yfirleitt mun jarðbundnari en fólk heldur og

Atli Þór Fanndal. Mynd / GTÍ

mikið af því sem við gerum í okkar daglega lífi nýtir tækni úr geimnum, hvort sem það eru símar eða eitthvað annað.

Gróft má segja að í þessum geira sé um tvenns konar flokkun að ræða. Annars vegar uppstreymi og hins vegar niðurstreymi. Með uppstreymi er átt við allt sem varðar könnun geimsins og tækni sem snýr að geimrannsóknun en með niðurstreymi er átt við það til dæmis þegar gögn eru flutt með gervihnöttum milli staða á jörðinni og Ísland er blanda af þessu tvennu,“ segir Atli Þór.

Ísland hluti af geimrannsóknun

Ísland hefur sögulega verið hluti af geimrannsóknun þrátt fyrir að við höfum ekki gert það á eigin forsendum og að sögn Atla Þórs vinnur Geimvísinda- og tækniskrifstofa Íslands meðan annars að nýsköpun innan geimrannsóknageirans.

„Hér á landi æfðu fyrstu tunglfaramir á sínum tíma og hér hafa verið prófuð farartæki til

Eldflaug frá Skyrora, heldur stærri en þeirri sem skotið verður frá Sauðanesi. Mynd / Skyrora

notkunar á Mars og dæmi um aðila sem eru að skoða hífylahönnun fyrir ferðir til Mars auk þess sem skoðaðir hafa verið möguleikar á eldflaugaskotum héðan.“

RML í geimnum?

Atli Þór segir að eitt af verkefnum Geimvísinda- og tækniskrifstofunnar sé að kanna möguleikann á að senda íslenskt gervitungl á braut um jörðina og að hann hafi átt samtal við Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins um möguleika landbúnaðarins á að notafæra sér það. „Satt best að segja var mjög ánægjulegt að heyra hvað aðilar þar voru með á nótunum og viljugir til að skoða hvaða möguleika slíkt hefði upp á að bjóða.“ /VH

can-am

**TÆKI SEM ÞÚ
GETUR TREYST Á**

OUTLANDER

PRO 650 6X6

VERÐ ÁN VSK

2.490.000 KR.

VERÐ MEÐ VSK

3.090.000 KR.

OUTLANDER

450 PRO

VERÐ ÁN VSK

1.443.000 KR.

VERÐ MEÐ VSK

1.790.000 KR.

OUTLANDER

450 PRO 6X6

VERÐ ÁN VSK

1.927.000 KR.

VERÐ MEÐ VSK

2.390.000 KR.

OUTLANDER

570 XT MAX

VERÐ ÁN VSK

1.846.000 KR.

VERÐ MEÐ VSK

2.290.000 KR.

ALLT AÐ
75%
FJÁRMÖGNUN

ELLINGSEN.IS

FISKISLÓÐ 1 REYKJAVÍK / TRYGGVABRAUT 1-3 AKUREYRI / 580 8500 / SÍÐAN 1916 / WWW.ELLINGSEN.IS

BRP@ELLINGSEN.IS

FRÉTTIR

Sumarið hefur verið bændum einstaklega hagstætt á Suðurlandi til heyskapar enda flestir ef ekki allir búnir með fyrsta slátt.

Mynd / MHH

Sigurður Ágústsson heyrinnuvertaki: Reiknar með að heyja rúllur af 2.500 hekturum í sumar

„Allur heyskapur hefur gengið mjög vel enda hefur veðrið verið okkur bændum mjög hagstætt, allavega hér sunnanlands. Flestir eru búnir með fyrsta slátt og ég reikna alveg með að einhverjir munu slá þrisvar í sumar, sprettan er það góð og gæði heyjanna eru líka mjög góð,“ segir Sigurður Ágústsson, bóndi og heyrinnuvertaki í Birtingaholti í Hrunamannahreppi.

Sigurður, sem er með fyrirtækin Fögrusteina og Túnfang, vinnur í verkstöðu fyrir bændur á Suðurlandi í heyskap enda með mjög öflugar vélar og gott starfsfólk. „Já, það gengur mjög vel, það er brjáláð að gera og oft langir vinnudagar en allt hefst þetta einhvern veginn og við teljum okkur skila góðu verki fyrir bændur, enda eru þeir ánægðir með okkur,“ segir Sigurður og hlær.

Heyjað í staður

Það verður alltaf vinsælla og vinsælla hjá bændum, ekki síst kúabændum, að heyja í útistæður eða flatgryfjur en Sigurður og hans starfsmenn hafa heyjað þannig hjá tólf kúabændum upp á síðkastið. „Þessi heyskapur er að koma mjög vel út og mikil ánægja

Sigurður Ágústsson.

með hann hjá bændum. Kostnaður er eitthvað minni en rúlluheyskapurinn og margir eru á því að fóðrið verði jafnara og haldi betri gæðum,“ segir Sigurður.

Skemmtilegasti tími ársins

„Já, það er ekki spurning, sumarið og heyskapur er skemmtilegasti tími ársins, ekki síst þegar veður er gott og tækin bíla ekki, þá leikur lífið við mann,“ segir Sigurður aðspurður hvort heyskapartíðin sé skemmtilegasti tími ársins. „Ég reikna með að við heyjum rúllur af 2.500 hekturum í sumar í tveimur sláttum hjá okkar viðskiptavinum, það á vonandi eftir að ganga vel og að heyið úr rúllunum verði gott,“ bætir Sigurður við áður en hann rauk upp í dráttarvélinu og byrjaði að rúlla.

/MHH

Færri bílaleigubílar draga niður bílasölu: Nýorkubílar eru 57% af öllum seldum nýjum bílum

Sala nýrra fólksbíla í júní dróst saman um 39,4% miðað við júní í fyrra, en alls voru skráðir 824 nýir fólksbílar nú en voru 1.359 í fyrra. Sala á rafbílum tekur mikið stökk og Tesla er í öðru sæti á eftir Toyota í fjölda seldra bíla á árinu.

Þetta kemur fram í fréttatilkynningu frá Bílgreinasambandinu sem segir sölu nýrra bíla hafa dregist saman um 42,5% á fyrri helmingi ársins borið saman við sama tímabil í fyrra. Í ár hafa alls selst 4.193 nýir fólksbílar en þeir voru voru 7.294 í fyrra.

„Ljóst er að mikill samdráttur er á milli ára sem rekja má til heimsfaraldurs COVID-19. Fyrst og fremst eru áhrifin á ferðaþjónustuna en mun færri bílaleigubílar hafa verið nýskráðir á fyrri helmingi ársins í ár miðað við sama tímabil síðasta árs. Hafa 873 nýir bílaleigubílar verið skráðir núna á fyrstu 6 mánuðum þessa árs en voru 3.659 á sama tíma í fyrra, sem gerir 76,1% samdrátt á milli ára,“ segir á vef Bílgreinasambandsins.

Aðra sögu er hins vegar að segja af einstaklingum og almennum fyrirtækjum því til þeirra hafa selst 3.285 nýir fólksbílar það sem af er ári og er það samdráttur upp á 8,2% miðað við sama tíma í fyrra. Hlutfall orkugjafa er að breytast töluvert milli ára og hefur selst mest af rafmagnsbílum, eða 1.069 það

Rafmagnsbílar sækja í sig veðrið en 1.069 slíkir hafa selst það sem af er ári.

Mynd / TB

sem af er ári. Hlutfall nýorkubíla (tengiltvinn, rafmagns, hybrid og metan) er 57% af allri sölu nýrra fólksbíla á árinu, samanborið við tæplega 23% í fyrra.

Markaður með notaða bíla er blómlegur

Einnig hefur markaðurinn með notaða bíla haldið sér ágætlega á árinu en eftir að hafa gefið örlítið eftir í mars og apríl þá var maí mjög góður og á pari við maí í fyrra hvað varðar fjölda eigenda- og umráðamanna-skipta.

Mest selda tegundin það sem af er ári er Toyota með 550 bíla (13,1% hlutdeild), en þar á eftir kemur Tesla með 465 bíla (11,1%) og svo Kia með 329 bíla (7,8%).

/TB

Samstarf um íslenskt matarhandverk

Matarauður Íslands og Samtök smáframleiðenda matvæla hafa gert með sér samstarfssamning um að vinna að skilgreiningu og uppfærðum reglum um íslenskt matarhandverk fyrir íslenska framleiðendur, bæði almennt og fyrir matarhandverkskeppnir.

Einnig verður framkvæmdaferlið í kringum matarhandverkskeppnir hérlandis bætt og unnið verður að gerð vörumerkis fyrir matarhandverk sem er formleg staðfesting á sérstöðu þess og vinna leiðbeiningar um rétta notkun þess. Þar að auki munu neytendur verða upplýstir um virði matarhandverks, menningarlegt gildi og aðgreiningu frá öðrum matvörum.

Menningarleg sérstaða

„Matarhandverk er hluti af menningararfi þjóða og endurspeglar hefðir og samtíma nýsköpun. Með vaxandi áhuga á matarmenningu og matarferðaþjónustu hefur eftirspurn aukist eftir staðbundnum matvörum og matarminjagripum, en skilningur á matarhandverki, bæði meðal framleiðenda og neytenda, er hins vegar enn óljós. Matarauður Íslands og Samtök smáframleiðenda matvæla gerðu því með sér samning um að festa matarhandverk og matarhandverkskeppnir í sessi með það að markmiði að efla skilning á verðmætum matarhandverks og menningarlegri sérstöðu,“ segir Brynja Laxdal, verkefnisstjóri hjá Matarauði Íslands.

Verkefnið er tímabundið og lýkur 15. nóvember á þessu ári en þáttataka Matarauðs Íslands á vegum sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra lýkur í byrjun desember.

Samtök smáframleiðenda matvæla munu taka að sér að skilgreina matarhandverk í samvinnu við fagfélög og fagaðila.

Myndir / MÍ

Brynja Laxdal.

Samvinna um matarhandverkskeppni

„Matarauður styrkti fyrstu Íslandsmeistarakeppni í matarhandverki sem var haldin árið 2019 á Hvanneyri í styrkri umsjón markaðsstofu Vesturlands og í samvinnu við Matís. Í kjölfar greiningarvinnu eftir keppnina var ákveðið að vinna þyrfti betur að markaðssetningu matarhandverks og framkvæmdaferli við matarhandverkskeppnir. Það var sameiginlegt mat þeirra

sem stóðu að Íslandsmeistarakeppni í matarhandverki að fela Samtökum smáframleiðenda matvæla það verkefni, enda fellur það vel að hlutverki og markmiðum samtakanna. Áhersla er lögð á þverlæga samvinnu og hefur Landbúnaðarháskóli Íslands til að mynda þegar lýst yfir áhuga á samvinnu,“ segir Brynja og bætir við:

„Hlutverk Samtaka smáframleiðenda matvæla verður, í samráði við fagfélög og fagaðila, að skilgreina íslenskt matarhandverk, uppfæra og staðfæra keppnisreglur, bæta framkvæmdaferlið í kringum matarhandverkskeppnir og upplýsa framleiðendur og neytendur um virði matarhandverks, menningarlegt gildi og aðgreiningu frá öðrum vörum. Gert er ráð fyrir að Íslandsmeistarakeppni í matarhandverki færir milli landshluta sé áhugi heimamanna til staðar. Hlutverk Matarauðs auk fjárstyrks er áframhaldandi samráð og stuðningur.“

/ehg

Ný lög um eignarráð og nýtingu fasteigna:

Hömlur settar á eignarhald á landi

– Enginn má eiga meira en 10 þúsund hektara nema með undanþágu frá ráðherra

Samkvæmt breytingum á lögum um eignarráð og nýtingu fasteigna sem samþykkt hafa verið á Alþingi mega tengdir aðilar ekki eiga meira en tíu þúsund hektara lands nema að fenginni undanþágu landbúnaðarráðherra.

Viðtækustu breytingarnar voru gerðar á jarðalögum. Í fyrstu grein laganna segir að markmið þeirra sé að stuðla að því að nýtingu lands og réttinda sem því tengjast sé hagað í samræmi við landkosti og með hagsmuni samfélagsins og komandi kynslóða að leiðarljósi, að teknu tilliti til mikilvægis lands frá efnahagslegu, félagslegu og menningarlegu sjónarmiði.

Tryggir landbúnaðarland

Markmið laganna er þannig meðal annars að stuðla að fjölbreyttum og samkeppnishæfum landbúnaði, náttúruvernd, viðhaldi og þróun byggðar og um leið þjóðfélagslega gagnlegri og sjálfbærri landnýtingu. Tryggja skal svo sem kostur er við framkvæmd laganna að land sem er vel fallið til búvöruframleiðslu sé varðveitt til slíkra nota og að fæðuöryggi sé tryggt til framtíðar.

Líta skal til nýtingar

Samkvæmt breytingum sem gerðar voru á jarðalögum er skylt að afla samþykkis ráðherra fyrir ráðstöfun beins eignarréttar yfir fasteign, eða afnotaréttar til lengri tíma en sjö ára

Markmið laganna er að stuðla að því að nýtingu lands og réttinda sé hagað í samræmi við landkosti og með hagsmuni samfélagsins og komandi kynslóða að leiðarljósi.

í ákveðnum tilfellum. Ef fasteign er lögbýli og viðtakandi réttar og tengdir aðilar eiga fimm eða fleiri fasteignir í lögbýlaskrá, enda sé samanlögð stærð þeirra a.m.k. 50 hektarar. Þá er einnig skylt að afla samþykkis ef viðtakandi réttar og tengdir aðilar eiga fyrir fasteign/fasteignir sem eru samtals 1.500 hektarar eða meira. Mat á því hvort samþykki á eignarhaldi skuli veitt ber ráðherra að líta til þess hvernig viðtakandi réttar og tengdir aðilar nýta fasteignir og fasteignaréttindi sem þeir eiga fyrir eða hafa afnot af. Samþykki skal að jafnaði ekki veitt ef viðtakandi réttar og tengdir aðilar eiga fyrir fasteign

eða fasteignir sem eru samanlagt 10.000 hektarar eða meira að stærð nema umsækjandi sýni fram á að hann hafi sérstaka þörf fyrir meira landrými vegna fyrirhugaðra nota fasteignar.

Undantekningar frá meginreglu

Óskylt er að afla samþykkis ráðherra ef viðtakandi réttar er nákominn þeim sem ráðstafar rétti en með því er átt við skyldmennni, svo sem maka, barn, systkini, foreldri og svo framvegis. Þá þarf ekki að afla samþykkis ef ríkissjóður eða sveitarfélag ráðstafar fasteign eða er viðtakandi réttar. /VH

Pallar til leigu og sölu - Mikið úrval

VINNUPALLAR EHF

Smiðsbúð 10, 210 Garðabæ - s. 787 9933
vpallar@vpallar.is - www.vpallar.is

ORKIDEA

FRAMKVÆMDASTJÓRI

Orkidea er nýtt samstarfsverkefni á Suðurlandi sem snýr að nýsköpun og þróun tækifæra á sviði orkuháðrar matvælaframleiðslu, líftækni og sjálfbærni. Að verkefninu standa Landsvirkjun, Samtök sunnlenskra sveitarfélaga, Landbúnaðarháskóli Íslands og atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið.

Markmið samstarfsins:

- Stytja við nýsköpun og þróun á sviði matvælaframleiðslu í landinu með það fyrir augum að auka framleiðslu og verðmætasköpun
- Gera matvælaframleiðslu umhverfisvænni með nýtingu á grænni orku og búa til tækifæri fyrir íslenska matvælaframleiðendur til að vera samkeppnishæfir á alþjóðamarkaði
- Nýta betur háteknir við að gera matvælaframleiðslu á Íslandi sjálfbærari
- Stuðla að auknum rannsóknum á sviði háteknimatvælaframleiðslu með öflugum samstarfi við háskóla, rannsóknastofnanir og atvinnulíf
- Auka samkeppnishæfni Íslands á sviði sjálfbærrar matvælaframleiðslu
- Auka möguleika Íslands til að takast á við áskoranir samtímans um fæðu og fæðuöryggi og gera Ísland leiðandi þegar kemur að samspili orku, umhverfis og samfélags

Nánari upplýsingar veita Geirlaug Jóhannsdóttir, geirlaug@hagvangur.is og Hlynur Atlí Magnússon, hlynur@hagvangur.is. Umsóknir með ítarlegri ferilskrá og kynningarbréfi óskast fylltar út á www.hagvangur.is. Umsóknarfrestur er til og með 7. ágúst.

Leitað er að drifandi og jákvæðum leiðtoga til að leiða samstarfsverkefnið Orkideu næstu árin. Leitað er að framúrskarandi einstaklingi með brennandi áhuga á sjálfbærni og verðmætasköpun og tækifærum matvælaframleiðslugeirans til að þróa og fylgja eftir markmiðum Orkideu. Starfsstöð framkvæmdastjóra er á Suðurlandi.

Helstu verkefni:

- Umsjón með daglegum rekstri Orkideu
- Stefnumótun og áætlanagerð
- Koma fram fyrir hönd Orkideu og kynna starfsemi verkefnisins
- Samskipti og tengsl við hagaðila
- Halda utan um verkefni innan Orkideu
- Leita tækifæra til að efla verkefnið

Menntunar- og hæfniskröfur:

- Meistarapróf sem nýttist í starfi
- Reynsla af stjórnun og rekstri
- Leiðtogahæfni og drifkraftur
- Framúrskarandi hæfni í mannlegum samskiptum
- Frumkvæði og sjálfstæði
- Góð tungumálakunnátta
- Hæfni til að tjá sig í ræðu og riti

RANNSÓKNA- OG ÞRÓUNARSTJÓRI

Leitað er að öflugum einstaklingi til að halda utan um þátttöku Orkideu í rannsókna- og þróunarverkefnum. Rannsókn- og þróunarstjóri vinnur náið með framkvæmdastjóra Orkideu og hefur frumkvæði að mótun og fjármögnun nýrra verkefna í samstarfi við framkvæmdastjóra, stjórn og hagsmunaaðila. Starfsstöð rannsókna- og þróunarstjóra er á Suðurlandi.

Helstu verkefni:

- Vinna að mótun og þátttöku Orkideu í innlendum og erlendum rannsóknaverkefnum
- Þróa öflugt samstarf við mennta- og rannsóknastofnanir
- Aðstoð við að koma verkefnum Orkideu á framfæri
- Verkefnastjórn einstakra verkefna
- Samskipti og tengsl við hagsmunaaðila

Menntunar- og hæfniskröfur:

- Vinna eða doktorspróf sem nýttist í starfi
- Starfsreynsla sem nýttist í starfi
- Reynsla af gerð styrkumsókna í innlenda og erlenda sjóði
- Reynsla af rannsókna- og þróunarstarfsemi
- Reynsla af verkefnastjórn
- Hæfni til að tjá sig í ræðu og riti á íslensku og ensku

HAGVANGUR

SOLIS

DRÁTTARVÉLAR OG TÆKI

HATTAT

SOLIS 75 verð 3.750.000+vsk

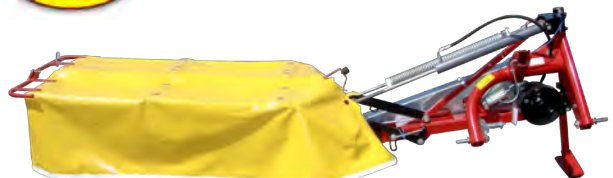
SOLIS 75 með tækjum
Verð 4.950.000+vsk

SOLIS 26 Tökum við forpöntunum

JAR-MET

HEYVINNUTÆKI

Diska og tromlusuðuvélar á einstaklega góðu verði

Diskavél 2,1m 673.000+vsk 2,5m 707.000+vsk
Tromluvéll 1,35m 244.000+vsk 1,65m 260.000+vsk
1,85m 380.000+vsk

Heytæla 5,2m 680.000+vsk

Rakstrarvélar frá 2,4 - 4,4m

2,4m 210.600+vsk 3,5m 471.000+vsk 4,4m 592.000+vsk

Steypuhrærivélar 600 - 1200L

Áburðardreifarar 200 - 2500L

HATTAT 113hp Perkins

Verð frá 5,967,000+vsk
Með ámoksturstækjum.
Verð frá 7,253,000+vsk

KANE heildarþyngd 15,5T verð 1.820.000 + vsk

vallarbraut.is S-8411200 & 8417300 vallarbraut@vallarbraut.is Trönuhrauni 5 220 Hafnarfirði

FRÉTTIR

Í skýrslu um virkjanakosti á Austurlandi segir að sumir kostir sem dregnir hafa verið fram geti verið erfiðir í framkvæmd eða ógerlegir af öðrum ástæðum.

Austurland:

Smávirkjanakostir kortlagðir – 883 kostir til staðar, með heildarafl 1603 MWe

Verkfræðistofan Vatnaskil hefur kortlagt fyrir Orkustofnun vænlega smávirkjanakosti í sveitarfélögum á Austurlandi. Lagt var upp með að finna kosti á stærðarbilinu 100 kWe upp í 10 MWe.

Hafa ber í huga að tölum um orkugetu þarf að taka með fyrirvara, um algjöra frumathugun er að ræða sem hefur það að leiðarljósi að draga fram sem flesta kosti sem vert gæti verið að kanna nánar.

Að mörgu að hyggja

Í grunninn er meðalrennsli í vatnsföllum ákvarðað út frá hæðarlíkani, meðalúrkomukorti og meðaluppgufunarkorti. Náttúruleg orkugeta er svo ákvörðuð í farvegum vatnsfalla sem margfeldi hæðar og rennslis. Í kjölfarið eru vænlegustu inntakspunktur fyrir virkjun fundnir í hverju vatnsfalli, sem staðbundin hámarks- og náttúrulegri orkugetu. Þar sem fleiri en einn kostur kemur

fram með sama endapunkt í árfarvegi er einungis sá stærsti dreginn fram.

Í skýrslunni segir að til að meta miðlunarmöguleika við inntak er reiknað lónrými og hæð stífla þannig að miðla megi meðalrennsli vatnsfalls innan 24 klukkustunda. Niðurstaðan er sú að 883 smávirkjanakostir eru til staðar, með heildarafl 1603 MWe.

Mögulegur fjöldi virkjanakosta og þar af leiðandi heildarafl er þó lægra, þar sem nokkur fjöldi kosta sem dregnir hafa verið fram hafa áhrif á virkjunarkosti í sama vatnsfalli. Einnig er ljóst að kostir sem dregnir hafa verið fram geta líka verið erfiðir í framkvæmd eða verið ógerlegir af öðrum ástæðum.

Frekari athuganir á fýsileika kosta þurfa að byggjast á rennslismælingum, staðhættum m.t.t. virkjunarstæðis og miðlunarmöguleika, sem og arðsemisútreikningi viðkomandi virkjunar. /VH

Víða slæm staða í Suður-Þingeyjarsýslu:

Óhemju þurrkar fylgdu í kjölfar mikils kals

– Mikill kostnaður við endurræktun túna sem skila lítilli uppskeru

„Staðan er virkilega slæm og ég veit satt að segja ekki hvernig menn ná að klóra sig út úr henni,“ segir Ragnar Þorsteinsson, sauðfjárbóndi í Sýrnesi í Aðaldal, Suður-Þingeyjarsýslu. Mikið var um kal í túnnum á svæðinu á liðnu vori og ekki óalgengt að það væri á bilinu 50 til 70% en eitthvað misjafnt á milli bæja.

Bændur stóðu í umfangsmikilli endurræktun túna og sáðu í þau, en miklir þurrkar það sem af er sumri, hafa haft þau áhrif að spretta er svo til engin, nú þegar komið er fram í miðjan júlí.

Sjáum ekki fram úr þessu

Ragnar segir mikinn kostnað hafa lent á fjölda búa þar um slóðir vegna endurræktunar túna í kjölfar kals. Sem dæmi nefnir hann að sitt bú hafi kostað til um einni milljón króna auk frækaupa. „Menn sjá engan veginn fram úr þeirri stöðu að um og yfir helmingur af innleggi í sláturhús í haust dugi varla í kostnað við endurvinnslu og þar fyrir utan hvort nokkur uppskera náist í haust. Hér hafa verið óhemju þurrkar lengi og menn farnir að óttast að þær litlu grasspírir sem komnar eru upp úr moldinni hreinlega drepist bara af þurki,“ segir Ragnar. Vart hefur komið dropi úr lofti um langt skeið, en á sunnudagskvöld 12. júlí hafi loks rignt hressilega og það gefið örhlita von.

Ragnar sáði í sín tún í byrjun júní og segir að gras í nýræktun sé ekki burðugt, þetta séu um það bil

Tún voru endurrunnin á Sýrnesi fyrr í sumar, en þar var mikið kal líkt og á fleiri bæjum í S-Þingeyjarsýslu.

Mynd / Ragnar Þorsteinsson

tveggja sentímetra nalar sem upp hafi komið á sex vikum. Heyskapur á þeim hluta túna sem sluppu nokkurn veginn við kal er með þeim hætti að uppskera er um helmingur þess sem jafnan er í meðalári. Þá nefnir hann að maímánuður hafi verið óheyrilega kaldur og grasspretta af því sem þó var með lífsmarki lítil, þannig að fé var mun lengur á fullri heygjöf en vanalegt er.

Bændur í Búnaðarsambandi Suður-Þingeyinga komu saman til fundar fyrir nokkru og ræddu stöðuna en Ragnar segir menn óhressa með að ekkert heyrst frá Bændasamtökum Íslands, t.d. um hvort unnt sé að flýta greiðslu ræktunarstyrks eða þá hvort eða hvenær Bjargráðasjóður verður aflögufær og hlaupi undir bagga með bændum sem vissulega hafi upplifað náttúruhamfarir.

„Við förum einungis fram á að okkur verði bættar þessar náttúruhamfarir með sama hætti og

öðrum landsmönnum sem verða fyrir tjóni af völdum náttúruhamfara,“ segir hann. Höggið nú komi verr við fjárhag bænda heldur en þegar afurðaverð var lækkað á einu bretti árið 2017 um 30%.

Bjargráðasjóður mun bæta tjónið

Að sögn Sigurðar Eyþórssonar, framkvæmdastjóra Bændasamtakanna, voru eignir Bjargráðasjóðs um 200 milljónir um síðustu áramót. Stjórn sjóðsins hefur þegar haft samband við stjórnvöld til að óska eftir aukafjármagni vegna tjónsins í vetur.

„Ekki liggja fyrir svör við þeirri beiðni en það er mat mitt að við þessu verði brugðist eins og jafnan áður þegar sambærileg áföll hafa orðið. Sjóðurinn hefur unnið þannig að bætur hafa verið greiddar síðla árs þegar uppskera 2020 og búfjártölur vetrarins liggja fyrir. Þannig er tekið tillit til kaltjónsins og einnig þeirrar fódurvöntunar sem verður. Þetta er í samræmi við þær aðferðir sem sjóðurinn hefur starfað eftir í sambærilegum tilvikum svo sem þegar mikið kal varð síðast veturinn 2012–2013, einmitt á mörgum þeim sömu svæðum og nú. Sjóðurinn mun því koma til móts við tjón bænda þó að bætunar verði ekki greiddar strax,“ segir Sigurður.

Bændur eru hvattir til að senda upplýsingar um kal- og girðingatjón til Bjargráðasjóðs. Upplýsingar um tjónatilkynningar er að finna á bondi.is. /MPP & TB

Landssamtök sauðfjárbænda

Sauðfjárbændur gefa út viðmiðunarverð fyrir dilkakjöt haustið 2020

Nú á miðju sumri horfa sauðfjárbændur til haustsins. Haustið er sá tími sem tekjur ársins skila sér til sauðfjárbænda. Hins vegar er árangur alls erfiðis bænda undir því komið að afurðaverð standi undir þeim kostnaði sem til fellur við framleiðsluna. Öllum er ljós sú staða sem sauðfjárræktin er í.

Hrun í afurðaverði árin 2016 og 2017 hefur ekki skilað sér til baka nema að litlu leyti. Framleiðslukostnaður lambakjöts er mun hærrí en afurðatekjur og þar hefur verið umtalsverður munur síðustu þrjú ár. Er nú svo komið að ekki verður haldið áfram nema að sauðfjárbændum sé tryggð eðlileg afkoma af sínu starfi.

LS gefur út viðmiðunarverð

Samkvæmt 8. grein búvörulaga (99/1993) er Landssamtökum sauðfjárbænda heimilt að gefa út viðmiðunarverð á sauðfjárafurðum. Viðmiðunarverðið er hins vegar ekki bindandi fyrir kaupendur afurða. Verðlagning sauðfjárafurða er frjálís á öllum sölustigum.

Landssamtök sauðfjárbænda hafa ákveðið að gefa út viðmiðunarverð fyrir dilkakjöt haustið 2020 og það skuli vera 600 kr/kg sem er hækkun um 132 kr/kg frá reiknuðu meðalverði haustsins 2019 með þeim viðbótargreiðslum sem greiddar hafa verið. Með þessu verði er ekki verið að ná fram fullri leiðréttingu á afurðaverði, til þess þyrfti það að vera um 690 kr/kg. Lagt er til að leiðrétting á afurðaverði komi að fullu til baka haustið 2021. Er þá miðað við að afurðaverð sem var haustið 2013 hafi fylgt verðlagsþróun. Landssamtök sauðfjárbænda vilja í sínu viðmiðunarverði horfa til þess að sú leiðrétting sem nauðsynleg er fari fram á fleiri en einu ári

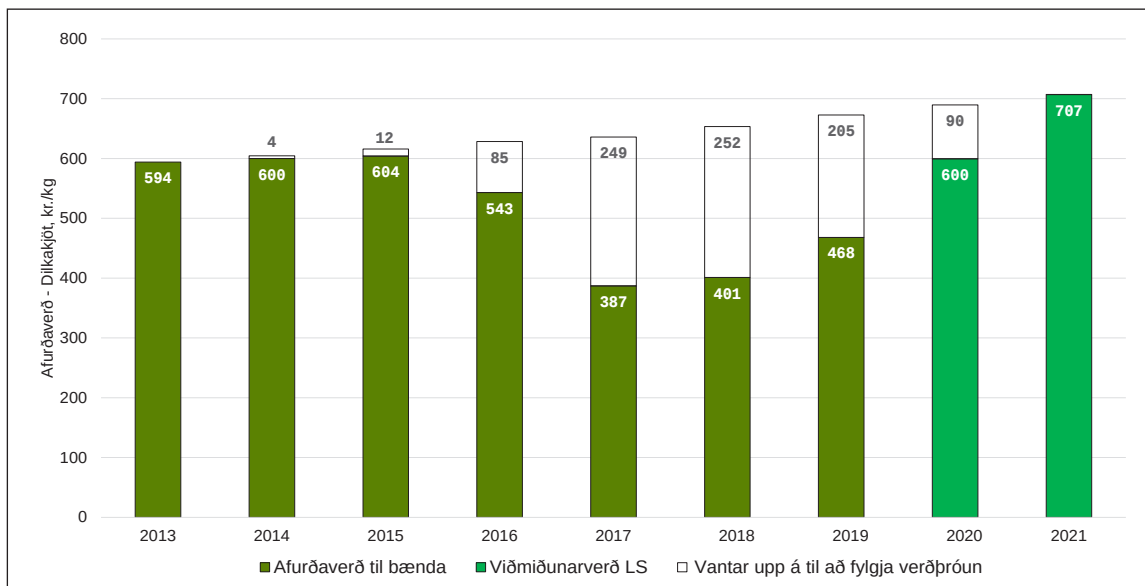

Guðfinna Harpa Árnadóttir. Mynd / HKR.

vegna aðlögunar markaðarins að breyttu verði og vegna þess að Landssamtökum sauðfjárbænda er ljós sú staða sem nú er upp í þjóðfélaginu og alþjóðasamfélaginu vegna COVID-19 faraldursins. Faraldurinn hefur hins vegar sýnt okkur að það er sannarlega þörf á því að efla og tryggja innlenda matvælaframleiðslu. COVID-19 ástandið mun hafa veruleg áhrif á rekstur afurðastöðva eins og flestra annarra fyrirtækja í landinu. Mikilvægt er að sauðfjárbændum verði ekki sendur reikningurinn vegna þess þar sem þar er ekki borð fyrir báru, heldur verði leitað eftir stuðningi frá stjórnvöldum til að tryggja rekstur þessara mikilvægu fyrirtækja.

Tryggja þarf bændum sanngjarnan hluta í virðiskeðjunni

Landssamtök sauðfjárbænda telja að ekki sé þörf á því að láta þessa hækkun til bænda koma alla beint upp virðiskeðjuna og til neytenda. Þar köllum við afurðastöðvar og ekki síður verslunina til ábyrgðar. Skoðið álagningu á lambakjöt. Tryggið bændum sanngjarnan hluta í virðiskeðju afurðanna.

Myndin sýnir reiknað meðal afurðaverð fyrir dilkakjöt á árunum 2013–2019 og útgæfið viðmiðunarverð Landssamtaka sauðfjárbænda fyrir árin 2020–2021. Tómi hluti stöplanna sýnir mun á afurðaverði hvers árs og framreiknuðu afurðaverði haustsins 2013 miðað við verðlagsþróun mælda af Hagstofu Íslands.

Lambið hefur ekki haldið í við verðlagsþróun

Verðlag á lambakjöti, eins og það er mælt af Hagstofu Íslands, hefur hins vegar ekki haldið í við almenna verðlagsþróun. Ef horft er til verðþróunar frá upphafi árs 2016 þá hefur vísitala neysluverðs hækkað um 13% á meðan lambakjöt hefur aðeins hækkað um 3%. Það ætti því að vera ráðrúm fyrir verslunina að sækja hluta leiðréttingarinnar með breytingu á verði og skila beint til bænda án þess að neytendur finni meira fyrir því en öðrum hækkunum.

Birgðir í sögulegu lágmarki

Þær aðgerðir sem farið var í eftir verðhrun árunum 2016 og 2017 hafa skilað þeim árangri að nú eru

birgðir af lambakjöti við upphaf sláturtíðar í sögulegu lágmarki. Ekki er því lengur um að ræða yfirþrýstan markað og birgðasöfnun. Þá hefur framleiðsla á dilkakjöti dregist verulega saman, eða úr um 9.300 tonn árið 2017 í 8.300 tonn árið 2019. Miðað við ásetningstölur mun enn draga úr framleiðslu í haust og er framleiðsla haustsins áætluð um 8.000 tonn af dilkakjöti. Það er hins vegar ljóst að óvissa er með afkomu af útlutningi á hliðarafurðum og því lambakjöti sem flutt verður út á komandi hausti. Verð og eftirspurn á mörkuðum hefur frekar gefið eftir vegna COVID-19 áhrifa en hitt, en á móti kemur að þróun gengis hefur verið hagstæð fyrir útlutning.

Komið að þolmörkum

Afkoma sauðfjárbænda verður að

batna strax í haust. Ekki er ráðrúm til að ganga meira á eigið fé rekstrarins og er nú endanlega komið að þolmörkum margra sauðfjárbænda. Ef ekki verður verulegur viðsnúningur nú í haust liggur ljóst fyrir að bændur munu draga enn meira úr framleiðslu. Fjölmargin munu hætta búskap. Sauðfjárræktin skapar verðmæt störf í samfélögum þar sem hvert starf er dýrmætt. Sauðfjárbúskapur byggir á samvinnu bænda við ýmis verkefni. Með fækkun bænda verður þeim sem eftir eru erfiðara að sinna þeim verkefnum. Landssamtök sauðfjárbænda skora á afurðastöðvar, kjötvinnslur og verslanir að standa vörð um íslenska matvælaframleiðslu.

Höfundur er formaður Landssamtaka sauðfjárbænda.

Nýsköpun á Suðurlandi:

Ætla að ýta undir orkutengd tækifæri í matvælaframleiðslu

Orkídeu, nýju samstarfsverkefni um nýsköpun á Suðurlandi, hefur verið ýtt úr vör með undirskrift fulltrúa allra þeirra sem að verkefninu standa, en það eru Landsvirkjun, Samtök sunnlenskra sveitarfélaga, Landbúnaðarháskóli Íslands og sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra.

Undirskriftin fór fram föstudaginn 10. júlí á Reykjum í Ölfusi. Í tilkynningu um verkefnið kemur fram að Orkídea snúist um uppbyggingu orkutengdra tækifæra framtíðarinnar á Suðurlandi, til dæmis við mat-

vælaframleiðslu og líftækni, sjálfbæra nýtingu auðlinda, sprotastarfsemi og að undirbúa svæði til að taka á móti orkutengdri nýsköpun. Eitt meginmarkmiða samstarfsins er að auka verðmætasköpun í matvælaframleiðslu í landinu og gera framleiðsluna umhverfisvænni með nýtingu á grænni orku sem býr þannig til tækifæri fyrir íslenska matvælaframleiðendur til að vera samkeppnishæfir á alþjóðamarkaði. Ætlunin er að stuðla að aukinni nýsköpun og rannsóknum á sviði hátæknimatvælaframleiðslu með öflugu samstarfi við háskóla,

Frá undirritun samningsins, frá vinstri, Eva Björk Harðardóttir, formaður Samtaka sunnlenskra sveitarfélaga, Kristján Þór Júlíusson, sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra, Kristín Linda Árnadóttir, aðstoðarforstjóri Landsvirkjunar og Ragnheiður I. Þórarinsdóttir, rektor Lbhí. Mynd / MHH

rannsóknastofnanir og atvinnulíf og fjölga möguleikum svæðisins til að takast á við áskoranir samtímans og gera svæðið leiðandi þegar kemur að samspili orku, umhverfis og samfélags.

Heiti samstarfsverkefnisins, Orkídea, vísar bæði til grænu orkunnar og til þeirrar hugmynda – ídea – sem spretta upp í frjóum farvegi. Auglýst hefur verið eftir framkvæmdastjóra og rannsókn- og þróunarstjóra verkefnisins en starfsstöð Orkídeu verður á Suðurlandi.

/MHH

Lára Bergljót Jónsdóttir.

Bláskógaskóli: Nýr skólastjóri

Sveitarstjórn Bláskógabyggðar hefur samþykkt að ráða Láru Bergljótu Jónsdóttur í stöðu skólastjóra Bláskógaskóla í Reykholti. Lára Bergljót hefur gegnt stöðu aðstoðarskólastjóra skólans frá árinu 2017 og starfað sem grunnskólakennari í 18 ár þar á undan. Þrjár umsóknir bárust um skólastjórastöðuna. Ráðningin tekur gildi 1. ágúst nk.

/MHH

Húnaþing vestra: Vilja fleiri opinber störf

„Fjölgun opinberra starfa á landsbyggðinni er sveitarfélögum þýðingarmikið og mikilvægur þáttur í að efla atvinnu og auka fjölbreytileika atvinnulífs,“ segir í bókun sem Byggðaráð Húnaþings vestra samþykkti á fundi fyrir skemmstu.

Á fundinum var rætt um opinber störf á landsbyggðinni og í því samhengi vísað sérstaklega til þeirrar ákvörðunar Ásmundar Einars Daðasonar félags- og barnamálaráðherra um að fjölga störfum á brunamálasviði Húsnæðis- og mannvirkjastofnunar á Sauðárkróki.

Í bókun ráðsins segir einnig að sveitarfélög á landsbyggðinni séu misjöfn að stærð og gerð en eigi það öll sammerkt að fjölgun opinberra starfa eykur samkeppnishæfni og skapar tækifæri til vaxtar og framþróunar.

Íbúafjölgun er hlutfallslega mest á Norðurlandi vestra, eða 1,3% frá 1. desember 2019 til 1. júlí síðastliðinn, samkvæmt tölum frá Þjóðskrá Íslands.

/MPB

LANDSSAMTÖK SAUÐFJÁRBÆNDA TILKYNNNA HÉR MEÐ AÐ VIÐMIÐUNARVERÐ FYRIR DILKAKJÖT HAUSTIÐ 2020 SKULI VERA AÐ LÁGMARKI:

600 kr./kg

Landssamtök sauðfjárbænda

* Verðið er gefið út af Landssamtökum sauðfjárbænda samkvæmt heimild í 8. grein búvörulaga nr. 99/1993.
** Miðað er við reiknað meðalverð eins og Landssamtök sauðfjárbænda hafa sett fram undanfarin ár.

FRÉTTIR

Landbúnaðarráðherra einfaldar regluverk: Nefndum fækkað og gamlir lagabálkar felldir úr gildi

Frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum á sviði landbúnaðar og matvæla vegna einföldunar regluverks og stjórnsýslu var samþykkt á Alþingi 30. júní sl.

Frumvarpið var samið í atvinnu-vega- og nýsköpunar-ráðuneytinu að höfðu samráði við Matvælastofnun og Umhverfis-stofnun. Tilgangur þess var að einfalda allt regluverk á sviði landbúnaðar og matvæla. Felldir voru brott fjölmargir lagabálkar og reglugerðir í heild sem ekki lengur þjóna tilgangi en með því er réttarvissa eflað og kerfið einfaldað. Þá var nefndum fækkað í því skyni að einfalda stjórnsýslu og auka skilvirkni.

Mörkunarskylda sauðfjárr

Þegar frumvarpið fór fyrst til afgreiðslu á Alþingi var kveðið á um að látið yrði af skyldu til eyrna-mörkunar, það yrði hins vegar áfram heimilt þeim bændum sem það kysu. Jafnframt var lagt til að afnema markanefnd. Við meðferð frumvarpsins á þinginu var tillagan hins vegar felld út og mun skylda til mörkunar sauðfjárr haldast óbreytt. Bændasamtökin lögðust ekki sérstaklega gegn afnámi mörkunarskyldu í umsögn sinni en bentu þó á að líklegt væri að stór hluti bænda sem senda fé sitt á afrétti myndi halda mörkun áfram þrátt fyrir að það væri ekki skylt.

Afnám flokkunar- og matskerfis fyrir ull og gærur

Lögin voru samþykkt þannig að lög um mat á gærum og ull falla úr gildi 1. nóvember 2021. Í því felst m.a. að lögbundið flokkunar- og matskerfi verður afnumið og framleiðendur munu frá þeim tímapunkti tryggja gæði framleiðslu sinnar sjálfir. Gildistöku var frestað til að veita framleiðendum svigrúm til að aðlagast breyttu umhverfi og gera viðeigandi ráðstafanir.

Lög um gæðamat á æðardúni óbreytt

Í fyrstu drögum að frumvarpinu þegar það var til vinnslu hjá atvinnu-

Kristján Þór Júlíusson.

vega- og nýsköpunar-ráðuneytinu var lagt til að lög um gæðamat á æðardúni yrðu felld brott. Í samráðsferli lögðust BÍ og Æðaræktarfélagið eindregið gegn því að lög um gæðamat á æðardúni yrðu felld brott. Fallið var frá tillögu um brottfall laganna að fengnum um-sögnum ÆÍ og BÍ og fór sú tillaga ekki inn í frumvarpið sem fór fyrir Alþingi. Lögbundið gæðamat hefur verið grundvallarstoð útflutnings á æðardúni frá því að lögin tóku fyrst gildi árið 1970 en setning laganna var jafnframt fyrsta baráttumál nýstofnaðs Æðaræktarfélags Íslands árið 1969. Æðarbændur, útflýgjendur og kaupendur treysta kerfinu sem vottar sérstaklega gæði og uppruna dúnsins.

Erla Friðriksdóttir í Stykkishólmi fyllir sæng með æðardúni. Lögbundið gæðamat á dúni er grundvallaratriði fyrir sölu hans.

Verðlagsnefnd búvara

Með lögunum er gerð sú breyting að verðlagsnefnd búvara er skipuð til tveggja ára í stað fjögurra eins og verið hefur.

Stjörnuegg eru með aðsetur að Vallá á Kjalarnesi.

Mynd / Úr einkasafni.

Stjörnuegg ráðast í framkvæmdir til að uppfylla ákvæði reglugerðar: Úr búreldi í lausagöngu

Talsverðar breytingar standa fyrir dyrum hjá eggjabúinu Stjörnuegg að Vallá á Kjalarnesi. Geir Gunnar Geirsson, framkvæmdastjóri fyrirtækisins, segir að til standi að ljúka breytingum frá búrhaldi í lausagöngu.

„Við erum í ferli að breyta úr búreldi í lausagöngu en við erum ekki að fjölga hænum að neinu ráði eins og er, þrátt fyrir að við höfum sótt um rýmra starfsleyfi. Gömul hús, sem ekki henta fyrir lausagöngu, verða tekin úr umferð og ný byggð í staðinn sem henta betur fyrir starfsemina eftir breytinguna.“

Miklar breytingar

Geir Gunnar segir að það fylgi því miklar breytingar að skipta úr búrum yfir í lausagöngu. „Við verðum til dæmis að hafa húsin í hvíld lengur eftir hvern eldishóp, það fer meiri vinna í að þrifa og sótthreinsa, þar sem óhreinindi berast víðar, og við verðum að auka húsrýmið vegna þess, þrátt fyrir að vera með sama fjölda af fuglum.“

Ekki markaður fyrir meiri egg

Stjörnuegg er með um 55 þúsund varphænur í húsi en Geir Gunnar segir að eins og staðan er í dag sé

Eftir að ferðamönnum fækkaði hefur eggjasala dregist ögn saman. Mynd / JE

ekki markaður fyrir meira af eggjum. „Eftir að ferðamönnum fækkaði dró töluvert úr eftirspurn.“

Aukið rými fyrir fuglana

„Með breytingunum aukast möguleikar á að fjölga fuglum eitthvað í framtíðinni en það er ekkert sem kallar á slíkt núna. Fermetrafjöldinn sem eykst við breytingarnar leyfir að við fjölgum úr 55 þúsund fuglum í 90 þúsund stæði en augljóslega er alls engin þörf eða möguleiki á að hafa þann fjölda samtímis. Hugmyndin hjá okkur er að hafa rýmra á fuglunum

og svo þurfa húsin að standa lengur tóm vegna aukins smítálags við lausagöngu í stað búreldis.“

Hugmyndin að framleiða mest á Kjalarnesi

Stjörnuegg voru með fuglahús í Saltvík, Brautarholti og Vallá á Kjalarnesi og að sögn Geirs Gunnars er hugmyndin að framleiða sem mest á Vallá. „Þökkunin á sér stað á Vallá og því þarf ekki að endurpakka eggjunum eins og þurfti að gera með eggin frá Saltvík og Brautarholti.“

/VH

Bændasamtök Íslands

Merkingar á matvörum:

Hvað er mjólk og hvað er kjöt?

Undanfarin ár hafa jurtaafurðir og önnur matvæli sem líkja eftir eiginleikum hefðbundinna mjólkur- og kjötafurða notið aukinna vinsælda. Þessar vörur hafa verið markaðssettar undir ýmsum heitum og deilt hefur verið um réttmæti þess að nota heiti dýrafurða á merkingar þeirra.

Neytendastofa fjallaði um kvörtun frá Samtökum afurðastöðva í mjólkuriðnaði (SAM) árið 2018 sem laut að hillumerkingum jurtavara. SAM taldi óheimilt að markaðssetja vörur úr jurtaafurðum hér á landi með heitum mjólkur og mjólkurafurða. Bent var á að auglýsingar og hillumerkingar væru villandi þannig að vörur væru markaðsfærðar með vörulýsingum sem vísuðu beint eða óbeint til mjólkur og mjólkurvöru. Matvælastofnun skilaði áliti sínu í málinu og taldi að afurðahéitin mjólk, ostur, jógúrt o.s.frv. vektu þau hughrif hjá hinum almenna neytanda að

Guðrún Vaka Steingrimsdóttir.

um dýraafurð væri að ræða, nánar tiltekið vöru unna úr kúamjólk, og tók Neytendastofa undir það sjónarmið. Matvælastofnun tók einnig fram í áliti sínu að löggjöf, sem varðar matvæli og er í gildi hér á landi, komi ekki í veg fyrir að heiti

sem venjulega séu tengd kúamjólk og afurðum hennar séu notuð sem hluti af lengri heitum á jurtaafurðum svo lengi sem upplýsingarnar og framsetning varanna geti ekki talist villandi. Sumar íslenskar verslanir kjósi hins vegar, við hillumerkingar, að nota slík heiti yfir vörurnar, t.d. jurtamjólk, á meðan framleiðandi markaðssetur vöruna sem jurtadrykk. Slíkt geti mögulega talist villandi eða misvisandi og þ.a.l. brot á lögum. Í stuttu máli var niðurstaða Neytendastofu sú að framsetning og markaðssetning vara í þessu tiltekna máli teldist ekki villandi eða misvisandi fyrir neytendur.

Vilji til að vernda afurðahreiti

Aðrar reglur gilda innan ESB en Evrópudómstóllinn sló því föstu árið 2017 að samkvæmt Evrópureglugerð um sameiginlegt markaðskerfi fyrir landbún-

aðarafurðir megi einungis nota afurðarheitið mjólk fyrir dýramjólk og að tiltekin heiti afurða úr mjólk, þ.e. rjómi, jógúrt, ostur o.fl. séu frátekin fyrir afurðir úr dýramjólk. Frá þeirri meginreglu séu þó undantekningar í hverju aðildarríki um sig en þær eru allar taldar upp í viðauka við reglugerðina. Svo dæmi sé tekið er heimilt að nota heitin „kakaosmør“ og „mandelsmør“ í Danmörku. Hluti sömu reglugerðar sem snýr að víni var tekinn upp í EES-samninginn og gildir því hér á landi. Matvælastofnun benti í áður nefndu áliti á að ólíklegt væri að umrædd ákvæði, sem snúa að mjólkurafurðum, taki gildi hér á landi.

Frakkar taka af skarið

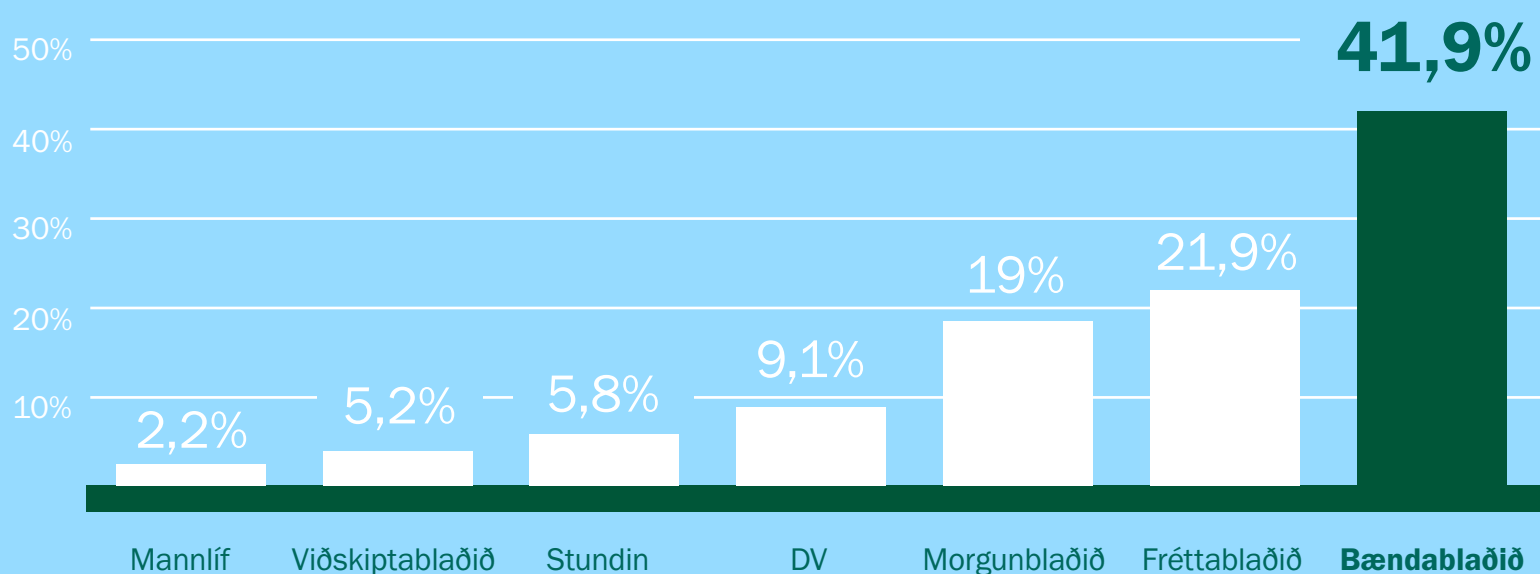
Þrátt fyrir ofangreint er því ekkert til fyrirstöðu að slíkt bann eða frátekt þessara heita fyrir mjólk-

og mjólkurafurðir verði leitt í lög með sambærilegum reglum. Innan ESB virðist vera vilji til að ganga enn lengra til að vernda afurðahreiti hefðbundinna dýraafurða. Landbúnaðarnefnd Evrópuþingsins samþykkti með meirihluta þann 1. apríl 2019 tillögu um bann á notkun heita sem þegar eru notuð á hvort tveggja kjöt- og mjólkurafurðir fyrir vörur sem líkja eftir eiginleikum þess samkvæmt reglugerð um miðlun upplýsinga um matvæli til neytenda. Tillagan felur í sér umfangsmikið bann en á eftir að fara fyrir þingið til samþykktar. Þess má geta að Frakkland hefur samþykkt breytingu á löggjöf sinni sem felur í sér bann við að vörur sem eru að meginuppistöðu úr afurðum sem eru ekki úr dýraríkinu, séu merktar á sama hátt og hefðbundnar kjötafurðir.

Höfundur er lögfræðingur Bændasamtaka Íslands

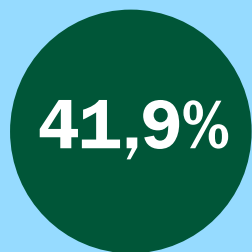
Bændablaðið er mest lesna blaðið á landsbyggðinni

Lestur prentmiðla á landsbyggðinni

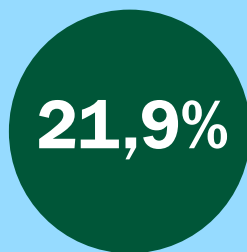

Lestur Bændablaðsins:

BÆNDABLAÐIÐ ER GEFID ÚT Í 32 ÞÚSUND EINTÖKUM Á TVEGGJA VIKNA FRESTI

á landsbyggðinni

á höfuðborgarsvæðinu

landsmanna lesa
Bændablaðið

Bændablaðið Hvar auglýsir þú?

Heimild: Prentmiðlakönnun Gallup. Könnunartími okt.-des. 2019.

STEKKUR

Birkikemba

Garðeigendur á Suður-, Vestur- og Norðurlandi hafa örugglega margir tekið eftir því að víða hafa blöðin á birki orðið brún í vor og reyndar undanfarin vor. Ástæða þess er meindýr sem leggst á birkið og kallast birkikemba, sem er tiltölulega nýtt kvikindi hér á landi sem bæði skaðar trén og gerði laufið ljótt.

Utan Íslands er búsvæði birkikembu í Mið- og Norður-Evrópu en hér á landi finnst hún enn sem komið er á landinu sunnanverðu frá Hvanneyri í Borgarfirði austur í Fljótshlíð og í uppsveitum Suðurlands, á Akureyri og örugglega víða sé vel að gáð.

Á heimasíðu Náttúrufræðistofnunar er að finna góða lýsingu á lífsháttum birkikembu og er það sem á eftir fer fengið þaðan.

Birkikemba er smávaxið fiðrildi og sex millimetrar að lengd. Höfuð og frambolur eru þétvaxin löngum svörtum hárum og eru sem úfinn brúskur. Vængirnir liggja eins og þakris yfir afturbolnum. Það sindrar af gylltum framvængjunum. Á hvorum þeirra er áberandi hvítur blettur sem gerir tegundina auðþekkt frá öðrum sem fljúga á vorin.

Það er lifra fiðrildisins sem veldur skaða. Kvenfiðrildin verpa eggjunum undir yfirhúð laufblaða snemma sumars. Þar klekjast þau út í blaðholdinu og lifurnar nærast á því. Talsverð lýti eru af skemmdunum og líklegt að birkikemba hafi letjandi áhrif á vöxt birkisins.

Helsta kjörlendi birkikembu eru í trjárækt og í húsagörðum þar sem er að finna birki. Fiðrildin eru á ferð á vorin en þau skríða úr púpum í fyrrihluta apríl og hverfa með öllu fyrir miðjan maí. Flugtími er því mjög skammur. Á þessum tíma verpa fiðrildin á brum birkis og eggin klekjast þegar tré fara að laufgast. Lifurnar smjúga þá inn í laufblöðin, koma sér þar fyrir og éta innvefi þeirra. Eftir því sem lifurnar dafna taka blöðin að sölna og á endanum standa einungis eftir ysta lag efra- og neðraborðs blaðs sem blæs út eins og brúnn belgur. Fullvaxnar lifur skríða út úr belgnum og hverfa niður í svörð þar sem þær púpa sig og biða næsta vors á púpustigi.

Birkikemba fannst fyrst í Hveragerði 2005 og var þá þegar orðin algeng í trjáræktarreit undir Hamrinum og nálægum gördum. Þaðan dreifðist hún fljótt um Ölfusið allt austur að Náthaga. Hún fannst svo fremst í Fossvogi í Reykjavík 2007, fjölgaði þar hratt og dreifðist upp í Fossvogskirkjugarð, í skógræktarstöðina í Fossvogsdalnum og var tveim árum síðar komin upp á Kópavogshálsinn nálægt Borgarholti.

Vorið 2012 varð ljóst að birkikemba hafði fjölgað til mikilla muna og dreifst um mun stærra svæði. Hún var þá komin austur að Elliðavogi og austur fyrir Elliðaár, svo og suður í Hafnarfjörð. Einnig fannst hún þá í trjárækt Skógræktar ríkisins á Mógilsá í Kollafirði, sömuleiðis í gördum á Selfossi. Upp úr þessu varð dreifingin hröð. Suðurlandsundirlendið allt varð undirlagt allt austur í Fljótshlíð. Var staðfest í Borgarfirði árið 2014 og á Akureyri 2017.

Illur fengur af þessum nýliða í íslensku fánunni. Skaðsemi á birki er veruleg af völdum þessa fiðrildis, ekki aðeins í gördum heldur einnig í birkiskógum á landsbyggðinni. /VH

FISKNYTJAR & NÁTTÚRA

Mynd / VH

Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið:

Ráðherra fylgir ráðgjöf

Hafrannsóknastofnunar

Kristján Þór Júlíusson sjávarútvegs- og landbúnaðar-ráðherra hefur gefið út reglugerð um leyfilegan heildarafla í íslenskri fiskveiðilögsögu fyrir næsta fiskveiðiár og fylgir hún vísindalegri ráðgjöf Hafrannsóknastofnunar.

Ráðgjöf stofnunarinnar byggir á því að nýta stofna miðað við hámarksafrakstur að teknu tilliti til vistkerfis- og varúðarnálgunar.

Í ráðgjöf Hafrannsóknastofnunar er lögð til 9% hækkun á aflamarki ýsu, sem verður því 45.389 tonn fiskveiðiárið 2020/2021. Ástæða hækkunarinnar eru bætтар nýliðunarhorfur. Jafnframt er lögð til 6% lækkun á aflamarki þorsks, úr 272.411 tonnum í 256.593, vegna lækkunar í stofnmælingum botnfiska. Nýliðunarvísitölur nokkurra stofna eins og hlýra, gullkarfa og blálöngu hafa verið lágar í lengri tíma og er tekið mið af því í ákvörðun um heildarafla. /VH

Á heimasíðu atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytisins er haft eftir Kristjáni Þór Júlíussyni sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra að „ábyrgar fiskveiðar og sjálfbær nýting fiskistofna sé forsenda þess að íslenskur sjávarútvegur, og hin fjölbreytta starfsemi sem byggir á greininni, viðhaldi stöðu sinni í fremstu röð á heimsvísu. Stjórnun fiskveiða á grundvelli vísindalegrar ráðgjafar er lykilatriði til að tryggja þessar forsendur, og þannig um leið ein meginstoð íslenskrar fiskveiðistjórnunar. Ráðgjöf Hafrannsóknastofnunar fyrir næsta fiskveiðiár ber með sér að okkar helstu nytjastofnar eru sterkir. Hins vegar blasa við nýliðunarbrestir í nokkrum tegundum sem Hafrannsóknastofnun í samráði við ráðuneytið munu þurfa að mæta með frekari rannsóknnum.“ /VH

Norsk-íslenski síldarstofninn:

Vísitala lækkar

um 13 prósent

Samkvæmt bráðabirgðaskýrslu um niðurstöður alþjóðlegs leiðangurs frá maí síðastliðnum í Noregshafi og aðliggjandi hafsvæðum hefur vísitala norsk-íslenskrar síldar lækkað um 13%.

Norsk-íslensk síld í maí 2020 var í mestum þéttleika í suðvestanverðu hafinu þar sem 2013 árgangurinn, 7 ára, var allsráðandi, og á austursvæðinu þar sem 2016 árgangurinn, 3 ár, var yfirgnæfandi. Heildarbergmálsvísitala síldar var 4,25 milljón tonn í samanburði við 4,9 milljón tonn árið 2019 sem er lækkun um 0,62 milljón tonn, eða 13%.

Lífmassi 2016 árgangsins mestur

Vísitölur síðustu ára hafa sveiflast lítillega en heilt yfir sýna þær nokkuð stöðuga stofnstærð. Árgangurinn frá 2016 var í mestum fjölda og lífmassa. Vísitala hans nú við fjögurra ára aldur er hærri en stóra árgangsins frá 2004, sem setur stærð 2016 árgangsins í samhengi.

Á komandi árum má því búast við að 2016 árgangurinn verði enn meira áberandi í lífmassa stofnsins. Miðað við þessa síldardreifingu má ætla að eldri hlutinn muni halda sig austur og norður af Íslandi í sumar líkt og undanfarin ár.

Kolmunni utan landgrunns

Samkvæmt skýrslunni var kolmunna

að finna utan landgrunns á mest öllu athugunarsvæðinu ef undan er skilið austur af Íslandi í kalda Austur-Íslandsstraumnum. Mesti þéttleikinn var á suðurhluta athugunarsvæðisins svo og með landgrunnsbrún Noregs. Þessi leiðangur nær ekki yfir allan kolmunastofninn, og þá síst fullorðna veiðistofninn. Niðurstöðurnar gefa þó vísendingar um stærð nýrra árganga. Heildarbergmálsvísitalan fyrir kolmunna var metinn 390 þúsund tonn og lækkaði um 26% frá því í fyrra. Mest mældist af 2019 árganginum og er vísitala hans af sömu stærðagráðu og vísitölur árganganna frá 2013–2015 og 2019 á sama aldri.

Hiti sjávar

Hitastig sjávar var svipað, eða rétt yfir meðaltali síðustu 25 ára á 0-200 metra dýpi á vestari hluta hafsvæðisins en undir meðaltali í hlýrri sjónum austar og sunnar. /VH

Mesti þéttleiki humars í Breiðamerkur- og Hornafjarðardjúpum:

Humarholur myndaðar og taldar

Árlegur humarleiðangur Hafrannsóknastofnunar fór fram dagana 10. til 19. júní síðastliðinn. Þetta var í fimmtugasta og annað sinn sem haldið var til rannsókna á humri að vorlagi og í fimmta skiptið þar sem hamarholur voru taldar með neðansjávarmynda vélum.

Alls var myndað á 85 stöðvum á humarbleyðum, allt frá Jökuldýpi í vestri til Lónsdýpis í austri. Árið 2019 var fjöldi humarholna metin vera tæpar 500 milljónir. Þá var mesti þéttleiki þeirra í Breiðamerkur- og Hornafjarðardjúpum um 0,13 hamarholur á hvern fermetra en talningar á holum hófust þegar stofninn hafði náð mikilli lægð sökum nýliðunarbrests sem enn sér ekki fyrir endann á.

Háfsýni til að upplýsa um lifur

Í leiðangrinum voru einnig tekin

Alls var myndað á 85 stöðvum á humarbleyðum, allt frá Jökuldýpi í vestri til Lónsdýpis í austri. Mynd / VH

háfsýni til að fá upplýsingar um magn humarlirfa og samsetningu dýrasvifs á svæðinu. Sem sakir standa eru hamarveiðar bannaðar

í Jökul- og Lónsdjúpi og voru tekin þar tog með humarvörpu til að kanna stærðarsamsetningu humars.

Leiðangurinn gekk heilt yfir vel, en gæta þurfti veðurs við myndatökur en vindhraði og tilsvandandi sjólag mega helst ekki fara yfir 10 metra á sekúndu.

Vorblóminn var enn til staðar á vesturhluta veiðislóðarinnar og voru nokkur humarskip að veiðum þar. Sjór var tærari á austurhluta rannsóknasvæðisins en þar mátti greina leifar vorblómans sem sokkins grot rétt ofan við hafsbottinn. Af þess sökum var skyggni við botninn nokkuð víða mjög lítið.

Niðurstöður kynntar í haust

Humarleiðangurinn fór fram um borð í rannsóknaskipi Hafrannsóknastofnunar, Bjarna Sæmundssyni HF 30. Leiðangurstjóri var Jónas Páll Jónasson og skipstjóri Ásmundur Sveinsson. Niðurstöður þessa leiðangurs verða kynntar í haust þegar búið verður að fara yfir allt myndefnið. /VH

Hafrannsóknastofnun:

Veiðiráðgjöf grásleppu endurskoðuð

Hafrannsóknastofnun hefur endurskoðað tímaröð landana grásleppu sem notuð er við ákvörðun vísitölu veiðihlutfalls við fiskveiðiráðgjöf. Tveimur aðalatriðum var breytt við umreikning tunnufjölda í magn óslægðrar grásleppu fyrir árabilið 1985–2007.

Samband hrognamagns og tunnufjölda á vertíð í veiðidagbókum var leiðrétt og meðal hrognaprósenta sem gengið var út frá við umreikninginn var lækkuð lítillega samkvæmt viðameiri gögnum, eða úr 30,5 í 29,4%.

Auk þessara tveggja atriða var 20% „sullprósenta“, sem Fiskistofa

dregur frá hrognamagni við skráningu í gagnagrunn, lögð aftur ofan á landanir hroga fyrir árin 2008–2016. Samanlagt leiddi þetta til þess að meðalvísitala veiðihlutfalls sem miðað er við í ráðgjafarreglu hækkaði úr 0,67 í 0,75, eða aftur í fyrra horf ráðgjafarreglu sem stuðst hefur verið við árin 2012–2019.

Miðað við þessar nýju forsendur hefur Hafrannsóknastofnun hækkað ráðlagðan heildarafla á grásleppu-vertíðinni 2020 úr 4.646 í 5.200 tonn, og fyrir vertíðina 2021 hækkað upphafsráðgjöf úr 1.459 í 1.634 tonn. /VH

Grásleppa.

Mynd / VH

Rafræn skráning á lax- og silungsveiði

Um áratugaskeið hefur upplýsing-um um lax- og silungsveiði verið safnað í veiðibækur við veiðistaði á Íslandi. Hafrannsóknastofnun sér um að safna upplýsingunum saman og færa þær á tölvutækt form í samvinnu við Fiskistofu. Greint er frá niðurstöðum um veiði í árlegri samantektarskýrslu um lax- og silungveiði á Íslandi.

Skráning veitir mikilvægar upplýsingar

Veiðiréttarhafar bera ábyrgð á að veiði sé skráð og er veiðiskráning fyrir laxveiði hér á landi með því besta sem þekkist. Skráning silungaveiði er ekki alls staðar í jafn góðu lagi og þarf að finna leiðir til að bæta þar úr. Það er vel þekkt að eftirspurn eftir veiði og verðlagning fer eftir veiðivon. Margir veiðimenn fylgjast af áhuga með upplýsingum um veiði yfir veiðitímann og því skiptir verulegu máli fyrir þá sem hagsmuna eiga að gæta að skráningu sé sinnt og að upplýsingar séu aðgengilegar. Upplýsingar um veiði gefa sterkar vísbendingar um breytingar á stofnstærð, vöxt og viðgang stofna og geta því skipt miklu til að fylgjast með framvindu þeirra og áhrif nýtingar. Mikilvægt er að viðhalda góðri veiðiskráningu í laxveiði og að bæta skráningu silungsveiði, en upplýsingarnar geta gagnast til að stuðla að sjálfbærri nýtingu lax- og silungastofna. Með rafrænni samtíma skráningu má auka sýnileika veiðitalna á veiðitíma og flýta fyrir samantekt veiði hvers árs en fram til þessa hefur veiði verið færð á rafrænt form upp úr veiðibókum eftir á.

Rafræn skráning í Skrínu

Veiðiréttareigendur hafa um nokkurra ára skeið getað skráð veiðiuplýsingar rafrænt í

Skrínuna sem er veiðigagna-grunnur Hafrannsóknastofnunar og Fiskistofu. Upplýsingar um aðgeng og skráningu má finna á vef Hafrannsóknastofnunar www.hafogvatn.is. Veiðiréttarhafar sem nýta sér tölvuaðgang þurfa að skrá umsjónarmann sem sér um veiðiskráninguna. Aðrar leiðir eru einnig færar eins og skráning með smáforriti (appi) á spjaldtölvum og/eða snjallsímum sem nokkrir aðilar bjóða upp á en upplýsingar sem þannig er safnað má síðan yfirfæra í veiðigrunninn Skrínuna.

Hugum að smitvörnum

Landssamband veiðifélaga hefur mælt til þess að sérstaklega verði gætt að smitvörnum þegar veiði er skráð í veiðibækur en það er í samræmi við almennar leiðbeiningar sóttvornalæknis. Því hvetjum við veiðiréttarhafa til að skrá veiði rafrænt ef þess er nokkur kostur. Einnig hvetjum við til þess að aðstaða til sóttgreinsunar sé við hefðbundna veiðibók með aðgengi að hönskum og sóttgreinsiefnum. Fiskistofa og Hafrannsóknastofnun hvetja veiðiréttarhafa og leigutaka til að kynna sér þá möguleika sem eru til að skila upplýsingum um veiði með rafrænum hætti. Rafræn skráninga flýttir fyrir og einfaldar úrvinnslu upplýsinga og opnar fyrir nýja möguleika á notkun og birtingu upplýsinga um lax- og silungaveiðar. Frekari upplýsingar um skráningu í gagnagrunn: <https://www.hafogvatn.is/is/um-okkur/svid/ferskvatnslifriki/skrinan>.

Guðni Guðbergsson
sviðsstjóri ferskvatnssviðs
Hafrannsóknastofnunar

Guðni Magnús Eiríksson
sviðsstjóri lax- og silungsveiðisviðs
Fiskistofu

Amerískir Sandblásturskassar m/ryksugu 2 stærðir
Verð frá 448.756 kr

Sandblásturskútar 3 stærðir
Verð frá 43.135 kr

ALK 150
ÞETTA SEM VIRKAR - og er einstaklega gott í hesthúsið, fjárhúsið og fjósið. Umhverfisvænt sterkt alkálískt hreinsiefni fyrir erfið óhreini. Alhliða hreinsiefni fyrir gólf, vegg, áhöld, vélar og fl. Virkar sérstaklega vel á fitu og sót.
Verð 5L, 3.590 kr
20L, 10.208 kr

Þvottakör 3 stærðir
Verð frá 12.590 kr

Sandblásturskútar m/ryksugu 80L
Verð 84.125 kr

Sandblásturskassar m/ryksugu 2 stærðir
Verð frá 199.690 kr

LL VERÐ ERU MEÐ VSK
ÍSLENSK FRAMLEIÐSLA
SÍÐAN 1985

JAKÓ
vélar og efnavörur sf.
Auðbrekku 23, Kópavogi
s. 564 1819, www.jako.is

Deerhunter

Útivistarfatnaður
Frábærar buxur í alla útivist þægilegar, liprar, sterkar 4-way-stretch hrinda frá sér vatni teygja í streng við bak, 4 renndir vasar. Litir Svartar #985 Brúnar og svartar #381 Kven- og karlasnið

Deer Padded jakki
Kr. 16.900

Moor Padded jakki
Kr. 14.900

STRIKE buxur
Kr. 13.900

Sérverslun veiðimannsins - Laugaveg 178 - sími: 551 6770 - www.vesturröst.is

Lely Center Ísland

Reykjavík: Krókháls 5f – Sími 414 0000 – www.vbl.is
Akureyri: Óðinsnes 2 – Sími 464 8600

ZETOR VARAHLUTIR

Bændablaðið Auglýsingar 56-30-300
Dreift í 32 þúsund eintökum á yfir 420 dreifingarstaði.

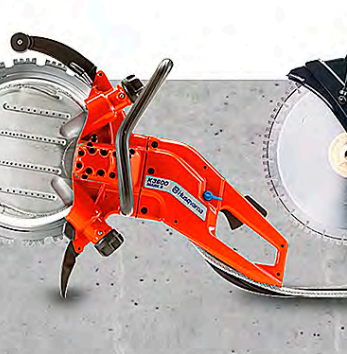
Husqvarna – Steinsagir, kjarnaborvélar, gólf- og vegsagir

HUSQVARNA FS 400 LV
Sögunardýpt 16,5 sm

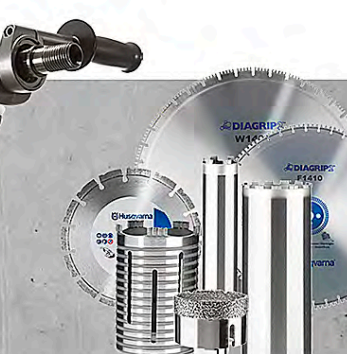
HUSQVARNA K 770
Sögunardýpt 12,5 sm

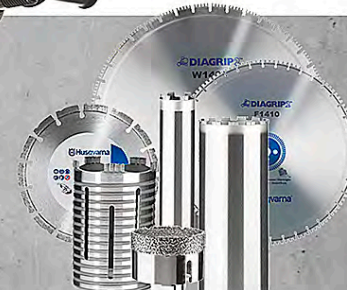
HUSQVARNA K 3600 MK II
Sögunardýpt 27 sm

HUSQVARNA K 2500
Sögunardýpt 14,5 sm

HUSQVARNA DM 230

HUSQVARNA Steinsagarblöð og kjarnaborar

ALLT FYRIR ATVINNUMANNINN

MHG Verslun ehf | Víkurhvarf 8 | 203 Kópavogi | Sími 544-4656 | www.mhg.is

Hallormsstaðaskóli býður nú í fyrsta sinn upp á heilsárs námsbraut í sjálfbærni og sköpun, sem er nám á 4. hæfniprepi, viðbótarnám á framhaldsskólastigi eða sambærilegt og diplómunám á háskólastigi. Bryndís Fiona Ford, skólameistari Hallormsstaðaskóla, segir að friðsælt umhverfi Hallormsstaðaskógar ýti undir sköpunarkraft einstaklinga og leiði þá inn á nýjar brautir.

Samhliða almennu skólastarfi stendur Hallormsstaðaskóli fyrir MasterClass námskeiðum, þar sem sérfræðingar koma og leiðbeina hver á sínu sviði, fjölbreyttum námskeiðum og fræðslu í samstarfi við fyrirtæki og stofnanir. Að auki stendur skólinn fyrir opnu húsi reglulega, málstofum og vinnustofum í samstarfi við ýmsa aðila.

Traustari grunnur

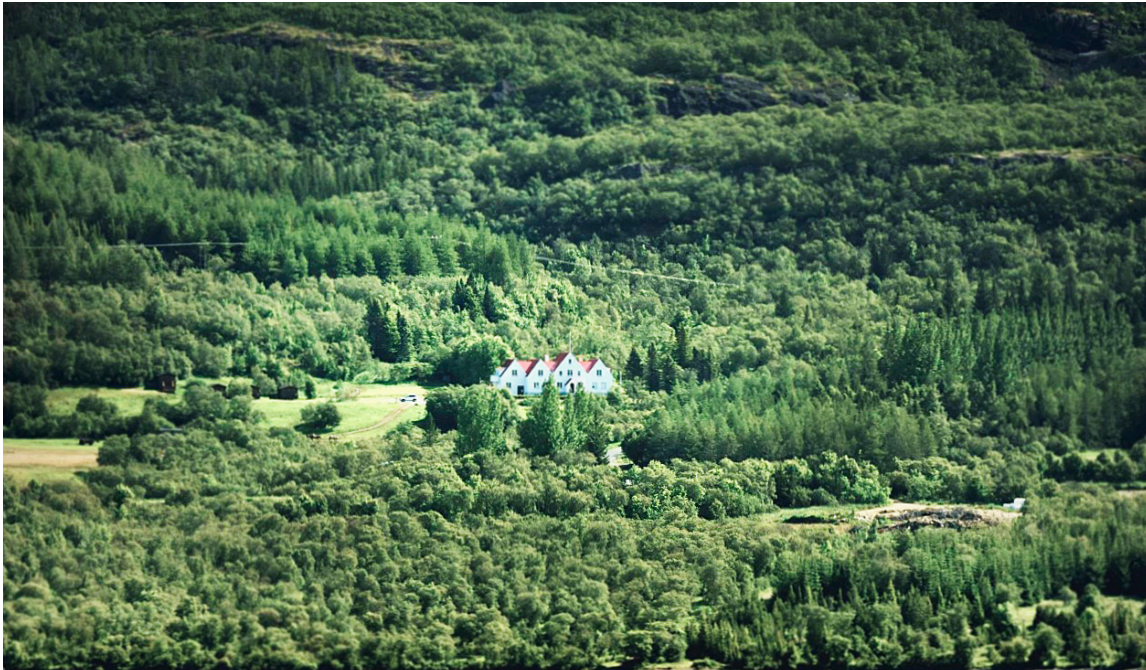
Bryndís fagnar því að rekstur skólans er nú á traustari grunni en áður. Verkferlar hjá mennta- og menningarmálaráðuneytinu varðandi þjónustu- og rekstrarsamning við skólann eru að taka breytingum til batnaðar. Hún nefnir þar helst lengri samningstíma en áður og því þurfi ekki að endurnýja samning á hverju ári með tilheyrandi vinnu beggja aðila.

Hallormsstaðaskóli á sér langa sögu, hann hefur verið starfandi í næstum 90 ár, fyrsta skólasetningin var 1. nóvember 1930. „Sigrún P. Blöndal, sem stofnaði skólann, er okkur mikil fyrirmynd og námskrá skólans frá stofnun hans höfð að leiðarljósi í áherslubreytingum í námi skólans,“ segir Bryndís.

Námið var tveggja ára metnaðarfullt nám þar sem nemendur útskrifuðust með hæfni til að stýra stórum búum, hvort sem var í rekstri, matseld eða textíl, ásamt því að læra heilbrigðisfræði og að geta tekið á móti börnum. Nú bæru nemendur þessa náms marga mismunandi starfstitla og því leggjum við áherslu á að mennta nýja kynslóð fagfólks sem getur unnið þvert á fræði og faggreinar,“ segir hún.

Sjálfbærni út í gegn

Bryndís segir að rauði þráðurinn í starfi skólans sé sjálfbærni. „Í náminu fléttast saman nýting og

Hallormsstaðaskóli á sér langa sögu, en 90 ár verða í vetur frá fyrstu skólasetningu.

Myndir / Hallormsstaðaskóli

Hallormsstaðaskóli:

Skólinn í skóginum

– Boðið upp á heilsárs námsbraut í sjálfbærni og sköpun

Bryndís Fiona Ford, skólameistari Hallormsstaðaskóla.

meðferð hráefna hér á árum áður, viðurkenndum vinnsluaðferðum og hvernig neysla okkar er nú um stundir. Af mörgu er að hyggja og hvert skref, hvert spor, skiptir máli,“ segir hún.

Í líftextíl er lögð áhersla á náttúrulegar og vistvænar aðferðir, t.d. jurtalitun, jurtaprentun, kennslu í

Hallormsstaðaskóli nýtir sér matarkistu Austurlands.

vefjarefnafræði og uppruna hráefna. Nýjungar eru líftextílefni

Í líftextíl er lögð áhersla á náttúrulegar og vistvænar aðferðir, t.d. jurtalitun, jurtaprentun, kennslu í vefjarefnafræði og uppruna hráefna.

og bakteríulitun, sem er heillandi heimur fyrir þá sem hafa áhuga á efnafræði. Síðan tvinnast saman fræðin og framkvæmd í kennslu í textíl, t.d. í vefnaði, saumum, tóvinnu og þrjón.

Unnið með staðbundið hráefni

Matarfræði byggist líka upp á efnafræðiþekkingu en hér áður fyrr var kennd matarefnafræði. „Við nýtum okkur matarkistu Austurlands og vinnum mikið með staðbundið hráefni,“ segir Bryndís, en Hallormsstaðaskógur býður upp á gómsæta uppskeru á haustin, villt ber og sveppi.

Hversu sjálfbær erum við?

„Mikil vitundarvakning hefur verið meðal þjóðar á að velja íslenskt og lífrænt hráefni í matargerð og fögnum við þeirri þróun. Okkur þykir einnig áhugavert að vinna með áskoranir, eins og hvað gerist ef landið lokar og hversu sjálfbær erum við,“ segir Bryndís.

Hægt er að nálgast allar upplýsingar um skólann, námið og væntanleg námskeið á heimasíðu skólans, www.hskolinn.is

/MBÞ

Það fer vel um þig í vinnufatnaði frá

Hafðu samband og kynntu þér vöruúrvalið og þjónustuna

ÍSFELL
Ísfell ehf, Öseyrarbraut 28
220 Hafnarfjörður, Sími 5200 500
www.isfell.is, isfell@isfell.is

Starfsmenn Smart Solutions, frá vinstri, Helga Lárusdóttir, Katla Rún Arnórsdóttir, Þórdís Jóna Jónsdóttir, Jón Jarl Þorgrímsson, Vaka Njálsdóttir, Vigdís Hlíf Jóhannudóttir, Edda Konráðsdóttir og Andrea Skúladóttir.

Ungar konur sækja fram í tækniheiminum

Smart Solutions er íslenskt sprotafyrirtæki sem vinnur að stafrænni væðingu hversdagsleikans með því að þróa lausnir sem snúa að hagræðingu á þjónustu ríkis og sveitarfélaga við almenning. Fyrsta lausn fyrirtækisins er útgáfa á íslenskum ökuskírteinum á rafrænu formi.

Fyrirtækið fékk á dögunum styrk frá Tækniþróunarsjóði og Nýsköpunarsjóði námsmanna og hefur í kjölfarið ráðið inn í teymið fimm ungar konur með það að leiðarljósi að sækja fram í tækniheiminum. Stofnendur Smart Solutions eru

feðginin Þórdís Jóna Jónsdóttir og Jón Jarl Þorgrímsson, en þau hafa þróað tæknilausnir síðustu tvö ár sem snúa að stafrænum pössum og veskis appi.

Í janúar 2020 gekk Edda Konráðsdóttir til liðs við Smart Solutions og sér hún um viðskiptaþróun fyrirtækisins. Nú stækkar teymið enn á ný þar sem fimm ungar konur ganga til liðs við Smart Solutions, þær Vigdís Hlíf Jóhannudóttir og Vaka Njálsdóttir sem sölu- og markaðsfulltrúar og þær Andrea Skúladóttir, Helga Lárusdóttir og Katla Rún Arnórsdóttir sem forritarar.

/MHH

Hjónin Magnús Haraldsson (t.v.) og Rebekka Katrínardóttur ásamt Piotr Dera, forstöðumanni Sunnu á Sólheimum. Grænmetið þaðan er fljótt að klárast og eins gott að vera snemma á ferðinni þegar það er á boðstólum.

Myndir / Visithvolsvollur.is

Sveitabúðin Una á Hvolsvelli: Kjöt, nýbakað brauð, hunang og grænmeti á boðstólum

Á Hvolsvelli leynist Sveitabúðin Una, sveitarómantísk minjagripaverslun og markaður, rekin af hjónunum Rebekku Katrínardóttur og Magnúsi Haraldssyni síðan í janúar 2018. Þau hafa fengið góða umfjöllun víðs vegar á netinu og í tímaritum en þau hlutu viðurkenn-inguna Besta verslun á Suðurlandi samkvæmt miðlinum Reykjavík Grapevine í maí í fyrra.

Núna nýlega opnuðu þau glæsi-legan grænmetismarkað og hófu sölu á kjöti beint frá býli.

„Kjötið er frá meistarakokkin-um Ívari Þormarssyni í Smáratúni í Fljótshlíð,“ segir Rebekka. „Við erum með flott úrval af alls konar kjöti og má þar nefna t.d. lamba-grillkjöt í ýmsum marinerungum, taðreykt hrossabjúgu, rífið svín (pulled pork), hamborgara, hakk, koníaksmarinerað naut og fleira. Nautakjötið er galloway nautakjöt af geldnautum, það er einstaklega bragðgott og mjúkt undir tönn. Á föstudögum fáum við líka nýbakað brauð frá Ívari, síðast var það dýr-indis Bóndabrauð með karrikeim. Ég er spennt að sjá hvað kemur næsta föstudag!“

Sumar vörur seljast hratt upp

Grænmetið kemur nýpupptekið á hverjum föstudegi frá Sólheimum og selst meðan birgðir endast. Samkvæmt Rebekku er um að gera að mæta snemma á svæðið þar sem fersku vörurnar fara fljótt. Markaðurinn hóf göngu sína síðustu helgi og seldist allt upp á stuttum tíma. „Þetta er svona fyrstur kemur, fyrstur fær. Viðbrögðin voru frábær frá bæði heimamönnum og ferðamönnum og það er auðséð að það er þörf fyrir svona markað hérna. Við

Ívar Þormarsson, bóndi og meistarakokkur í Smáratúni í Fljótshlíð, selur kjötið sitt í Sveitabúðinni Unu.

erum alveg í skýjunum með þetta,“ segir Rebekka.

Hunang og fleira góðgæti

Verslunin er um 400 fermetrar og hjónin selja þar ýmislegt handverk úr héraði, t.d. kertastjaka, tálgaða muni, skartgrip, listaverk, fallegar ullarpeysur, húfur, vettlinga og ullarsokka, sem eru að sjálfsöðu nauðsyn í útileguna. Einnig eru þau með ýmis rit- og leikföng og fjöldann allan af gjafavörum. Í matvöru-deildinni er svo ýmis önnur matvara, eins og salt, íslenskar kryddjurtir, te, sultur, harðfiskur, súkkulaði og hunang. „Gaman er að segja frá því að við vorum að fá í sölu til okkar Uppsala-hunangið góða frá Þórði og Margréti á Uppsölum,“ segir Rebekka

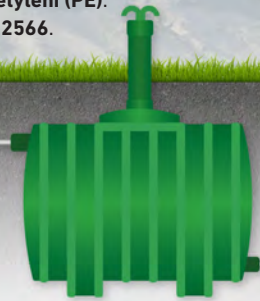
Afgreiðslutíminn í sumar er fimmtudag til sunnudags en grænmetið kemur á föstudögum kl. 11.

VATNSGEYMAR YFIR 30 ÁRA REYNSLA

- Íslensk hönnun, framleiðsla og gæði.
- Heildarlausnir í vatnsgeymum, 1.000-26.800 lítra, fyrir heilsárshús, sumarbústaði og sveitarfélög.
- Vatnsgeymar Borgarplasts eru framleiddir úr Polýetýleni (PE).
- Vatnsgeymarnir uppfylla kröfur staðalsins ÍST EN 12566.

Auk hefðbundinna vatnsgeyma framleiðum við eftir pöntunum risavatsgeyma fyrir stofnanir, sveitar- og sumarbústaðafélög þar sem aukinna brunavarna er þörf m.a. vegna möguleika á skógareldum.

BORGARPLAST HF.
Fráveitulausnir og ker:
Völuteig 31, 270 Mosfellsbæ, Sími: 561 2211
Húseinangrun og frauðkassar:
Grénásbraut 501, 262 Reykjanesbæ, Sími: 561 2210
borgarplast.is

Athugið að vatnsgeymar þurfa ávallt að vera staðsettir hærra en húsið til að fá sjálfrennandi vatn.

BORGARPLAST

KJARNAFÆÐI KOMDU í bragðgott ferðalag

...með kjötríku grillpýlsunum frá Kjarnafæði

Leyfðu bragðlaukunum að ferðast til fjarlæggra landa!

Kjarnafæði hf. | Svalbarðseyri | 601 Akureyri | Sími 460 7400 | www.kjarnafaedi.is

Drifsköft, drifskaftshlífar og drifskaftshlutir.

480 0400 // jotunn.is // jotunn@jotunn.is

Lely Center Ísland

Baggaspijót

Reykjavík: Krókháls 5F - Sími 414 0000 - www.lci.is
Akureyri: Óðinsnes 2 - Sími 464 8600

ÍSLENSK FRAMLEIÐSLA Á BÍLSKÚRS- OG IÐNAÐARHURÐUM

ISHURÐIR

www.ishurdir.is

564-0013 | 865-1237

Viðtal

Gréta María Grétarsdóttir, stjórnarformaður Matvælasjóðs:

Aukin verðmætasköpun verður rauði þráðurinn í starfsemi Matvælasjóðs

– Nýr sjóður byggður á grunni eldri sjóða landbúnaðar og sjávarútvegs með 500 milljónir króna til ráðstöfunar

Tjörvi Bjarnason
tjorvi@bondi.is

Gréta María Grétarsdóttir, fyrrverandi framkvæmdastjóri Krónunnar, er formaður nýs Matvælasjóðs. Hún var ekki lengi að ákveða að taka verkefnið að sér þegar haft var samband við hana úr atvinnuvegaráðuneytinu, rétt eftir að hafa yfirgefið framkvæmdastjórastarf hjá Krónunni sem fól í sér mikil samskipti við matvælaframleiðendur. Bændablaðið ræddi við Grétu Mariu um starfið fram undan og helstu áherslur Matvælasjóðs.

Matvælasjóður varð til við sameiningu AVS-rannsóknasjóðs í sjávarútvegi og Framleiðnisjóðs landbúnaðarins með nýjum lögum frá Alþingi sem samþykkt voru fyrir skömmu. Ákveðið var að flýta stofnun sjóðsins til að bregðast við áhrifum kórónuveirufaraldursins og veita þannig aukna viðspyrnu í matvælageirann. Sjóðurinn mun fyrst og fremst hafa það hlutverk að styrkja þróun og nýsköpun við framleiðslu og vinnslu matvæla úr landbúnaði og sjávarútvegi. Til stofnunar sjóðsins verður varið 500 milljónum króna sem verður úthlutað á þessu ári.

„Eftir að ég hætti í vinnunni minni var haft samband og ég spurð hvort ég hefði áhuga á að leiða stofnun Matvælasjóðs. Ég hitti ráðherra fljótlega [Kristján Þór Júlíusson] og þakkaði traustið. Þetta er málefni sem ég hef mikinn áhuga á, hvernig við getum nýtt betur þær afurðir sem við eigum og gert landið okkar sjálfbærara. Ég þurfti því ekkert að hugsa mig lengi um þegar kallið kom,“ segir Gréta María.

Áhugi á skilvirkni og vöruþróun

„Ég er verkfræðingur og hef alltaf haft gríðarlegan áhuga á vöruþróun. Bæði hef ég verið leiðbeinandi í gegnum viðskiptahraðla og síðan gerði ég lokaverkefni í verkfræðinni um vöruþróun. Þannig að ég hef fylgst vel með því sem er að gerast í tækninýjungum og því sem við Íslendingar erum framarlega í. Ég tók BS-próf í vélaverkfærði og meistaraþróf í iðnaðarverkfræði á sínum tíma. Í náminu lærði ég m.a. um gæðastjórnun, framleiðslu og stjórnun. Ég hef áhuga á verkferlum og hvernig hægt er að gera þá skilvirkari og betri. Áður en ég réðist til Krónunnar var ég í fjármálageiranum, var m.a. í Arion banka þar sem ég hafði umsjón með viðskiptaáætlun bankans. Annars elst ég upp í litlu sjávarþorpi, á Flateyri, og það gefur manni ákveðna tengingu við náttúruna sem er allt um kring. Þú ert svo nálægt henni, bæði uppi í fjöllum og niðri í fjöru og þar á milli. Það hefur mótað mig og þess vegna hef ég áhuga á náttúrunni og afurðum hennar.“

Skiptumst á þekkingu og aukum verðmætasköpun

Spurð út í þau tækifæri sem felist í sameiningu AVS og Framleiðnisjóðs segist Gréta María binda vonir við að fólk í báðum atvinnugreinum, sjávarútvegi og landbúnaði, vinni meira saman og læri af hvaða öðru.

„Ég tel að það séu ýmis tækifæri fólgin í sameiningunni sem felast

„Það er að mínu mati hægt að auka verðmæti íslenskra landbúnaðarvara með því að breyta þeim á þá vegu að þær falli betur í kramið hjá viðskiptavinum,“ segir Gréta María Grétarsdóttir, fyrrverandi framkvæmdastjóri Krónunnar og nýr formaður Matvælasjóðs.

Mynd / TB

meðal annars í þekkingaryfirfærslu. Í báðum atvinnugreinum er verið að gera svo flotta hluti á mörgum stöðum. Við þurfum að horfa á hvað við getum gert sem þjóf til þess að yfirfæra þekkingu og reynslu af því sem hefur gengið vel yfir á annað.“

Minnkum sóun

Gréta segir að margt sem falli til í framleiðslu sé hægt að nýta betur en gert er í dag. „Þetta á bæði við um sjávarútveginn og landbúnaðinn. Það er t.d. verið að framleiða vítamín og snyrtivörur úr afurðum úr báðum atvinnugreinum. Þetta eykur gríðarlega verðmæti afurðanna sem oft og tíðum er erfitt að sækja, hvort heldur sem er fiskur í sjó eða búskapur með skepnur eða grænmetisrækt. Það eru miklar fjárfestingar í greinunum og þess vegna er lykilatriði að auka verðmætin eins og mögulegt er af því sem er afilað. Aukin verðmætasköpun er rauði þráðurinn. Það þarf líka að einblína á að minnka sóun og búa til verðmæti úr því sem er jafnvel hent í dag. Mér finnst þetta ótrúlega spennandi.“

Hver verða mikilvægustu verkefni sjóðsins og hvaða sýn hefur þú á nýjan Matvælasjóð?

„Ég held að mikilvægustu verkefni snúi að því að gera Ísland samkeppnishæfara í báðum þessum atvinnugreinum. Hvað getum við

gert til þess að verða meira samkeppnishæf? Af hverju á sú tækni og hugmyndir sem hér verða til og eru þróaðar ekki að vera til sölu erlendis? Við ætlum að vera tæknipjóð og tæknisamfélag og eigum að geta nýtt okkur mun betur tæknina til þess að ná forskoti. Ísland er frábær tilraunamarkaður vegna þess að við erum svo fá og nálægðin er svo mikil. Þróun á vörum getur oft verið hraðari og við eigum að nýta okkur það að vera lítill þjóð. Við erum með hreint vatn, hreina orku og hreint land. Með þessu getum við náð samkeppnisforskoti og flutt það út í formi vöru eða þjónustu.“

Tækifærin óteljandi í landbúnaðinum

Gréta María hefur fulla trú á því

að við getum flutt meira út af búvörum og segir að með aukinni vöruþróun geti landbúnaðarvörur náð miklum árangri á markaði, bæði hér heima og erlendis.

„Það er ekki spurning. Fyrst þurfum við auðvitað að anna heima markaðnum og gera hlutina á hagkvæman og góðan hátt. Við getum jafnframt nýtt tæknina til að gera framleiðsluna umhverfisvænni. Þar höfum við tækifæri til að vera leiðandi. Svo er fullt af tækifærum fyrir búvörur sem við getum lært af öðrum. Það er að mínu mati hægt að auka verðmæti íslenskra landbúnaðarvara með því að breyta þeim á þá vegu að þær falli betur í kramið hjá viðskiptavinum. Þá er ég að tala um vöruþróun á neytendamarkaði.“

Fjölbreyttir styrkjaflokkar

Stjórn sjóðsins er þessar vikurnar að þróa starfsemina fram undan, móta reglur og skipuleggja kynningu. Gréta María segir að aðsetur sjóðs-

ins verði í atvinnuvegaráðuneytinu og umsýslunni verði stjórnað þaðan.

Það verður hægt að sækja um á netinu en unnið er að lausnum í þeim efnum sem verða kynntar síðar í sumar.

„Reglur sjóðsins eru komnar á blað en stjórnin er að klára að móta stefnu og starfsreglur fyrir sjóðinn. Við erum líka að móta styrkjaflokkana sem verða fjölbreyttir, allt frá rannsóknastarfi til markaðssetninga. Það er flokkur sem snýr að háskólum

og opinberum aðilum og fyrirtækjum sem stunda langtímarannsóknir. Síðan er flokkur sem rúmar vörur á hugmyndastigi. Maður veit að margir ganga með hugmyndir í maganum og eru alltaf að spá í hvort þær eigi séns á markaði. Þeir aðilar geta fengið styrki til að meta fýsileika hugmynda eða gera viðskiptaáætlunir. Einnig verða styrkir fyrir tilbúnar vörur sem ætlaðir eru m.a. til markaðssetninga. Fjórði flokkurinn á að rúma allt þarna á milli – þar sem hugmyndin er klár en varan er ekki alveg tilbúin. Við erum að miða að því að hugmyndastyrkir séu fyrir mjög ung fyrirtæki og einstaklinga sem geta þá tekið sér launalaust leyfi í nokkra mánuði til að skoða hvort hugmynd sé fýsileg,“ segir Gréta og bætir við að ekki sé gert ráð fyrir að styrkir séu til lengri tíma en eins árs og að verkefnið klárast á 12 mánaða tímaramma. „Markmiðið er að úthluta núna í haust, í september eða október. Við munum opna fyrir

Gréta María hélt erindi á ráðstefnu Matvælalandsins og Landbúnaðarklasans í fyrrahaust þar sem fjallað var um áhrif neyslubreytinga á matvælaframleiðslu.

Mynd / TB

umsóknir fljótlega eftir verslunar-mannahelgi ef allt gengur vel. Svo vonandi náum við að úthluta aftur næsta vor en það er miðað við að úthluta einu sinni á ári.“

Vonast eftir góðum undirtektum

Gréta María segir að stjórnin renni blint í sjóinn varðandi umsóknafjölda en vonandi fái Matvælasjóðurinn góðar undirtektir. Umsækjendur eigi ekki að gefast upp þótt þeir fái ekki styrkvilyrði í fyrstu atrennu.

„Ég segi oft við fólk sem er að sækja um svona styrki að það sé ekki heimsendir að fá nei. Þá gefst oft tími til að gera umsóknina betri og reyna aftur. Það gæti orðið gríðarleg ásókn. Oft þegar umsóknir koma í annað eða þriðja skiptið þá eru þær orðnar betri. Þá hefur fólk fengið tíma til að melta þær og móta meira. Það munu allar umsóknir fá umsógn þannig að umsækjendur fá viðeigandi rökstuðning fyrir ákvörðun sjóðsins.“

Verða einhverjir útundan?

Bændur höfðu m.a. áhyggjur af því við niðurlagningu Framleiðnisjóðs að hætt yrði að veita styrki til atvinnu-þróunar og nýsköpunar á bújörðum. Gréta segir að þær áhyggjur séu óþarfar en að eðli Matvælasjóðsins sé þó annað en Framleiðnisjóðs. Til að mynda verði hætt að veita náms- og fræðslustyrki og A-úthlutanir Framleiðnisjóðs verði ekki vistaðar innan Matvælasjóðs. A-úthlutanir eru þróunarfjármunir búgreinanna en við endurskoðun rammamasamnings landbúnaðarins verður ákveðið hvernig fyrirkomulagið verði í framtíðinni. Líklegast er talið að þeir fjármunir verði færðir inn í ráðuneytið og miðlað þaðan til þróunarverkefna búgreinanna.

Sjóðurinn ekki deildaskiptur

Í aðdraganda sameiningar kom það m.a. fram í áliti stjórnar Bændasamtakanna, að sjóðurinn yrði deildaskiptur. Menn óttuðust að það myndi halla á landbúnaðinn í samkeppni við sjávarútveginn. Í tilkynningu frá ráðuneytinu við stofnun sjóðsins kom fram að gætt yrði að skiptingu fjármagns til landbúnaðar og sjávarútvegs og að hún yrði með sambærilegum hætti og verið hefur. Gréta María segir að horfa þurfi á úthlutanir sjóðsins út frá verkefnum en síður út frá því hvort menn séu í sjávarútvegi eða landbúnaði. „Ég held að báðir aðilar hafi óttast að það myndi halla á sig. Ég tel að þetta sé eitthvað sem við þurfum að komast upp úr og horfa einfaldlega

á það hvar mestu tækifærin liggja til verðmætasköpunar. Það þarf að meta verkefnið út frá því og ég hef enga trú á öðru en að það verði til jafns í sjávarútvegi eða landbúnaði. Fólk í báðum þessum greinum verður örugglega með flottar umsóknir. Ég held að þetta verði ekki vandamál.“

Nú styrkti Framleiðnisjóður margt fleira en matvælaframleiðslu. Mun Matvælasjóður einskorðast við matvæli og tengda framleiðslu?

„Já, til dæmis munum við ekki styrkja ferðapjónustu á bújörðum. Því verður alveg hætt enda rúmast það ekki innan lagasetningarinnar um sjóðinn. Það er fyrst og fremst verið að horfa til matvælavinnslu og þeirra afurða sem falla til í framleiðslunni, hvernig hægt sé að nýta þær betur.“

En nú snýst landbúnaður um fleira en matvælaframleiðslu, t.d. framleiða bændur vörur úr æðardúni, hrossaræktendur þjálfa reidhesta, loðýrabændur framleiða skinn og skógarbændur rækta tré og vinna úr þeim ýmsar afurðir.

„Þessar vörur myndu ekki rúmast inni í Matvælasjóðnum,“ segir Gréta. „Það er ekki nema eitthvað sem tengist matvælunum beint og væri mögulegt til dæmis í ferðapjónustu. Við viljum auka verðmæti hráefnanna. Til dæmis geta fallið til hráefni í matvælavinnslu sem nýst geta í lyfjaþróun. Það eykur verðmæti afurðarinnar og væri því styrkhæft. Það hefur sýnt sig að það eru alltaf að spretta upp verkefni þar sem verið er að þróa afurðir sem hafa fallið til í framleiðslu hjá öðrum,“ segir Gréta María.

Mun sjóðurinn veita námsmönnum í meistara- og doktorsnámi styrki?

„Nei, það verða ekki eiginlegir námsstyrkir. Háskólar geta sótt um styrki til rannsókna og það tengist oft meistara- eða doktorsnemum. Þeir geta sótt um styrki til grunnrannsókna í Matvælasjóðinn.“

Það eru 500 milljónir til úthlutunar á þessu ári. Telur þú að það verði ekki handleggur að koma fjármununum út?

„Nei, það eru vonbrigði ef við fáum ekki 200 umsóknir. Sjóðurinn er á fjárlögum og þess vegna er bara úthlutað til eins árs í senn. Við getum ekki skuldbundið sjóðinn með tveggja ára styrkjum því við vitum ekki hvað við höfum til umráða á næstu árum. En ég vona svo sannarlega að upphæðin á næsta ári

verði sambærileg og á þessu. Það er löggjafans að ákveða í fjárlögum,“ segir Gréta María. Hún á ekki von á að fjármagn sem verði sett inn í Matvælasjóðinn verði minna en sett var í hina tvo sjóðina áður. „Vonandi er hagræðing fólgin í sameiningunni og umsýslukostnaður verður ekki hár.“

Fagfólk metur umsóknir

Við úrvinnslu umsókna er stefnan að styðjast við fagráð sem leggja mat á gæði umsókna. Þessi fagráð er ekki búið að setja á laggimar en það er í mótun að sögn Grétu Maríu. „Við munum sækja ráðgjöf til margra aðila þegar kemur að því að meta umsóknirnar, sérstaklega það sem varðar rannsóknir og þróun. Í AVS voru t.d. fagráð innan viðkomandi greina sem leitað var til.“

Stjórnin er skipuð til þriggja ára en í henni eru auk Grétu Maríu, Gunnar Þorgeirsson, bóndi í Ártanga og formaður BL, Heiðrún Lind

Matvælasjóður

Matvælasjóður mun hafa það hlutverk að styrkja þróun og nýsköpun við framleiðslu og vinnslu matvæla úr landbúnaði og sjávarútvegi. Sjóðurinn mun styrkja verðmætasköpun við framleiðslu, vinnslu og markaðssetningu matvæla og verður við úthlutun sérstök áhersla lögð á nýsköpun, sjálfbærni, verðmætasköpun og almennar aðgerðir til að bæta samkeppnishæfni íslenskrar matvælaframleiðslu.

Matvælasjóður verður til með sameiningu Framleiðnisjóðs landbúnaðarins og AVS-rannsóknasjóðs í sjávarútvegi. Til stofnunar sjóðsins verður varið 500 m.kr. sem verður úthlutað á þessu ári. Við úthlutun þeirra fjármuna en einnig við frekari stefnumótun fyrir hinn nýja sjóð verður þess gætt að skipting fjármagns til landbúnaðar og sjávarútvegs verði með sambærilegum hætti og verið hefur.

/Tilkynning á vef atvinnuvegaráðuneytisins

AVS-rannsóknasjóður í sjávarútvegi

Styrkir AVS-rannsóknasjóðs í sjávarútvegi eru til hagnýtra rannsókna og ætlaðir einstaklingum, fyrirtækjum, rannsókna-, þróunar- og háskólastofnunum. Skammstöfunin AVS stendur fyrir Aukið virði sjávarafurða. Fjárhheimildir sjóðsins nema rúmum 250 milljónum á ári.

Framleiðnisjóður landbúnaðarins

Framleiðnisjóður landbúnaðarins var stofnaður með lögum sem sett voru á Alþingi árið 1966. Hlutverk Framleiðnisjóðs er að veita styrki til framleiðniaukningar og hagræðingar í landbúnaði. Fjármagn til sjóðsins er tryggt í rammamasamningi milli ríkisins og Bændasamtaka Íslands og er þar samið um heildarfjárveitingu til sjóðsins á ársgrundvelli.

Umsækjendur koma úr röðum bænda, frá samvinnuhópum og aðilum innan rannsókna- og þróunargeirans. Einnig veitti sjóðurinn styrki til fræðslumála og í einhverjum tilvikum til viðfangsefna á sviði orkumála. Við ákvarðanatöku um úthlutanir til verkefna, sem hafa það að markmiði að stuðla að fjölgun atvinnutækifæra í sveitum, njóta forgangs þau verkefni sem fela í sér verulega nýbreytni. Samkvæmt rammamasamningi landbúnaðarins er 128 milljónum varið árlega til Framleiðnisjóðs landbúnaðarins.

Marteinsdóttir, framkvæmdastjóri Samtaka fyrirtækja í sjávarútvegi og Karl Frimannsson, fræðslustjóri á Akureyri og fyrrverandi aðstoðarmaður Kristjáns Þórs Júlíussonar.

Að lokum hvetur Gréta María fólk til þess að kynna sér starfsemi Matvælasjóðsins sem sé fyrst og fremst ætlað að stuðla að nýsköpun. „Ég hvet alla til að sækja um í

Matvælasjóðnum sem telja sig hafa eitthvað fram að færa eða eru með góða hugmynd. Á næstu dögum mun heimasíðan fara í loftið og þar verða upplýsingar um styrkveitingarnar. Þetta er spennandi verkefni og svo mörg tækifæri sem íslenskir matvælaframleiðendur þurfa að grípa,“ segir Gréta María Grétarsdóttir, formaður stjórnar Matvælasjóðs.

Útimálning sem endist og endist

MÁLA Í SUMAR?

VITRETEX á steininn. HJÖRVI á járn og klæðningar.

Opið:
8-18 virka daga
10-14 laugardaga
Sími 588 8000
slippfelagid.is

SLIPPFÉLAGIÐ

FRÉTTIR

Iðagrænir og gulir akrar í Gunnarsholti:

Rækta bóndabaunir, sinnep og nepju

– Svínabændurnir í Laxárdal eru stórtækir í jarðrækt og óhræddir við að gera tilraunir

Vilmundur Hansen
vilmundur@bondi.is

Um miðja síðustu öld var land á Rangárvöllum víða örfoka en í dag eru þar gróskumiklir akrar þar sem er ræktað bygg, hveiti, nepja, bóndabaunir og sinnep. Björgvin Þór Harðarson, iðnaðartæknifræðingur og bóndi í Laxárdal, leigir ásamt aðstandendum Grís og flesk um tæpa 300 hektara af landi af Landgræðslu ríkisins í Gunnarsholti.

Á landinu rækta ábúendurnir í Laxárdal bygg á um 180 hekturum, hveiti á 40 og nepju á 35 hekturum og bóndabaunir og sinnep á um hektara hvora tegund.

„Fjölskyldan rekur svínabúið Grís og flesk og við erum með 160 gyltur og ræktum mest af okkar fódri sjálf, bygg, hveiti og nepju. Einnig erum við með kjötvinnslu þar sem okkar vörur eru seldar undir vörumerkinu Korngrís.

Ég hef lengi verið að leita að tegund sem gæti komið í staðinn fyrir soja sem fódurgjafa fyrir svín hér á landi. Ég var á ferðalagi um Finnland fyrir tveimur árum og þá hitti ég bændur sem nota ákveðið yrki af bóndabaunum í staðinn fyrir soja og mér datt í hug að prófa mig áfram með það,“ segir Björgvin.

Bóndabaunir í stað soja

„Þetta er í fyrsta sinn sem ég rækta bóndabaunir en það hefur verið gerð tilraun með þær áður sem tókst ekki sérlega vel en ég er að vona að við getum fundið yrki sem gengur. Vöxturinn á baununum lítur ágætlega út en þær eru ekki neitt

Sinnepið er m.a. ætlað sem æti fyrir hunangsflugur sem framleiða bragðsterkara hunang fyrir víkið.

Nepja við blómgun. Nepjan er þreskt heil og möluð fersk. Olían er síðan notuð beint í svínafóður.

Myndir / Björgvin Þór Harðarson

sérlega háar enn sem komið er og ég verð bara að bíða og sjá hvað gerist. Ég veit ekki hvað yrkið, Sampo, sem ég er með, þarf marga daga til að ná fullum þroska en ég er að vona að það sé svipað og hveiti sem þarf 1.500 til 1.600 daggráður.“

Ekki er þó víst að Björgvini verði að ósk sinni því hann segir að hveitið sé farið að skriða en að það vanti enn töluvert á að bóndabaunirnar fari að blómstra.

„Þroski baunanna ræðst því af því hvernig haustið verður.“

Sinnep fyrir hunangsflugur

„Þórður Freyr Sigurðsson, áhugamaður um humlur og hunangsframleiðslu, hafði samband við mig og lýsti áhuga sínum á að rækta sinnep fyrir hunangsflugur í tengslum við framleiðslu á hunangi. Við eru komnir með eitt bú á staðinn og humlurnar duglegar að framleiða hunang sem þær sækja í nepjuna og sinnepið og svo er von á fleiri búum fljótlega.“

Björgvin segir talsverðan mun vera á hunangi sem fæst af nepjunni og sinnepinu og að sinnepshunangið sé mun bragðsterkara.

„Hugmyndin er svo að fá fræ af sinnepsplöntunum og framleiða úr þeim alvöru sinnep.“

Nepja í svínafóður

„Nepjan er þreskt heil og möluð fersk beint í svínafóður þannig að við fáum olíuna úr henni beint í fódrið. Fyrir nokkrum árum létum við mæla fitusýrinnihald svínakjötsins frá okkur sem er alið á nepju og þær

Björgvin Þór Harðarson ræktar m.a. bygg og hveiti sem nýtist sem fóður í svínabúskapnum í Laxárdal.

Mynd / smh

mælingar sýndu að Ómega 3 innihald kjötsins var meira í því kjöti en kjöti sem var alið á annars konar fódri.“

Að sögn Björgvins hafa svipaða mælingar verið gerðar í Bandaríkjunum með svipuðum niðurstöðum og þar hafi menn haft uppi hugmyndir um að auka magn nepju í svínafóðri til að auka neyslu á Ómega 3 þar sem fólk borðar ekki mikið af fiski.

Örfoka land orðið akur

Landið sem Björgvin leigir af Landgræðslunni var örfoka melar fyrir 70 árum og sýnir árangurinn af ræktuninni hvað er hægt að gera með uppgræðslu.

Bóndabaunir. Þroskinn ræðst af því hvernig haustið verður.

Ætlunin er að rækta sinnepið fyrir hunangsflugur í tengslum við framleiðslu á hunangi.

„Ég er með skiptiræktun á landinu og rækta rauðsmára á hluta þess til að auðga jarðveginn af nitri. Landið sem ég leigi var örfoka melar um miðja síðustu öld og síðar tún sem notuð

voru fyrir graskögglaferksmiðjuna í Gunnarsholti en nú eru þar gjöfúllir og iðagrænir akrar sem byggja á starfi Landgræðslunnar,“ segir Björgvin að lokum.

Útiræktun grænmetis:

Bjartsýnn á góða uppskeru

Líkur eru á góðri uppskeru útiræktaðs grænmetis um allt land þrátt fyrir að vorið hafi verið kalt framan af. Fyrstu kartöflurnar og kálið er farið að sjást í verslunum og von á að útirækta grænmetið fari að streyma á markað undir næstu mánaðamót.

Helgi Jóhannesson, ráðunautur hjá Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins, er bjartsýnn á að uppskera á útiræktaðu grænmeti verði yfir meðaltali í ár. „Þetta er allt að koma og spretta eins og í meðalári eins og er. Það er sömu sögu að segja um allt land, bændur settu niður á nokkuð eðlilegum tíma en vorið var kalt framan af og sprettan því hæg fyrstu vikurnar. Lofthiti var lágur og kalt á nóttunni.“

Fyrstu kartöflurnar undan plasti

Helgi Jóhannesson, ráðunautur hjá RML.

Mynd / RML

eru komnar á markað og eitthvað af káli en fyrstu gulræturnar og gulrófurnar fara ekki að sjást í verslunum fyrr en eftir hálfan mánuð eða undir næstu mánaðamót.

„Tíðin hefur verið góð undanfarið,

hlýindi og væta og ég heyri ekki betur á bændum en að sprettan sé góð og að þeir séu bjartsýnir bæði á uppskeruna og markaðinn í ár ef ekkert óvænt kemur upp á.

/VH

Boviferm Plus

Bætiefni fyrir lömb og kálfa.

Kemur stöðugleika á jafnvægi vatns og salta.

- Hjálpar við meltingu mjólkur
- Færir kálfinum sölt, mucín, umfangsaukandi efni, vítamín, steinefni og næringarefni sem hjálpa kálfum að vinna á skitu
- Bætir upp vökvatap
- Jafnar sýrustig
- Inniheldur 2 milljarða af CFU mjólkursýrubakteríum, allt í einum poka.

Pantaðu á vefverslun okkar

www.kb.is

Heilbrigðisráðuneytið:

Starfshópur semur drög að frumvarpi um iðnaðarhamp

Heilbrigðisráðherra hefur skipað starfshóp til að yfirfara lög um ávana- og fíkniefni og gera drög að lagafrumvarpi þar sem kveðið verði á um skýrari lagagrundvöll og ábyrgð stofnana sem þurfa að koma að framkvæmd þegar kemur að leyfisveitingum og eftirliti með ræktun iðnaðarhamps.

Hampurinn notaður í ýmsum iðnaði

Í apríl síðastliðnum veitti heilbrigðisráðherra undanþáguheimild með breytingu á reglugerð nr. 233/2001 sem gerir innflutning, meðferð og vörslu fræja til ræktunar iðnaðarhamps mögulega. Heimildin er háð skilyrðum og takmörkunum svo tryggt sé að ekki verði fluttur inn eða ræktaðar plöntur sem innihalda vímuefnið THC í nýtanlegu magni, eða að hámarki 0,2%.

Tilraunir með ræktun á iðnaðarhampi hafa gefið góða raun og ekki annað að sjá en að plönturnar dafni vel.

Mynd / Pálmi Einarsson

Vaxandi áhugi er fyrir ræktun iðnaðarhamps hér á landi til að nota í ýmsum iðnaði, t.d. við framleiðslu húsgagna og sem byggingarefni, en talið er að iðnaðarhampur geti komið í staðinn fyrir ýmis efni sem ógna umhverfinu, eins og til dæmis plasts.

Formaður starfshópsins er Kristín Lára Helgadóttir. Aðrir nefndarmenn

eru Sindri Kristjánsson, tilnefndur af Lyfjastofnun, Iðunn Guðjónsdóttir, tilnefnd af atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytinu og Brynjar Rafn Ómarsson, tilnefndur af Matvælastofnun.

Starfshópurinn skal skila ráðherra niðurstöðum sínum og tillögum 1. nóvember næstkomandi. /VH

Lífræn hreinsistöð

- Fyrirferðalítill fullkomin sambyggð skolphreinsistöð
- Uppfyllir ýtrustu kröfur um gæði hreinsunar
- Engin rotþró eða siturlögn 25 ára ábyrgð
- Tæming seyru á þriggja til fimm ára fresti
- Engir hreyfanlegir hlutir
- Stærðir frá 6 - 55 persónueiningar

Tunguhálsi 10 - 110 Reykjavík
Sími 517 2220 - petur@idnver.is

Slökkvirörið frá Scotty FireFighter inniheldur 15 cm langt kvoðuhylki í föstu formi.

Einfalt í notkun; tengist við garðslöngur og stærri slöngur. Lausnin er umhverfisvæn.

Við stöðugt rennsli á 4,5 börum dugar hleðslan í 60 mín.

Hentar mjög vel við 2,5 til 5,9 bör. Fyrir bændur, sumarhús, slökkvilið og hvern þann sem þarf að hafa góðan búnað við hendina.

Skutull ehf.
S. 773-3131 & 842-1314

Lely Center Ísland

DRIFSKÖFT OG DRIFSKAFTAEFNI

Reykjavík: Krókháls 5F – Sími 414 0000 – www.vbl.is
Akureyri: Óðinsnes 2 – Sími 464 8600

Bændablaðið

á bbl.is og líka á [Facebook](https://www.facebook.com/bbl.is)

ELKA Softshell jakki með vatnsvörn

Vind- og vatnspétur jakki, 3 vasar með rennilás, riflás við úlnlið og stillanlegur í mitti.

Frí heimsending!

Efni: 100% pólýester
Vatnsvörn: 8.000 mm
Öndun: 800 g/m²/24klst.
Stærðir: XS - 5XL

Verð: kr. 6.500

KH Vinnuföt • Nethyl 2a • 110 Reykjavík • Sími: 577 1000 • info@khvinnufot.is • www.khvinnufot.is

Útvegum dekk fyrir flestar gerðir tækja

480 0400 // jotunn.is // jotunn@jotunn.is

BETRA START

MEÐ EXIDE RAFGEYNUM

Áreiðanlegir og sterkbyggðir rafgeymar fyrir flestar gerðir dráttarvéla. Veldu þaulreynda vöru frá gæðaframleiðanda.

Ráðgjafar Olís og Rekstrarlands veita allar nánari upplýsingar í síma **515 1100** eða pontun@olis.is.

Hótel Kríunes við Elliðavatn hefur vaxið og dafnað síðustu ár.

Myndir / úr einkasafni

Kríunes:

Sveitahótel við Elliðavatn

– Falin náttúruperla í jaðri höfuðborgarsvæðisins

Hótel Kríunes er falletgt sveitahótel og falin náttúruperla við Elliðavatn á Vatnsendabletti í um 15 mínútna akstursfjarlægð frá miðbæ Reykjavíkur. Á Kríunesi eru 26 herbergi, þar á meðal fjórar svítur, fjölskylduherbergi og þrír fundarsalir.

Sara Björnsdóttir hótelstjóri segir að fjölskyldan hafi rekið hótelið í 22 ár. „Upphafið að þessu er að pabbi keypti hér land fyrir tæpum 28 árum með litlu íbúðarhúsi. Mamma og pabbi áttu fjögur börn og fljótlega byggðu þau nýtt hús. Gamla húsið var leigt út en það kom upp í því eldur og það brann til kaldra kola. Í framhaldi af því var byggt hús með fjórum herbergjum og var það leigt út sem eins konar bændagisting. Leigan gekk vel og þá var ákveðið að breyta gömlum bílskúr sem áður hafði verið hesthús í fundarsal. Við buðum einnig upp á tjaldsvæði á þessum tíma.“

Gaman að alast hér upp

Sara segir að það hafi verið einstakt ævintýri að alast upp við Elliðavatn. „Það kom skólabíll að sækja okkur í skólann og svo vorum við með vatnið og náttúruna allt í kringum okkur og búféð á Vatnsendabýlinu sem var svo gaman að fylgjast með, sérstaklega á vorin í sauðburðinum. Svo komu kríurnar á sumrin og þær koma enn og verpa fyrir utan gluggana á hótelherbergjunum ásamt öðrum fuglategundum.“

Höfðað til Íslendinga

„Fram að COVID-19 var yfirdrifið nóg að gera, enda mikið um erlenda ferðamenn, auk þess nóg um að vera vegna fundahalda, ráðstefna og annars konar mannfagnaðar. Við sjáum líka um veitingar og undir venjulegum kringumstæðum er líka boðið upp á mat hér á hverju kvöldi fyrir hótelgesti, en í dag þarf fólk að panta fyrirfram.“

Þegar COVID-19 faraldurinn kom upp hrundi starfsemin hjá okkur eins og hjá svo mörgum öðrum hótélum á landinu. Það hefur samt verið okkar gæfa að við höfum alltaf höfðað mikið til Íslendinga og það hefur

Hluti Kríunesfjölskyldunnar. Sara Björnsdóttir hótelstjóri, Björn Ingi Stefánsson eigandi ásamt ömmunni, Helgu Björnsdóttur.

Mynd / VH

Veislusalurinn er rúmgóður og útsýnið glæsilegt. Til stendur að opna kaffihús á Kríunesi snemma í ágúst.

haldið okkur gangandi og við erum með fasta kunnahópa sem koma hingað reglulega.

Við erum með tilboð í júlí og ágúst fyrir Íslendinga ef þeir bóka í gegnum okkur og erum við að bjóða yfirburða herbergi á 12.000 krónur og svítu á 15.900 krónur og með því fylgir aðgangur að kajak til að sigla á vatninu, heitum potti og sauna. Reksturinn hefur verið að rétta úr kútnum undanfarið og talsvert um fundi hjá okkur og svo er að rofa mikið til í hót-elgistingunni eftir að landið var opnað fyrir erlenda ferðamenn en við erum enn góður kostur fyrir

landsbyggðarfólk sem ætlar að heimsækja höfuðborgarsvæðið.

Við bjóðum einnig upp á morgun-verðarmatseðil en höfum til þessa verið með hlaðborð og hér er gróðurhús og matjurtagarður og ræktum við hluta af okkar grænmeti sjálf og stundum fáum við fisk úr vatninu.“

Opna kaffihús í ágúst

Að sögn Söru stendur til að opna kaffihús á Kríunesi snemma í ágúst og verður það opið öllum og með fyrsta flokks kaffi og meðlæti. „Við eigum aðeins eftir að ganga frá nokkrum smáatriðum áður en við

Herbergin eru með útsýni út á Elliðavatn.

Sara í gróðurhúsinu þar sem er ræktað grænmeti fyrir hótelið.

getum opnað og það verður gaman að bæta þessari þjónustu við og opna Kríunes fyrir almenningi. Fólk héðan úr hverfinu hefur svo sem komið til okkar og við tekið vel á móti því en við höfum ekki verið með formlega opið kaffihús áður. Okkur langar líka til að auka við starfseminu með því að vera með einhvers konar viðburði eða uppákomur, uppistand eða tónlist um helgar.“

Sveit í borg

Björn Ingi segir að Kríunes sé eina hótelið á höfuðborgarsvæðinu sem er í raun hægt að skilgreina sem

sveitahótel í borg. „Við erum hluti af Ferðaðþjónustu bænda /Hey Iceland og erum ekki við götulóð með götunúmeri á höfuðborgarsvæðinu. Hótelið stendur á um tveggja hektara lóð sem er að stórum hluta girt af með vatni og skógi. Svæðið er því einstakt fyrir hótél í Reykjavík vegna staðsetningarinnar, kyrrðarinnar, náttúrunnar og útsýnisins. Hér allt í kring eru góðir reið-, hjóla- og göngustígar og mikil saga sem við höfum stundum tekið að okkur að segja frá og hér skammt hjá eru hestaleigur.“

Hann segir að í raun sé hótelið og staðsetning þess enn sem komið er talsvert leyndarmál og ekki margir sem viti af því enda hefur það ekki verið mikið auglýst. Björn Ingi bætir við að fljótlega verði sett upp hleðslustöð fyrir rafbíla í hlaðinu á Kríunesi og ekkert því til fyrirstöðu að taka á móti slíkum ökutækjum.

Morð við Elliðavatn – Morðgátukvöld

Í haust ætlar Sara að fara af stað með það sem hún kallar Murder mystery kvöld en þá kemur fólk saman eitt kvöld, fær mat og gistir eina nótt og tekur þátt í leik sem felst í að leysa morðgátu. „Ég fékk sjálf mikinn áhuga á svona kvöldum og ákvað að slá til og prófa þetta fyrir vini mína og ætla að prófa þetta fyrir gesti í haust.“

/VH

Hey Ísland herjar á Íslandsmarkað

Hey Ísland, sem áður hét Ferðapjónusta bænda, hefur, eins og aðrar ferðaskrifstofur, mátt hugsa starfsemi sína upp á nýtt í kjölfar kórónuveikifaraldursins. Þegar ljóst var að erlendir gestir yrðu fáir þetta sumarið var gripið til þess ráðs að setja af stað innanlandsherferð þar sem markmiðið var að ná til fólks sem er búsett hér á landi. Það gengur vel og ljóst að margir verða á faraldsfæti innanlands í sumar.

Hildur Fjóra Svansdóttir, deildarstjóri hjá fyrirtækinu, segir að tilgangurinn með herferðinni sé að kynna fyrir Íslendingum fjölbreytta flóru gistingar, afþreyingar, og matar hjá ferðapjónustubændum um allt land á íslensku vefsíðunni hey.is.

Hey! Við tökum vel á móti þér

„Innanlandsherferð fór af stað með krafti í maí hjá Ferðapjónustu bænda með kynningu á nýju nafni og vörumerki Hey Ísland undir slagorðinu „Hey! Við tökum vel á móti þér“. Nafnið Hey Ísland vísar til sveita landsins og sögu félagsins, sem nær aftur til ársins 1980. Hey er jafnframt vingjarnlegt ávarp og afar viðeigandi kveðja; yljár öllum um hjartarætur og býður ferðamenn velkomna,“ segir Hildur Fjóra.

Á vefsíðu Hey Ísland er hægt að bóka þjónustu í gegnum íslenska bókunarvél sem stuðlar að því að halda tekjunum innanlands og styrkja því innviði landsins, að sögn Hildar Fjólu.

„Fjölskyldur, pör, vinir, golfarar, göngugarpar og aðrir geta fundið upplifun við sitt hæfi þar sem hægt er að sækja heim yfir 160 ferða-

Hildur Fjóra Svansdóttir, deildarstjóri hjá Hey Ísland, segir að heimamenn hafi brugðist vel við markaðsherferð fyrirtækisins.

Auglýsingar frá Hey Ísland birtast víða þessa dagana

þjónustubændur. Í gegnum vefsíðuna hey.is er hægt að tengjast framboði gistingar og afþreyingar til bókunarkerfa eins og Travia og Bókunar og því hægt að bóka strax,“ segir Hildur Fjóra.

Fjölbreytt tilboð hjá ferðapjónustubændum

„Það eru spennandi tilboð hjá ferðapjónustubændum sem hægt

er að skoða á hey.is, þar á meðal á 3–5 daga lúxusgönguferð með leiðsögn á Borgarfirði eystri, kajak á Vestfjörðum, hestaferðir, hvalaskoðun og margt, margt fleira. Jafnframt var farið í samstarf með Golfsambandi Íslands þar sem gisting nálægt golfvöllum um landið var kynnt, ásamt spennandi tilboðum á gistingu og golfi. Síðastliðin ár hefur Hey Ísland einnig verið í samstarfi við Wapp App með styrkingu á göngu- og hlaupaleiðum,“ segir Hildur Fjóra.

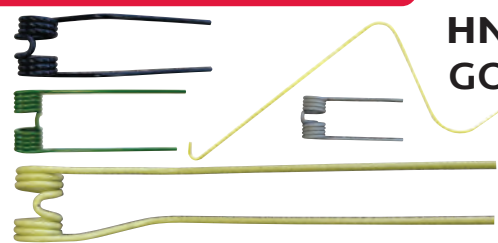
Njótum þess sem Ísland hefur upp á að bjóða

Hey Ísland starfar sem ferðaskrifstofa landsbyggðarinnar og tekur vel á móti öllum Íslendingum sem eru í ferðahug, litlum sem og stórum hópum. Hildur Fjóra segir að starfsfólk og eigendur Hey Ísland hvetji alla til að ferðast sem mest innanlands í sumar og svo áfram í vetur, og njóta alls þess sem náttúran og fólkið í landinu hefur upp á að bjóða.

Salan fer vel af stað

Aðspurð um viðtökur samlanda okkar þá eru þær góðar að sögn Hildar Fjólu. „Salan hefur farið vel af stað og mikill áhugi er á því sem er í boði á vefsíðunni, þá sérstaklega gistingu eins og bústöðum, bændagistingu, hótelum og gistingu með heitum potti, ásamt gönguferðinni fyrir austan. Einnig er mikið spurt um gistingu þar sem gæludýr eru leyfð og er hægt að leita eftir slíkri gistingu á vefsíðunni,“ segir Hildur Fjóra að lokum. /TB

Lely Center Ísland

TINDAR OG
HNÍFAR
GOTT ÚRVAL

Reykjavík: Krókháls 5f – Sími 414 0000 – www.vbl.is
Akureyri: Óðinsnes 2 – Sími 464 8600

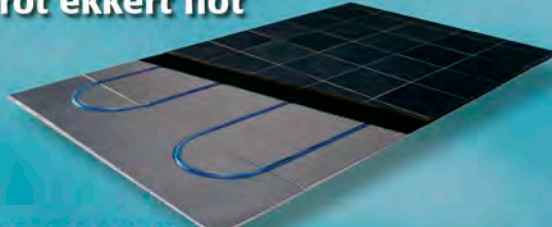
Mótorar og varahlutir á lager
Hröð og góð þjónusta

Dreifingaraðili BRIGGS & STRATTON
á ÍSLANDI

MHG Verslun ehf | Víkurhvarf 8 | 203 Kópavogi
Sími 544-4656 | www.mhg.is

Gólfhitakerfi

Ekkert brot ekkert flot

- Þægilegur hiti góð hitadreifing
- Hítasveiflur / Stuttur svörunartími
- Aðeins 12mm þykkar hitadreifiplötur
- Fljótlegt að leggja
- Ekkert brot ekkert flot
- Dreifiplötur límðar beint á gólfíð
- Gólfefni lagt beint á dreifiplötur (flísar, parket)
- Hentar vel í eldra húsnaði jafnt sem ný hús og sumarhús
- Flooré gólfhitakerfi er einfalt, fljótlegt og þægilegt

Skemmuvegur 10 (blá gata) 200 Kópavogur
Sími 567 1330 Fax 567 1345 www.hringas.is

Hringás ehf.

LANDSTÓLPI 20 & M-Hale

McHale varahlutir

Við eigum til afgreiðslu alla helstu varahluti í Mchale.
Skjót afgreiðsla á sérpöntunum!

Neyðarnúmer varahluta er 775 6134*

Sími 480 5600 - www.landstolpi.is

Bændablaðið

Auglýsingar 56-30-300

Umsóknir um nýliðunarstuðning í landbúnaði

Opnað hefur verið fyrir umsóknir um nýliðunarstuðning í landbúnaði. Umsóknum skal skila inn rafrænt í Afurð, greiðslukerfi landbúnaðarins, eigi síðar en 1. september ár hvert. Sjá nánar reglur sem koma fram í reglugerð um almennan stuðning við landbúnað nr. 1260/2018 (vísun í hér á eftir) og breytingarreglugerð nr. 631/2020, IV. kafla.

Markmið stuðningsins er að aðstoða nýliða við að hefja búskap og auðvelda ættliðaskipti í landbúnaði.

Til að eiga rétt á nýliðunarstuðningi þarf að uppfylla kröfur skv. 16. gr. reglugerðar. Þær eru m.a.:

- a. Umsækjandi sé á aldrinum 18–40 ára á því ári sem óskað er eftir stuðningi.
- b. Er að kaupa búrekstur eða hlut í búrekstri í fyrsta skipti eða hafa leigt eða keypt búrekstur innan þriggja ára frá 1. janúar á umsóknarári.
- c. Umsækjandi uppfylli almenn skilyrði um stuðningsgreiðslur, skv. 3. gr. reglugerðar.

Með umsókn skulu fylgja upplýsingar og fylgiskjöl, skv. 17. gr. reglugerðar. Aðeins eftirfarandi fjárfesting telst styrkhæf við úthlutun nýliðunarstuðnings:

- a. Kaup á jörð.
- b. Kaup á fasteign.
- c. Kaup á bústofni eða plöntum til framleiðslu garðyrkjuafurða.
- d. Kaup á greiðslumarki.
- e. Kaup á tækjum og búnaði til búskapar sem sannarlega eru hluti af fjárfestingu í tengslum við nýliðun.

Umsóknum er forgangsraðað með tilliti til menntunar, jafnréttissjónarmiða og heildarmats umsóknar. Upplýsingar um vinnureglur um forgangs röðun er að finna í rafrænni umsókn í Afurð (www.afurd.is) undir Umsóknir í aðalvalmynd.

Stuðningur getur að hámarki numið 20% af heildarfjárfestingakostnaði á ári en heildarframlag til einstakra nýliða geta þó aldrei orðið hærri en níu milljónir króna. Heimilt er að veita stuðning við sömu fjárfestingu í allt að þrjú ár, þó aldrei umfram hámark skv. 1. mgr. uppfylli umsækjandi skilyrði 16. gr. reglugerðar.

Stjórnarráð Íslands

Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið

Hugrún Hjörleifsdóttir og Einar Gíslason reka ferðapjónustuna Brúnir Horse í Eyjafjarðarsveit:

Horfa með bjartsýni til næsta sumars

– Veitingasala og hestasýningar sem njóta vinsælda meðal farþega skemmtiferðaskipa

„Reksturinn var kominn á mjög gott skrið hjá okkur og síðastliðið sumar kom vel út og allt benti til þess að þetta sumar yrði enn betra. En það er ekki neitt við því að gera þó áætlanir hafi ekki farið eins og ráð var fyrir gert vegna kórónuveirunnar. Við eins og aðrir í þessari atvinnugrein verðum að taka því og horfa bjartsýn fram á veginn og vona að allt komist í samt lag með tímanum,“ segja þau Hugrún Hjörleifsdóttir og Einar Gíslason á Brúnum í Eyjafjarðarsveit.

Þau opnuðu síðsumars árið 2017 ferðapjónustuna, Brúnir Horse, sem er fjölskyldufyrirtæki sem þau hjónin standa að. Þau stunda hrossarækt á bæ sínum, bjóða ferðamönnum upp á sýningar á íslenska hestinum, reka veitingahús sem býður upp á heimabakstur og vörur beint frá býli og úti vappa íslenskar landnáms-hænur sem leggja til egg í baksturinn. Þá er Einar menntaður myndlistarmaður og rekur vinnustofu sína einnig heima við. Sýningarsalur er í kjallara veitingastaðarins og við hlið vinnustofunnar, þar sem jafnan að sumarlagi er boðið upp á metnaðarfullar sýningar.

Búfræðingur, járnsmiður, myndlistarmaður og kennari

Einar hefur frá því á yngri árum haft áhuga fyrir hestum þó svo að engin hefð væri fyrir hestamennsku í fjölskyldu hans. Kynni hans af hrossum komu í gegnum vini og þá segist hann hálfur Skagfirðingur sem eflaust eigi sinn þátt í áhuganum. Hann hafði mikla löngun til að gerast bóndi en fór nokkrar krókaleiðir að því markmiði sínu. Lauk reyndar fyrst búfræðiprófi frá Hólum en til að hafa vaðið fyrir neðan sig fór hann einnig í nám í járnsmíði, lauk því og starfaði um árabíl við þá iðn. Myndlistin átti þó meira í huga hans en járnsmíðin og varð úr að hann hélt til náms við Myndlista- og handíðaskóla Íslands sem var

Hugrún Hjörleifsdóttir og Einar Gíslason á Brúnum í Eyjafjarðarsveit reka ferðapjónustuna Brúnir Horse.

Myndir / MPP og úr einkasafni.

Veitingasalurinn rúmar um 50 manns í sæti.

og hét og lauk þar námi frá grafíkdeild. Síðar lauk hann að auki námi í uppeldis- og kennslufræði

til kennsluréttinda og hefur kennt myndlist við Hrafnagilsskóla frá árinu 2001.

Gjörgæsluhjúkrunarfræðingur og námsstjóri

Hugrún fór hefðbundnari leið með stúdentsprófi og síðan hjúkrunarnámi við HA. Hún hefur einkum unnið á gjörgæsludeildum og aflaði sér menntunar sem gjörgæsluhjúkrunarfræðingur. Meðfram þeirri vinnu starfaði hún einnig sem skólahjúkrunarfræðingur um tíma. Undanfarin 10 ár hefur hún gegnt starfi fræðslustjóra og nú námsstjóra við Sjúkrahúsið á Akureyri, en það felur í sér utanumhald og umsjón með öllum nemum sem koma á Sak.

Samtvinna ástríðuna í einu pakka

Undanfarin ár hafa þau Hugrún og Einar unað glöð við sitt heima á Brúnum og stundað sína vinnu að auki utan bús. Einhvern veginn kviknaði þó sú hugmynd í kolli þeirra að bæta við sig og hefja ferðapjónustu. „Það má segja að í okkar tilviki sé þetta þríþætt, okkar helsta áhugamál og ástríða eru hestar og listir og hér hefur ævinlega verið gestkvæmt. Við vildum samtvinna þetta þrennt í einum pakka,“ segir Hugrún. Þau hjónin veltu vöngum yfir hvernig best færi á að samtvinna þessa þætti, laða að sér gesti sem í senn gætu notið lista og eða hestanna.

Frambærilegir listamenn

Úr varð að reist var 350 fermetra hús á bæjarhlaðinu, að hluta til ofan á gamalli vélaskemmu sem

fyrir var. Í kjallaranum hefur Einar hreiðrað um sig með sína vinnustofu, þar eru fyrir hendi tæki og tól til að vinna graffíkmyndir og myndlist almennt. Inn af vinnustofunni er sýningarsalur og þar er listamönnum boðið að sýna verk sín. „Við höfum verið svo lánsöm að fá til okkar verulega frambærilega myndlistarmenn og verðum ekki vör við annað en að þeir hafi ánægju af því að sýna hér. Það hafa allir sem rætt hefur verið við verið meira en tilbúnir að koma. Listamönnum hefur gengið vel og sala verið góð, þannig að allir eru glaðir,“ segir Einar.

Veitingasalur fyrir 50 manns

Á jarðhæð er veitingasalur sem rúmar um 50 manns í sæti. Stórir gluggar eru til norðurs og vesturs sem gefa gestum færi á að njóta útsýnis á meðan þeir gera sér veitingar að góðu. Kaldbakur blasir við í norðri og Kerling vestan megin. Hross á beit í haga rétt við bæinn. „Það er auðveldlega hægt að komast í svona núvitundarástand bara með því að horfa út um gluggana í hvaða veðri sem er,“ segir Hugrún.

Rísið er tvískipt, öðrum megin hefur verið sett upp koníaksstofa þar sem útsýni er suður yfir sveitina en í norðurhlutanum er lítil íbúð sem leigð er út á AirB&B og stendur hún einnig listamönnum hvarvetna úr heiminum til boða ef áhugi er fyrir hendi.

Veitingastaðurinn er í 350 fermetra húsi, veitingasala er á jarðhæð, vinnustofa og Listaskáliinn í kjallaranum og í risi er koníaksstofa.

Hótelrúmföt og handklæði fyrir ferðapjónustuna

Allt lín fyrir:
Hótelíð • Gistiheimilið • Bændagistinguna
Airbnb • Veitingasalinn • Heilsulindina
Þvottahúsið • Sérverslunina

Starfsmannafatnaður
fyrir hótél og veitingahús

Eigum allt fyrir:

- Þjóninn
- Kokkinn
- Gestamóttökuna
- Þernuna
- Víkapiltinn
- Hótelstjórnandann

86 ára

EDDA
HEILDVERSLUN

Höfðabakka 9, 110 Reykjavík | sími 561 9200 | eddaehf@eddaehf.is | www.eddaehf.is

Einar segist hafa gengið með bændadraumum í maganum sem ungur maður en hann fór nokkrar krókaíðir að því markmiði sínu. Lærði m.a. myndlist og lauk námi í Myndlista- og handíðaskóla Íslands. Þessi myndarlegi hrútshaus varð til á vinnustofunni á Brúnum.

Íslenski hesturinn á heimavelli

Fyrir neðan húsið var gerður 170 metra langur reiðvöllur þar sem efnt er til hestasýninga. Gott hljóðkerfi var sett upp og fá áhorfendur innsýn í sögu íslenska hestsins og ýmsan fróðleik um hann, svo sem gangtegundir, liti og fleira á meðan sýningin stendur. „Við sýnum íslenska hestinn á heimavelli og drögum fram hans helstu kosti, leggjum áherslu á að sýna fjölbreytni hans og fjölbreytileika,“ segir Einar. Hægt er að horfa á hestasýningarnar bæði inni í húsinu, á svölum sem gengið er út á úr veitingasalnum og í áhorfendabökkum sem eru við völlinn.

„Þessar sýningar voru fjölmargar hjá okkur í fyrra og oft margt um manninn, fór upp í 100 manns á sýningu,“ segir Einar. Engin skemmtiferðaskip eru á ferðinni nú og því liggja sýningar svo til alveg niðri. „Við komum tvíeöfl til leiks næsta sumar, það voru verulega góðar bók-anir fyrir sumarið í sumar og því ekki um annað að ræða en bíða bara og vera hjartstýn. Þetta gengur yfir og allt verður gott á ný.“

Fór hægt af stað en er að glæðast

Líkt og aðrir í ferðabjónustu hafa upplifað á þessu sumri hefur umferð verið mun minni en áður, júní fór hægt af stað en eftir því sem á liður júlímánuð fer fjöldi gesta vaxandi. Útlendinga vantar þó enn, en landinn er töluvert á faraldsfæti og hefur að sögn Hugufrúnar verið mikið að gera um helgar. Þá hefur verið töluvert að gera í móttöku á hópum sem gjarnan

koma utan hefðbundins afgreiðslutíma og eins hefur salurinn verið leigður út til veislu- og fundahalda en mörgum þykir gott og árangursríkt að halda fundi í kyrrðinni í sveitinni.

Fjölbreytt ferðabjónusta í Eyjafjarðarsveit

Ferðabjónusta í Eyjafjarðarsveit hefur vaxið og fjölbreytileikinn er þó nokkur, kaffihús og veitingastaðir með ýmsar kræsingar, sem og afþreying. Ferðabjónusta skipar töluverðan sess í atvinnustarfsemi innan sveitarfélagsins og fer ef eitthvað er vaxandi. Þau Hugufrún og Einar segja að íbúar í ferðabjónustu í sveitarfélaginu starfi vel saman innan Ferðamálafélags Eyjafjarðar og styðji við bakíð hver á öðrum. „Það er jákvætt og hefur reynst okkur öllum vel.“ Nú hefur verið hleypt af stokkunum nýju verkefni sem miklar væntingar eru gerðar til, en það er Matarstígur Helga magra og eru þau hjón á Brúnum innan þess. Þau selja m.a. lambakjöt af eigin býli.

„Það er alltaf eitthvað í gangi og mikið að gerast. Við horfum til þess að ferðabjónusta verði æ öflugri hér í sveitarfélaginu í náinni framtíð og teljum okkur eiga töluvert inni,“ segir Einar og bendir m.a. á að Kerling, eitt hæsta fjall í byggð á Íslandi, sé innan sveitarfélagamarka og þá séu um 10 fjöll í byggðarlaginu yfir 1.000 metrar að hæð. „Þetta er óþægður akur, að ná til fjallgöngufólks og þeirra sem unun hafa af því að ferðast um íslenska náttúru án þess að fara um langan veg úr byggð,“ segir hann.

/MDD

Ný brú yfir Eyjafjarðará heitir Vesturbrú

Ný brú yfir vestari kvísl Eyjafjarðarár, Vesturbrú, var tekin í notkun með hátíðlegri athöfn fyrir skemmstu. Brúin hlaut nafnið Vesturbrú en hátt í 60 tillögur bárust í nafnasamkeppni sem efnt var til. Þeir voru nokkrir sem lögðu þetta nafn sem varð fyrir valinu til.

Ráðherra klippti á borða

Dagskráin hófst með hópreið hestamannafélagsins Létis og með í þeirri för var Sigurður Ingi Jóhannsson samgönguráðherra en hann klippti á borðann í athöfninni. Karlakór Eyjafjarðar söng og Guðmundur Baldvin Guðmundsson, formaður bæjarráðs Akureyrarbæjar, flutti stutt ávarp.

Framkvæmdir gengu vel

Brúin er ríflega 60 metra löng stálbrú með þriggja metra breiðu timburgólfi. Heildarlengd nýrra malarstíga hvort sínum megin við brúarstæði eru um 600 metrar. Framkvæmdir hófust síðla árs 2019 og gengu vel. Í þeim fólst einkum stígagerð að brúarstæði og sjálf brúarsmíðin. Niðurrekstur staura undir brúarstöpla hófst í mars síðastliðnum og lauk steypuvinnu og frágangi nú í júní. Samhlíða smíðinni hófust framkvæmdir við Hólasandslínu 3 með því að leggja ídráttarrör fyrir jarðstreng meðfram brúnni.

Mikil samgöngubót

Nýja brúin er mikil samgöngubót fyrir útivistarfólk og nýttist jafnt gangandi, ríðandi, hlaupandi og hjólandi vegfarendum. Hún leysir af hólmi gamla brú sem þurfti að færa sunnar vegna uppsetningar á aðflugsbúnaði við Akureyrarflugvöll. Verkefnið var unnið í samstarfi Akureyrarbæjar, Vegagerðarinnar og Landsnets.

/MDD

Vesturbrú er mikil samgöngubót fyrir útivistarfólk. Myndir / Kristófer Knutsen

Hestamenn fagna tilkomu nýju brúarinnar yfir Eyjafjarðará.

Einar Gíslason og Katla Karlsdóttir við opnun sýningarinnar. Mynd / Brúnir

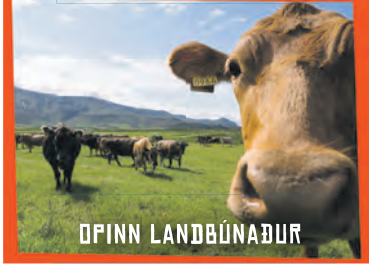
Sýning í Listaskálanum á Brúnum: Hrútar og allar heimsins Mariúr

Hrútar og allar heimsins Mariúr er ný sýning sem opnuð var í Listaskálanum á Brúnum – Brúnir Horse í Eyjafjarðarsveit um liðna helgi. Þar sýna saman þau Einar Gíslason og Katla Karlsdóttir, Einar er með stór olíumálverk af hrútum og Katla með Maríumyndir.

Katla er fædd í Danmörku árið 1996 en bjó í Eyjafirði um skeið á yngri árum og stundaði þá nám við Hrafnagilsskóla þar sem Einar kenndi henni myndlist. Katla hefur bróðurpart ævi sinnar búið í útlöndum, síðustu 8 ár í Belgíu. Hún lauk alþjóðlegu stúdentsprófi

árið 2014 og stundaði fornám við Paris Collage of Art í Frakklandi. Undanfarin fjögur ár hefur hún lagt stund á skartgripahönnun, gull- og silfursmíði við Royal Academy of Fine Art í Antwerpen og lauk nýverið BA-prófi þaðan. Á sýningunni í Listaskálanum sýnir hún teikningar gerðar fríhendis með penna og bleki.

Einar er myndlistarmaður og bóndi á Brúnum, fæddur á Akureyri árið 1960. Hann rekur vinnustofu á heimili sínu. Hann sýnir olíumálverk á striga, en viðfangsefni hans er hrútar sem lengi hafa verið honum hugleiknir.

Spjallað við bændur

Kristín Sverrisdóttir og Jón Magnús Jónsson, bændur á Reykjum. Þau hafa skýra sýn á gildi þess að framleiða mat á Íslandi og sterkar skoðanir á rekstrarumhverfi íslensks landbúnaðar. Hér eru þau í sveitaversluninni, sem opin er sídegis tvo daga í viku, þar sem boðið er upp á ferskar og frosnar vörur beint til neytenda.

Myndir / TB

Jón Magnús Jónsson og Kristín Sverrisdóttir, bændur á Reykjabúinu og eigendur Ísfugls:

Skýr stefna að bjóða eingöngu upp á íslenskt kalkúna- og kjúklingakjöt

– Mikil samkeppni einkennir markað með fuglakjöt en tollaumhverfið er skaðlegt íslenskum landbúnaði

Tjörvi Bjarnason
tjorvi@bondi.is

Á Reykjum í Mosfellsbæ búa þau Jón Magnús Jónsson og Kristín Sverrisdóttir. Þau eru þriðja kynslóð á býlinu en það er hvað þekktast fyrir kalkúnarækt og brautryðjendastarf í alifuglaframleiðslu á Íslandi. Börn þeirra eru Hrefna, María Helga, Jón Magnús og Sverrir. Bæði stunduðu þau hjónin nám við framhaldsdeild Bændaskólans á Hvanneyri. Jón Magnús lauk síðar BS-gráðu í alifuglarækt í Madison, Wisconsin í Bandaríkjunum og Kristín BS-gráðu í almennri búfjárrækt frá Hvanneyri. Saman reka þau Reykjabúið og eru eigendur Ísfugls sem slátrar og markaðssetur afurðir búsinis og fleiri bænda. Hjá Ísfugli var mörkuð sú stefna að selja einvörðungu íslenskt alifuglakjöt. Jón Magnús og Kristín hafa skýra sýn á gildi þess að framleiða mat á gildi þess að framleiða mat á Íslandi og sterkar skoðanir á rekstrarumhverfi íslensks landbúnaðar. Jón Magnús segir að núverandi tollaumhverfi sé bændum erfitt og hvetji til innflutnings. Bændur geti auðveldlega annað markaðnum og það sé hægur vandi að reka landbúnað á Íslandi ef þjóðin sameinast um það.

Kristín og Jón Magnús hafa í mörg horn að líta á degi hverjum. Á Reykjabúinu eru um 10 stöðugildi og hjá Ísfugli eru um 40 starfsmenn.

Reykjabúið framleiðir fyrst og fremst kalkúna- og kjúklingakjöt en á Reykjum er einnig haldinn kalkúna- og holdastofn til framleiðslu frjóeggja. Þá er lítil heimaverslun á Reykjum þar sem seldar eru kalkúnaafurðir beint til neytenda. Árið 2012 tóku þau alfarið yfir rekstur Ísfugls sem er til húsa á Reykjavegi skammt frá búinu. Jón Magnús er alinn upp á Reykjum en Kristín er Reykvíkingur sem kynntist sveitastörfum frá barnaldri hjá móðursystur sinni á Oddgeirshólum í Flóa. Á Reykjum hófst hænsnarækt árið 1946 og kalkúnarækt í litlum mæli stuttu síðar.

Varphænur í Reykjabíói
„Það er í raun grunnurinn að því búi sem við erum með í dag. Hér var hafin ræktun á varphænum á tveimur hæðum í gömlu bíói frá stríðsárunum, Reykjabíói.“ segir Jón Magnús. Faðir hans, Jón Magnús Guðmundsson, kom heim úr námi í Bandaríkjunum í búfjár- og hænsnarækt árið 1947 og hóf hænsnarækt samhliða kúabúskap. „Hann keypti svo hænsnabúið á sjötta áratugnum og í kjölfarið hófst framleiðsla kjötfugla á Reykjum. Pabbi fór aftur til Bandaríkjanna skömmu síðar að kynna sér strauma og stefnur í búgreininni, og eftir

Sláturhús Ísfugls við Reykjaveg. Ísfugl er með um 20% markaðshlutdeild í alifuglakjöti og er með þá stefnu að selja eingöngu íslenskt kjöt.

heimkomu hófst hann handa snemma á sjöunda áratugnum við að byggja kjúklingasláturhús. Eftir það hófst innflutningur á fuglastofnum fyrir kjötfuglaeldi. Fram að því höfðu Íslendingar látið sér nægja að borða afgangsgugla frá eggjaframleiðslu!“ segir Jón Magnús. Hefðbundin eggjaframleiðsla hefur ekki verið að neinu ráði á Reykjum að sögn Jóns. „Amma mín, Ingibjörg Pétursdóttir, var með töluvert af hænum og seldi nágrönnum og fleirum egg. Annars var hér fyrst og fremst útungun og framleiðsla á varphænum og kjúklingum. Þetta bú hefur aldrei verið í framleiðslu neyslueggja.“

Þriðja kynslóð tekur við búskapnum
Jón Magnús og Kristín eru af þriðju kynslóðinni sem býr á Reykjum. Þau keyptu búið af fjölskyldunni árið 2005. Hvaða stefnu tókuð þið í búskapnum árið 2005 þegar þið eignuðust búið? „Við rýndum í reksturinn og reyndum að hagræða eins og kostur var,“ segir Kristín og bætir við að ýmsu hafi verið breytt í rekstrinum á þeim tímamótum, bætt við fleiri eldishúsum fyrir kalkúna og kjúklinga og framleiðslan aukin.

Hörð samkeppni á kjötmarkaði

Það hefur orðið gríðarleg aukning í sölu á alifuglakjöti síðustu 20 árin og mikil áskorun að sjá markaðnum fyrir vörum, að sögn bændanna á Reykjum. Á markaðnum eru tvö önnur fyrirtæki, Reykjagarður og Matfugl, sem eru ámóta stór og með íslenskar kjúklingaafurðir. Ísfugl er með um 20% markaðshlutdeild í alifuglakjöti, og hefur þetta hlutfall verið svipað á síðustu árum. Innflutningur hefur aukist mikið sem hefur að einhverju leyti haldið aftur af framleiðsluaukningu hjá bændum.

Jón Magnús segir að samkeppnin sé mjög hörð og menn þurfi alltaf að vera á tánum. „Við erum með um 20% af hvítakjötsframleiðslunni ef kalkúnninn er tekinn með. Það hlutfall hefur haldið sér síðustu ár en við höfum stækkað í takti við það sem okkar viðskiptavinir hafa tekið við. Það hefur gengið vel að afsetja vörur.“

Kristín segir að það séu ýmis tækifæri fólgin í því að vera litli aðilinn á markaðnum. „Við getum brugðist hratt við óskum viðskiptavina og sérhæft okkur á vissum sviðum.“

Meiri vinnsla skilaði aukinni sölu

Kristín segir að fyrstu árin hjá þeim hafi kalkúnasalan nær eingöngu verið yfir jól, áramót og páska. „Þá var bara heill fugl og við vorum ekkert að úrbeina eða gera neitt annað við vöruna. Fljótlega fórum við hins vegar að vinna kalkúninn meira og þá varð strax söluaukning. Nú er það sama að gerast hér og erlendis að markaðurinn fyrir heilan fugl er að minnka en mikil eftirspurn eftir bringum og öðrum bitum. Ísfugl fór fljótlega að þróa jólavörur úr kalkúnakjöti auk þess að selja í veislur og veitingahús. Þessi vinna hefur haldið áfram síðan við eignuðumst fyrirtækið.“

Reka útungunarstöð og stofneldi

Reykjabúið rekur eigin einangrunarstöð fyrir kalkúnaræktina í Landeyjum. Erfðaefni kemur að utan og eggir eru látin klekjast út í stöðinni. Uppfylltar eru strangar kröfur um mótefnaprófanir og blóðprufur. Í kjúklingaræktinni er Reykjabúið í samvinnu við Stofnunga, sem er einangrunarstöð í eigu fleiri framleiðenda. Í útungunarstöð Reykjabúsins að Flugumýri í Mosfellsbæ er ungað út kalkúnum og kjúklingum til eigin framleiðslu og fyrir aðra bændur sem framleiða kjúklinga fyrir Ísfugl.

„Við þurfum að fjármagna stofneldið og það er heilmikið umstang í kringum það, reka útungunarstöð og flytja inn erfðaefni frá útlöndum. Verðið á íslenska kjúklingnum markast að hluta til af þessu og þarf að hafa í huga þegar rætt er um innflutning á ódýrara kjúklingakjöti erlendis frá,“ segir Kristín.

Jón Magnús grípur boltann á lofti þegar talið berst að innflutningi og samanburði á íslenski og erlendri framleiðslu. „Kjötið sem flutt er hingað til lands er ekki frá neinum venjulegum búum. Þetta eru risastór bú þar sem hagkvæminn er keyrð í botn. Við erum á pínulitlum markaði hér heima og einfaldlega aðrar stærðir um að ræða en hjá kollegum okkar erlendis.“

Reksturinn byggir á samstarfi við aðra bændur

Reykjabúið er með eldi víðar en í Mosfellssveitinni, ýmist í leigu- eða eigin húsnæði. Í áruna rás hefur þróunin verið þessi og er t.d. heilmikil framleiðsla í Ölfusinu. Kristín segir að samstarfið gagnist báðum aðilum. „Þetta fyrirkomulag hefur í raun stutt við búskap á viðkomandi jörðum. Bændur geta einnig nýtt hæsnaskít til áburðar á tún og garða. Þar sem ekki er búskapur er skíturinn meðhöndlaður sem úrgangur en ekki verðmæti. Þess vegna

Reykir í Mosfellsbæ. Skógurinn hefur dafnað vel og skýlir útihúsum og garðlöndum. Reykjabúið framleiðir fyrst og fremst kalkúna- og kjúklingakjöt en á Reykjum er haldinn kalkúna- og holdastofn til framleiðslu frjóeggja.

Mynd / Sverrir Jónsson

Hjá Ísfugli er lögð áhersla á að kynna uppruna kjötsins. Á umbúðum eru myndir af bændum svo neytandinn geti séð frá hvaða ísfuglsbónda kjötið kemur.

er dýrmætt að starfsemin sé að hluta til í sveitum.“

Jón Magnús segir að dreifð starfsemi sé ekki síður gagnleg í ljósi smitvarna þar sem áhættan er minni vegna fjarlægðar milli búa. „Okkur hefur gengið mjög vel hingað til að verjast salmonellu og kampýlobakter. Heilbrigði fuglsins er almennt gott og staðan ágæt.“

En skyldi þetta rekstrarmódel lifa inn í framtíðina?

„Auðvitað er hagkvæmt að vera með eitt stórt bú á sama stað,“ segir Kristín, en bætir við að það útiloki ekki hitt fyrirkomulagið. Þau Jón Magnús og Kristín segjast bæði hafa þá sýn að kjúklingaeldið verði samhliða einhverju öðru. Það passi vel í sveitirnar og samræmist góðri byggðastefnu.

Markaðurinn vill ferska vöru

Því hefur löngum verið haldið fram að samkeppnin í kjúklingaræktinni sé hörð, sveiflurnar miklar og tengsl framleiðenda nánin við markaðinn. Jón segi að nú um stundir séu vel yfir 95% framleiðslunnar seld fersk til neytenda og hefur orðið mikil breyting á síðustu árum. Markaðurinn vill ófrosna vöru.

Kórónuveiran setti strik í reikninginn

Þegar kórónufárið brast á í mars urðu miklar breytingar á matvörumarkaði nánast á einni nóttu. Reykjabúið og Ísfugl fóru ekki varhluta af því frekar en önnur fyrirtæki. „Framleiðslan var á fullum snúningi og það tekur sinn tíma að breyta henni. Við þurfum að endurskipuleggja sláturhúsið og setja fólk á vaktir til þess að þurfa ekki að loka ef smit breiddist út. Það gekk mjög vel og það urðu engar sýkingar

Sérstaða Ísfugls á markaði

Ísfugl hefur markað sér þó nokkra sérstöðu á markaði með kjúkling og kalkún. Á umbúðum eru myndir af bændum svo neytandinn geti séð frá hvaða Ísfugls-bónda kjötið kemur, en fyrirtækið selur eingöngu íslenskt kjöt. Auk Reykjabúsins eru fleiri bændur sem framleiða kjúklinga fyrir Ísfugl. Þeir eru Jón Ögmundsson, Hjallakróki í Ölfusi, Ögmundur Jónsson og Kristján Karl Gunnarsson á Neslæk í Ölfusi, Jóhannes Sveinbjörnsson og Ólöf Björg Einarasdóttir á Heiðar bæ í Þingvallasveit og Þorsteinn Sigmundsson og fjölskylda í Elliðaahvamm. Samstarfið byggir á traustum grunni og hefur gengið mjög vel.

Eingöngu íslenskt kjöt og trúverðugleikinn skiptir öllu máli

„Við höldum mjög stíft í okkar stefnu, að selja eingöngu íslenskt kjöt frá Ísfuglsbændum. Þegar innflutt kjöt fór að ryðja sér til rúms á íslenskum markaði var fljótlega tekin sú ákvörðun að Ísfugl skyldi ekki bjóða upp á erlent kjöt, jafnvel þótt skortur væri á ákveðnum bitum. Okkar stefna er að selja eingöngu innlent hráefni og við teljum að það sé hagstætt fyrir bændurna. Það eru algjörlega skýr skilaboð til okkar viðskiptavina, sem kunna að meta þá stefnu og treysta okkur,“ segir Jón Magnús.

„Ákvörðunin um að selja eingöngu innlent hráefni þurfti umræðu á sínum tíma,“ segir Jón Magnús. En í dag eru kröfur neytenda um hollustu, góða og ferska vöru, orðnar æ háværari.

Lágir tollar hvetja til innflutnings

Jón Magnús hefur sterkar skoðanir á tollamálum og segir fullum fetum að hagsmunum innlendra búvöruframleiðenda hafi verið fórnað í síðustu tollasamningum við Evrópusambandið. Hann bendir á að magnið sem nú er leyfilegt að flytja inn af kjúklingakjöti á lágum tollum jafngildi ársframleiðslu Ísfugls. Stærsta áskorunin sé að takast á við samkeppni við innflutt kjöt.

„Eins og kerfið er í dag þá er verið að flytja inn töluvert magn af kjúklingi. Samningur sem gerður

Hjá okkur færðu allt fyrir háprýstipvottinn

Skeifunni 3h ll Sími: 588 5080 ll dynjandi.is

Spjallað við bændur

var árið 2015 hefur verið mjög slæmur fyrir hinn almenna bónda. Það er til dæmis í samningnum töluverður hvati fyrir kjötvinnslur að velja erlendar vörur fram yfir íslenskar. Ástæðan er sú að hægt er að kaupa ódýrara hráefni erlendis frá. Það þarf að átta sig á því að svona lítil framleiðsla framleiðsla eins og er á Íslandi er dýrari en í stórum einingum í Evrópu. Þar eru risafyrirtæki á kjötmarkaði með mikla stærðarhagkvæmni og staðsett í kornræktarlöndum. Það verður bara að opna augun fyrir því að við eigum ekkert í þessa samkeppni ef verðið á að stýra ferðinni. Og þetta á við um alla íslenska landbúnaðarframleiðslu.“

Jón Magnús segir að það séu margar spurningar sem við sem þjóð þurfum að svara um okkar matvælaframleiðslu. „Ætlum við að kaupa allan mat að utan eða viljum við framleiða hann sjálf? Mér finnst miklu frekar að stjórnvöld ættu að leggjast yfir það hvernig við getum skapað betri skilyrði til framleiðslu á búvörum hér á sem hagkvæmestan hátt. Aðgerðir sem gera framleiðendum kleift að lækka kostnaðinn, t.d. að lækka álögur og skatta á greinarnar og laga tollaumhverfið.“

Viljum við flytja inn mat sem hægt er að framleiða hér heima?

Jón Magnús segir að valið standi um að flytja inn mat erlendis frá eða framleiða hér heima. „Allur innflutningur minnkar það magn sem íslenskir bændur framleiða og tekur hagkvæmnina út úr greininni. Það verða einfaldlega færri kíló í framleiðslu, og dýrari vegna þess. Þetta er algjört grundvallaratriði. Okkar vara er ekkert að flæða yfir á aðra markaði þannig að hvert einasta kíló sem er flutt inn þýðir minni framleiðslu hér heima,“ segir Jón Magnús.

Hollusta og rekjanleiki

Hann segir jafnframt að það sem hafi bjargað íslenski kjúklingarækt á síðustu árum sé neysluaukning. Nú er neyslan hins vegar komin yfir 30 kg á ári á mann og ekki viðbúið að hún aukist í sama hlutfalli og áður á næstu árum. Þetta er mesta neysla á fuglakjöti á Norðurlöndunum.

Vinnumenn í hádegishléi frá girðingarvinnu. Jón Magnús Jónsson, Þyrnir Hálfðán Þyrnisson og Egill Steingrímur Árnason.

Sveitaverslunin er opin síðdegis tvisvar í viku. Lokað í júlí en opnar 5. ágúst.

Garðlönd á Reykjum II þar sem hæsnaskítur frá kjúklingaræktinni er nýttur til að tryggja að næringarefni fari ekki í súginn. Garðyrkjufyrirtækið Garðagróður sér um ræktunina en það er í eigu bræðranna Helga og Bjarna Ásgeirssona, frænda Jóns Magnúsar og ábúenda á Reykjum II.

Ísfugl hefur á síðustu árum lagt mikla áherslu á að kynna bændurna sem leggja fyrirtækinu til hráefni og

leggja áherslu á að það sé framleitt á Íslandi. Kristín og Jón Magnús segja að neytendur kunni að meta

Jón Magnús og Kristín eru samstiga í rekstri Reykjabúsins. Jón segir að það séu margar spurningar sem við sem þjóð þurfum að svara um okkar matvælaframleiðslu. „Ætlum við að kaupa allan mat að utan eða viljum við framleiða hann sjálf?“ Myndir / TB

að fá ítarlegar upplýsingar um framleiðsluna.

„Yfirgnæfandi meirihluti neytenda vill innlenda framleiðslu en menn eru engu að síður mjög verðnæmir,“ segir Kristín. Þau segja að merkingar í verslunum hafi batnað mikið á síðustu árum en á veitingastöðum og í mötuneytum þurfi að gera betur. „Spurning er hvort búið sé að flytja matvöruna um hálfan hnöttinn eða á hún uppruna sinn hér í bakgarðinum?“ segir Jón Magnús.

Gott starfsfólk er lykillinn að góðum rekstri

Á Reykjabúinu eru um 10 stöðugildi og hjá Ísfugli eru um 40 starfsmenn. Reksturinn er stöðugur og það er mikil samheldni í fyrirtækjunum. „Við erum mjög lánsöm með starfsfólk og sumir hafa starfað hjá búinu og Ísfugli í áratugi. Það er lykillinn að góðum rekstri,“ segir Jón Magnús að lokum.

Sólarrafhlöður

fyrir húsbíla og hjólhýsi

SUMARTILBOÐ

Pakkarnir inihalda:

125w sólarrafhlaða m/ festingum, 5m kapall, sjórnstöð 10A,

185w sólarrafhlaða, m/ festingum, 5m kapall, stórnstöð 20A

20%

afsláttur

TRAUST OG FAGLEG ÞJÓNUSTA - ALLA LEIÐ

SKORRI

SÉRFRÆÐINGAR Í RAFGEYMUM

Bíldshöfða 12 • 110 Rvk • 577 1515 • skorri.is

Áskell Þórisson við eitt verka sinna.

Mynd / Laufey Dóra

Sýning í Gallery Grásteini á Skólavörðustíg: Hið smáa og litríka í náttúrunni

Áskell Þórisson, fyrrverandi ritstjóri Bændablaðsins, verður með ljósmyndasýningu í Gallery Grásteini, Skólavörðustíg 4 í Reykjavík, frá 23. júlí til 3. ágúst.

Sýningin er opin daglega frá 11 til 18. Árum saman hefur

Áskell einbeitt sér að því að mynda það smáa og litríka í náttúrunni og styrkir síðan liti og form í myndvinnsluforritum. Myndirnar á sýningunni eru af ýmsum stærðum. Þær eru prentaðar á striga og þandar á blindramma.

LANDSSAMTÖK SKÓGAREIGENDA

Það er víða venja hjá skógarbændum að safnast saman og fara í skógargöngur um Jónsmessuleytið og nú í júní blésu Skógræktin og samtök skógarbænda til skógargöngu og samráðsfunda í öllum landshlutum. Skógarbændur voru duglegir að grípa tækifærið og hitta félag sína og nutu samverunnar í fallegum skógum og góðra veitinga. Mæting var með miklum ágætum og eru gestgjöfum víða um land færðar kærar þakkir fyrir höfðinglegar móttökur og góða leiðsögn.

Jónsmessuganga Félags skógarbænda á Suðurlandi

Félag skógarbænda á Suðurlandi fór í sína árlegu Jónsmessugöngu sunnudaginn 21. júní sl. Að þessu sinni var gengið um skóginn að Núpum í Ölfusi. Skógarbóndinn Guðmundur A. Birgisson leiddi hópinn um skóginn og sagði frá þessum einstaka útivistar- og nytjaskógi. Þar er að finna allar helstu trjategundir, ásamt miklu úrvali af eðaltrjám.

Upphaf skógræktar að Núpum er frá 1985 en stórum hluta nytja-skógarins var plantað árið 2000 og næstu ár þar á eftir. Vöxtur skógarins er með eindæmum góður en athygli vöktu eðaltré sem er að finna vítt og breitt um skóginn. Þar á meðal er hlynur sem vex vel og er án allra óþrifa. Unnið er að því að rækta hlyn í nokkrum hekturum lands og verður fróðlegt að fylgjast með þeirri ræktun á næstu árum.

Rennisléttir göngustígar og veg-slóðar eru um allan skóg sem er vel við haldið, m.a. með reglulegum slætti. Vandfundnir eru skógar með betra og snyrtilegra aðgengi en að Núpum og ræktendum til mikils sóma.

Heimsókn að Ferstiklu

Félag skógarbænda á Vesturlandi var stofnað þann 23. júní 1997. Hefð er að félagsmenn hittist þennan dag hjá skógarbónda innan félagsins og skoði skógræktina hjá honum. Í ár buðu hjónin Guðmundur Rúnar Vífilsson og Margrét Stefánsdóttir að Ferstiklu skógarbændum í heimsókn. Guðmundur Rúnar leiddi hópinn um skóginn sem er orðinn mjög vöxtulegur og fjölbreyttur.

Fyrr um daginn hafði verið mikið gróðurverður en á meðan skógar-gangan fór fram var þunt og skapaðist því góð stemning meðal göngumanna. Bændur á Ferstiklu gerðu samning við Skógræktina 2001. Fyrstu fimm árin var sett niður með plógi, oftast Markúsarplógi, og gróðursettir tugir þúsunda plantna á hverju ári. Greni og ösp í túnin en lerki og fura í melinn, birkið var svo sett víða í jaðrana. Síðar hafa verið settar niður 4 til 12 þús-und plöntur á ári. Skógræktargirðingin friðar 120 hektara og ekki á eftir að setja niður í nema 3 til 4 hektara og íbætur í annað eins.

Fallegur og fjölbreyttur skógur í Vatnsdal

Félag skógarbænda á Norðurlandi boðaði til skógargöngu að Hofi í Vatnsdal 24. júní en ábúendur þar eru Eline Manon Schrijver og Jón Gíslason. Vatnsdalurinn tók vel á móti göngufólki, enda óvíða fegurra, og þrátt fyrir rigningu í upphafi göngu var leikur einn að njóta þess að ganga um í fallegum skógi.

Að Hofi er afskaplega fallegur og fjölbreyttur skógur. Fyrst var plantað þar upp úr 1930 en skógurinn er alls um 40 hektarar að stærð. Jón og Eline leiðsöguðu gestum um skóginn, bæði eldri og yngri hluta. Í þeim eldri má meðal annars sjá töluvert af blæösp sem virðist kunna ákaflega vel við sig og ýmsar trjategundir sem fyrri ábúendur settu niður af mikilli forsjálni fyrir um 90 árum. Gestir fengu einnig að kynna sér hentugan tækjakost sem Jón og Eline hafa komið sér upp til að nytja skóginn.

Félag skógarbænda á Suðurlandi fór í sína árlegu Jónsmessugöngu um skóginn að Núpum í Ölfusi. Þar er meðal annars unnið að því að rækta hlyn í nokkrum hekturum lands og verður fróðlegt að fylgjast með þeirri ræktun á næstu árum.

Myndir / Aðsendar.

Á Hofi í Vatnsdal eru ábúendur farnir að vinna timbur úr skóginum.

Vel heppnuð skógarganga á Ströndum

Föstudaginn 26. júní sl. var haldinn skemmtilegur viðburður á Vestfjörðum þegar sameinaður var aðalfundur Félags skógarbænda á Vestfjörðum (FsVfj.), skógarganga og heilnæmur hádegisverður að Svanshóli í Bjarnarfirði á Ströndum hjá þeim Höllu og Lóa. Bjarnarfjörður

er einstök náttúruperla, steinsnar frá Hólmavík.

Eins og gjarnan vill verða í skóg-um lék veðrið við þátttakendur í skógargöngunni. Í Bjarnarfirði hefur vaxið upp mikill skógur, bæði nátt-úrlegur og gróðursettur. Á Svanshóli er stunduð kraftmikil og fjölbreytt skógrækt en hvorki meira né minna en 26 trjategundir vaxa á jörðinni. Stærstu trén eru komin á annan tug

metra og tilheyrja trén aspartilraun þar sem prófaðir eru mismunandi asp-arklónar við asparryði. Enn er verið að gróðursetja og bæta við flórana á jörðinni. Eftir skógargönguna var litið inn í tvö gróðurhús. Í öðru þeirra er stunduð trjáplöntuframleiðsla og í hinu vaxa stórkostleg ávaxtatré með kirsuberjum og eplum.

Skógarganga að Mýrum í Skriðdal

Blíðuveður lék við göngufólk frá Félagi skógarbænda á Austurlandi og Skógræktinni þegar farið var í göngu um skógræktina á Mýrum í Skriðdal þann 30. júní.

Göngufólk hittist í Stefánslandi, sem er minningarlundur um Stefán Þórarinnsson, fyrrum bónda á Mýrum. Byrjað var að planta greni í lundinn árið 1971 og síðar einnig lerki. Páll Guttormsson stjórnaði verkinu en hvatamaður að skóginum var Zophonías Stefánsson. Síðan var gengið um hluta skógræktarinnar sem er frá árunum 1996–2000. Þar er mestmegnis lerki- og furuskógur en einnig þó nokkuð af ösp sem vex vel upp úr bláberjalyngsmóa. Jónína Zophoníasdóttir, Jón Júlíusson

og Einar Zophoníasson, bændur á Mýrum, tóku höfðinglega á móti gestum en um 50 manns mættu. Það er alltaf fróðlegt að heimsækja aðra skógarbændur, spjalla saman og njóta samverunnar.

Samráðsfundir með Skógræktinni

Eftir skógargöngurnar var tæki-færið nýtt til samráðsfundar með Skógræktinni en Þröstur Eysteinnsson skógræktarstjóri og Sigríður Júlía Brynleifsdóttir, sviðsstjóri skógar-auðlindasviðs, ásamt fleira starfsfólki Skógræktarinnar, komu og ræddu við skógarbændur. Ýmislegt bar á göma, m.a. kolefnisbinding, girðinga-mál, yfirvofandi skortur á lerkifræi, skortur á fjármagni í grísjun og milli-bilsjöfnun og sitthvað fleira. Það er alltaf gott þegar tækifæri gefast til að hittast í góðu tómi og fara yfir stöð-una og fundirnir voru skógarbændum ákaflega gagnlegir.

Höfundar

Laufey Leifsdóttir, FsN
Bergþóra Jónsdóttir, FsV
Björn Bjarnald Jónsson, FsS
Maríanna Jóhannsdóttir, FsA
Naomi Bos, FsVfj.

Draganleg Hobby Smágrafa

ARGO

ARGO.IS

Borgarnesi-sími 8610000

argoiceland@gmail.com

Flutningurinn skipulagður í upphafi dags. Landhelgisgæslan flutti hópinn frá Básum og upp á Tungnakvísjarjökul, auk þess að ferja hópinn á milli stöðva einu sinni. Á myndinni eru m.a. Halldór Geirsson, Bergur Hermanns Bergsson, Þorsteinn Sæmundsson og Kolbeinn Guðmundsson. Sjúkrabúnaður tekinn úr þyrlunni til að skapa pláss og léttu. Myndir / Ingibjörg Eiríksdóttir

Vísindamenn komu búnaði fyrir með aðstoð Landhelgisgæslunnar:

Fylgjast grannt með hræringum við Tungnakvísjarjökul

Umtalsvert magn af búnaði var fyrir skemmstu flutt upp í norðurhlíð Tungnakvísjarjökuls, m.a. 600 kíló af rafgeymum, gps-tæki og jarðskjálftamælur. Fylgst hefur verið með hlíðinni norðan megin jökulsins frá því í fyrrasumar þegar uppgötvaðist að miklar breytingar höfðu átt sér stað þar. Á ferðinni voru vísindamenn frá Háskóla Íslands, Landmælingum Íslands og Védurstofu Íslands og sáu starfsmenn Landhelgisgæslunnar um að flytja fólk og búnað á áfangastað.

Þorsteinn Sæmundsson, jarðfræðingur hjá Háskóla Íslands, segir forsöguna þá að sérfræðingur hjá Landmælingum Íslands hafi í fyrra tekið eftir því að umtalsverðar breytingar höfðu orðið á landslagi í norðurhlíð Tungnakvísjarjökuls, sem er skriðjökull og fellur vestur úr Mýrdalsjökli.

Hlíðin hefur aflagast yfir langt tímabil

Á grundvelli samburðar hæðarkorta sem unnin hafa verið á

Jarðvísindastofnun Háskólans og Landmælingum Íslands hefur komið í ljós mikil aflögun í hlíð norðan við Tungnakvísjarjökul. Elstu loftljósmyndir af þessu svæði eru frá árinu 1945 og ná því yfir ríflega 70 ára tímabil. „Þegar farið var að bera saman myndir frá mismunandi tímabilum kom í ljós að allar götur frá því fyrsta ljósmyndin var tekin hefur hlíðin verið að aflagast. Mismikið eftir tímabilum, stundum töluvert mikið en svo koma tímar þar sem umfangið er minna. Við erum nú að kortleggja þessar hreyfingar

Horft út úr þyrlu Gæslunnar og yfir að Tungnakvísjarjökli.

VÍKURVAGNAR EHF.

MIKIÐ ÚRVAL KERRUVARAHLUTA

RAFMAGNSBÚNAÐUR

BREMSUR

BEISLI

DEKK

LJÓS

LED LJÓS

STYRKUR, ÞJÓNUSTA OG ÁREIDANLEIKI

Vikurvagnar ehf. – Hyrjarhöfði 8. – 110 Reykjavík
Sími 577-1090 – www.vikurvagnar.is – sala@vikurvagnar.is

og kanna hver sé orsök þeirra,“ segir Þorsteinn.

Að sögn Þorsteins hefur heildarsig í hlíðinni frá 1945 verið um og yfir 200 metrar, en það hefur verið mishratt milli ára. Brotsár í hlíðinni gengur eftir efstu brún hennar og má rekja hana frá um 4–500 m hæð að vestanverðu og upp í um 1.100 m hæð að austanverðu við jökulinn og er lengd sprungunnar um 2 til 2,5 km. Alls er svæðið sem er á hreyfingu um 0,8 til 1 km² að flatarmáli. „Það er mjög mikilvægt að rannsaka og fylgjast með því sem er að gerast í hlíðum fyrir ofan hörfandi skriðjökla, því sagan segir okkur að við hörfun jökla getur stöðugleiki hlíða ofan við þá breyst og mikil hrún orðið.“

Getur orsakað miklar flóðbylgjur

Hann segir víða háttu til með svip-

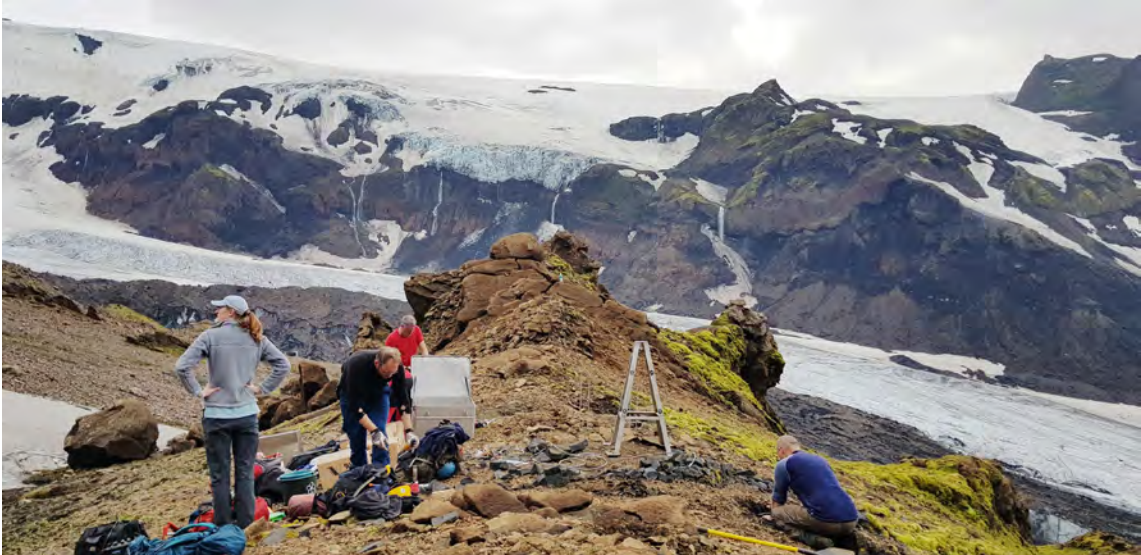
uðum hætti í hlíðum jökla sem eru að hopa vegna loftslagsbreytinga. Nýleg dæmi um hrún sem hafa fallið á jökla er t.d. frá árinu 2007 þegar mikið berghlaup féll á Morsárjökul. Hann bendir einnig á að fyrir framan marga jökla hafa og eru að myndast jökullón. „Ef þessi berghlaup falla í jökullón þá getur það orsakað miklar flóðbylgjur líkt og gerðist við Steinholtsjökul árið 1967,“ segir Þorsteinn. Nýleg uppgötvun á sprungu á Svínafellsheiði ofan við Svínafellsjökul sýnir ótvírætt að miklar breytingar eru að eiga sér stað í þessu umhverfi sem verður að rannsaka og fylgjast með.

Brálát skjálftavirkni

Í fyrrasumar var farið upp í norðurhlíð Tungnakvísjarjökuls og GPS-tæki komið fyrir. Þorsteinn segir að

„Fimm rafgeymum þurftum við að koma síðasta spólinn að stöðinni.“ Á myndinni eru þeir Halldór Geirsson og Sveinbjörn Steinþórsson.

Að störfum á Tungnakvíslarjökli.

gögn úr því tæki hafi gefið mikilvægar upplýsingar um hreyfingar í hlíðinni, þ.e. hversu miklar þær eru og hvenær þær áttu sér stað. Rekstur á slíkum mælistöðvum er að sögn Þorsteins erfiður í þessu landslagi og því hafi verið nauðsynlegt að endurbýggja og bæta töluvert við núna.

Umtalsvert magn af búnaði var flutt í hlíðina, m.a. rafgeymar, bætt var við gps-tækjum og eins var komið fyrir jarðskjálftamælum. Tækjunum var komið fyrir á nokkrum stöðum og segir Þorsteinn að þannig sé hægt með meiri nákvæmni að greina hreyfingar sem verða á svæðinu. Þrálat skjálftavirkni hefur verið á þessum slóðum, umhverfis Goðabungu, um skeið sem erfitt hefur verið að útskýra en með auknum rannsóknum á svæðinu verði vonandi hægt að útskýra samhengið á milli hreyfinga hlíðarinnar og skjálftavirkinnar.

Þróa aðferðarfræðina

„Það eru miklar breytingar að eiga sér stað í umhverfinu og við erum að þróa aðferðarfræði til að fylgjast sem allra best með þeim. Helst að vera á undan og geta sent út viðvörun ef ástæða þykir til, til að mynda ef hreyfing hlíðarinnar eykst. Það eru þekkt dæmi þess að hlíðar hafa verið að síga niður með tiltölulega hægri hreyfingu en síðan hrunið skyndilega niður,“ segir Þorsteinn og bætir við að mikilvægt sé að fylgjast vel með óstöðugu hlíðunum, bæði í Tungnakvíslarjökli og víðar.

/MÞÞ

Þetta er hlíðin góða, sem í fyrra uppgötvaðist að verið hefur að skríða niður.

Leiðangurshópurinn að afloku góðu dagsverki.

Mynd / Halldór Geirsson

GRÓÐURHÚS

Janssens
AluSystems

Margar gerðir gróðurhúsa - fást í ál lit, svörtu og grænu. 4 mm hert gler eða 10 mm ylplast

TÖLVUPÓSTUR
sala@bkhonnun.is
SÍMI
865-9277
VEFFANG
www.bkhonnun.is

BK HÖNNUN
MANNVIRKJAHÖNNUN - BYGGINGAVÖRUR

Lely Center Ísland

RÚÐUR Í DRÁTTARVÉLAR

FRÁBÆR VERÐ

John Deere	Ford
Zetor	Fiat
Case IH	New Holland
McCormick	Deutz-Fahr
Steyr	Massey Ferguson
Claas	

Reykjavík: Krókháls 5F – Sími 414 0000 – www.vbl.is
Akureyri: Óðinsnes 2 – Sími 464 8600

Bændablaðið

á **bbl.is** og líka á **Facebook**

„Þingvallavatn 2020“

Léttar bryggjur við vötn

Auðveld uppsetning – úrval fylgihluta.

Króli ehf. Strandvegur 2, 210 Garðabæ
s. 690 1155
koh@kroli.is **www.kroli.is**

PRONAR

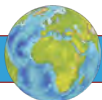
PRONAR PDF 340 (C) Framsíttuvél - Vinnslubreidd: 3,4m með knosara án knosara 2.575.000 án vsk. 1.997.000 án vsk.	PRONAR PDT 340 Miðjuhengd sláttuvél. Vinnslubreidd: 3,4m Kr. 1.615.000 án vsk.	PRONAR PDT 300 Miðjuhengd sláttuvél Vinnslubreidd: 3,0m Kr. 1.495.000 án vsk.
PRONAR ZKP 800 Miðjuvél Vinnslubreidd: 7-8m Kr. 3.369.000 án vsk.	PRONAR PDD 830 Sláttuvél (fiðrildi) Vinnslubreidd: 2x3m Kr. 3.115.000 án vsk.	PRONAR ZKP 420 Einnar stjörnu rakstrarvél. Lyftutengd. Vinnslubreidd: 4,0-4,5m Kr. 875.000 án vsk.
PRONAR PWP 770 6 stjörnu snúningsvél. 7 armar á hverri stjörnu. Vinnslubreidd: 7,7m Kr. 1.665.000 án vsk.	PRONAR PWP 530 4 stjörnu snúningsvél, lyftutengd. 7 armar á hverri stjörnu. Vinnslubreidd: 5,3m Kr. 1.225.000 án vsk.	PRONAR T663/4 11 tonna sturtuvagn með tandemhásingum. Kr. 2.490.000 án vsk.

36 MÁNAÐA
VERKSMÍÐJU ÁBYRGÐ * **36**

AFLVÉLAR

Gagnheiði 35 // 800 Selfossi // 480 0400 // aflvelar.is // sala@aflvelar.is // sala@jotunn.is

*Upplýsingar varðandi skilmála veittar hjá Afvélum.

UTAN ÚR HEIMI

Herlirfan étur allt sem að kjafti kemur.

Skuggaleg herlirfa nálgast Evrópu

Líklegt er að amerísk kornugla, öðru nafni herlirfa, festi rætur í Evrópu á þessu ári en í hlýju veðurfari fjölga hún sér sexfalt á einu ári. Nú spá sérfræðingar því að kornuglan, sem er mölur, að aðeins tímaspursmál sé hvenær hún nái fótfestu í Evrópu.

Ef lirfan er ekki nú þegar komin til Evrópu þá er reiknað með að á þessu ári komi hún til Ítalíu. Lirfan er upprunalega frá Mið- og Suður-Ameríku en hefur dreift sér til Afríku og þaðan til Asíu. Í Kína er nú þegar mikill skaði af kornuglunni. Skordýrið hefur vetrarsetu á hlýjum suðrænum stöðum en getur flutt sig yfir stór svæði. Ef hún á að lifa af á Norðurlöndunum yrði það einna helst í gróðurhúsum því hún þolir ekki frost. /ehg – Landbrugsavisen

Amerísk kornugla – Spodoptera frugiperda

- Lirfan gengur undir mörgum nöfnum, meðal annars herlirfa og herormar.
- Þrátt fyrir nafnið er hún mölur.
- Lirfan getur sexfaldað sig á einu ári ef í hlýju loftslagi en tvöfaldað sig í köldu veðurfari.
- Kvenkyns lirfan setur upp undir 1000 egg.
- Lirfurnar lifa á og ráðast á yfir 80 mismunandi uppskerutegundir, helst gras og maís.

Herlirfa.

Spodoptera frugiperda:

Herlirfan var fyrst skilgreind 1852

Herlirfan, eða herormurinn, *Spodoptera frugiperda*, gengur undir ýmsum nöfnum milli landa. Lirfan sjálf er afkvæmi mölfluglu sem Svíar kalla maísfluglu og lirfuna „Höstarmélarven“, en Norðmenn kalla fluguna „Majsugle“, eða kornuglu. Þá er fyrirbærið líka kallað haust-herormur á ensku líkt og á sænsku.

Herlirfan er upprunnin í Mið-Ameríku og hefur verið skæð bæði í Bandaríkjunum og suður til Argentínu. Frá Suður-Ameríku barst hún til Afríku á sjötta áratug síðustu aldar. Þá hefur hún einnig náð fótfestu í Asíu. Nú óttast sérfræðingar að hlýnandi loftslag leiði til þess að mölflugan nái líka fótfestu í Evrópu og að herlirfan geti valdið evrópskum bændum miklum skaða.

Í raun eru til margar tegundir af því sem nefnt hefur verið herlirfa, en þekktar eru um 160.000 tegundir af mölflugum. Tegundinni *Spodoptera*, sem er sögð af Notuidae-ætt, var fyrst lýst af franska lögfræðingnum og skordýrafræðingnum Achille Guenée árið 1852. Gróflega hafa 30 tegundir herlirfa verið skilgreindar í sex heimsálfum.

Spodoptera frugiperda.

Eins og Bændablaðið hefur áður greint frá þá hefur plága herlirfa herjað á maísakra í Suður-Afríku og öðrum löndum í sunnanverðri Afríku. Uppskerubrestur af völdum plágunnar er gríðarlegur.

Eftir að lirfurnar skriða úr eggjum geta þær valdið miklum skemmdum á maís og mörgum fleiri nytjategundum og uppskerubresti á stórum svæðum. Löndin sem verst hafa komið út úr slíkum plágum eru Suður-Afríka, Sambía, Malaví og Simbabwe. /HKr./VH

Þegar haldnar voru veislur á tímum víkinganna var skilyrði að hafa nægilegt af mat og bjór á borðum.

Mynd / Authentic Nordic Lifestyle Experiences

Mataræði á tímum víkinganna kannað

Norskir vísindamenn vinna nú að stóru samstarfsverkefni til að komast betur að því hvað felst í hinni gömlu matarmenningu og hvað víkingarnir borðuðu á sínum tíma. Pottréttir, súpur, grillaðir grísir, grautar og brauð er meðal annars það sem víkingarnir létu ofan í sig. Þegar haldnar voru veislur var skilyrði að hafa nægilegt af mat og bjór á borðum.

Anneleen Kool er grasafræðingur við náttúruminjasafnið í Noregi og hún telur að víkingarnir hafi notað plöntur í meira mæli í matargerð en vitað hefur verið fram til þessa. Hún, ásamt samstarfsfólki sínu, vinnur að stóru verkefni til að fá meiri kunnáttu á því hvernig plöntur voru notaðar í matargerð fyrir yfir þúsund árum síðan. Lítið er um skriflegar heimildir frá víkingatímanum. Upplýsingar geta legið í gömlum hefðum og fornleifauppgroftum og jafnvel í örnefnum.

„Hefðirnar vísindalega sýna að algengt er að horfa á sambandið milli dýra og fólks en ekki sambandið við plöntur í matargerð. Við horfum í hvort hægt sé að rekja plöntur til baka á ákveðnum svæðum en þá leggjum við upplýsingarnar inn í sömu tegund af mótélum sem við notum til að rannsaka þróun á dýrum og plöntum. Í staðinn fyrir að nota DNA notum við kunnáttu um plöntur þar sem tungumál er okkar aðstoðartæki,“ segir Anneleen.

Allur hluti hvannarinnar nýttur

Í víkingagarðinum í gasagarðinum í Tøyen í Noregi vaxa plöntur sem vísindamenn telja að hafi verið notaðar á þessum tíma. Þar er hvorki að finna kartöflur, gúrkur, gulrætur eða tómata. Slík matvæli komu töluvert síðar inn.

„Ein af þeim plöntum sem við höfum safnað mikilli kunnáttu um er hvönnin en þessa kraftalegu plöntu er auðvelt að dæma sem lítið fagurfræðilega fjallaplöntu. Það bendir þó allt til þess að þetta hafi verið mikilvægt grænmeti á tímum víkinganna. Bæði blöðin og stilkurinn voru notuð, jafnvel ræturnar líka. Bragðið er sérstakt, stilkurinn minnir á sápu eða selleri og bragðið er betra áður en plantan fer að blómstra,“ útskýrir Anneleen og segir jafnframt:

„Frostapingslögin voru skrifuð og safnað inn í kringum 1000–1200 og í þeim stendur; „ef maður gengur í annars manns laukgarð eða hvannargarð, er sá hinn sami réttindalaus“. Það bendir til þess að það var algengt að rækta hvönn og lauk á bæjunum. Hvönnin kemur einnig við sögu í Íslendingasögnum. Í sögunni um Ólaf Tryggvason stendur að hann hafi tekið með sér

Matur víkinga er talinn hafa verið mjög fjölbreyttur. Pottréttir, súpur, grillaðir grísir, grautar og brauð er meðal annars það sem víkingarnir létu ofan í sig.

hvannarstilk til drottningar sinnar, Tyra. Hún blíðkaðist ekki við það því henni fannst þetta undarleg gjöf og þar að auki var ekki til hvönn í Danmörku, þaðan sem hún kom.“

Laukur notaður við greiningar

Við fornleifauppgroft hafa fundist gamlar baunategundir og líklegt er að þær hafi verið ræktaðar á tímum víkinganna ásamt lauk. Í mörgum rúnaskriftum má sjá að stendur; „bjór, lín og laukur“.

„Það eru svæði við ströndina þar sem sandlaukur, sem er í ætt við hvítlauk, finnst í miklu magni. Það er kenning um að þessi laukur hafi verið notaður á tímum víkinga ásamt sigurlauk sem er mikið af í Lofoten, rétt við gamalt víkingaborp. Líklegt er að blöðin hafi verið borðuð. Rannsóknir frá Svíþjóð benda til þess að einnig hafi verið algengt að neyta guls lauks. Fundist hafa fræ hvítlauks í York í Englandi frá þessum tíma en laukur var notaður til greiningar. Þeir bjuggu til lauksúpu og gáfu fólki sem hafði verið stungin með sverði í magann. Ef sárið lyktaði af lauk var það tákn um að ekki væri hægt að bjarga manneskjinni því þá var gat á þörmunum. Þannig að laukur var bæði fæða og notuð í lyfja- og greiningartilgangi,“ segir Anneleen og bætir við:

„Nytjaplantan vallhumall var mikilvægur fyrir víkingana sem lengi vel var notuð til bjórgerðar. Víða í Noregi má finna nafn plöntunnar á ólíkum mállyskum sem bendir til að hún hafi verið notuð sem humla. Frjókornagreiningar sýna að komið var með vallhumal til Grænlands frá Noregi á víkingatímum. Við höfum fundið margar mismunandi tegundir plantna í kringum víkingaborpin.“

Svæðisbundinn munur í mataræði

Íslendingurinn Jón Viðar Sigurðsson er próffessor í sögu við háskólann í Osló og sérfræðingur í miðöldum og víkingatímanum. Hann hefur ákveðna vitneskju um mataræði þess tíma.

„Korn var mjög mikilvægt og daglega á borðum en það bendir margt til þess að stríðsmenn hafi borðað meira kjöt. Víkingarnir voru með kýr sem gáfu þeim bæði mjólk og kjöt sem var mikilvæg næring og búið var til smjör, súrmjólk og ostar. Sumir voru einnig með svín og hænur. Kindur voru einnig mikilvægar til að fá ull til fata- og seglgerðar og kjötið var einnig borðað,“ segir Jón Viðar sem undirstrikar að á þessum tíma má sjá svæðisbundinn munur:

„Fyrir norðan var borðað meira af fiski en þar var og er erfiðara að framleiða korn. Líklegt er að kornið fyrir norðan hafi verið meira notað til bjórgerðar en það var mjög mikilvægt að framleiða mikið af drykkjum með alkóhóli. Fyrir norðan borðuðu víkingarnir mikið hreindýrakjöt en fleira var nýtt af dýrinu eins og feldurinn og hornin. Fuglar voru einnig veiddir en stærstu dýrin, eins og elgir og birnir, var einungis elítan sem gat veitt. Víkingarnir söfnuðu einnig berjum, sveppum og hnetum úr skóginum. Allt sem hægt var að borða var nýtt og engum mat var hent. Einnig sjáum við að félagslegur munur var gríðarmikill þannig að allir höfðu ekki sömu möguleika á besta matnum á þessum tíma.“

Víkingarnir skrifuðu ekkert niður og því er erfiðara að komast að því hvað borðað var á þessum tíma en frá öðrum menningarskeiðum. Rannsóknarteymi Annelen vonast því til að rannsókn þeirra geti varpað ljósi á meiri kunnáttu um gamlar matarhefðir sem hafa gleymst.

/ehg – forskning.no

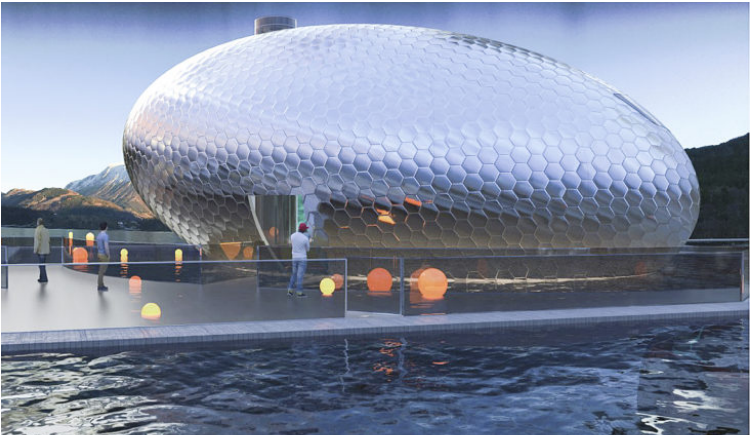
Laxaaugað mun vekja verðskuldaða athygli

Næsta sumar bætist í flóru aðdráttarafla fyrir ferðamenn í Harðangursfirði í Noregi þegar sýningarmiðstöðin Laxaaugað verður opnuð úti á miðju hafi og óhætt er að segja að byggingin verður nýstárleg í alla staði. Markmið miðstöðvarinnar er að auka þekkingu á fiskeldi og matvælaframleiðslu í sjó.

Fyrirtækið Eide Fjordbruk á veg og vanda að verkefninu og hefur nú fengið öll tilskilin leyfi til framkvæmda. Hjá Eide Fjordbruk er framleiddur lax og regnbogasilungur í sjóeldi og á hverju ári selur fyrirtækið um þrjár milljónir laxa á markaði um allan heim, sem verða að 60 milljónum máltíða.

Í Laxaauganu verður áhersla lögð á fiskeldi og lífsferil laxa, hvernig það er að starfa við sjó- og fiskeldi. Í miðstöðinni verður einnig fjallað um hvaða efnahagslegu áhrif þessi starfsgrein skilur eftir sig bæði svæðisbundið og á landsvísi. Þá verður einnig komið inn á umhverfisstærðir, lús, flóttu, losun og villtan lax ásamt fleiru. Erfiðum spurningum verður svarað og fyrirtækið hyggst verða opið um þær áskoranir sem þessi atvinnugrein tekst á við. Gestir sem heimsækja sýningarmiðstöðina munu verða fluttir út í Laxaaugað með rafbát og reiknað er með að bara sú upplifun verði góð upphitun áður en komið er út í sjálfa miðstöðina úti á hafi.

/ehg

Í sýningarmiðstöðinni Laxaauganu verður áhersla lögð á fiskeldi og lífsferil laxa, hvernig það er að starfa við sjó- og fiskeldi. Myndir / Eide Fjordbruk

Norðmenn reikna með að heimsókn í Laxaaugað verði mikil upplifun fyrir gesti.

Arla Foods selur 17 milljónir dósa af skyri á ári: Umhverfissvænni umbúðir hjá Arla Foods

Á hverju ári kaupa neytendur í Evrópu 17 milljónir dósa af skyri frá Arla Foods og nú kynnir fyrirtækið til leiks nýjar umbúðir sem innihalda 40 prósent minna af plasti en forverinn, eða um 270 tonn af plasti á ári.

Þar með minnkar CO2-losun vegna nýju umbúðanna um 30 prósent sem jafngildir ársminnkun um 440 tonn af CO2. Er þetta liður fyrirtækisins í að framleiða sjálfbærustu mjólkurvörur í heiminum.

Skyrumbúðir taka breytingum

Á síðasta ári fór fyrirtækið yfir í sjálfbærari efni í umbúðum fyrir yfir einn milljarð af vörum sem seldust í Evrópu. Til að auka enn frekar hróður fyrirtækisins fara nú skyrumbúðirnar einnig inn í umhverfissvænan flokk og verða fyrst um sinn seldar á fimm kjarnamörkuðum fyrirtækisins, í Danmörku, Þýskalandi, Svíþjóð, Hollandi og í Bretlandi.

Umbúðir undan danska skyrinu frá Arla Foods.

Minna plast

Minnkun á CO2 í umbúðunum fæst mestmegnis með minni notkun á plasti en hver dós inniheldur 16 grömm minna af plasti en forverinn. Dósin ásamt lokinu er búin til úr 100 prósent endurvinnanlegum efnum. Nýju öskjurnar eru vottaðar og unnar úr vörum frá sjálfbærri skógarnotkun.

Markmið Arla er að umbúðir fyrirtækisins skuli verða CO2-hlutlausar fyrir árið 2050 og því skipta þeir um umbúðir á hverri vörunni á fætur annarri.

/ehg – arla.dk

A38 mjólkurvörunar. Myndir / arla.dk

Lífraent
Hreinsivirki!

NÚTÍMA ROTÞRÓ

Fyrir sumarhús, heilsárshús, hótél o.fl.
Yfir 90% hreinsun - hreinsigeta PIA vottuð
3ja þrepa hreinsun - ekkert rafmagn
Engar siturlagnir - fyrirferðarlítill
Tankar eru framleiddir úr endurunnu plasti
Þýsk gæði - CE merkt
Stærðir 2-600 persónueiningar

HVAMMSHÓLAR

SIGURÐUR VIGGÓ HALLDÓRSSON PÍPULAGNINGAMEISTARI +354 660 4085 SIGGI@HVAMMSHOLAR.IS

Twenty One

FLUGNAEITUR

Einstök formúla flugnaeiturs fyrir bændur í kvikfjárrækt

Sölustaðir:
Bústólpi
Fóðurblandan
Kaupfélag Borgfirðinga
Kaupfélag Vestur-Húnavetninga
Verslun Eyri
Vélavæl

STREYMI
heildverslun

Skordýraeitur til notkunar gegn flugum í byggingum sem ætlaðar eru búþingi.

Streymi heildverslun ehf.
Goðanesi 4
603 Akureyri

S 588 2544
N streymi@streymi.is
V www.streymi.is

Fast Parts ehf

Olíuvörur og varahlutir í bíla, trukka, rútur og landbúnaðarvélar

Glussi frá 347 kr. líterinn.
Traktor glussi frá 443 kr. líterinn.
Traktorolía 10w-30 / 10w-40 frá 419 kr. líterinn.

Hafið samband í pantanir@fastparts.is
Akureyri: Tryggvabraut 24, 600 S: 788-8893
Reykjavík: Hyrjarhöfða 3, 110 S: 788-8897

FAST PARTS

Lely Center Ísland

ALTERNATORAR í flestar gerðir dráttarvéla

Reykjavík: Krókháls 5f – Sími 414 0000 – www.vbl.is
Akureyri: Óðinsnes 2 – Sími 464 8600

Vetrarsól er umboðsaðili

Sláttuvélar & sláttuorð

Sláttutraktorar

Snjóblásarar

40 ár á Íslandi

Gulltryggð gæði

Askalind 4 | Kópavogi | Sími 564 1864 | vetrarsol.is

VETRARSÓL

Bændablaðið

Auglýsingar 56-30-300

HELSTU NYTJAJURTIR HEIMSINS

Stjörnualdin, Averrhoa carambola, er vinsælt aldin í Suðaustur-Asíu og eftirspurn eftir aldininu er vaxandi á Vesturlöndum. Aldinið er annað slagið í boði hér á landi.

Stjörnualdin finnst ekki í náttúrunni nema sem slæðingur frá ræktun

Vilmundur Hansen
vilmundur@bondi.is

Fá ef nokkurt aldin hefur jafn svipmikla lögun og sum afbrigði stjörnualdina. Sé aldinið skoríð í sneiðar myndar það fallega fimm arma stjörnu. Aldinsins er mikið neytt í Suðaustur-Asíu og vinsældir þess eru smám saman að aukast á Vesturlöndum. Stjörnualdinstré finnst ekki villt í náttúrunni en hafa víða gert sig heimakomin sem slæðingur frá ræktun.

Þrátt fyrir að stjörnualdin sé vel þekkt og mikið ræktað í Suðaustur-Asíu fundust ekki tölur um árlega ræktun aldinsins í heiminum. Malasía, Kambódía og Tailand eru þau lönd sem mest rækta af stjörnualdini, en einnig er talsvert ræktað af því í Kína, Ástralíu, Ísrael, Taívan, Víetnam og í Flórídaríki Bandaríkjanna Norður-Ameríku.

Ekki fundust tölur um innflutning stjörnualdina til Íslands enda innflutningurinn lítill og aldinið því líklega flokkað með öðrum aldinum í innflutningstöllum Hagstofunnar.

Samkvæmt upplýsingum frá einum innflutningsaðila nemur innflutningur hjá þeim nokkur hundruð kílóum á ári.

Ættkvíslin Averrhoa og tegundin carambola

Tegundir innan ættkvíslarinnar

Trén þykja falleg skrauttré í gördum víða í hitabeltinu.

Averrhoa, sem tilheyrir ætt súrsmæra, eru á bilinu sjö til tíu og finnst flestar villtar í Suðaustur-Asíu. Tvær tegundir, A. bilimbi og A. carambola, eru ræktaðar vegna aldinanna og kallast sú síðari stjörnualdin á íslensku.

A. carambola er hægavaxta sígrænt tré eða runni með trefjarót og nær milli sex og tólf metra hæð þar sem það hefur sáð sér út í náttúruna en er yfirleitt lægra í ræktun.

Krónan er breið, sex til átta metrar í þvermál, með mörgum slútandi greinum sem eru hvítar

í fyrstu en verða rauðleitar með aldrinum. Laufið ljósgrænt, 15 til 20 sentimetrar að lengd, samsett með tíu stakkstæðum, eggлага eða ilöngum og heilrenndum smáblöðum og einu endablaði, smáblöðin 3 til 9 sentimetrar að lengd og 2 til 4 að breidd, efriborð blaðanna mjúkt viðkomu en hvít smáhærð á neðra borði. Blöðin missa safaspennuna á nóttunni og í miklum vindi. Blómin tvíkynja, bleik eða fjólublá og vaxa á stuttum rauðum stönglum út úr greinunum eða við laufstíla. Blómin, sem eru nokkur saman í

Talsvert er um að stjörnualdinstrjárm sé fjölgæð af fræi. Fræin hafa þann ókost að þau lifa stutt og verður þroski aldinanna að vera réttur til að þau spíri.

Ungplöntur af fræi eru viðkvæmar og þurfa ást og umhyggju í uppeldi.

hnapp, eru ekki sjálffrjógandi og sjá flugur að mestu um að bera frjó milli plantna. Bjöllulaga með fimm krónublöðum og um sex millimetra að þvermáli. Aldinið 5 til 15 sentimetrar að lengd og 9 sentimetrar að þvermáli með djúpum, yfirleitt fimm en getur verið breytilegt, grópum eða kömbum á langveginn og myndar áberandi stjörnu sé það skoríð í sneiðar. Aldinið, sem er ber, er með þunna og vaxkennda aldinhúð sem er í fyrstu græn en verður gul við aukinn þroska. Aldinkjötíð gult, safaríkt, eilítið súrt og stökkt undir tönn. Í hverju aldini eru 10 til 12 ljósbrún fræ, sem eru hálfur til einn og hálfur sentímetri að lengd, en til eru afbrigði sem mynda ekki fræ. Líftími trjána er um 40 ár.

Til er fjöldi yrkja sem eru ólík að lit, stærð, lögun og bragði, súr eða sæt. Má þar nefna 'Maha' sem er nánast hnöttótt, ljósgult og sætt og yrki 'Kwang Tung' sem gefur af sér fremur stór og mjög sæt aldin sem eru ljósgul. Yrkið 'Yang Tao' er mest ræktað í Taívan en 'Ma fueng' á Taílandi og 'Demak' í Indónesíu.

Heimkynni og útbreiðsla

Stjörnualdintré hafa aldrei fundist villt í náttúrunni nema þar sem þau hafa slæðst út frá ræktun. Það gefur til kynna að plantan hafi verið lengi í ræktun og ræktunartegund sem eingöngu er til af mannavöldum.

Ekki er vitað fyrir víst hvaðan A. carambola eru upprunalegt en yfirleitt er plantan talin vera komin

frá Srí Lanka, Mólukaeyjum eða Indónesíu og að hún hafi breiðst þaðan út um stóran hluta Suðaustur-Asíu þar sem plantan er víða ræktuð og hefur gert sig heimakomna. Auk þess sem hún hefur náð fótfestu víða í Ástralíu, Mið- og Suður-Ameríku og hluta Afríku eftir að hafa slæðst úr frá ræktun, hvort sem er til átu eða sem stásstré í görðum. Í dag telst tegundin vera innlend á Filippseyjum, í Malasíu og í Víetnam.

Nafnaspeki

Latneska ættkvíslarheitið Averrhoa er í höfuðið á múslímska læknum, stjörnufræðingnum, dómaranum og heimspekingnum Abū 'l-Walīd Muḥammad bin Aḥmad bin Rushd, sem gekk almennt undir nafninu Ibn Rushd og var uppi 1126 til 1198. Ibn Rushd bjó og starfaði í Andalúsíu á Spáni og kaus sjálfur að kalla sig Averroes upp á latínu. Portúgalar voru fyrstir til að nota tegundarheitið carambola árið 1598 og er talið að það heiti sé komið úr indverska málinu marathi, karambal, en upphaflega úr sanskrít, karamaphala, sem þýðir forréttur.

Á ensku kallast aldinið carambola eða star fruit. Víða í Suðaustur-Asíu kallast það belimbing eða ma fueang en í Taílandi kallast aldinið maak fueang og khé í Víetnam. Viðast í Suður-Ameríku og á eyjum í Karíbahafi kallast aldinið carambola eða karanbol. Þjóðverjar kalla það karambole eða sternfrucht, Finnar segja tähtihedelmä en Svíar karambåla og stjarnfrukt. Á dönsku kallast aldinið stjernefrugt og á íslensku þekkjast heitin stjörnualdin og stjörnuávöxtur.

Saga

Talið er að stjörnualdintré hafi borist með Portúgölum eða Spánverjum á Flórídaskaga í Bandaríkjunum Norður-Ameríku árið 1887 frá Indlandi. Í fyrstu var það ræktað sem forvitnilegt skrauttré eða runni og útbreiðsla þess takmörkuð.

Það var ekki fyrr en í kringum 1970 sem stjörnualdin fóru að sjást í verslunum í Bandaríkjunum að einhverju ráði. Vaxandi vinsældir aldinsins þar eru að mestu áhugagarðyrkjumanninum Morris Arkin að þakka. Arkin, sem bjó í Flórída, var mikil áhugamaður um ræktun stjörnualdins og prófaði sig áfram með ýmis yrki á árunum 1960 til 1970. Arkin æxlaði einnig saman ólíkum yrkjum og datt að lokum niður á blending sem varð gríðarlega vinsælt. Yrkið sem um ræðir kallast 'Arkin' í höfuðið á skapara sínum og er miðlungs stórt, dökkgult að lit, er sætt á bragðið og mest ræktaða yrki í Bandaríkjunum í dag.

Vinsældir stjörnualdins á Vesturlöndum hafa smám saman verið að aukast undanfarna áratugi og er aldinið ræktað til manneldis í Flórída, á Havaíeyjum og Púertó Ríkó til að fullnægja eftirspurninni í Bandaríkjunum Norður-Ameríku. Stjörnualdin sem seld eru í Evrópu koma aftur á móti yfirleitt frá Asíu.

Ræktun

Stjörnualdintré eru sígrænar og hitakærar plöntur sem gefa af sér aldin allt árið við bestu skilyrði. Fullþroskaðar plönturnar þola heita og þurra eyðimerkurvinda vel og allt að -2,8° á Celsius í stuttan tíma en unglöntur eru viðkvæmari.

Aðaluppskerutíminn í Taílandi er frá október til desember en í Indónesíu er aldinið uppskorið tvisvar á ári, í janúar til febrúar og júlí til ágúst. Í Flórída er uppskerutími stjörnualdina frá í desember og fram í mars.

Hægt er að rækta tréð í allt að 1.200 metra hæð yfir sjávarmáli þar sem skilyrði leyfa. Plantan kys mikla og beina sól og að minnsta kosti 1.800 millimetra úrkomu á ári en miklar rigningar geta skemmt fyrir aldinmyndun. Trén eru ekki kræsin á jarðvegssgerð og þrífast

Blómin eru bleik eða fjólublá og vaxa á stuttum rauðum stönglum við axlir á greinum eða við blaðstilkka.

Aldin tilbúin til tínslu.

Uppskeyra af einu tré er milli 90 til 180 kíló á ári eftir yrkjum og vaxtar-skilyrðum.

Stjörnualdin eru yfirleitt tind á meðan þau eru græn og óþroskuð og látin þroskast í flutningi.

vel í grýttum og gljúpum jarðvegi. Yfirleitt eru trén vökvuð reglulega í ræktun, en þau þola ekki vatnsósa jarðveg og eru gefinn áburður þrisvar á ári.

Trjánur er fjölgað með ágræðslu eða toppgræðlingum til að viðhalda yrkjum. Þar sem stjörnualdintré eru með víðfeðma og fyrirferðarmikla krónu er þeim í ræktun plantað út með að minnsta kosti sex og upp í níu metra millibili. Trén eru hraðvaxta og eru yfirleitt byrjuð að mynda aldin á fjórða til fimmta ári. Uppskeyra af einu tré getur verið á

milli 90 til 180 kíló á ári eftir yrkjum og vaxtar-skilyrðum.

Eitthvað er um að trjánur sé fjölgað af fræi. Fræin hafa þann ókost að þau lifa stutt og verður þroski aldina að vera réttur svo að fræin séu fullþroskuð. Best er að sá í raka svarðmosamold og það tekur fræin um 14 til 18 daga að ala við rétt skilyrði. Rótarkerfi fræplantna er seinvaxið og unglöntur viðkvæmar og þurfa ástríka umönnun eigi þær að lifa og dafna.

Þrátt fyrir að stjörnualdin sé laus við ýmsa óværu í ræktun er líkt

Aldinið myndar áberandi stjörnu sé það skorið í sneiðar.

Blöðin missa safaspennuna á nótt-inni og í miklum vindi.

Léttsteikt stjörnualdin með indverskum kryddum.

með þeim og öðrum aldintegundum að á trén leggjast ýmsar pöddur, sveppir, vírusar og bakteríur og er beitt bæði lífrænum og efnahernaði í baráttunni við óværuna. Vegna sjúkdómavarna er bannað að flytja inn stjörnualdin frá Malasíu til Bandaríkjanna Norður-Ameríku.

Þar sem er ekki gætt að trjánur í ræktun og aðstæður eru þeim hagfelldar geta þau sáð sér út í náttúruna og eru sums staðar talin með ágengum tegundum sem leggja undir sig stór svæði á skömmum tíma.

Stjörnualdin eru yfirleitt tind á meðan þau eru græn og óþroskuð og látin þroskast í flutningi. Aldinin skemmast hæglega við hnjask og hafa stuttan hillutíma í verslunum. Í lokuðu íláti geta þau geymst í kæli í um tvær vikur. Offroskuð aldin fá á sig brúna bletti, verða saggaðleg og óvæn viðkomu.

Nytjar

Stjörnualdin beint af trjánur er 91% vatn, 7% kolvetni og 1% prótein. Aldinið inniheldur lítila sem enga fitu og í hverjum 100 grömmum er að finna 31 kalóríu. Það er ríkt af C- og B-vítáminum og inniheldur talsvert af stein- og andoxunarefnum en lítið af trefjum.

Yfirleitt er aldinanna neytt ferskra á meðan þau eru stinn, safarík og stökk undir tönn en þau eru einnig talsvert notuð til matargerðar í Asíu og víðar. Auk þess sem aldinið er þæklað og notað í sósar, sultur og safa.

Í Suðaustur-Asíu eru aldinin skorin í sneiðar eða strimla og léttsteikt á pönnu ásamt negul,

sykri og stundum eru eplaskífur hafðar með. Kínverjar eru hrifnir af stjörnualdininu með fiski og á Taílandi þykja þau gott meðlæti með rækjum en á Jamaíka er algengt að aldinin sé þurrkuð og borðuð sem snakk eða millimál. Einnig er gott að hafa þau fersk í salat og stjörnualdin fer vel með avakadóí og roast beef.

Aldinið er sagt þvagaukandi, slímlosandi og hóstastillandi auk þess sem það á að auka hárvöxt og lina timburmenn og draga úr líkum á sykursýki. Það á einnig að græða magasár, draga úr bólgu, auka mjólkurmyndun nýmæðra og blóðflæði í æðum, drepa iðraorma, lægja höfuðverk og auka frískleika húðarinnar. Samkvæmt alþýðuspeki á lauf trjánna að stöðva uppköst séu þau lögð á ennið og mulin fræ að hafa róandi áhrif séu þau blönduð vatni og drukkin.

Þar sem aldinið inniheldur talsvert af oxalsýru er ekki gott að neyta mikils af því í einu og ofneysla getur leitt til eitrunareinkenna, sér í lagi hjá fólki sem á við vandamál í nýrum að stríða.

Seinni tíma rannsóknir benda til að í stjörnualdinum sé að finna bólgulægjandi efnasambönd og efnasambönd sem draga úr húðþurrki.

Viður stjörnualdintrjáa eru ljós en fær á sig rauðleitan blæ eftir að hann er þurrkaður. Viðurinn er þokkalega harður í sér og notaður til húsagerðar og til að búa til húsgögn. Safi aldinanna er sagður vera góður blettahreinsir og til að hreinsa ryð af jární og fægja kopar.

Stjörnualdin á Íslandi

Fyrst er getið um stjörnualdin eða stjörnuávöxt, eins og aldinið er stundum kallað, í íslenskum fjölmiðli í Morgunblaðinu árið 1990 en þar segir í dálki, sem kallast Á förmum vegi, undir fyrisögninni Skrítið grænmeti og framandi ávextir, um stjörnualdin: „Þessi ávöxtur er yfirleitt borðaður hrár til dæmis í salati, með fuglakjöti eða skelfiski, en Indverjar súrsa hann. Hann er C-vítáminauðugur.“

Tveimur árum síðar birti Hagkaup auglýsingu með myndum af ýmsum áhugaverðum framandi ávöxtum og þar á meðal, papaja, rambútan og stjörnualdini.

Í Fréttablaðinu árið 2009 er að finna lýsingu á hvítvíni sem heitir Villa Antinori þar sem segir að það sé fölsítrónugult með léttu fyllingu, þurr og ferskt og að bragðið einkennist af sitrus, ljósum ávexti, stjörnuávöxtum og steinefnum.

Stjörnualdin sést ekki oft í grænmetisborðum stórmarkaða hér á landi en er í boði annað slagið.

Heyjað í stæður

Hjalti Sigurðsson

ráðunautur í nautgriparækt
Ráðgjafarmiðstöð landb.
hjalti@rml.is

Það hefur viðrað nokkuð vel til heyskapar víðast hvar á landinu og voru kúabændur margir langt komnir ef ekki búnir með fyrsta slátt nú í júlíbyrjun. Flestir heyja í plastaðar heyrúllur eða bagga, sumir setja heyið í stæður en fáir í turna. Heyrúllurnar eru yngsta en jafnframt útbreiddasta aðferðin við að geyma hey hér á landi enda hentug fyrir marga. Mikil þróun hefur þó orðið við heyskap í stæður og turna og eru þær aðferðir nú orðinn álitlegur kostur, einkum fyrir stærri kúabú.

Að undanfögnu hafa nokkrir ráðunautar hjá RML farið í heimsóknir til bænda á Norður-, Suður- og Vesturlandi sem heyja í steypar stæður. Tilgangurinn er að kynna okkur og fylgjast með heyskapaðferðinni og bera saman mismunandi frágang og vinnslu. Eftir að farið verður að gefa úr stæðunum í vetur verður svo gefin út skýrsla um heyskap í steypar stæður.

Fljótlegur heyskapur

Afköstin við stæðuheyskap geta verið mjög mikil en sumir bændanna sem við heimsóttum kláruðu allan fyrsta slátt fyrir kýrnar á innan við þremur sólarhringum. Margir nýta sér verktaka þar sem að það er í boði, sérstaklega á Suðurlandi, en einnig er nokkuð um það að bændur eigi tækjakostinn sameiginlega. Oft er um að ræða sjálfhleðsluvagna aftan í traktora sem taka heyið upp úr mógum með sópvindu fremst, saxa það með hnífum eða tromlu og blása því aftur í vagninn sem er svo losaður í stæðuna. Einnig eru notaðir svokallaðir múgsaxarar sem keyrðir eru á mógana og taka heyið upp með sópvindu, saxa það og blása yfir á vagn sem keyrður er samhliða saxaranum. Múgsaxararnir eru yfirleitt mun afkastameiri en mannaflsfrekari þar sem að mann þarf til að keyra saxarann og helst tvö sett af traktorum með vagna með honum til þess að nýta tímann sem best.

Þjöppun og frágangur lykillinn að góðum árangri

Þó svo að gangi hratt að koma heyinu heim er allra mikilvægast að gefa sér tíma til að jafna og þjappa vel í stæðunni á milli vagna. Þjöppunin er til þess að lágmarka

Rakað saman á Ósabakka og hirt jafnóðum með múgsaxara og vagni frá Fögrusteinum ehf.

Myndir / Hjalti Sigurðsson

Hey komið í stæðu í Þrándarholti.

Gengið frá stæðu í kvöldsólinni í Stóru-Hildisey II 18. júní.

Sérstakur stæðuvaltar í Gunnbjarnarholti. Þunginn kemur niður á granna snertifleti sem þrýsta heyinu niður í stæðuna.

Nýr yfirbreiðslubúnaður á stæðu í Gunnbjarnarholti og fjölnota dúkur. Eftir dúkunum endilöngum liggja saltþækilslagir sem halda honum niðri.

Aukastæða á plani í Stóru-Hildisey II jöfnuð og þjöppuð með skotbómulyftara.

þungar vinnuvélar fram og til baka eftir stæðunni, stundum með sérs-tökum stæðuvaltara eða jöfnunar-búnaði.

Þegar allt heyið er komið í stæðuna er plast breitt yfir til að verja hana og það fergt, oftast með gömlum dekkjum. Vandasamast en einna mikilvægast er að ganga vel frá köntunum þannig að ekki komist vatn og vindar að heyinu. Flestir setja sandpoka á kantana en misjafnt er hvort menn láti plastið ná niður með veggjunum eða ekki.

Einn helsti kostur stæðuverkunnar á að vera einsleitt fóður og því er afar mikilvægt að þjöppun og frágangur takist sem best svo að heyið verði gott fóður.

Nýjungar í frágangi

Á einum bæ, Gunnbjarnarholti í Skeiða- og Gnúpverjahreppi, var notaður nýr búnaður frá hollenska fyrirtækinu Easy Silage. Það er sérstakur segldúkur með hólku eftir honum endilöngum sem

saltþækill er settur í til að halda dúkunum niðri. Þessar þækillslagir í dúkunum eru tengdar við tank en sérstakur ventill hleypir úr dúkunum í tankinn jafnóðum og dúkunum er rúllað upp til að gefa úr stæðunni. Yfir stæðunni er svo kefli sem keyrir á hjólum fyrir utan veggina. Dúkurinn er svo undinn upp á keflið eftir því sem gefið er úr stæðunni og að sama skapi er honum svo rúllað af keflinu á nýja stæðu. Dúkurinn á svo að vera hægt að nota ár eftir ár.

Lely Center Ísland**KÚPLINGAR í flestar gerðir dráttarvéla**

Reykjavík: Krókháls 5f – Sími 414 0000 – www.vbl.is
Akureyri: Óðinsnes 2 – Sími 464 8600

Bændablaðið
á bbl.is og líka á [Facebook](https://www.facebook.com/bbl.is)

LESENDABÁS

Íslenskt, eða hvað?

Það eru ekki margar vikur síðan íslenskur landbúnaður var ofarlega í huga þjóðarinnar. Á meðan COVID-19 stóð hæst hér á landi voru fjölmargir – jafnvel úr óvæntustu áttum – sem ræddu og rituðu um mikilvægi greinarinnar, enda fátt mikilvægara en fæðuöryggi þjóðar og sjaldan sem við hér á landi þurfum að leiða hugann að og tryggja þessa helstu grunnþörf mannsins. Í framhaldinu var hrundið af stað stóru markaðsátaki þar sem við erum hvött til að styðja við hvers konar íslenska framleiðslu, velja íslenskt og versla íslenskar vörur og þjónustu.

Arnar Árnason.

Fjöldi starfa í landbúnaði

Á hverju ári framleiða íslenskir bændur um 30.000 tonn af kjöti, 15.000 tonn af grænmeti og 150 milljón lítra af mjólk. Framleiðslan fer fram á um 3.150 býlum hringinn í kringum landið og mikill fjöldi fólks kemur að framleiðslu, vinnslu, flutningi og sölu og framreiðslu matvæla til neytenda.

Íslendingar vilja íslensk matvæli og við sem sjálfstæð þjóð eigum auðvitað að hafa þann manndóm að framleiða það sem við þurfum og getum, á sjálfbæran hátt. Við eigum líka að líta til umhverfisþáttarins og vera ekki að flytja inn vörur sem við getum og erum að framleiða hér, hinum megin að af hnettinum. Það er einfaldlega óskynsamlegt.

Tollvernd í myflugumynd

Í byrjun júlímánaðar voru boðnir út tollkvótar á landbúnaðarvörum til landsins. Var það í fyrsta sinn sem það er gert með nýju úthlutunarkerfi, en þegar innleiðing þess kerfis var í umræðunni voruðu forsvarsmenn bænda mjög við því að það myndi veikja tollvernd innlendra búvara enn frekar, á sama tíma og tollkvótar væru að stórukast. Sú varð heldur betur raunin. Nú er staðan sú að tollvernd fyrir nautakjöt er einungis fjórðungur þess sem hún var í upphafi árs 2019, á sama tíma og tollkvóti frá ESB hefur aukist úr 100 tonn um 547 tonn síðastliðin 3 ár og mun aukast enn fremur á næsta ári og fara í 696 tonn. Með nýrri aðferð er stuðst við svokallað „hollenskt útboð“. Markmið stjórnvalda var að lægra útboðsverð ætti að skila sér í lægra

verði til neytenda, en ég leyfi mér að efast að fólk hafi ætlað sér að gera tollverndina að nánast engu eins og raun varð í nautakjötinu.

Allar forsendur tollasamnings við ESB brostnar

Þessi gríðarlega lækkun á tollvernd samhliða stórauknum tollkvótum getur ekki staðið óbreytt. Forsendur tollasamnings við Evrópusambandið eru til að mynda algerlega brostnar. Forsvarsmenn bænda hafa reyndar alla tíð mótmælt þeim samningi harðlega, enda var samið um gríðarlegt magn af landbúnaðarvörum til landsins. Barist hefur verið fyrir endurskoðun samningsins og jafnvel uppsögn allt frá því hann tók gildi árið 2018. Ástæðurnar eru nokkuð augljósar, þegar samningurinn var gerður var Bretland hluti af Evrópusambandinu en við gildistöku samningsins var ljóst að Bretland ætlaði sér út úr sambandinu. Það þarf því auðsjáanlega að endurskoða samninginn út frá þeim forsendum, þá sérstaklega í ljósi þess að nú er unnið að viðskiptasamningi við Bretland sem að öllu óbreyttu kæmi til viðbótar við ESB-samninginn. Samhliða þeirri samningavinnu þarf augljóslega að endurskoða ESB-samninginn.

Brexit er þó ekki eini forsendu-bresturinn. Ferðamannafjöldinn hefur hrundið sökum COVID-19 og því ekki þörf á öllu þessu kjöti eins og áður var talið, en hröð fjölgun ferðamanna var ein aðalforsenda þess að stjórnvöld juku innflutningskvótana frá ESB á sínum tíma. Ef við tökum COVID-19 út fyrir sviga þá var ferðamönnum þegar farið að fækka en heildarfjöldi

Á hverju ári framleiða íslenskir bændur um 30.000 tonn af kjöti, 15.000 tonn af grænmeti og 150 milljón lítra af mjólk. Framleiðslan fer fram á um 3.150 býlum hringinn í kringum landið og mikill fjöldi fólks kemur að framleiðslu, vinnslu, flutningi og sölu og framreiðslu matvæla til neytenda.

Mynd / Odd Stefán

erlendra ferðamanna á síðasta ári var 14,1% minni en árið 2018.

Íslenskt, gjörið svo vel

Margt jákvætt hefur gerst í íslenskri nautakjötsframleiðslu undanfarin ár. Við gerð búvörusamninga árið 2016 var til dæmis ákveðið að taka upp sérstakt sláturálag fyrir betri gripi og háum fjárhæðum ráðstafað til byggingar og reksturs einangrunarstöðvar fyrir nýtt erfðaeftni í holdanautarækt hér á landi. Á einangrunarstöðinni er nú að fæðast þriðji hópur hreinna Angus-kálfa og kálfar undan fyrstu nautunum farnir að fæðast víðs vegar um landið.

Með upptöku EUROP-matskerfis fyrir nautgripakjöt höfum við svo séð töluverða bætingu í flokkun á stuttum tíma, þá sérstaklega í UN-flokki þar sem um 26% gripanna hafa flokkast í O- og ofar, þar af 11,4% í R- og ofar, það sem af er þessu ári. Það verður að teljast ansi góður árangur og eiga bændur hrós skilið fyrir góða frammistöðu.

En, því miður hefur þessi mikla vinna og góði árangur ekki skilað sér sem skyldi til bænda. Ekki eru margir mánuðir síðan við fengum yfir okkur 10–12% verðlækkun á

kúm sökum hárrar birgðastöðu á nautgripahakki og verð á ungnauta-kjöti til bænda hefur nánast staðið í stað um allnokkurt skeið.

Sanngjörn samkeppni

Framleiðslukostnaður hvers konar er ívið hærri á Íslandi en víða annars staðar. Margt spilar inn í; lítill markaður, hár launakostnaður og flutningskostnaður aðfanga og svo sú staðreynd að við búum á eyju í miðju Atlantshafi þar sem veðurfar leyfir færri uppskerur en víða á meginlandi Evrópu og lega landsins hefur áhrif á nýtingarmöguleika land-svæða. Allt hefur þetta áhrif til hækkunar á framleiðslukostnaði.

Þetta gerir okkur erfitt í að keppa á grundvelli verðs þegar tollverndar nýtur ekki við eða hún er af jafn skornum skammti og nú er orðin raunin. Á Íslandi þekkjast ekki svokölluð verksmiðjubú, þar sem jafnvel þúsundir gripa eru aldir, og við búum við strangt og kostnaðarsamt regluverk. Við viljum hins vegar ekki slá af þeim kröfum sem gerðar eru varðandi aðbúnað manna og dýra hérlandis og það veit ég að neytendur vilja ekki heldur. En þetta kostar. Við getum hins vegar sannanlega keppt í gæðum, en þegar verðmunur fer yfir ákveðið mark

þá vitum við að verðþolið nær ekki nema ákveðið langt.

Lögum þetta

Tvennt þarf að koma til ef við ætlum ekki að láta innflutt nautakjöt koma í stað íslenskrar framleiðslu. Endurskoða þarf hið nýja úthlutunarkerfi tollkvóta og gera þarf nýjan viðskiptasamning við ESB um landbúnaðarvörur sem endurspeglar betur raunþörf markaðarins. Stjórnmalafólk getur ekki komið fram með fögur fyrirheit um stuðning við íslenskan landbúnað og skrifað fjölda greina um mikilvægi íslenskrar matvælaframleiðslu, ásamt því að ráðast í átak þar sem neytendur eru hvattir til að velja íslenskt og styðja við íslenska framleiðslu, á sama tíma og rekstrargrundvelli matvælaframleiðenda er kippt undan þeim með ódýrum innfluttum matvælum sem bera litla sem enga tolla.

Ef það er sannanlega vilji stjórnmalafólks að styðja við íslenska framleiðslu og sjá hag íslensks landbúnaðar sem vænstan, þá þarf að ráðast í þá vinnu, ekki seinna en núna.

Arnar Árnason
formaður
Landssambands kúabænda

Afmælishátíð í Múlakoti í Fljótshlíð:

150 ár liðin frá fæðingu Guðbjargar Þorleifsdóttur í Múlakoti

Sunnudaginn 26. júlí verður hátíð í Múlakoti þegar 150 ár verða liðin frá fæðingu Guðbjargar Þorleifsdóttur húsfreyju þar. Á fyrri hluta síðustu aldar var hún talin ein mesta ræktunarkona hér á landi.

Foreldrar Guðbjargar, Þuríður Jónsdóttir og Þorleifur Eyjólffsson, fluttust að Múlakoti 1869. Guðbjörg og maður hennar, Túbal Karl Magnússon, tóku við búsföráðum 1897. Þau eignuðust 4 börn, þrjár dætur og soninn Ólaf, sem tók við búi um 1935 ásamt konu sinni, Láru Eyjólfsdóttur.

Árið 1897 fæddist eini sonurinn, Guðbjörg eignaðist fyrstu trén, örsmáar reyniplöntur úr Nauthúsagili og byggt var nýtt íbúðarhús, í stað þess sem eyðilagðist í Suðurlandsskjálftanum 1896, áður hafði hún fengið um 10 fermetra skika úr grænmetisgarðinum fyrir sunnan húsið undir blómarækt, en aldur garðsins miðaði hún við aldur trjánna.

Guðbjörg skrifaði grein í

Minnisvarði um Guðbjörgu Þorleifsdóttur er í Múlakoti.

Búnaðarritið þar sem hún lýsti ræktunaráhuga sínum frá barnæsku og sögu garðsins.

Garðurinn í Múlakoti varð landsfrægur. Plöntur frá Guðbjörgu voru í flestum gördum á Suðurlandi.

Ræktunarfrömuðir landsins komu í Múlakot með erlenda gesti til að sanna að fjölbreyttur yndisgróður gæti þrífist á Íslandi.

Listmálarar uppgötvuðu líka Múlakot. Ásgrímur Jónsson listmálari dvaldi þar fyrst sumarið 1914 og málaði þar og í næsta nágrenni. Ólafur lagði líka fyrir sig listmálun og fékk leiðsögn

Gamli bærinn í Múlakoti. Sjálfseignarstofnun á bæjarhúsin en að henni standa sveitarfélagið Rangárþing eystra, Skógasafn og eigendur jarðarinnar, sem gáfu stofnuninni gömlu bæjarhúsin og garðinn. Verkefni stofnunarinnar er einkum að annast fjármögnun og endurbyggingu húsakynna. Mynd / Aðsend

Ásmundar og fleiri listamanna. Múlakot varð vinsæll dvalarstaður þeirra.

Þegar Guðbjörg varð sjötug var hún sæmd Fálkaorðunni og Garðyrkjufélag Íslands gerði hana að heiðursféлага.

Samband sunnlenskra kvenna gaf minnisvarða, lágmynd af henni eftir Einar Jónsson myndhöggvara og myndarleg dagskrá var í Ríkisútvarpinu vegna 100 ára afmælis Guðbjargar.

Guðbjörg lést árið 1958.

Hótelrekstri í Múlakoti lauk um 1982 og eigendaskipti urðu á jörðinni í lok árs 2000.

Stofnuð var sjálfseignarstofnun um gamla bæinn í Múlakoti eftir heildarfríðun bæjartorfunnar. Aðilar eru sveitarfélagið Rangárþing eystra, Skógasafn og eigendur jarðarinnar. Verkefni hennar er endurbygging húsakynna. Mikil vinna hefur þegar verið lögð í endurbyggingu íbúðarhússins frá 1897.

Stofnað var Vinafélag, sem í eru liðlega 100 aðilar. Það annast einkum félagslegu hliðina og stendur fyrir upplýsingagjöf. Öllum er heimilt að heimsækja gamla garðinn í Múlakoti og hópar geta fengið leiðsögn um húsið gegn vægu gjaldi.

Afmælishátíðin hefst kl. 15, flutt verða stutt ávörp, söngur og einfaldar kaffiveitingar verða úti í garði. Aðgangur er ókeypis, en allir styrkir eru vel þegnir. Munið að klæða ykkur eftir veðri. Ef frekari fjöldatakmarkanir verða settar á samkomur en nú er, verður að hlíta þeim. /Fréttatilkynning

MÁLFA&MÁLNOTKUN

Dönsk orð í íslensku

Stundum er talað um að í eina tíð hafi íslenskan verið mjög dönskuskotin eins og það sé liðin tíð. En er það svo? Orð úr erlendum málum geta leynst í íslensku máli ef þau eru sett í íslenskan búning, þ.e.a.s. stafsett upp á íslensku en þau verða ekki sjálfkrafa íslensk fyrir það.

Við breytum ekki Dana í Íslending með því einu að klæða hann í lopapeysu. Ræturnar breytast ekki við það. Ef við ritum orðin með upphaflegri stafsetningu og höfum þau innan tilvitnunarmerkja eins og á að gera þá rekumst við „av og til“ á dönsk orð og orðatiltæki og með því að einsetja sér að draga þau fram eins og ég geri í þessari grein þá get ég látið þau koma fyrir „**træk i træk**“, „**hist og her**“ í greininni.

Eftir að ég fór að „**fokusere**“ á dönsk tökuorð þá undrast ég hversu oft þau „**dukker op**“, ekki síst við dagleg heimilisstörf. Flestir kannast við að nota dönsku þegar þeir handleika „**sikkerheds**“-nælu en það gildir líka við að „**vaske op**“, „**stryge**“ þvott, „**spæle**“ egg, bera fram „**bagelse**“ á „en serviet“ handa „**kunner**“ að „**smage på**“ eða selja á góðum „**pris**“, setja upp „**betræk**“ og „**gardiner**“ eða þurrka leir „**tøj**“ með „**viskestykke**“ ef það er ekki orðið „**sjusket**“. Það má líka finna orð sem eiga við um „**kropen**“ svo sem „**plat**“fót og „**liv**“stykki. Almennir hufur vanist mörgum af þessum orðum fyrir mörgum árum „**siden**“ hefur jafnvel alist upp við þau „**fra bløde barnsben**“ en þegar menn sjá þau í upprunalegri stafsetningu er ég ekki viss um að þeir „**finner sig i**“ að hafa þau öll í íslensku máli. Ég verð oft „**aldeles**“ „**skuffet**“ þegar ég sé þau út um „**ditten og datten**“ í skrifuðu máli, og þar sem ég er á annað borð farinn að „**gøre mig gældende**“ varðandi íslenskt málfar þá finnst mér „**uforsvarligt**“ að reyna ekki að berjast gegn þeim.

Það er þó ljóst að danskan „**grasserer**“ ekki nú með sama hætti og hún gerði „**i den**“, enda þótt hún „**spiller**“ ennþá „**stor rolle**“ í töluðu máli. Vandamálið er að íslenskan hefur verið „udsat“ fyrir dönskum áhrifum vegna þess hversu margir hafa „**studeret**“ í Danmörku þó þeir hafi ekki orðið „**duks**“, og heim komnir hafa þeir þótt vera „**dannede**“ ef þeir notuðu „**fremmede**“ orð, jafnvel þótt til væru íslensk orð sem „**stemmede**“ við það sem þeir voru að segja. Þetta byrjar oft í vissum „**kredser**“ og þegar menn eru á annað borð búnir að venja sig á að nota erlend orð þá hætta þeir því ekki „**með det samme**“. Ef menn hefðu ekki á sínum tíma lagt áherslu á að

„**redde**“ móðurmálinu og hreinsa það af útlenskusetnum með Jónas Hallgrímsson í fararbroddi þá hefði íslenskan á endanum orðið „**smæk**“full af dönskum orðum og hún væri mögulega „**forbi**“ í dag.

Ég „**vil mene**“ að það sé okkar „**plikt**“ að „**agitere for**“ góðu málvari og að við hjálpumst að við að tala „**almindelig**“ íslensku.

Við eigum að leiðrétta þá sem eru „**svag**“ fyrir útlendum slettum, a.m.k. í „**private**“ samtölum þegar útlensk orð koma fyrir „**uforvarende**“ en þó þannig að það trufla sem minnst þann sem er að tjá sig. Það er mjög „**irriterende**“ fyrir þann sem talar þegar aðrir „**blander sig i**“ hvernig hann eða hún talar ef það er ekki „**akkurat**“ rétt með þeim afleiðingum að umræðuefninu er breytt í miðri frásögn og þráðurinn ekki tekinn upp aftur. Með æfingunni verður það ekki svo mikil „**kunst**“ að tala fallett mál. Það er samt ekki í „**bi**“gerð að við getum einhvern tíma kvatt seinasta danska orðið „**med pomp og pragt**“.

Það má vera að mörgum finnst það vera „**pjat**“ hjá mér að finna að þessum orðum og „**vesen**“ fyrir sig að þurfa „**endelig**“ að hugsa sig um hvaða orð þeir nota þegar þeir eru í góðum „**selskab**“ og vilja hafa „**fut**“ í samræðunum eða hafa það „**hyggeligt**“, og fá svo „**oven i købet**“ „**moral**“ yfir því hvernig þeir tala á meðan öðrum er „**slet**“ sama. Það eru ekki allir sem „**spekulere**“ í því að vera „**flink**“ í að tala fallett mál, þeir hugsa „**kanske**“ meira um að vera „**elegant**“ eða „**pæn**“, hafa „**krøller**“ í hárinu, stofna „**galleri**“ eða kaupa „**rutchebane**“ til að geta grætt „**formue**“ af peningum og geta þá „**narret**“ einhvern með sér í heims„**rejse**“.

Nú vil ég fara að „**slutte**“ þessu áður en ég fæ „**seneskede**“-bólgu eða verð „**sløj**“. Það er eins og ég sé í „**akkord**“ við að sletta dönsku og það er eins gott að svona „**tørn**“ verði ekki „**rutin**“ hjá mér. Ég er búinn að draga fram „**flere**“ tugi orða sem eiga ekki heima í íslensku. Lesendur eru sjálfsagt orðnir „**rasende**“ yfir því hvað greinin er dönskuskotin hjá mér og ég má þakka fyrir ef ég fer ekki að „**skråle**“ eftir alla þessa dönsku, annað eins hefur nú „**sket**“ en það bjargar sennilega að ég er „**ædru**“. Ég vil þó „**i forbifarten**“ minna á nokkur orð til viðbótar sem ég verð aldrei „**dus**“ við; „**stilling**“, „**korter**“, „**funkere**“.

„**Knus**“ og „**tak**“ fyrir að lesa greinina til enda.

Dorsteinn Guðmundsson

Frjósemi og fódur sauðfjár:

Leitað að þátttakendum í nýtt verkefni

Í haust mun Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins hleypa af stokkunum verkefni sem miðar að því að skoða með bændum hvernig auka megi frjósemi ána.

Verkefnið er framhald af verkefni sem kallaðist fódur og frjósemi sauðfjár og var unnið í samstarfi við 20 sauðfjárbú veturinn 2018 til 2019. Niðurstöður úr því voru kynntar á liðnum vetri á fagfundi sauðfjárræktarinnar og má vísa í upptöku af þeim fundi og skýrslu um verkefnið sem hvort tveggja er aðgengilegt á heimasíðu RML.

Helstu niðurstöður úr þeirri athugun voru að fram kom munur milli sauðfjárbúa í frjósemi sem tengja mátti við þroska og fódur ána. Búunum var skipt upp í þrjá flokka eftir frjósemi. Áberandi var að á þeim búum þar sem frjósemin var best þyngdust ærnar mest yfir fengitímann og bættu við sig mestum holdum samkvæmt holdastigun. Þá var athyglisvert að á þeim búum þar sem frjósemin var minnst voru yngri ærnar þroskaminni en á búunum þar sem frjósemin var betri. Sérstaklega var munurinn mikill hjá tvævetlunum. Niðurstöðurnar styðja við eldri vitneskju um mikilvægi þess að vel takist til með uppeldi ána.

Markmiðið er meiri frjósemi

Í framhaldi af verkefninu *Frjósemi og fódur sauðfjár* var ákveðið að bjóða bændum til þátttöku í nýju verkefni. Þar verður fókúsin settur á þroska hjá ám á fyrsta og öðrum vetri og markmiðið að vinna með bændum að bættri frjósemi á þátttökubúunum. Verkefnið er sett upp til tveggja ára. Það sem bóndinn þarf að leggja fram er að láta greina heysýni úr heyjum sem koma til álita sem fódur um fengitíð. Síðan þarf bóndinn að vigta a.m.k. tvo yngstu árgangana (ær á fyrsta og öðrum vetri) fyrir og eftir fengitíma. Þetta þarf að framkvæma framleiðsluárin 2021 og 2022. Á vegum verkefnisins er séð um að taka heysýnin og skila til bænda túlkun á niðurstöðum. Þá myndi ráðunautur heimsækja bóndann einu sinni að vetri þar sem m.a. yrði rætt hvernig mætti hugsanlega ná auknum árangri í því að bæta frjósemi ána. Valin verða 20 bú til þátttöku. Öllum er frjálst að sækja um en sérstaklega er verið að horfa til búa sem eiga sóknarfæri í því að auka frjósemina og munu bú sem eru undir landsmeðaltali í frjósemi (1,82 lömb pr. fullorðna

á) hafa forgang inn í verkefnið. Varðandi stærð búa er viðmiðið að fjöldi veturgamalla á séu 20 eða fleiri. Til hliðar við þetta hefur verið samið við nokkur bú þar sem frjósemi er úrvals góð um söfnun á vigartölum með aðeins ítarlegri hætti.

Umsóknarfrestur til 1. ágúst

Umjón með verkefninu af hendi RML hafa auk undirritaðra þau Kristján Ó. Eymundsson og Fanney Ólöf Lárusdóttir. Þá er verkefnið unnið í samstarfi við LbhÍ en Jóhannes Sveinbjörnsson mun, líkt og í fyrra verkefni, veita aðstoð við uppgjör gagna úr verkefninu og koma að túlkun niðurstaðna. Þeir sem hafa áhuga á að taka frjósemina til skoðunar á sínum búum og vera þátttakendur í verkefninu geta sent tölvupóst á ee@rml.is eða haft samband við einhverja af starfsmönnum RML sem tilgreindir eru hér. Umsóknarfrestur er til 1. ágúst næstkomandi.

Eyþór Einarsson og

Árni B. Bragason

Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins

Lambadómar haustið 2020

Lambadómar eru ein af grunnstöðum í ræktunarstarfi sauðfjárræktarinnar. Dómarnir nýtast við val á ásetningi, söfnun upplýsinga um afkvæmi sæðingastöðvahrúta og við afkvæmaprófanir á hrútum. Hér verður farið yfir nokkur atriði varðandi framkvæmdina á komandi hausti.

Best er að bændur panti sjálfir í gegnum heimasíðu RML (sjá tengil á forsiðu) en einnig er hægt að hringja í 516-5000 og láta taka pöntunina niður. Eindregið er óskað eftir því að bændur panti fyrir 15. ágúst svo skipuleggja megi þessa vinnu með sem hagkvæmustum hætti. Ef ekki liggur fyrir í hvaða viku á að skoða lömbin þegar nálgast miðjan ágúst er vakin athygli á því að nú er hægt að panta lambaskoðun á heimasíðunni án þess að panta ákveðna viku. Þeir bændur og skipuleggjendur verða þá í samráði með tímasetningu í framhaldinu og skoða hvaða möguleikar eru eftir í stöðunni. Pantanir sem berast fyrir 15. ágúst njóta forgangs við niðurröðun og þeir sem panta síðar geta lent í verri stöðu með að fá lambaskoðun á þeim tíma sem þeir óska helst eftir. Síðasti dagur sem hægt er að panta vinnu við lambadóma er föstudagurinn 16. október en pöntunarforminu á heimasíðu RML verður lokað í lok vinnudags fimmtudaginn 8. október. Semja þarf sérstaklega við skipuleggjendur lambadóma á hverju svæði um vinnu sem óhjákvæmilegt er að hafa utan tímabilsins 7. september til 16. október. Mikilvægt að fá þær óskir eins tímalega og kostur er.

Skipuleggjendur lambadóma haustið 2020 verða eftirtaldir:

- Gullbringu- og Kjósarsýsla, Borgarfjörður, Snæfellsnes, Vestur-Barðastrandarsýsla og Ísafjarðarsýslur: Árni B. Bragason og Oddný Kristín Guðmundsdóttir
- Dalassýsla og Austur-

Mynd / Jón Eiríksson

- Barðastrandarsýsla: Eyjólfur I. Bjarnason
- Strandasýsla og Vestur-Húnavatnssýsla: Sigríður Ólafsdóttir
- Austur-Húnavatnssýsla: Auður Ingimundardóttir
- Skagafjörður, Eyjafjörður og Suður-Þíngeyjarsýsla: Ditte Clausen
- Norður-Þíngeyjarsýsla: Steinunn Anna Halldórsdóttir
- Austurland: Guðfinna Harpa Árnadóttir
- Skaftafellssýslur, Rangárvallasýsla og Árnessýsla: Fanney Ólöf Lárusdóttir

Gjaldtaka

Gjaldtaka fyrir lambadóma fylgir almennri gjaldskrá RML. Komugjald er 6.500 krónur og tímagjald fyrir hvern starfsmann er 8.000 krónur á klukkustund, hvorutveggja verð án virðisaukaskatts.

Góð vinnuaðstaða flýttir fyrir

Vinnuaðstaða við lambadóma er víða prýðileg en þó er ástæða til að minna bændur á að reyna að hafa vinnuaðstöðuna þannig að dómarnir geti gengið fljótt og vel. Þar má t.d. huga að rennsli lamba að ömmælingastað, vinnuaðstöðu við

ómsjána s.s. borðhæð og bærilegu sæti fyrir ömmælingamann, sætum fyrir íhaldsmenn, lýsingu á dóma-stað (leggmaeling, ullarmat) og að gólf á dóma-stað séu ekki óþægilega hál þannig að lömbunum gangi illa að fóta sig. Það er hagur fyrir bæði fólk og fénað að þetta vinnist sem léttast á þessum álagstíma hjá okkur öllum.

Afkvæmarannsóknir

Bændur eiga kost á því að fá styrk út á afkvæmarannsóknir til að koma á móts við kostnað við ömmælingar. Kröfur um styrkhæfa afkvæmarannsókn eru þær sömu og á síðasta ári. Í samanburði þurfa að vera a.m.k. 5 hrútar og þar af lágmark 4 veturgamlir (hrútar fæddir 2019). Áætlaður styrkur út á hvern veturgamlan hrút er 5.000 krónur. Ömmældu lömbin þurfa öll að vera af sama kyni og að lágmarki 8 afkvæmi undan hverjum hrút. Hver hrútur þarf síðan að eiga a.m.k. 15 afkvæmi með kjötmatsupplýsingar. Sótt er um styrk með því að senda tölvupóst á ee@rml.is og tilkynna að búið sé að ganga frá afkvæmarannsókn í Fjarvís.is.

Eyþór Einarsson og

Árni B. Bragason

Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins

Bændablaðið kemur næst út 30. júlí
Smáauglýsingar S. 56-30-300
hafa áhrif um land allt!

Lely Center Ísland

SÍUR Í DRÁTTARVÉLAR

Reykjavík: Krókháls 5f – Sími 414 0000 – www.vbl.is
Akureyri: Óðinsnes 2 – Sími 464 8600

FISKNYTJAR & NÁTTÚRA

Áhættumat erfðablöndunar laxa og mótvægisaðgerðir

Mótvægisaðgerðir geta verið fjölmargar; tryggja sjálfbærni villtra laxastofna eins og fjallað var um í fyrri grein og aðgerðir sem má skipta niður í fyrsta og annað þrep mótvægisaðgerða:

- Fyrsta þrep mótvægisaðgerða sem hefur það að markmiði að koma í veg fyrir að eldislax sleppi úr eldiskvím.
- Annað þrep mótvægisaðgerða sem hefur það að markmiði að koma í veg fyrir að eldislax sem sleppur nái að hrygna í veiðivötnum.

Ein besta mótvægisaðgerðin, sem reyndar hefur verið í gildi í tæp tuttugu ár, er að staðsetja laxeldi í sjókvímum á svæðum þar sem er tiltölulega lítil laxveiði.

Fyrsta þrep mótvægisaðgerða

Mótvægisaðgerðir sem lagðar eru til í Áhættumati erfðablöndunar skv. skýrslu Hafrannsóknastofnunar frá árinu 2017 eru haldlitlar og í sumum tilvikum jafnvel skaðlegar ef þeim verður komið í framkvæmd. Framan af voru mótvægisaðgerðir bundnar við eldissvæðið; kröfur um búnað, verklag o.fl. Hér er um að ræða fyrsta þrep mótvægisaðgerða sem framkvæmt er af eldisfyrirtæki sem eitt og sér mun ekki verða nægilegt til að halda umhverfisáhrifum innan ásættanlegra marka samfara uppbyggingu á umfangsmiklu laxeldi hér á landi. Norðmenn eru búnir að komast að þeirri niðurstöðu að fyrsta þrep mótvægisaðgerða á eldissvæði er ekki nægilegt og hafa því virkjað annað þrep mótvægisaðgerða.

Hvernig hefur til tekist á Íslandi?

Samþykkt var með lögum á Alþingi Íslands á árinu 2014 upptaka á norska búnaðarstaðlinum NS 9415:2009 sem gerir miklar kröfur um styrkleika búnaðar. Miklar vonir voru bundnar við að með þessum staðli mætti draga verulega úr

Valdimar Ingi Gunnarsson.

slysasleppingum. Það kemur þó verulega á óvart að slysasleppingar hér á landi sem rekja má til búnaðar eru hlutfallslega algengari en í Noregi þrátt fyrir að sömu kröfur eigi að gilda í þessum tveimur löndum. Þetta veldur áhyggjum og þyrfti að skoða sérstaklega en verður ekki fjallað nánar um í þessari grein.

Annað þrep mótvægisaðgerða

Það er ekki gert ráð fyrir öðru þrepi mótvægisaðgerða í fyrstu útgáfu Áhættumats erfðablöndunar með að hindra uppgöngu með gildru eða fjarlægja eldislax úr veiðiám fyrir hrygningu og þannig horft fram hjá því sem best þekkist erlendis. Í annarri útgáfu Áhættumats erfðablöndunar er þó opnað fyrir öðru þrepi mótvægisaðgerða við stórar slysasleppingar án þess að skilgreina hvað sé stór slysaslepping. Annað þrep mótvægisaðgerða er utan lögsögu eldisfyrirtækis en í Noregi er fenginn óháður aðili til að fjarlægja eldisfisk úr veiðiám en fjallað verður betur um það þegar tekin verða fyrir viðbrögð við slysasleppingum.

Tvískipt kerfi

Áður fyrr var lögð áhersla á það

Gljúfurá í Borgarfirði.

í Noregi að telja fjölda eldislaxa og villtra laxa í veiðiám, mæla og fylgjast með án þess að fjarlægja eldisfiskinn. Á síðustu árum hefur það verklag verið viðhaft að allur sjáanlegur eldislax er fjarlægður úr fjölmörgum veiðiám, sérstaklega með háu hlutfalli eldisfisks. Verkefninu við að fjarlægja eldislax úr veiðiám í Noregi má til einföldunar skipta í eftirfarandi:

- **Þekktur uppruni:** Fjarlægja eldislaxa af þekktum uppruna úr veiðiám og er framkvæmt af óháðum fagaðila sem Fiskistofa samþykkir en aðgerðir fjármagnaðar af eiganda strokulaxins.
- **Óþekktur uppruni:** Fjarlægja eldislax af óþekktum uppruna úr

veiðiám sem yfirleitt er framkvæmt af óháðum fagaðila og kostað af sjóði sem eldisfyrirtækin fjármagna.

Þekktur uppruni

Ef slysaslepping á sér stað í Noregi virkjar viðkomandi eldisfyrirtæki strax veiðar á eldislaxi innan 500 metra frá sjókvíaeldisstöð. Fiskistofa getur síðan aukið heimildir til veiða í sjó bæði hvað varðar stærð svæða og tímalengd. Í mörgum tilvikum gerir Fiskistofa þær kröfur að eldisaðili fjármagni vöktun og fjarlægji eldislaxa úr nærliggjandi veiðiám. Hve margar veiðiar þarf að vakta leggur Fiskistofa mat á hverju sinni og hefur eldisaðila verið gert

skylt að fjármagna vöktun og að fjarlægja eldislax í allt að 20 veiðiám í nágrenni við sleppistaðinn. Til verksins er fenginn óháður fagaðili. Fiskistofa birtir síðan skýrslur óháðs fagaðila um niðurstöður aðgerða á vefsíðu sinni (www.fiskeridir.no).

Kröfur um annað þrep mótvægisaðgerða eru alltaf að aukast í Noregi og ná þær nú einnig til slysasleppinga í landeldi. Í tilfelli slysasleppinga laxaseiða í seiðaeldisstöðvum hefur rekstraraðilum verið gert skylt að fjármagna vöktun og að fjarlægja eldislax úr veiðiám í allnokkrum tilfellum.

Óþekktur uppruni

Á síðustu árum hefur verið farið í ákveðinn fjölda laxveiðáa og eldislax fjarlægður um haust fyrir hrygningu. Fiskeldisfyrirtækin greiða gjald til sjóðs (<http://utfisking.no>) og kostar hann verkefni við að fjarlægja lax úr veiðiám. Oft eru það óháðir fagaðilar sem sjá um að fjarlægja eldislax úr veiðiám, en einnig eru það veiðiréttareigendur og leigutakar. **Á árinu 2019 voru um 1.000 eldislaxar fjarlægðir úr 37 veiðiám og tókst að fjarlægja um 85% af eldislaxinum sem áður höfðu komið fram í vöktun.** Heimild frá stjórnvaldi þarf til að fara í veiðiár og unnið hefur verið með eigenda laxveiðiánna.

Við veiðarnar er notaður skutull (harpun), stöng, gildra og nót. Það er misjafnt hvernig tekst til við að fjarlægja eldislax úr veiðiám af ýmsum ástæðum. Árangurinn er þó umtalsverður og hefur tekist að lækka hlutfall eldislaxa undir 4% í flestum veiðiám þar sem farið var í aðgerðir á árunum 2016–2019. Nánari upplýsingar er að finna á vefsíðunni utfisking.no

Höfundur er sjávarútvegsfræðingur og hefur m.a. unnið við ýmis mál tengd fiskeldi í rúm þrjátíu ár.

Litla-Hraun á Eyrarbakka og nýja gangbrautin.

Örugg leið að Litla-Hrauni

Fangelsið að Litla-Hrauni á Eyrarbakka hóf starfsemi þann 8. mars 1929 í húsi sem Eyrbekkingurinn og húsameistari ríkisins, Guðjón Samúelsson (1887–1950), teiknaði í upphafi sem sjúkrahús. Á síðasta ári var 90 ára afmælis starfseminnar að Litla-Hrauni minnst með ýmsum hætti en þar er nú starfrækt stærsta fangelsi landsins.

Meðal þess sem tengdist 90 ára afmæli Litla-Hrauns á síðasta ári var að Sveitarfélagið Árborg stóð fyrir lagningu veglegrar og öruggrar gangbrautar frá Merkisteini að Litla-Hrauni en fram að því hafði ekki verið gangbraut frá Heiðdalshúsi að Litla-Hrauni. Framkvæmdum lauk þann 8. júní sl. og er nú öryggi Eyrbekkinga á þessari leið til vinnu á Litla-Hrauni eins gott og frekast getur orðið. Sigurður Steindórsson, deilarstjóri á Litla-Hrauni, hefur farið þessa slóð starfsmanna af

Eyrarbakka oftast eða daglega í 43 ár.

Hrútavinafélagið Örvar á Suðurlandi, sem er samafi brottfluttra Vestfirðinga og heimamanna á Suðurlandi, hefur barist fyrir framkvæmdinni í áratug og vill á þessari stundu þakka Sveitarfélaginu Árborg hin farsælu framkvæmdalok gangbrautarinnar að Litla-Hrauni. Þess má geta að Tryggvi Ágústsson frá Brúnastöðum í Flóa, staðgengill forstöðumanns á Litla-Hrauni, hefur gefið gangbrautinni nafnið **-Skáldastígur-**.

Glaðir allir með göngu-braut geislar fylla vanga. Sigur er með þrjósku‘ og þraut þannig málin ganga.

Björn Ingi Bjarnason,
forseti Hrútavinafélagsins
Örvars á Suðurlandi

Allar stærðir af AJ Power rafstöðvum:

Opnar stöðvar

Stöðvar í húsi

Stöðvar í gám

Aukabúnaður eins og sjálfvirkur

skiptirofi og fleira

Öflug og góð þjónusta

Gerðu kröfur — hafðu samband við

Karl í síma 590 5125 eða sendu línu

á kg@klettur.is og kynntu þér þína

möguleika.

KLETTUR / SALA OG ÞJÓNUSTA / KLETTAGARÐAR 8-10
104 REYKJAVÍK / **590 5100** / klettur.is

GARDYRKJUSKÓLI LBHÍ Á REYKJUM

Reykir í Ölfusi.

Mynd / HKR.

Garðyrkjunám á Reykjum haustið 2020

Á Reykjum í Ölfusi hefur verið kennd garðyrkja samfelld frá árinu 1939. Frá upphafi hefur verið lögð áhersla á að mennta garðyrkjufólk til almennra garðyrkjustarfa og þegar fyrstu garðyrkjufræðingarnir útskrifuðust tóku garðyrkju-fögin miklum framförum. Gróðrarstöðvum hefur fjölgað og framleiðslan orðið sífellt fjölbreyttari og framleiðendur eru í óða önn að rækta blóm, grænmeti og garðplöntur.

Neysluaukning er áberandi á íslenskum garðyrkjuafurðum undanfarin misseri og ár, jafnvel svo að þörf er á mikilli stækkun garðlanda og gróðurhúsa og fyrrisjáanleg er þörf á fleiri menntuðum garðyrkjufræðingum í öllum garðyrkjugreinum.

Sex námsbrautir

Nú er kennd garðyrkja á sex ólíkum námsbrautum: Skrudgarðyrkjubraut, Skógur og náttúra (skógtækni), Blómaskreytingabraut, Garð- og skógarplöntubraut, Ylræktarbraut og Braut um lífræna ræktun matjurta.

Nemendur eru skráðir í nám á tveggja ára fresti, næst hefst kennsla í ágúst og tekur bóknámið tvö ár í staðarnámi. Útskrifaðir garðyrkjufræðingar af öllum þessum brautum hafa lært sitt fag að því marki að þeir geta hafið störf við sína grein, ýmist í einkafyrirtækjum, hjá bæjar- og sveitarfélögum eða í eigin fyrirtækjum. Námið er náteingt atvinnulífínu, til dæmis fer verknám fram á viðurkenndum verknámstöðum sem oftast en ekki eru gróðrarstöðvar og önnur garðyrkjufræðingarnir. Verknám erlendis kemur einnig vel til greina.

Aðsóknin slær öll met í ár

Að þessu sinni er aðsókn í garðyrkjunám meiri en nokkru sinni fyrr. Áberandi er hversu mikil aðsókn er að námi í lífrænni ræktun en einnig er mikil aðsókn að ylræktarbraut, skrudgarðyrkjubraut og aðrar brautir sömuleiðis. Aukning í fjölda umsókna er nærri 40% miðað við undanfarin ár. Öllum nýnemum er tekið fagnandi, hvort sem um er að ræða staðarnema eða fjarnema. Námið hefst 24. ágúst.

Á Reykjum er tilraunagróðurhús sem nýtist til fjölbreyttra tilrauna í ræktunartækni.

Aðsókn í garðyrkjunám er mikil.

Aðstaðan á Reykjum fer sífellt batnandi

Í allmörg ár hefur aðstaða til kennslu verið þokkalega góð en þó hefur fjárskortur verið viðvarandi og nauðsynlegt að fara í endurbætur á skólahúsi og annarri aðstöðu til náms og kennslu. Það er öllum Reykjavinum gleðiefni að nú er verið að endurbyggja gróðurskálann stóra sem er kennimerki skólahússins og tengir saman kennslustofur, skrifstofur, mótuneyti og aðra aðstöðu. Vonir standa til að verkinu verði lokið nú í haust og þá hefst vinna við að fylla hann á ný fallegum gróðri sem mun bæði verða til þróði og henta vel til kennslu.

Tilraunahús og verknámsskennsla í gróðurhúsum og garðlöndum

Á Reykjum er tilraunagróðurhús sem nýtist til fjölbreyttra tilrauna í ræktunartækni. Undanfarin ár hafa verið stundaðar athyglisverðar tilraunir á vetrarlýsingu grænmetis sem gefa starfandi garðyrkjubændum aukna þekkingu á notkun raflýsingar sem hefur leitt til þess að hægt er að rækta margar tegundir allt árið, ólíkt því sem áður var. Nemendur hafa einnig aðgang að ræktunaraðstöðu og gera ýmsar athuganir og verkefni í gróðurhúsum. Mikið safn pottaplantna er að finna á Reykjum og Bananahúsið viðfræga hýsir fjölda plantna frá fjarlægum deildum jarðar, ekki síst gróður frá hitabeltislöndum. Á landi Reykja vex mikill og fjölbreyttur garðagróður og skógartré sem nemendur nota óspart í sínu námi, bæði til að kynna ólíkum tegundum og við skógarumhíru. Aðstaða til verklegar kennslu í skrudgarðyrkju er bæði í gróðurhúsum og annars staðar í nágrenni skólans.

Samheldni og metnaður einkennir starfsmannahópinn

Við skólann starfa um 15 manns, bæði kennarar og umsjónarfólk gróðurhúsa og útisvæða. Allir starfsmenn vinna að sama markmiði, þ.e. að gera Garðyrkjuskólann á Reykjum að miðstöð þekkingar í öllum greinum garðyrkjunnar og þar með að efla faglega menntun stéttarinnar, nú þegar mikil aukning er í neyslu ferskra íslenskra garðyrkjuafurða og almenn jákvæðni ríkir í garð íslenskrar garðyrkju.

Ingólfur Guðnason

Á FAGLEGUM NÓTUM

Pungar kvígur endast lengur

Snorri Sigurðsson

snorri.sigurdsson@outlook.com

Fyrr á þessu ári birtist áhugaverð grein í ritrýnda tímaritinu *Journal of Dairy Science* (JDS) um samspil sterks eldis á kvígum og ýmissa framleiðslueiginleika kúa. Í ljós kom að það er jákvætt samhengi þarna á milli og séu kvígurnar hraðvaxta og fljótar að ná góðum þunga á unga aldri, þá endast þær að jafnaði lengur sem mjólkurkýr og eru einnig frjósamari.

Sumar kvígur bera ekki

Erlend reynsla sýnir að á kúabúum þar sem kýr endast lengi eru að jafnaði afurðameiri kýr og þessi bú eru afkomulega séð betur rekin en önnur bú, m.a. vegna þess að þau þurfa einfaldlega færri kvígur til viðhalds bústofnsins. Það er því eftirsóknarvert að hafa endingargóðar kýr en allalengt er að kýr nái ekki einu sinni að skila af sér fyrsta mjaltaskeiði og sumar kvígur skila sér ekki einu sinni til fyrsta burðar. Þannig sýna m.a. gögn frá Nýja-Sjálandi að á bilinu 4,8-9,8% af Holstein-Friesian kvígum skili sér ekki alla leið í ferlinu, þ.e. bera ekki kálfi.

Góð bústjórn lykillinn

Það er einkar áhugavert við framangreinda nýsjálenska rannsókn að niðurstöður hennar undirstrika það sem oft hefur verið bent á áður að bústjórnin skiptir höfuðmáli þegar kemur að endingu kúa en rannsóknin leiddi í ljós að áhrif erfða á það hvort kvíga skilaði sér að fyrsta burði voru lág. Það eru því umhverfislegir þættir sem ráða meiru um það hvort kvígan nái þeim árangri að bera kálfi og sérstaklega hvernig uppeldinu er hagað. Þegar gögnin voru skoðuð nánar kom í ljós að sterkt samhengi var á milli þroska kvíganna, þ.e. þunga þeirra, og endingarinnar. Niðurstöðurnar sýndu m.a. að 76% af þeim Holstein-Friesian kvígum sem voru ≥ 343 kg við fyrstu sæðingu voru skráðar fyrir tveimur burðum í samanburði við ekki nema 62% af þeim kvígum sem voru ≤ 290 kg við fyrstu sæðingu. Þessi rannsókn sýnir einnig glögg að þegar ending er metin þarf að taka til gagnasafns sem nær allt frá fæðingu en oft er miðað við endingu kúa frá fyrsta burði, sem er s.s. of seint viðmið að mati greinarhöfundanna.

Slök frjósemi meginástæða förgunar

Algengasta ástæða slakrar endingar kúa víða erlendis er slök frjósemi og á Nýja-Sjálandi hafa þarlendir kúabændur skráð það sem skýringu í 35% tilfella förgunar. Þetta er hærra hlutfall en þekkist víða en skýringin gæti falist í því að kúabúskapur á Nýja-Sjálandi byggir á beitarbúskap og þar ríður á að nýta sem allra best hámarks vöxt túnanna á afmörkuðum tíma. Vegna þessa reyna flestir bændur að fá kýrnar til að bera á svipuðum tíma og hafa etv. litla þolinmæði gagnvart kúm sem seinka sér mikið. Þannig miða t.d. flestir við að ná því að fá 78% af kúnum fengnar innan 6 vikna frá því að fengitími hefst. Meðaltal landsins árið 2017-2018 var hins vegar ekki nema 66% og því væntanlega margir sem förguðu kvígum og kúm vegna erfiðleika við að festa fang.

Ungar og þungar kvígur bera fyrr!

Þegr horft er til gagna um þroska kvígna og hvernig þær skila sér áfram í kerfinu er afar fróðlegt að

Lengi býr að fyrstu gerð. Vel aldar kvígur standa sig betur og endast lengur. Mynd / Sigurdór Sigurdórsson

skoða hverju erlent vísindafólk hefur komist að. Í Írlandi var þetta skoðað sérstaklega og þar kom í ljós áhugavert samhengi á milli þunga og fyrsta burðar. Þar voru gögn um Holstein-Friesian kvígur skoðuð sérstaklega og þær flokkaðar í tvo hópa eftir þunga við fyrstu sæðingu. Annar hópurinn vó að jafnaði 291 kg og hinn 316 kg við fyrstu sæðingu og í ljós kom að kvígurnar í þyngri hópnum báru að meðaltali fyrr en léttari hópurinn! Niðurstöðurnar sýndu því að samhengi á milli endingar kúa og þunga á kvígum við fyrstu sæðingu er ekki einungis spurning um þunga heldur að kvígurnar nái réttum þunga á unga aldri.

Rannsókuðu gögn um tæplega 190 þúsund kvígur

Rannsóknin, sem greinin úr JDS byggir á, byggir á gríðarlega umfangsmiklu gagnasafni um kvígur á Nýja-Sjálandi en þessi gögn náðu til upplýsinga um 189.936 kvígur! Þær voru flokkaðar í fimm mismunandi kúakyn: Holstein-Friesian (FS), Holstein-Friesian blendinga (FX), Jersey (J), Jersey blendinga (JX) og Holstein-Friesian x Jersey blendinga (FJ). Þessir fimm hópar voru svo rýndir sérstaklega og þungi kvígna við 6, 12 og 15 mánaða aldur var reiknaður út og þunginn svo borinn saman við niðurstöður úr skýrsluhaldinu á endingu, burðartíðni og burðarþéttni fyrstu þriggja burðanna.

Þessi sömu gögn um nýsjálensku kvígurnar hafa áður verið tilefni til rannsókna og hefur m.a. verið rannsakað samhengið á milli snemmbroska kvígna og afurða á fyrsta mjaltaskeiði sem og heildarafurðir á fyrstu þremur mjaltaskeiðunum. Í báðum tilfellum eru það kvígurnar sem ná því að verða þungar snemma á ævinni sem hafa vinninginn á hinar sem léttari voru við fyrstu sæðingu.

92% báru fyrsta kálfi

Alls náðu 92% af fæddum kvígum að bera fyrsta kálfi og 76% þeirra báru tvisvar sinnum og 61% þrisvar sinnum. Þá kom í ljós að þyngri kvígur voru líklegri til að vera áfram í hjörðinni fyrsta, annað og þriðja mjaltaskeiði en þær sem voru léttari við fyrstu sæðingu. Þá fannst einnig jákvætt samhengi á milli þunga á 6, 12 og 15 mánaða gömlum kvígum og aldri við fyrsta burð og var það óháð því hvaða hópi kvígan tilheyrði. Samhengið við þunga við fyrstu sæðingu fjarar þó út þegar líður á og þegar kemur að öðru og

þriðja mjaltaskeiðinu bera þessar kvígur reyndar enn af en munurinn á þeim og hinum sem léttari voru við fyrstu sæðingu er þó minni.

Þungar en ekki feitar!

Í rannsókninni kom í ljós að þó svo að skýrt samhengi sé á milli þunga á kvígum og því að þær nái að bera snemma, mjólka mikið og mjólka meira á fyrstu mjaltaskeiðunum í heildina þá er þó einn hængur á! Þær mega nefnilega ekki verða of þungar eða öllu heldur of feitar. Þetta eru reyndar ekki ný vísindi en fyrir tæplega 40 árum sýndi bresk rannsókn fram á að kvígur sem holdastigast hátt festa síður fang, rétt eins og þær sem holdastigast of lágt. Í nýsjálensku rannsókninni var ekki stuðst við holdastigun heldur þungatölur og niðurstöðurnar sýndu að ef kvígurnar reiknuðust mjög þungar við 15 mánaða aldur, eða þyngri en 396 kg við fyrstu sæðingu, þá jukust líkurnar á því að þær bæru seint í samanburði við hinar sem reiknuðust sem þungar en þó ekki of þungar!

Þar sem þungatölur er ekki hægt að færa á milli mismunandi kúakynja þarf að horfa til raungagna sem líklega eru ekki til á Íslandi. Það er þó líklegt að notast megi við holdastigun en þar sem afar sterkt samhengi er á milli holdastigunar og þunga má ætla að nota megi holdastigunarskalann til að meta ástand kvígna á hverjum tíma og óháð því kúakyni sum um er að ræða. Erlendis er þannig mælt með því að kvígur séu sæddar fyrsta skipti 13-14 mánaða og séu þá stigaðar upp á 6,7 stig (á skalanum 1-9).

Aldrei of seint

Eins og oft áður þarf að fara varlega í að túlka erlendar niðurstöður rannsókna á erlendum kúakynjum og yfirfæra á íslenskar aðstæður og íslenska kúakynið. Þar sem þessi framangreinda rannsókn byggir á gögnum sem ná yfir mörg kúakyn og blendingskyn má færa fyrir því rök að það auki líkurnar á því að um sé að ræða almenna eiginleika sem ná þvert á mismunandi kúakyn. Rannsóknir frá Bretlandi á holdakynjum sem sýndu áþekkar niðurstöður benda einnig til þess. Það sem etv. skiptir hér mestu máli er að gera sér grein fyrir því að það er aldrei of seint að breyta því hvernig maður sinnir bústjórn bús síns. Eins og hér að framan greinir skiptir miklu máli að ná að ala kvígurnar rétt upp svo þær nái að verða þroskamiklar strax sem 6 mánaða, en ekki of feitar. Ef kvígurnar eru of léttar og hægvaxta sýna niðurstöðurnar frá Nýja-Sjálandi að það má draga úr neikvæðum áhrifum þess á framtíðar endingu þeirra með því að endurskipuleggja það hvernig staðið er að fódun þeirra til að hlúa að vexti og þroska.

/Byggt á grein úr JDS 103: 4466–4474

Drykkjarker nautgripa eiga að vera tandurhrein á hverjum tíma.

Góð ráð fyrir drykkjarkerið

Vatn er án vafa ódýrasta fóðrið sem hægt er að gefa nautgripum og því betri sem gæði þess eru, því meira drekka gripirnir, sem skilar sér m.a. í aukinni nyt mjólkurkúa og auknum vexti geldneyta.

Vegna þessa er mikilvægt að halda drykkjarkerum og drykkjarstöðum hreinum, svo vatnsgæðin spillist ekki og þau spillast oft hratt vegna þess að þegar gripirnir drekka berast fóðurleifar í vatnið frá munni og munnhárum. Þá kemur auðvitað fyrir að vatnið geti mengast af skít eða hlandi.

Þrif skipta miklu máli

Brynningarskálar haldast yfirleitt nokkuð vel hreinar og því er ekki mikil vinna við að þrifa þær ef á þarf að halda, vegna smæðar þeirra. Annað á við um drykkjarkerin. Þau eru oftast vatnsmikil og því þarf að tæma þau fyrst og þrifa svo vel. Á sumrin þarf að þrifa oftast en á veturna vegna þess að þegar hlýrra er í veðri eykst vöxtur þörungna og mögulega baktería einnig.

Eftirfarandi vinnulag er ráðlagt að viðhafa varðandi þrif á drykkjarkerum

1. Tíðni

- Þrifa skal drykkjarker daglega

/SNS

- yfir heitustu mánuðina
- Þrifa skal drykkjarkerin á 2ja til 3ja daga fresti á veturna

2. Verkfærin

- Best er að nota góðan og stífan bursta ásamt tusku
- Stundum gæti reynst nauðsynlegt að nota einnig hreinsiefni

3. Þrifin

- Fyrst á að tæma keríð
- Bursta síðan alla innfleti þess og sérstaklega í og kringum flotholtið sem stýrir vatnsflæðinu (oft undir loki)
- Leggja skal sérstaka áherslu á kverkar kersins því þar leynast oft óhreinindi
- Ef mikið er um þörungavöxt, eða grunur leikur á því að bakteríur hafi náð að fjölga sér í vatninu, gæti þurft að sótthreinsa keríð. Leita skal ráða hjá fagfólki varðandi val á sótthreinsiefnum sem nota má í þessum tilgangi

4. Gæðaeftirlit

- Einföld þumalputtaregla er að keríð skuli þrifið það vel að sá sem það gerir treysti sér til að drekka vatnið eftir þrifin.

Norðmenn skylda öryggisbeltanotkun í dráttarvélum

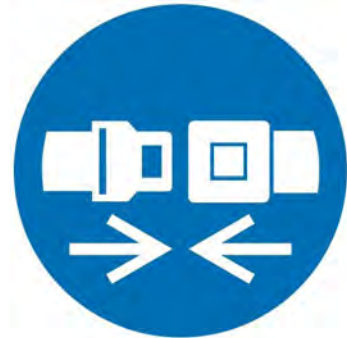
Frá 1. júlí sl. hefur verið skylda í Noregi að nota öryggisbelti við vinnu og akstur á dráttar- og vinnuvélum, en þar í landi hefur um helmingur allra banaslysa í landbúnaði verið rakinn til vinnu við eða á slíkum vélum. Eins og flestir vita eru dráttarvélar og mörg af þeim tækjum sem eru notuð við búskap ekki sérlega stöðug og vegna hönnunar þeirra, þyngdarpunkta og oft og tíðum erfiðra vinnuaðstæðna þá lenda þau oft í veltum.

Aðeins 17% nota belt

Algengustu banaslysin í norskum landbúnaði, sem tengjast notkun á dráttar- eða vinnuvélum, hafa verið rakin til þess að ökumaður kastast úr sæti sínu og fær vélina yfir sig með einhverjum hætti. Þrátt fyrir að flestir viti af þessari hættu þá er sætisbeltanotkun meðal bænda í Noregi ekki mikil og samkvæmt könnun sem norska vinnueftirlitið gerði árið 2018 sögðust einungis 17% svarenda alltaf nota öryggisbelti vinnutækja sinna.

Velja tryggja aukíð öryggi í landbúnaði

Af þessum sökum hefur nú verið ákveðið að gera þessa kröfu til allra sem nota slík tæki þar sem það sé gríðarlega mikilvægt skref í átt að auknu öryggi í landbúnaði. Talið er að nýju reglurnar muni bjarga mannlífum. Þetta kemur fram í fréttatilkynningu norska vinnueftirlitsins en þar segir

Nýju reglurnar í Noregi gilda um öll tæki í landbúnaði sem eru framleidd og seld með öryggisbeltum.

jafnframt að það séu þó gefnar örfáar undantekningar frá þessari skyldu um notkun á öryggisbeltum, en það er ef ekið er á ísilögðu vatni eða vinnan krefst þess að ökumaður tækisins þurfi sí og æ að fara inn og út úr vélinni. Þá er ekki gerð krafa um sætisbeltanotkun við akstur á fjórhjólum.

Nýju reglurnar í Noregi gilda um öll tæki í landbúnaði sem eru framleidd og seld með öryggisbeltum sem hluta af öryggisbúnaði en hvort ökutæki skuli hafa slíkan búnað fer eftir eðli og gerð tækisins. /SNS

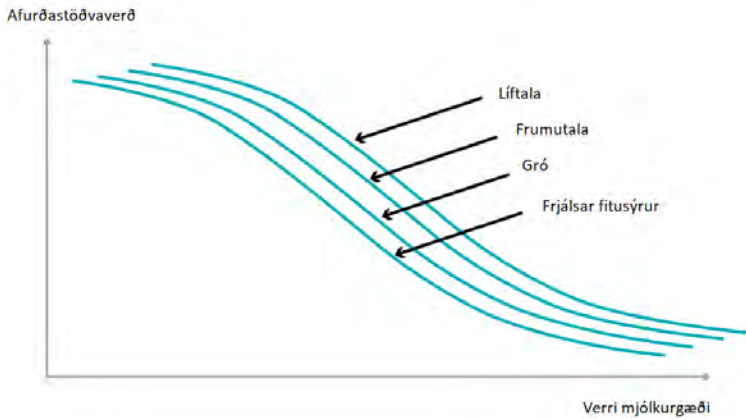
Verðlagning á mjólk til bænda í Noregi byggð á línulegu gæðamati:

TINE þróar nýtt kerfi til að reikna afurðastöðvaverð

Norska samvinnufélagið TINE, sem er í eigu þarrendra kúabænda, vinnur nú að því að þróa nýtt kerfi til að borga bændum fyrir mjólkina.

Í stuttu máli sagt er hið nýja verðlagningarkerfi mjólkur byggð á línulegu gæðamati á mjólkinni. Í stað þess að byggja á því að flokka mjólkina í mismunandi megin gæðaprep eftir líftölu og frumutölu þá breytist verðið í smáum þrepum. Þannig hækkar afurðastöðvaverðið jafnt og þétt eftir því sem mjólkurgæðin aukast og lækkar að sama skapi eftir því sem mjólkurgæðin versna. Því lægri sem frumutalan er og því lægri sem líftalan er, því hærra verður því afurðastöðvaverðið. Þannig verði t.d. greitt hærra verð fyrir mjólk með 120 þúsund í frumutölu í samanburði við mjólk með 121 þúsund í frumutölu o.s.frv.

Þá mun kerfið einnig breytast þannig hjá félaginu að hver gæðaflokkur verður gerður upp sérstaklega í stað þess kerfis sem er í dag,

Hugmyndafræðin á bak við nýtt kerfi TINE til að reikna afurðastöðvaverð.

sem byggir á því að til þess að fá hæstu greiðslu þarf mjólk viðkomandi kúabús að uppfylla allar lágmarkskröfur mjólkurgæða á sama tíma. Gæðakerfi TINE notast í dag við ferns konar gæðaflokkun mjólkurinnar: líftölu, frumutölu

auk mælinga á frjálsum fitusýrum og fjölda á gróum. Sem stendur er um áætlun TINE að ræða og er hið nýja verðlagningarkerfi nú til umsagnar og umfjöllunar hjá stjórn félagsins.

/SNS

Landbúnaðarsýningum frestað eða aflýst

Tvær af stærstu land-búnaðarsýningum heims hafa ekki farið varhluta af áhrifum COVID-19 heimsfaraldursins og nú hefur annarri þeirra verið frestað og hinni aflýst.

EuroTier-sýningin er stærsta alþjóðlega fagsýning heims á sviði búfjárræktar og er haldin annað hvert ár í Hannover í Þýskalandi. Sýninguna sækja vel á annað hundrað þúsund manns í hvert skipti og skipta sýnendur þúsundum. Venjulega er þessi sýning haldin í nóvember og í ár stóð til að hún yrði 17.–20. nóvember en nú hafa forsvarsmenn sýningarinnar ákveðið að fresta henni fram í febrúar á næsta ári. Þetta er gert til að stuðla að því að gestir geti sótt sýninguna án ótta við smit af völdum COVID-19, segir í fréttatilkynningu

frá sýningunni, þar sem enn fremur kemur fram að sýningin verði haldin 9.–12. febrúar 2021.

World Dairy Expo í Bandaríkjunum

World Dairy Expo er venjulega haldin í október ár hvert í Madison í Bandaríkjunum og er þessi sýning

þekkt sem ein helsta árlega fagsýning kúabænda í heiminum og hefur dregið til sín bændur frá ótal löndum. Árlega taka um 850 fyrirtæki þátt í þessari miklu sýningu og sýna þar tæki og tól en sýningin er þó líklega þekktari fyrir það að vera ein mesta kynbótasýning heims. Nú hafa forsvarsmenn sýningarinnar hins vegar ákveðið að aflýsa henni þar sem allar forsendur séu brostnar og alls óvíst sé með stöðu heimsmálanna þegar kemur fram í október. Þá kemur fram í fréttatilkynningu sýningarinnar að sýningar sem þessar kalli á að tugir þúsunda einstaklinga komi saman frá dreifðum svæðum og því sé það metið svo að það sé öruggast að fella sýninguna niður svo ekki komi til mögulegra neikvæðra smítáhrifa. /SNS

Ný kynslóð 100% rafmagn!

Eigum á lager nýja kynslóð af **MultiOne EZ-7** liðléttingum sem eru **100% rafknúnir** með góða endingu á rafhlöðunni.

Frábær fjölnotavél með **1600 kg lyftigetu** og möguleika á ýmsum aukahlutum.

Vélarnar afhendast með skóflu og taðgreip.

Hafðu samband við **Ívar Atla** í síma **590 5116** eða sendu línu á **iab@klettur.is**.

KLETTUR / SALA OG ÞJÓNUSTA / KLETTAGARÐAR 8-10
104 REYKJAVÍK / 590 5100 / klettur.is

Á FAGLEGUM NÓTUM

Angus holdanaut frá Nautís fædd 2019

Guðmundur Jóhannesson
ábyrgðarmaður í
nautgriparækt
mundi@rml.is

Holdanautakynið Aberdeen Angus er óþarft að kynna enda kjötgæði þess rómuð og kjötnýting mjög góð. Kynið hentar vel þar sem áhersla er lögð á nýtingu beitar og gróffóðurs ásamt góðum móðureiginleikum, mjólkurlagni og léttan burð.

Við val á fósturvísun til uppsetningar hérlendis var sérstaklega horft til nauta sem gefa góða móðureiginleika til uppbyggingar á Angus-holdanautastofni hérlendis. Á árinu 2018 fæddust kálfar undan Li's Great Tigre NO74039 og First Boyd fra Li NO74033 en feður þeirra nauta sem fæddust 2019 og hér eru kynntir eru tveir, Hovin Hawk NO74043 og Horgen Erie NO74029.

Hovin Hawk
Hovin Hawk, f.22. janúar 2012

hjá Espen Krogstad, Tyristrand við Tyrifjarðarvatn í Biskupsruð (Buskerud). Þetta er gott kynbótanaut sem gefur ríflega meðalstóra kálfa með léttan burð, bæði hjá kúm og kvígum, góðan vaxtarhraða, mikinn fallþunga og góða flokkun. Mæðraeiginleikar dætra eru hins vegar undir meðallagi.

Horgen Erie

Horgen Erie, f. 2. apríl 2009 hjá Gudbrand Johannes Qvale, Auli í

Akurshúsum (Akershus). Horgen Erie er alhliða kynbótanaut sem gefur léttu burði, bæði hjá kúm og kvígum, góða vaxtargetu og mjög góða flokkun. Mæðraeiginleikar dætra hans, þ.e. gangur burðar og mjólkurlagni, eru mjög miklir. Til samanburðar við tölur um vöxt gripa á Stóra-Ármóti má nefna að Aberdeen Angus gripir á uppeldisstöðinni á Staur í Noregi voru að vaxa um 1.204-1.666 g/dag við uppgjör í apríl 2020. Í þeim hópi var einn sonur Hovin Hawk

NO74043. Nautin sem fæddust á Stóra-Ármóti árið 2018 uxu um 1.304-1.694 g/dag frá fæðingu til og með apríl 2019.

Sæðistaka hafin

Þegar þetta er skrifað er sæðistaka úr þessum nautum hafin en ekki liggur fyrir hver árangur úr henni verður. Það er þó von allra sem að verkefninu standa að síðar í sumar standi þessi naut kúabændum til boða við sæðingar um land allt.

HAUKUR 19401 - ET (1662742-0013)

Fæddur 29. júní 2019 á Nautgriparæktarmiðstöð Íslands á Stóra-Ármóti.

Ætt:

F.	Hovin Hawk NO74043	M.	Mose av Grani NO102588
Ff.	Te Mania Berkley B1 AUVMTB1	Mf.	First Boyd fra Li NO74033
Fm.	Hovin Victoria NO23868	Mm.	Kaja av Grani 0794
Fff.	Te Mania Yorkshire Y437 AUVTMY437	Mff.	Boyd Next Day US15347911
Ffm.	Te Mania Lowman Z53 AUTMZ53	Mfm.	NO29125
Fmf.	Circle A2000 Plus US12798179	Mmf.	L. General AUVLYG1730
Fmm.	DMM Lady Essence 4e CA40228	Mmm.	NO30796

Lýsing: Af Aberdeen Angus kyni. Svartur, kollóttur. Boldjúpur og útlögumikill með miklar og vel holdfylltar herðar. Bakið breitt og holdfyllt, malir langar og ákaflega breiðar og holdugar. Holdfylling í lærum mikil og góð. Fótstaða bein, sterkleg, rétt og gleið. Vottar fyrir slöðri aftan herðar en Hawkur er ákaflega langvaxinn og vel gerður gripur.

Umsögn: Fæðingarpungi var 49 kg. Við vigtun 29. maí 2020 vó Hawkur 666 kg og hafði því vaxið um 1.842 g/dag frá fæðingu. Hawkur hefur alla tíð sýnt gríðarlega mikla vaxtargetu.

VALUR 19402 - ET (1662742-0017)

Fæddur 3. júlí 2019 á Nautgriparæktarmiðstöð Íslands á Stóra-Ármóti.

Ætt:

F.	Hovin Hawk NO74043	M.	Mose av Grani NO102588
Ff.	Te Mania Berkley B1 AUVMTB1	Mf.	First Boyd fra Li NO74033
Fm.	Hovin Victoria NO23868	Mm.	Kaja av Grani 0794
Fff.	Te Mania Yorkshire Y437 AUVTMY437	Mff.	Boyd Next Day US15347911
Ffm.	Te Mania Lowman Z53 AUTMZ53	Mfm.	NO29125
Fmf.	Circle A2000 Plus US12798179	Mmf.	L. General AUVLYG1730
Fmm.	DMM Lady Essence 4e CA40228	Mmm.	NO30796

Lýsing: Af Aberdeen Angus kyni. Svartur, kollóttur. Boldjúpur með miklar útlögur, bakið breitt og vel holdfyllt. Malirnar breiðar og holdmiklar. Holdfylling í lærum mikil. Fótstaða bein, sterkleg, rétt og gleið. Fallegur og jafnvaxinn gripur með mikla holdfyllingu.

Umsögn: Fæðingarpungi var 43 kg. Við vigtun 29. maí 2020 vó Valur 562 kg og hafði því vaxið um 1.568 g/dag frá fæðingu. Valur hefur ávallt sýnt mikla og góða vaxtargetu.

EIRÍKUR 19403 - ET (1662742-0020)

Fæddur 8. júlí 2019 á Nautgriparæktarmiðstöð Íslands á Stóra-Ármóti.

Ætt:

F.	Horgen Erie NO74029	M.	Maiken av Grani NO102576
Ff.	Horgen Bror NO55754	Mf.	First Boyd fra Li NO74033
Fm.	Horgen Soria NO20276	Mm.	Kari av Grani NO100428
Fff.	LCC Major League A502m CA1182273	Mff.	Boyd Next Day US15347911
Ffm.	Red Brylor Brandy 11c CA765424	Mfm.	NO29125
Fmf.	Wedderlie Netmark A281 UK560308	Mmf.	Te Mania Berkley B1 AUVMTB1
Fmm.	Soria av Horgen NO20276	Mmm.	NO22184

Lýsing: Af Aberdeen Angus kyni. Svartur, kollóttur. Boldjúpur og feikilega útlögumikill með mikla holdfyllingu í baki. Malirnar fremur stuttar en ákaflega breiðar og holdugar. Gríðarmikill og kúptur lærvöðvi. rum. Fótstaða ákaflega bein, sterkleg, rétt og gleið. Jafnvaxinn og sérlega vel gerður gripur.

Umsögn: Fæðingarpungi var 46 kg. Við vigtun 29. maí 2020 vó Eiríkur 538 kg og hafði því vaxið um 1.509 g/dag frá fæðingu. Eiríkur hefur ávallt sýnt mikla og góða vaxtargetu.

MÁTTUR 19404 - ET (1662742-0023)

Fæddur 26. júlí 2019 á Nautgriparæktarmiðstöð Íslands á Stóra-Ármóti.

Ætt:

F.	Horgen Erie NO74029	M.	Maiken av Grani NO102576
Ff.	Horgen Bror NO55754	Mf.	First Boyd fra Li NO74033
Fm.	Horgen Soria NO20276	Mm.	Kari av Grani NO100428
Fff.	LCC Major League A502m CA1182273	Mff.	Boyd Next Day US15347911
Ffm.	Red Brylor Brandy 11c CA765424	Mfm.	NO29125
Fmf.	Wedderlie Netmark A281 UK560308	Mmf.	Te Mania Berkley B1 AUVMTB1
Fmm.	Soria av Horgen NO20276	Mmm.	NO22184

Lýsing: Af Aberdeen Angus kyni. Svartur, kollóttur. Boldjúpur með miklar útlögur, bakið holdmikið og breitt. Malirnar stuttar en breiðar og vel fylltar. Mikil og góð lærahold. Fótstaða sterkleg, rétt og gleið. Mjög vel gerður og fallegur gripur á velli.

Umsögn: Fæðingarpungi var 50 kg. Við vigtun 29. maí 2020 vó Máttur 494 kg og hafði því vaxið um 1.442 g/dag frá fæðingu. Máttur hefur ætíð sýnt jafngóða og mikla vaxtargetu.

Hinn norskí Horgen Erie, er faðir tveggja nauta sem nú eru boðin til sölu.

Aberdeen Angus nautkálfar til sölu:

Tilboð óskast

Sæðistaka hófst í lok júní úr þeim fjórum Aberdeen Angus nautum sem fæddust síðasta sumar. Allir hafa þegar gefið sæði og það er gott að eiga við gripina enda var lögð meiri vinna í að temja þá en fyrri hóp. Nautin eru róleg og geðgóð. Nautin eru boðin til sölu og er lýsing á þeim á heimasíðu Búnaðarsambandsins og í Bændablaðinu hér til hliðar. Þau verða ekki afhent nýjum eigendum sínum fyrr en nægjanlegu magni af sæði hefur verið safnað úr þeim. Nautin hafa vaxið og dafnað vel og er meðal þungaaukning þeirra tæp 1580 g á dag fyrstu 11 mánuðina.

Söluferli nautanna

Ákveðið var að nota sömu útboðs-reglur og í fyrra en óskað er eftir skriflegum tilboðum í hvert naut.

Hverjir mega bjóða í kálfana?

Rekstraraðilar í nautgriparækt – bæði einstaklingar og lögaðilar – geta sent inn tilboð uppfylli þeir eftirfarandi skilyrði:

- 1. Séu skráðir eigendur eða leigjendur lögbýlis og með lögheimili á Íslandi.
- 2. Stundi nautgriparækt og reki nautgripabú á lögbýlinu með virkt virðisaukaskattsnúmer og starfsemi þeirra falli undir atvinnugreinanúmer 01 og 02 í atvinnuvegaflokkun Hagstofu Íslands, sbr. ÍSAT2008, þó ekki starfsemi í undirflokkum 01.61, 01.62, 01.63, 01.64, 01.70 og 02.40.
- 3. Séu þáttakendur í afurðaskýrsluhaldi Bændasamtaka Íslands og hafi sinnt fullnægjandi skilum á skýrslum fyrir framleiðsluárið 2018, sbr 4 gr. Reglugerðar nr 1261 / 2018.

Tilboðsferli

Tilboð verða að berast á þar til gerðu eyðublaði sem aðgengilegt verður á heimasíðu Búnaðarsambands Suðurlands (bssl.is) en þeir sem ekki geta nálgast eyðublaðið á þann hátt geta haft samband við Svein í síma 894-7146 og fengið blaðið sent til sín.

Á eyðublaðinu er tilgreint í hvaða grip eða gripi er verið að gera tilboð en bjóða má í eins marga gripi og hver vill, en tilgreina skal hversu hátt er boðið í hvern þeirra. Ef sami aðili sendir inn fleiri en eitt tilboð gildir nýjasta tilboðið, en hver tilboðsgjafi getur bara haft eitt gilt tilboð í hvern grip. Lágmarksboð í hvern grip er 800.000 kr – áttahundruð þúsund kr - án vsk og verða lægri tilboð ekki tekin gild. Tilboðið á þar til gerðu eyðublaði þarf að senda í ábyrgðarpósti merkt:

F.h. hönd Nautís
Sveinn Sigurmundsson
framkvæmdastjóri

Tilboð í naut
Nautgriparæktarmiðstöð Íslands
Austurvegi 1 800 Selfoss

Tilboðið þarf að vera póstlagt í síðasta lagi föstudaginn 30. júlí 2020 en tilboðin verða síðan opnuð og unnið úr þeim föstudaginn 7. ágúst 2020. Þeim sem gera tilboð er frjálst að vera við þegar tilboðin eru opnuð.

Ráðstöfun nautanna eftir opnun tilboða

- 1. Fyrst skal ganga úr skugga um að tilboð sem borist hafa séu gild þ.e. þau uppfylli öll þau skilyrði sem sett hafa verið.
- 2. Komi jöfn hæstu tilboð í einhvern grip frá tveimur eða fleiri aðilum skal hlutkesti ráða í hvaða röð tilboðin raðast.
- 3. Gengið skal frá sölu nautanna á þann hátt að fyrst er tekin fyrir sá gripur sem hæst er boðið í, þá sá sem næst hæst er boðið í og svo koll af kolli. Komi jafn hátt boð í tvo eða fleiri gripi skal hlutkesti ráða um röð þeirra nauta við sölu.
- 4. Hver tilboðsgjafi getur einungis fengið keyptan einn grip. Ef sami aðili á hæsta boð í fleiri en einn grip skal hann velja hvaða tilboði hann vill halda og dettur hann þá út sem tilboðsgjafi í önnur naut.
- 5. Kaupandi skal ganga frá greiðslu fyrir nautið inn á bankareikning Nautís í síðasta lagi 12. ágúst. Litið er á greiðslu á þessum tímapunkti sem fyrirframgreiðslu en nautin verða áfram í eigu og á ábyrgð Nautís fram að afhendingardegi.
- 6. Sé ekki greitt inn á banka á réttum tíma fellur tilboðið úr gildi og sá sem átti næsthæsta boð í viðkomandi naut fær kaupréttinn. Hafi sá aðili þegar fengið keyptan annan grip getur hann valið hvorn gripinn hann vill taka. Við svona breytingar á einum grip getur því kaupréttur breyst á fleiri nautum.
- 7. Ef gripur stenst ekki dýralæknisskoðun varðandi almennt heilsufar eða sæðisgæði að lokinni sæðistöku fellur sá gripur út úr sölumæðferð og fær kaupandi þá endurgreitt kaupverð. Þetta hefur þó ekki áhrif á röð tilboða eða kauprétt á öðrum nautum.
- 8. Berist ekki gilt tilboð í einn eða fleiri af gripunum mun stjórn Nautís ákveða hvernig með þá gripi verður farið í framhaldinu.

Markaðssetja nautakjötið með fjósbyggingunni

Á bænum Karlsøy í Grunnfirði í Norður-Noregi reka Birger Bull og Siri Folven Bull fyrirtækið Bull Angus í kringum kjötframleiðslu á bænum sem er ekki í frásögur færandi nema fyrir það að fjósið sem þau byggðu árið 2013 er hringlaga og hefur vakið verðskuldaða athygli. Í fjósinu eru um 100 gripir á hverjum tíma en grunnflötur byggingarinnar er 700 fermetrar. Á annarri hæð fjóssins er 250 fermetra íbúðarhúsnæði og 100 fermetra galleri.

„Þetta byrjaði allt með því að ég og fyrrverandi konan mín, Lena, langaði að búa til starf fyrir hana og úr varð kjötframleiðsla. Á þeim tíma áttum við ekki sveitabær og ekkert var á sölu nálægt okkur. Í raun áttum við ekki heldur land á þessum tíma! En það var mikið um góð beitolönd allt í kringum okkur og það voru tveir aðrir sveitabærir hér í Grunnfirði sem ætluðu að horfa til framtíðar þannig að hér var umhverfið og góðir samstarfsaðilar nálægt okkur,“ útskýrir Birger.

Uppfylltu drauminn

Árið var 2008 þegar þau hjónin byrjuðu með tvær hendur tómar, þau keyptu sér 12 kýr og byrjuðu í tómu síló hjá bróður Birger á næsta bæ en ári síðar byggðu þau sitt fyrsta fjós sem í dag er notað sem geymsla.

„Hjörðin stækkaði jafnt og þétt, við settum á fót okkar eigið vörumerki Bull Angus og síðan hófumst við handa við að skipuleggja nýtt fjós. Við ferðumst um til að skoða önnur fjós og eftir að hafa hugsað þetta fram og til baka enduðum við á þessu hringlaga formi vegna þess að þar fær maður í raun minni vélvæðingu, góða yfirsýn í fjósinu og betri nýtingu á svæðum ásamt því að okkur fannst þetta líta vel út,“ útskýrir Birger og segir jafnframt:

„Okkur langaði virkilega mikið að búa til okkar eigið og vorum drifin áfram af því en til að uppfylla drauminn okkar þurftum við að finna einhvern sem var tilbúinn að teikna fyrir okkur fjósið og sem var jákvæður á að hugsa nýja hluti. Það leið svolíttlíli tími áður en það tókst en á endanum fundum við verkfræðinginn Nedžad Zdravovic

Fjósbyggingin er sérkennileg að sjá og hefur vakið mikla athygli, svo mikla að Birger fullyrðir að hún ein og sér eigi stóran þátt í að selja kjötið frá bænum.

Fyrrverandi kona Birger, Lena Kristin Bye, er meðeigandi í Bull Gård og á hann til helminga ásamt Birger B. Bull en hægra megin við hann er núverandi kona hans, Siri Folven Bull, sem sér um daglegan rekstur í dag.

hjá sýslumanninum í Finnörku. Það endaði með því að hann teiknaði fjós sem var miklu betra en það sem við sáum fyrir okkur og þar að auki var 250 fermetra íbúð í byggingunni líka. Til að uppfylla drauminn fjárhagslega urðum við að fara til Bosníu en límré, gluggar og hurðir var pantað þaðan. Innréttingar koma frá danska fyrirtækinu Staldmæglerne og gjafakraninn frá Austurríki á meðan flórróbótinn kemur frá Frakklandi og var búinn sérstaklega til fyrir þessa fjósgerð. Fjármögnun fjóssins kemur frá Nýsköpunarsjóði Noregs (Innovasjon Norge) og frá Karlsøy sveitarfélaginu.“

Sjálfbærni í framleiðslunni

Til viðbótar við að reka Bull Angus flytur Birger inn tæki til landbúnaðar og er framkvæmdastjóri bílaverkstæðis á svæðinu. Hann ætlaði sér aldrei að verða bóndi og menntaði sig til rafvirkja. En örlögin höguðu því þannig til að hann og fyrrverandi kona hans, Lena, keyptu

til að byrja með 12 hektara lands og 70 hektara af mýrlendi.

„Þetta hefur stækkað jafnt og þétt síðan við byrjuðum hér fyrir 12 árum og þó þetta hafi oft og tíðum verið krefjandi þá er þetta líka skemmtilegt. Í dag höfum við um 450 hektara af ræktuðu landi til umráða en við eigum einungis 30 hektara af því, hitt leigjum við. Í dag eru um 40 kýr í fjósinu á hverjum tíma með kálfum svo þetta er á bilinu 80–100 dýr inni í fjósinu. Uxakálfamir eru seldir þegar þeir eru átta mánaða gamlir. Kvígurnar eru hjá okkur þar til þær eru fullorðnar og eru sæddar til að fá eigin kálfa. Í svona kálfaframleiðslu verða dýrin oft mun eldri heldur en í mjólkurframleiðslu en hjá okkur eru kýr sem eru 14 ára gamlar og sem enn bera kálfum og framleiða eins og þær eiga að gera,“ segir Birger og bætir við:

„Við reynum að nota eins lítið af áburði og við getum til að fá góðan vöxt þar sem við getum ekki notað skít en við notum um það bil einn fjórða af áburði til samanburðar við marga aðra bændur því skíturinn er í fyrirrúmi hér. Þannig að þó að við séum ekki með vottun fyrir lífrænni ræktun þá teljum við okkur komast ansi nálægt því ásamt sjálfbærni eins og hægt er. Við erum jú, eins og margir bændur, mest upptekin af gæðum og því völdum við Anguskynið sem gefur meyrasta kjötið og besta kjötið er af 3–5 ára gömlum kúm. Okkur hefur gengið mjög vel að selja afurðirnar og eigum nú traustan og góðan viðskiptamannahóp og ég er þess fullviss að fjósbyggingin, sem hefur vakið mikla athygli, á sinn þátt í því að koma okkur enn frekar á framfæri.“ /ehg

GÓLF Í GRIPAHÚS

50 ÁRA REYNSLA

Swaansbeton hefur í meira en hálfa öld verið leiðandi fyrirtæki í þróun, hönnun og framleiðslu gólfa í gripahús.

Gólfín frá Swaansbeton eru framleidd í nútímalegum verksmiðjum í Heeze og Weert í Hollandi undir ströngu gæðaeftirliti og í samræmi við reglugerðir. Hönnun gólfanna tekur mið af miklu burðarþoli, stömu en slitsterku yfirborði og auðveldri losun mykju og hlands.

Hafðu samband: bondi@byko.is

NAUTGRIPIR, SVÍN OG SAUÐFÉ

byko.is

BYKO

GERUM PETTA SAMAN

VÉLABÁSINN

BMW F750 GS er fyrirtaks ferðahjól. Þó að hjólið nefnist F750 þá er vélin samkvæmt bæklingi 853 cc og á að skila 77 hestöflum. Gírkassinn er sex gíra, kúplingin er fjöldiska blautkúpling með hraðskipti.

Myndir / HLJ

Hjörtur L. Jónsson
liklegur@internet.is

Á hverju ári síðan 1987 hafa bífjólamenn götumótorhjóla haldið sameiginlegt landsmót sem er hápunktur sumarsins hjá mörgum. Þrátt fyrir mikla mótorhjóladelu hef ég ekki farið á þetta mót síðastliðin 29 ár fyrr en nú. Reykjavík Motor Center, sem hefur aðsetur við Flatahraun 31 í Hafnarfirði, hefur flutt inn BMW mótorhjól um nokkurt skeið. Mér var boðið að fara á nýju BMW F750 GS hjóli á landsmótið þar sem ég tók það til kostanna.

Mikið af aukabúnaði gerir aksturinn öruggari og þægilegri

Þó að hjólið nefnist F750 þá er vélin samkvæmt bæklingi 853 cc og á að skila 77 hestöflum. Gírkassinn er sex gíra, kúplingin er fjöldiska blautkúpling með hraðskipti (e. quick shift), sem ég kys að nefna hér eftir „fljótfærsla“. Þyngdin er 216 kg með öllum vökvum (fullt af bensíni og olía á vél). Hjólið er hlaðið aukabúnaði sem er m.a. hraðastillir (e. cruse control), hiti í handföngum (3 mismunandi hitastillingar), spólvörn sem vinnur með stöðugleikabúnaði (e. Automatic Stability Control), tölvufjöðrun sem hægt er að stilla á marga vegu (hækka og lækka hjólið, gera fjöðrun mjúka eða stífa) og margt fleira. Mælaborðið býður upp á ótal valmyndir og upplýsingar.

Reykjavík - Laugabakki í Miðfirði

Veðrið var gott, vegir þurrir svo að ég lagði af stað með fjöðrunina stillta á mýkstu stillingu (e. comfort) og gripið á malbiksstillingu (e. road). Strax og komið var í Kollafjörð voru þar nokkrir bílar með aftanívagna og fóru hægar, þá var vélarstillingunni breytt í „dynamic“ (sem eykur snerpu vélarinnar) og fjöðrunin sett á „normal“. Við þetta var viðbragðið betra í framúrakstri. Fyrr en varði var ég kominn í Staðarskála en eftir kjötsúpustopp var haldið áfram.

Þéttur vindur var á hlið frá Hrútafirði í Miðfjörð, en hjólið virðist höndla hliðarvind ágætlega, þó hefði vindhlífina mátt vera um

Það fer ekki mikið fyrir þessari snilld sem ég nefni „fljótfærslu“. Ein besta uppfinning í mótorhjólum síðustu 10 ár.

Fjöðrunin stillist eftir þyngd sem hjólið á að bera. Hægt er að hækka hjólið með einum takka úr 77 cm í 84 cm.

20–30 cm hærri, sérstaklega þegar maður mætti stórum bílum svo að vindhöggið kæmi ekki á ökumanninn (betta að hjólið taki svoleiðis vindhögg). Einnig er betra gagnvart þrifum á mótorhjólafötunum að flugur fari á vindhlífina í stað þess að fara efst á mótorhjólafötin.

Miðfjörður - Vatnsdalur og til baka

Daginn eftir var svipað veður og fórum við konan í rúmlega 100 km hjólatúr. Á leiðinni inn Vatnsdalinn

Margir takkar við handfangið. Hringurinn lengst til vinstri stjórnar tölvumælaborðinu og virkar eins og mús á tölvu.

margprófaði ég gírskiptinguna sem ég kalla „fljótfærslu“. Virkinn er þannig að maður tekur í kúplinguna þegar maður setur í fyrsta gír, en síðan þegar maður eykur hraðann skiptir maður bara um gír án þess að kúpla (bæði þegar maður eykur hraða og hægir á). Fljótfærslan var alltaf betri og mýkri en ef ég notaði hefðbundna akstursaðferð, þ.e.a.s. að kúpla á milli gírskiptinga (varð að játa mig sigraðan af tækninni þrátt fyrir yfir 40 ára reynslu í mótorhjólakstri). Gírskiptingin var tær snilld!

Vindhlífir er heldur lítil. Dauðu flugurnar var auðvelt að þrifa af plastinu en ekki af úlpunni minni!

Fjölbreyttar upplýsingar er að finna á skjá í mælaborðinu.

Vissulega er auðvelt að pumpa í dekkið með ventilinn þarna. En ef felgan bognar er hægt að nota slöngu – en þá vantar gat fyrir ventilinn.

Svona fíflaskapur er ekki í boði!

Á malarveginum innst í Vatnsdal var látið reyna á fjöðrunina og mismunandi stillingar spólvarnarinnar. Ef stillt var á „rain“ fór spólvörnin strax í gang við smæstu steinvölur. Á malbiksstillingu var það aðeins skárra en spólvörnin fór of snemma í gang. Enduro-stillingin virkaði best á mölinni og til að prófa stöðugleikabúnaðinn. Á leið niður brekku í beygu þar sem örlítil

lausamöl var gíraði ég viljandi niður um tvo gíra og við svoleiðis ætti hjólið að renna til að aftan, en í stað þess fór stöðugleikabúnaðurinn að vinna sína vinnu. Hjólið byrjaði sjálft að snúða kúplingunni og tók af mér öll völd. Ef hjólið hefði kunnað að tala hefði það eflaust sagt „svona fíflaskapur er ekki í boði!“

Haldið heim

Á degi þrjú var haldið heim í þéttri sunnudagsumferð, þá var gott að geta bara hengt sig fyrir aftan næsta bíl og stillt hraðastillinn á umferðarhraða. Að loknum 551 kílómetra prufuakstri var meðaleyðsla mín 4,9 lítrar á hundraðið (fyllti tankinn í Staðarskála og aftur í Reykjavík og á þessum legg var eyðslan 7,8 lítrar).

Fínt hjól fyrir misháa knapa

Hjólið eins og það er á myndunum kostar nýtt 2.800.000. Fínt hjól, sérstaklega fyrir lágvaxna þar sem að hægt er að lækka hjólið niður í 77 cm með takka í stýrinu. Þó er tvennt sem ég vildi breyta, annars vegar vindhlífina að framan (mætti hækka um 20–30 cm) og hvar pumpað er í dekkinn (ekki hægt að setja slöngu í ef maður beyglar felgu).

Nánari upplýsingar

Allar upplýsingar um hjólið má fá á vefsíðunni www.bmwmotorcycles.com eða hjá Reykjavík Motor Center í netfangið info@reykjavikmotorcenter.is.

ÖRYGGI – HEILSA – UMHVERFI

Reglulegt viðhald er besta forvörnin

Hjörtur L. Jónsson
liklegur@internet.is

Eflaust er meirihluti bænda búinn með fyrri slátt og megnið af rúllum komnar í stæður. Margir ef ekki flestir slá tún oftast en einu sinni og jafnvel þrisvar í góðu árferði. Því miður koma alltaf sögur af óhöppum sem auðvelt væri að koma í veg fyrir. Hvort sem það eru ónýt dekk, brotnar legur eða annað þá er alltaf slæmt ef óvæntar bilanir tefja vinnu.

Það er staðreynd að flestir brunar á heyvinnuvélum og dráttarvélum koma til af of miklum hita í legum sem gleymdist að smyrja eða að dráttarvél ofhitnaði vegna þess að hún var að ganga of þungt. Við þennan mikla hita getur komist neisti í þurrt hey og eftirleikur eldsins var vélinni eða tækinu auðveld bráð. Því þarf að muna þetta verk eins og hvert annað, smyrja í koppa, athuga kælivatn, hreinsa laust hey milli vatnskassa og vélar. Lítið létt verk sem alltaf borgar sig.

Ljósabúnaður þarf að vera í lagi

Flutningar á heyrúllum eru víða í gangi til sveita á þessum tíma. Oft þurfa bændur að fara um þjóðveg eða keyra með almennt umferð. Þá er tvennt sem stundum hefur verið ámælisvert. Í fyrsta lagi að gul blikkljós á hægfara ökutækjum eins og dráttarvélum eru ekki alltaf í lagi eða til staðar. Í öðru lagi eru ljóslausir tengivagnar, sem eru hættulegir þegar sumarnæturnar styttest. Það er of algengt að sjá ljóslausa vagna á ferðinni fulla af rúllum. Í eitt skipti sá ég að það vantaði bara að stinga tenglinum í dráttarvélin!

Hér er allt í sóma og engar víraflækjur að vefjast fyrir henni Búkollu. Mynd / Gunnhildur Gísladóttir

Ekki er nóg að girða víravirknið af, þetta þarf að fjarlægja.

Ekki bara last, það á að hæla þegar vel er gert

Umgengni við umhverfið hef ég áður minnst á í þessum pistlum. Mér finnst sveitir landsins alltaf

verða falgri og falgri þar sem meira er gert af því að snyrta sitt nánasta umhverfi. Gömul úrelt og úr sér gengin landbúnaðartæki sjást æ sjaldnar frá helstu vegum landsins. Bílakirkjugörðum fer fækkandi og

fjúkandi rúlluplast sést sjaldnar, en samt of oft. Af ferðalögum mínum þetta árið hefur mér fundist of mikið af gömlum ónýtum girðingum sem mætti henda á haugana. Vissulega urðu margir fyrir tjóni í desember síðastliðnum með girðingar sínar, en nýlegar skemmdar girðingar eftir það óveður er ég ekki að hugsa um eins og sjá má víða fyrir Norðurlandi. Ég er að beina spjótum mínum að girðingum sem ekki hefur verið viðhaldið í áratugi og má því miður sjá of víða. Ég ferðast oft utan alfaraleiða (í dalbotnum, upp til heiða og við eyðibýli) og verð var við margt misjafnt. Afar leiðinleg sjón, sér í lagi þegar maður sér að greinilegt er að sauðfé hefur verið fast í þessu víradrasli og skilið eftir sig töluvert af ull á gaddavírnum.

Áberandi verst á bæjum sem eru ekki bújarðir

Það má stundum sjá þegar maður keyrir um sveitir landsins að þar sem ekki er búið hefðbundnum búskap eru girðingar í skammarlegri niðurníðslu. Eigendur af þessum jörðum halda oft húsakosti við með sóma, en girðingarnar eru þeim oft til háborinnar skammar. Ekki gerir maður ráð fyrir að eigendur þessara jarða gangi í götöttum sokkum og brók! En haldi þeir áfram sinnuleysinu mætti benda þeim á þessa samlíkingu, að það sé ekki nóg að húsin séu falleg – girðingarnar þurfa að vera það líka (ekki er nóg að vera í nýjum skóm, buxum og jakka ef sokkarnir og brókin eru götött).

Magnús Leópolðsson lögg. fasteignasali

FASTEIGNAMIDSTÖÐIN

Hlíðasmára 17, 201 Kópavogi - Sími: 550 3000 Fax: 550 3001

Gott framboð af áhugaverðum jörðum

jardir.is

fasteignamidstodin@fasteignamidstodin.is - www.fasteignamidstodin.is

Lely Center Ísland

STÝRISENDAR í flestar gerðir dráttarvéla

Reykjavík: Krókháls 5F – Sími 414 0000 – www.vbl.is
Akureyri: Öðinsnes 2 – Sími 464 8600

KROSSGÁTA Bændablaðsins

134	RISPA	SKYNFÆRI MESSINGS		SVÍKJA	VÆTA		RAKI	SKRIDA ÁGENGNI	
BURÐAR- KLAR									ÁLITS
KVK NAFN					LÍKUM				
URMULL					TÆLA GNÆFA				
ÓREIÐA			UPPGANGA						BRESTIR
TÆPLEGA			MÓÐINS						
RÝJA		STIG	SKORTIR ÞRÁTTA				ÚTGANGINN	TVEIR EINS FÆLA	
				STÖÐUGT GIMSTEINN			TJÓN		FUGL
LJÓST				STIKK- PRUFA			ÓÐAGOT ANDIN		
HAPP- DRÆTTI AÐEINS					KVÖLD		AFOXA ORÐSTÍR		
				PUKUR BLANDAR			ÖNDUNAR- FÆRI HLUTDEILD		
			ANDVARI	SEPI BRÚNIR		SÖNGLA			INNI- LEIKUR
ÁREITA						TIGNARI		STING	
HLUTSKIPTI						NUDDA		HLJÓÐFÆRI	
					TOTA			SÖGN SKYLDIR	
FLYTJA				HVEITI- DEIGS LENGJA				DVELJAST	
HLUNN- FARA						ÞOKKALEG			

Lausn á krossgátu í síðasta blaði

133	LEGGA	STÖRHÝSI URMULL	H	FJASA	BOÐ- FLENNNA	S	MÆNIR	SMYRSL FUGL	K
FORKUR GLITRA	S	K	Ö	R	U	N	G	U	R
	M	E	R	L	A	G	A	L	G
RÆDU	T	Ö	L	U	JURK HÖRN- SKÖR	P	Á	L	M
Í RÖÐ EIN- GÖNGU	J	K	TILNEFNA INNVIÐALS- LAUS	S	K	I	P	A	G
HÝKJA	T	RYTJA	RÓÐUR KRYDD	B	A	K	T	A	L
	M	I	L	D	A	T	Ö	A	F
ÁBÖT	M	E	I	R	A	SKORÐYR	M	A	U
KKADAD FLOTHOLT	B	I	L	A	Ð	TÓNIL	U	F	A
	D	U	F	L	G	Á	R	A	K
	R	ÆTULIN	UPPRIFIN RÖRILL	K	Á	T	BRENNI- VÍÐ	F	Ó
ÓX SKJÓÐA	S	P	R	A	T	T	DÁLITID FEYSKJA	Í	V
SETT	M	A	L	U	R	FISKUR	U	F	S
SIGINN	L	A	G	T	NUDDAST	N	Ú	A	S
	H	A	N	G	A	N	D	I	D

Bændablaðið

kemur næst út 30. júlí

Smáauglýsingar 56-30-300

LÍF & LYST – BÆRINN OKKAR

Magnús Örn Sigurjónsson stendur að búrekstrinum í dag á bænum Pétursey 1 og er þar sjötti ættliðurinn sem stundar búskap á jörðinni.

Býli: Pétursey 1.

Staðsett í sveit: Mýrdalshreppi, Vestur-Skaftafellssýslu.

Ábúendur: Magnús Örn Sigurjónsson og móðir hans, Kristín Magnúsdóttir.

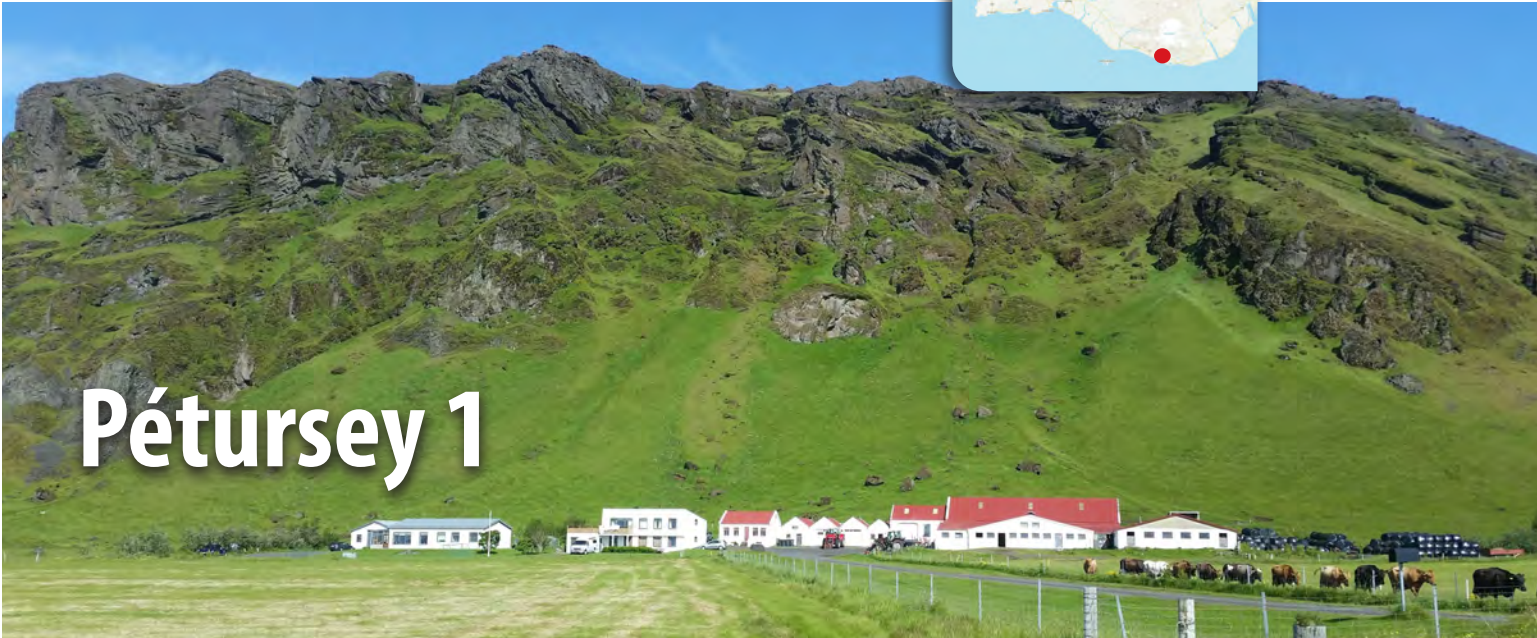
Fjölskyldustærð (og gæludýra): Á bænum búa ásamt Magnúsi, afi hans og amma, Eyjólfur Sigurjónsson og Erna Ólafsdóttir. Föðurbróðir, Pétur Eyjólfsson. Foreldrar, Sigurjón Eyjólfsson og Kristín Magnúsdóttir, og yngri bróðir, Sigurður Eyjólfur Sigurjónsson. Kötturinn Grettir, hundarnir Loppa og Bangsi.

Stærð jarðar? 490 hektarar ásamt óskiptu heiðarlandi með öðrum Péturseyjarbæjum.

Gerð bús? Kúabú.

Fjöldi búfjár og tegundir? Mjólkurkýr og naut. Samtals um 110 nautgripir og fáeinar kindur.

Hvernig gengur hefðbundinn vinnudagur fyrir sig á bænum? Dagurinn byrjar á morgunmjóltum um kl. 6.30 og lýkur um kl. 19.00, þegar ekki er verið í heyskap eða

Magnús Örn þegar hann útskrifaðist úr búfræði, ásamt yngri bróður sínum og foreldrum.

jarðvinnslu. Þess á milli er unnið við ýmis önnur bústörf.

Skemmtilegustu/leiðinlegustu bústörfin? Skemmtilegast er að vera í heyskap á góðum sumardegri eða jarðvinnsla á vorin. Leiðinlegast er að gera við flórsköfurnar í fjósinu.

Hvernig sjáið þið búskapinn fyrir ykkur á jörðinni eftir fimm ár? Með svipuðu sniði en með fleiri nautgripum og meiri kornrækt.

Hvar teljið þið að helstu tækifærin séu í útflutningi íslenskra búvara? Ég hugsa að mikil tækifæri séu í íslenskrum kornrækt.

Hvað er alltaf til í ísskápnunum? Mjólk, smjör, ostur, rjómi og egg.

Hver er vinsælasti maturinn á heimilinu? Nautasteik.

Eftirminnilegasta atvikið við bústörfin? Það var þegar nýja kálfa- og kvíguaðstaðan var tekin í notkun.

MATARKRÓKURINN

Grænmeti er jafnvel betra grillað

Bjarni Gunnar Kristinnsson
matreiðslumeistari

Að grilla grænmeti er auðveld leið til að breyta bragðinu af grænmeti á skemmtilegan hátt. Núna er tíminn til að grilla smá grænmeti. Það eldast fljótt og er svo ljúffengt með bara vott af reyktu frá grillinu. Í flestum tilvikum getið þið sagt til um hvort grænmeti sé tilbúið bara með því að skoða það. Hér eru nokkur ráð um fullkomið grillað grænmeti.

1. Penslið grænmetið létt með olíu. Grænmetið getur þornað í hitanum án olíu. Áður en þið setjið grænmetið á grillið skulið þið velja eða pensla með olíu. Ekki nota of mikið – það bætir aðeins við óþarfa hitaæiningum. Heldur penslið með olíu bara nægilega mikið svo hún hjálpi til við að kryddið festist við. Passið réttan eldunartíma til þess að koma í veg fyrir að grænmetið brenni.
2. Sumt grænmeti tekur eina mínútu eða tvær mínútur að elda á meðan annað tekur lengri tíma. Grænmeti eins og kartöflur mun taka lengstan tíma að elda. Með því að elda á of miklum hita of lengi mun grænmetið brenna að utan en haldast hrátt að innan. Til að koma í veg fyrir bruna er grænmeti brún-að á miklum hita og svo fært á kaldari hluta grillsins til að klára matreiðsluna. Þið getið líka foreldað grænmetið og gefið nokkrar mínútur á grillinu til að fá smá lit að utan – og gott bragð.
3. Notið álbakka, spjót eða grillkórfa fyrir litla bita. Kirsuberjatómatar, kúrbítsbitar og sveppir eru frábærir á grillinu. Til að koma í veg fyrir að

minna grænmeti eða ávaxtabitar rúlli eða falli niður um teinana, setjið þá frekar á spjót, á álbakka eða notið grillkórfa. Ef þið eruð ekki með grillkórfa skulið þið brjóta álpappír í tvennt og troða upp kantana til að búa til bakka. Þessi „karfa“ kemur í veg fyrir að maturinn detti í gegn en hann fær samt nóg af grillbragði.

4. Skerið minna grænmeti í smærri bita til að það eldist jafnt. Hvernig þú skerð grænmetið þitt ræður því hversu hratt það eldast. Skerið grænmetið því í smærri bita ef þið viljið að grænmetið eldist hraðar (eða notið spjót). Skerið kringlótt grænmeti eins og lauk eða eggaldin í bita.
5. Prófið að elda í álpakka. Setjið grænmetið í tvöfaldan álpappír. Fellið yfir og klípið kantana saman og búið til pakka. Setjið pakkann á grillið. Lokið grillinu og eldið þar til grænmetið er orðið mjúkt (um það bil 12 til 15 mínútur, fyrir kartöflur). Þegar þið opnið pakkann skulið þið gæta að gufunni sem getur brennt hendur.

Grillað grasker með papriku

- › 600 g grasker
- › 2 msk. ólífuolía
- › 2 tsk. reykt paprikuduft
- › 2 hvítlauksrif, saxað

Setjið grasker í stóra skál. Bætið við olíu, papriku og hvítlauk. Blandið saman.

Hitið grill yfir miðlungs háum hita.

Eldið grasker í 5 til 7 mínútur á hvorri hlið eða þar til bitarnir eru brúnaðir og mjúkir viðkomu. Berið fram.

Ostafylltir sveppir

Ostafylltir sveppir eru mjög auðvelt að búa til með því að nota aðeins það sem er til í ostadeildinni, ásamt salti og pipar, glútenfrítt og geta jafnvel passað inn í ketó mataræði.

- › 10 sveppir – Veldu meðalstóra sveppi sem hægt er að borða í 1–2 bitum. Þú getur líka notað portobello-sveppi ef þú vilt það frekar. Sumir nota þá í stað hamborgara.
- › Rjómaostur – Hægt er að gera rjóma-lagaða fyllingu með sólþurrkuðum tómötum.

- › Reyktur ostur – Fyrir djarft reyktbragð er ný íslensk framleiðsla í boði.
- › Parmesan ostur – Til að búa til stökka skorpu.
- › Ristaðar rauðar paprikur – Bætur fallegum lit við.
- › Laukur og hvítlaukur – Passar vel við sveppi.

Til að undirbúa sveppina skuluð þið taka stílka sveppanna af til að búa til holu. Annaðhvort hendirðu stilkunum eða geymir til að nota síðar. Notaðu síðan rakan eldhúspappír til að bursta af óhreinindi. Best er að skola ekki sveppi eða setja þá í vatn, því þeir taka fljótt upp vökva.

Blandið fyllinguna – mýkið rjómaostinn. Blandið ost eftir smekk og rauða papriku, lauk og hvítlauk, ef nota á það. Saltið og piprið.

Fyllið sveppina – Fylltu sveppina með ostafyllingu að eigin vali.

Grillið á álbakka – Látið standa í tíu mínútur, þar til topparnir eru „puffaðir“ og gylltir. Sveppirnir ættu að vera dökkir og mjúkir.

BBQ-smjör:

- › 2 msk. olía
- › ½ litill rauðlaukur, saxaður
- › 2 hvítlauksrif, saxað
- › 2 tsk. paprikuduft
- › ½ tsk. cayenne duft
- › 1 tsk. cuminfær

- › 1 tsk. chili duft
- › ½ bolli vatn
- › 1 ½ msk. ósaltað smjör, stofuheitt
- › 1 tsk. Worcestershire sósa
- › Salt og svartur pipar

Hitið olíuna í miðlungs eldri pönnu yfir miklum hita þar til næstum byrjar að rjúka úr. Bætið lauknum við og eldið þar til hann er mjúkur, í tvær til þrjár mínútur. Bætið hvítlauknum við og eldið í 30 sekúndur. Bætið papriku, cayenne, cumin og chili við og eldið í mínútu. Bætið ½ bolla af vatni við og eldið þar til blandan þykknar og vatnið minnkar. Látið kólna aðeins.

Setjið smjörið í matvinnsluvél, bætið kryddblöndunni og Worcestershire sósunni við og vinnið þar til þetta er slétt. Kryddið með salti og pipar, skafið blönduna í litla skál, breiðið yfir og geymið í kæli á minnsta kosti 30 mínútur til að smjörið samlagist. Færið í stofuhita áður en borið er fram.

Jurtasmjör:

- › 2 msk. ósaltað smjör, við stofuhita
- › ¼ bolli saxaðar ferskar kryddjurtir (basilika, graslaukur eða estragon)
- › 1 tsk. salt
- › Nýmalaður svartur pipar

Blandið vel saman í matvinnsluvél.

Fullkomlega grillaður maísstöngull

Hitið grillið yfir miðlungs hita.

Dragið ytra hýði niður af maís. Fellið hýði aftur á sinn stað og setjið maís í stóra skál af köldu vatni með einni matskeið af salti í tíu mínútur.

Takið úr vatni og hristið umfram vatn af. Setjið kornið á grillið, lokið hlífinni og grillið í 15 til 20 mínútur. Snúið á fimm mínútna fresti, eða þar til kornin eru orðin mjúk þegar stungið er í þau með hníf. Fjarlægjið hýðið. Berið fram með BBQ smjöri og/eða jurtasmjöri. Smyrjið yfir kornið meðan það er heitt.

HANNYRÐAHORNID

Alvira púðaver

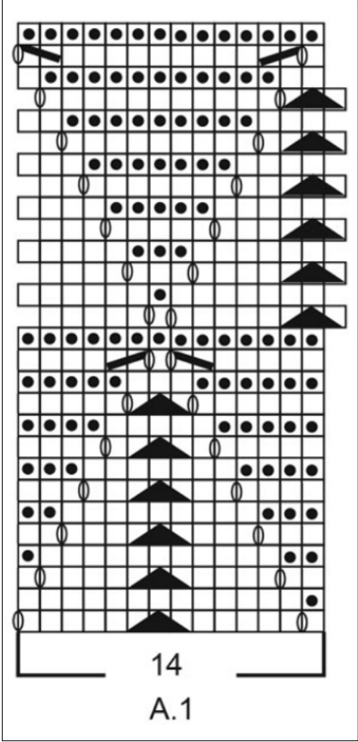
Þetta fallega púðaver er prjónað með gatamynstri.

Stærð 47x45 cm (púðaverið passar fyrir púða í stærð 50x50 cm, það er fallegra ef það strekkist aðeins á verinu)

Garn: Drops Flora (fæst í Handverkskúnst: 250 gr Prjónar: Hringprjónn 80 cm, nr 3 eða þá stærð sem þarf til að 24 lykkjur í sléttu prjóni = 10 cm.

Garðaprión (prjónað í hring): *1 umferð slétt og 1 umferð brugðin*, endurtakið frá *-*.

Púðaver: Stykkið er prjónað í hring á hringprjón. Fitjið upp 224 lykkjur á hringprjón nr 3 með Flora. Tengid í hring og setjið prjónamerki sem markar upphaf umferðar. Prjónið 4 umferðir garðaprión – sjá útskýringu að ofan. Setjið 1 prjónamerki eftir 112 lykkjur = stykkinu skipt í fram- og bakhlið. Látið prjónamerkin fylgja með í stykkinu. Prjónið síðan mynstur eftir mynsturteikningu A.1 (= 16 mynstur-reiningar með 14 lykkjum). Haldið áfram með þetta mynstur. Þegar stykkið mælist ca 44 cm – stillið af eftir 14. eða 28. umferð í mynsturteikningu, prjónið 4 umferðir garðaprión. Fellið af – Til að koma í veg fyrir að affelingarkanturinn verði stífur er hægt að fella af með prjónum sem eru ½ númeri grófar.

Mynstur

- = slétt
- = brugðið
- ▤ = 2 lykkjur slétt saman
- ▥ = takið 1 lykkju óprjónaða eins og prjóna eigi hana slétt, prjónið 1 lykkju slétt, steypið óprjónuðu lykkjunni yfir lykkjuna sem var prjónuð
- ▧ = takið 1 lykkju óprjónaða eins og prjóna eigi hana slétt, prjónið 2 lykkjur slétt saman, steypið óprjónuðu lykkjunni yfir lykkjurnar sem prjónaðar voru saman
- ▨ = á milli 2 lykkja er slegið 1 sinni uppá prjóninn

Frágangur: Brjótið uppá stykkið við prjónamerkin. Saumið efri kantinn saman kant í kant í ystu lykkjubogana. Setjið púða í verið og saumið síðan neðri kantinn saman.

Prjónakveðja, mæðgummar í Handverkskúnst www.garn.is

Létt

					6		5	9
5		2		4	7		3	
	9	6			2	7		
8	1		3			4		
3			2		9			6
		5			1		9	8
		8	7			1	2	
	2		6	5		8		7
4	3		1					

Pung

		9		1				6
					3		9	
4							8	7
		7		9		4		
			3		5			
		5		8		2		
8	7							1
	3		5					
6				4		9		

Miðlungs

	8		2		5		4	
9								7
4	2						1	3
		4	9	3	6	7		
		2	5	7	1	8		
6	9						2	1
2								8
	3		8		4		6	

Þyngst

	9				7			8
	4	8	2			5		
		3				2		
	5		9	1				
		1				4		
				6	3		8	
		7				9		
		9			5	7	3	
6			4				1	

Sudoku

Galdurinn við Sudoku-þrautirnar er að setja réttar tölur, frá 1–9, í eyðurnar. Sama talan má ekki koma fyrir tvisvar í línu lárétt og lóðrétt og heldur ekki innan hvers reits sem afmarkaður er af sverari línun.

Athugið að verslunin er flutt í Hraunbæ 102a, var áður til húsa í Hraunbæ 102b.

Drops garn á Drops verði ...og mörg hundruð fríar uppskriftir með því

Handverkskúnst www.garn.is Hraunbæ 102a, 110 Reykjavík - sími 587-6662

Lely Center Ísland

STARTARAR í flestar gerðir dráttarvéla

Reykjavík: Krókháls 5f – Sími 414 0000 – www.vbl.is Akureyri: Óðinsnes 2 – Sími 464 8600

BÝ TIL HVAÐ SEM ER - GERI VIÐ ALLT

Laghentur smiður ferðast um landið og tekur að sér verkefni.

- Kjarnaborun, allar stærðir af borum.
- Steypusögun, múrbrot. Fræsun fyrir gólfhita.
- Viðhald og viðgerðir á öllu, s.s. raftækjum.
- Geri við sumarbústaði, smíða hvað sem er inn í hús.

Drífandi ehf. S. 777-8371 - Netfang: gunnariceman@gmail.com

Bændablaðið Næsta blað kemur út 30. júlí

FÓLKID SEM ERFIR LANDID

Hundar, hestar, kanínur og geitur

Sigurbjörg Svandís Guttorms-dóttir býr í Grænumýri með for-eldrum sínum og þremur systk-inum, hundum, kaninum, kindum, geitum og hrossum.

Nafn: Sigurbjörg Svandís.

Aldur: 10 ára.

Stjörnumerki: Vatnsberi.

Búseta: Grænumýri í Blönduhlíð, Skagafirði.

Skóli: Varmahlíðarskóli.

Hvað finnst þér skemmtilegast í skólanum? Það er allt skemmtilegt, en íþróttir, myndmennt, textíl og heimilisfræði eru skemmtilegust.

Hvert er uppáhaldsdýrið þitt? Hundar, hestar, kanínur og geitur.

Uppáhaldsmatur: Hamborgarinn hans pabba!

Uppáhaldshljómsveit: Ég hlusta á svo margt.

Uppáhaldskvikmynd: Dolphin Tale sem er um höfrunginn Winter.

Fyrsta minning þín? Þegar ég vildi ekki borða eplagrautinn minn.

Æfir þú íþróttir eða spilarðu á hljóðfæri? Ég er í hestamennsku, í fótbolta, djassballett, æfi á píanó og fiðlu og er í kór.

Hvað ætlar þú að verða þegar þú verður stór? Ljósmyndari.

Hvað er það klikkaðasta sem þú hefur gert? Fara í rússíbana á Flórída.

Gerir þú eitthvað skemmtilegt í sumar? Æfa fótbolta, fara á hestbak, fara í sumarbúðir, fara á fiðlunámskeið, fara í ferðalag og skemmta mér heima með fjölskyldunni.

Næst » Sigurbjörg skorar á Hrafn Sölva Vignisson á Bifröst að svara næst.

LESENDABÁS

Hverjir eru á myndinni?

Við Páll Halldórsson flugstjóri erum að rita sögu landgræðsluflugs á Íslandi með minni flugvélum á árunum 1958 til 1992. Við höfum safnað um 200 ljósmyndum tengdu þessu merka starfi og höfum náð að nefna flesta þá sem eru á myndunum, en ekki alveg.

Hér er mynd sem okkur leikur mikil forvitni á að vita hverjir séu á henni. Björn Bergman tók myndina og er hún í eigu Héraðsskjalasafns A-Hún.

Maðurinn á Deutz dráttarvélinni

Páll Halldórsson flugstjóri er líklega sá sem er uppi á flugvélinni en er samt erfitt að greina. Vonandi þekkir svo einhver unga maðinn á Deutz '55 dráttarvélinni. Mögulegt er að hann sé Sunnlendingur eða af höfðuborgarsvæðinu.

44 tonnum af áburði dreift á Auðkúluheiði vorið 1970

Í Skjólkvíagosinu um vorið 1970 við rætur Heklu féll allmikil aska á Auðkúluheiði og á jarðir í Austur- og Vestur-Húnavatnssýslum. Landgræðsluflugvélin TF-TUN dreifði í júlí sama ár 44 tonnum af áburði á heiðina til að styrkja gróður og annað eins magn á heimalönd bænda í sýslunum.

Ef þið berið kennsl á mennina sendið undirrituðum endilega línu á netfangið sveinnrun@gmail.com eða hringið í síma 893 0830. Eins ef þið eigið myndir sem tengjast landgræðsluflugi með minni flugvélunum þá væri okkur mikill akkur í að fá þær lánaðar.

Sveinn Runólfsson
fyrirverandi landgræðslustjóri.

Sauðfé, lausaganga og gróðurvernd

Í 50 ára afmælisriti Landverndar er að finna grein Ingva Þorsteins-sonar náttúrufræðings, sem var einn stofnenda samtakanna. Þar segir hann frá því að trjá- og kjarrgróður hafi um aldir verið hlífiskjöldur lággróðurs og jarð-vegs á Íslandi. En fljótlega eftir að landið tók að byggjast hófst eyðing hans með bruna, skógarhöggi, hrísrifi og búfjárbeit. Því hafi mikill hluti trjágróðursins horfið á fyrstu þremur öldunum eftir landnám. Í kjölfarið breyttust nærviðir og jarðvegsskilyrði mjög til hins verra; viðkvæmur lággróður og eldfjallajarðvegur stóð þá víða berskjaldaður fyrir eyðingaröflunum vatni, vindum og þyngdaraflinu (skriðum). Þarna höfðu skapast kjörnir aðstæður fyrir jarðvegseyðingu, enda lét hún ekki á sér standa. Í fyrstu var eyðingin hæg en jókst síðan stigvaxandi. Eyðingin færðist verulega í aukana á 18. og 19. öld og allt fram á 20. öld í takt við vaxandi sauðfjárbeit.

Ingvi segir að líkur hafi verið

Tryggvi Felixson, formaður Landverndar.

leiddar að því að við landnám hafi um 75 % Íslands verið þakin gróðri en vegna eyðingar þekur gróður og jarðvegur nú aðeins um 25–30% af yfirborði landsins alls – og innan við 10% af hálendinu ofan 300–400 m hæðar. Náttúrulegur skógur þekur nú um 1,1% landsins í stað 25–30% áður. Þessi þróun hefur haft afar neikvæð áhrif á afkomu og lífsviðurværi Íslendinga.

Sjálfbær beit og styrkir

Eftir 1200 ára búsetu má lýsa Íslandi sem landi í tötrum hvað gróðurþekju varðar. Undanfarnar tvær aldir hefur sauðfjárbeit átt ríkan þátt í gróður- og jarðvegseyðingu.

Hengillinn.

Mynd / Landvernd

298.000 kr.

135.000 kr.

389.000 kr.

Ruddaslátturvélar, skógarvagnar og léttar kerrur fyrir fjórhjól - Til afgreiðslu af lager

VORVERK.IS
Þverholt 2 (Kjarni) Mosfellsbæ
sími 665 7200 vorverk@vorverk.is

Bændablaðið Auglýsingar 56-30-300
Næsta blað kemur út **30. júlí**

Fækkun búfjár, betri stjórnun og mótvægisáðgerðir hafa þó talsvert dregið úr þeim neikvæðu áhrifum undanfarna áratugi. Mikið starf hefur verið unnið og fjármunum veitt til að bæta stöðuna og eiga bændur almennt drjúgan þátt í árangrinum. Þetta kemur vel fram í grein framkvæmdastjóra Landssamtaka sauðfjárbænda sem birtist í Bændablaðinu 4. júní sl. En meira þarf til; þó talsvert hafi áunnist á heildina litið, kemur sauðfjárbeit á vissum svæðum í veg fyrir að land í hnignun endurheimtist. Einkum á það við á gosbeltinu. Misbrestur hefur orðið á framkvæmd gæðastýringar eins og Ólafur Arnalds prófessor benti á í ítarlegri greinargerð fyrir um ári síðan.

Það er brýnt viðfangsefni að fylgja betur eftir reglum um gæðastýringu í sauðfjárrækt. Gæðastýringin þarf að vera fagleg, nútímaleg, gagnsæ og hafa almannahagsmuni að leiðarljósi. Í reglum um núverandi styrkja-kerfi eru forsendur fyrir fullum styrkjum þær að beit sé sjálfbær, bæði á afréttum og heimalöndum. Rannsóknir Ólafs Arnalds benda til þess að allt að fimmtugur sauðfjárræktar uppfylli ekki þessar kröfur um gæðastýringu, en fái engu að síður fullan styrk. Þetta er alvarlegur ágalli, en lágt hlutfall og því ættu umbætur að vera vel viðráðanlegar. Hingað til hafa því miður hvorki yfirvöld né samtök bænda sinnt vel rökstuddum

ábendingum um ágallana. Úr því þarf að bæta. Það er því ánægjulegt að framkvæmdastjóri samtaka sauðfjárbænda skuli tilgreina að víða sé þörf á því að sinna landbótum og beitarstýringu af meiri krafti en nú er gert. Skortur á góðu beitarlandi hindrar almennt ekki matvælaframleiðslu. Íslenskir bændur hafa svigrúm til að bæta stjórn búfjárbeitar.

Dæmi um góðan árangur af beitarfriðun eru mörg. Flestir þekkja Þórsmörk þar sem friðun hefur borið ótrúlegan árangur við endurheimt vistkerfa. Þó að friðun sé tímafrek er hún bæði náttúruvæn og hagkvæm leið til að endurreisa vistkerfi.

Hagkvæm friðun afrétta

Nýlega fundust tugir dauðra kinda á Lónsöræfum. Kindurnar drápuð í vetrarhörmum. Ef marka má fréttir höfðu eigendur fjárens ekki tók á að sinna þeirri skyldu að sækja fé á fjall að hausti. Á stórum afréttum getur verið afar vinnuafsfrekt að sinna smalamennsku og eftir því sem fólki fækkar í sveitum landsins má reikna með því að það verði sífellt erfiðara að ná öllu sauðfé í hús að hausti. Í vissum tilfellum gætu því farið saman hagkvæmnissjónarmið og gróðurverndarsjónarmið. Sveitir sem hafa næga heimahaga hljóta að hugleiða hvort rekstur á fjall sé skynsamlegur. Þetta á sérstaklega við um gosbeltið þar sem jarðvegur er afar viðkvæmur.

Grannþjóðir bönnuðu lausagöngu fyrir 150 árum

Landgræðslustjóri benti nýlega á, að til að endurheimta gróður og jarðveg þurfi að bæta stjórnun búfjárbeitar enn frekar en gert hefur verið. Hann vísar til þess að þær reglur sem hér á landi gilda um lauagöngu búfjár hafi verið afnumdar hjá grannþjóðum okkar fyrir um 150 árum síðan.

Ísland er einn af fáum stöðum í heiminum þar samfélagið þarf að verja sig gegn ágangi búfjár. Þannig þurfa þeir sem stunda ræktun, sem ekki þolir ágang búfjár, að eyða verulegu fé í að verja land sitt. Í þeim löndum sem við berum okkur saman við telst það eðlilegt fyrirkomulag að bændur haldi sínu búfé á eigin landi. Breyta þarf núgildandi lögum um búfjárhald þannig að vörsluskylda búfjár sé regla sem öllum búfjáreigendum ber að fylgja. Að sjálfsögðu þarf að gæta meðalhófs í slíkum breytingum og samfélagið ber ábyrgð á vörslu búfjár við vissar aðstæður, eins og við lagningu vega.

Landvernd tók málið til umfjöllunar á aðalfundi sínum 6. júní sl. Fundurinn samþykkti að taka undir hugmyndir um að setja lausagöngu búfjár enn strangari skorður og banna hana í áföngum. Þá var þess krafist að beit á illa fögnu landi verði stöðvuð nú þegar.

Tryggvi Felixson,
formaður Landverndar

STARFSMENN

til fjölbreyttra starfa um lengri eða skemmri tíma

PROVENTUS

Starfsmannapjónusta

551 5000

proventus@proventus.is

Ármúla 15, 108 Reykjavík

www.proventus.is

Rafhitarar

í skip, hús og sumarhús

Ryðfrír

neysluvatnshitarar með 12 ára ábyrgð

Hitöld (element), hitastillar, hitastýringar og flest annað til rafhitunar

Við erum sérfræðingar í öllu sem viðkemur rafhitun.

Rafhitun

Kaplahrauni 19 • Hafnarfirði

Sími: 565 3265

rafhitun@rafhitun.is • www.rafhitun.is

HITA KÚTAR

Amerísk gæða framleiðsla

30-450 lítrar

Umboðsmenn um land allt

RAFVÖRUR

DALVEGI 16c • 201 KÓPAVOGI

SÍMI 568 6411 • RAFVORUR@RAFVORUR.IS

Svampur.is

Bjóðum uppá sérsniðnar svampdýnur og bólstrun fyrir:

Tjaldvagninn • Felliþýsið

Húsbílinn • Bátinn

Hjólþýsið • Sumarhúsið

Heimilið o.m.fl!

Fljót og góð þjónusta

Svampur.is • Vagnhöfða 14 Reykjavík

Símar 567 9550 og 858 0321

Smáauglýsingar

Sími: 563 0300 | Netfang: augl@bondi.is | Veffang: www.bbl.is

Hægt er að skrá auglýsingar og greiða með auðveldum hætti á bbl.is

Verð: Textaauglýsing kr. 2.350 m. vsk (innan við 140 slög) og kr. 5.800 texti + mynd.

Skilafrestur: Fyrir kl. 16.00 á þriðjudegi fyrir útgáfu.

Gjafagarðar fást gefins. Frekari upplýsingar hjá Heimi í síma 863-3242.

Til sölu nýtt sumarhús (heilsárhús) 30,2 fm + 7 fm verönd. Salerni, sturta, eldhús, ísskápur, parket og flísar á gólfi. Ásett verð 6,6 millj. kr. án vsk. eða 8,2 millj. kr. m/vsk. Uppl. gefur Thomas í s. 698-3730 og 483-3910.

Háþrýstipvottadælur fyrir allan iðnað. Öflugar og vandaðar dælur á frábæru verði frá Comet, www.comet-spa.com. Aflgjafar; rafmagn, Honda bensín, Yanmar dísil, aflúrtak á traktor. Heitt og kalt vatn, mikið vatnsflæði og þrýstingur allt að 500 bar. Hákonarson ehf. Uppl. í s. 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is

Innihærur fyrir haugkjallara. Rafdrifnar (3 fasa) eða glussadrifnar. Vinnudýpt: 130 cm eða meira. Einnig hægt að fá hræurnar glussadrifnar með festingum fyrir gálga á liðléttingum. Hákonarson ehf. Uppl. í s. 892-4163, hak@hak.is / www.hak.is

Álbrautir fyrir kerruna. Párið frá 400 kg í burðargetu og allt að 3.500 kg. Ýmsar lengdir. Párið frá kr. 19.900 m.vsk. Sendum um land allt. Brimco ehf. Efribraut 6, Mos. S. 894-5111, opið frá kl. 13-16.30 - www.brimco.is

Skóbursti fyrir utan heimilið eða vinnustaðinn. Galv. grind með góðum burstum. Verðið er aðeins kr. 8.900 m.vsk. Sendum um land allt. Brimco ehf. Efribraut 6, Mos. S. 894-5111. Opið frá kl. 13-16.30 - www.brimco.is

Volvo EW 160, árg. 2007. Vélin er nýmáluð og á nýjum dekkjum, notuð 7.800 vst. Krabbi og rötortilt á henni. Verð 7.500.000 kr. +vsk. Uppl. í s. 894-8620.

Scania 114GB 340. Árg. 2000. Ekinn 360.000 km. Verð 2.000.000 kr. +vsk. Kranabygging og krókheysi. Uppl. í s. 894-8620.

Honda rafstöðvar fyrir ferðavagna, sumarbústaði o.fl. Einnig mikið úrval bensín- eða diseldriffinna rafstöðva fyrir verktaka, bændur o.fl. Uppl. í síma 568-1500 og www.thor.is

Liprar og léttar fjárgrindur. Hægt að krækja saman án aukahluta. Breidd 180 cm. Hæð 90 cm. Verð pr. stk kr. 7.900 án vsk. Ef keyptar eru 10 grindur eða fleiri, verð pr. stk. kr. 6.900 án vsk. Aurasel ehf. Pöntunarsímar 899-1776 og 669-1336.

Vagnasmiðjan auglýsir: Framleiðum og eigum á lager krókheysisgrindur með eða án gámalása, sterkar og ódýrar. Veljum íslenskt. Vagnasmiðjan.is - Eldshöfða 21, Rvk. Sími 894-6000.

Vagnasmiðjan auglýsir: Getum nú afgreitt þessa flottu Hardox skúffu á trailervagn, með botnplötu úr 8 mm. Hardox 450 stáli sem nær upp á miðjar hliðar (50 cm upp í gegnum allar beygjurnar). Fram og afturgafi ásamt hliðum úr 5 mm Hardox 450 stáli. Fæst á gamla verðinu. Til afgreiðslu strax. Einnig sterkar og ódýrar krókgrindur. Án gámalása, kr. 280.000 +vsk. Með gámalásam, 380.000 kr. +vsk. Vagnasmiðjan Eldshöfða 21 R.vík s. 894-6000.

Hestakerruleiga til sölu. Til sölu Hestakerruleigan í Viðidal, G -3 ehf. Um er að ræða 3 þriggja hestakerrur. Skuldlaust félag, vefsíða, símanúmer. Tiltölulega einfaldur rekstur. Allar kerrurnar seljast nýskoðaðar. Mesta vinnan fer í gegnum síma. Hálfgærð sjálfsafgreiðsla þegar kerra er leigð. Möguleiki á að 5 hesta kerra fylgi einnig. Frekari upplýsingar gefur Viggó í síma 698-2333.

Hjólkoppar til sölu, mikið úrval, ýmis tilboð í gangi. Sanngjarnt verð. Lítið við. Valdi koppasali, Hólmi v/ Suðurlandsveg, ofan við Rauðhóla. Opið kl. 11-18. Sími 865-2717.

Rafstöðvar með original Honda-vélum og Yanmar dísil á lager. Stöðvarnar eru frá Elcos Srl. á Ítalíu, www.elcos.net. Eigum einnig hljóðlátar stöðvar fyrir ferðavagna. Við bjóðum upp á allar gerðir af rafstöðvum. Mjög hagstætt verð. Hákonarson ehf. www.hak.is, s. 892-4163, netfang: hak@hak.is

Traktorsdrifnar rafstöðvar (Agro-Watt), www.sogaenergyteam.com - stærðir: 10,8 kW – 72 kW. Stöðvarnar eru með eða án AVR (spennujafnara). AVR tryggir örugga keyrslu á viðkvæmum rafbúnaði t.d. mjólkurþjónum, tölvubúnaði, nýlegum rafsuðum o.fl. Hákonarson ehf. Uppl. í s. 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is.

Tökum að okkur hinar ýmsu viðgerðir á kerrum, hestakerrum sem og öðrum kerrum. Förum með þær í aðalskoðun. Pantið tíma. Brimco ehf. Efribraut 6, Mos. Sími 894-5111. Opið kl. 13-16.30 - www.brimco.is

YAMAHA

Frábært úrval fyrir fjórhjól

Nolan N100-5 Plus. Ýmsir litir í boði. Verð: 64.900 kr.

Hitahandföng. Fimm hitastillingar bæði fyrir hendur og þumla. Verð: 33.890 kr.

Framrúða. Veitir gott skjól fyrir búk og hendur. Verð: 49.890 kr.

RIDGTP aftursætistaska. Stórir renndir og smeltir vasar, mikið geymslupláss og mjúkt hvíldarsæti. Verð: 26.900 kr.

OZARK aftursætistaska. Stórir renndir vasar, mikið geymslupláss og mjúkt hvíldarsæti. Verð: 33.900 kr.

Brettataska. Nett og þægileg taska til að hafa á fram- eða afturbretti. Verð: 18.900 kr.

Byssurekki. Einfaldur byssurekki með gúmmifestingum. Verð: 11.900 kr.

KLETTHÁLSI 3 110 REYKJAVÍK S: 540 4900 yamaha.is

PÓR

KUBOTA K008-3
Þyngd: 860 kg
Breikkanlegur undirvagn
Fylgihlutir: 3 x skóflur

KUBOTA KX016-4
Þyngd: 1600 kg
Breikkanlegur undirvagn
Fylgihlutir: 3 x skóflur.

KUBOTA KX019-4
Þyngd 1900 kg
Breikkanlegur undirvagn
Fylgihlutir: Hraðtengi
2 x skóflur / Tiltskófla

WACKER NEUSON ET20
Þyngd: 2200 kg
Breikkanlegur undirvagn
Vökvahraðtengi
2 x skóflur / Tiltskófla

KRAMER 5065
Þyngd: 4200 kg
Fjór hjólastýrð
Fylgihlutir: Skófla og gafflar

NÁNARI UPPLÝSINGAR GEFA SÖLUMENN Í SÍMA 568 1504

PÓR

REYKJAVÍK: Krókháls 16 Sími 568-1500
AKUREYRI: Baldursnes 8 Sími 568-1555
Vefsíða og netverslun: www.thor.is

Patura spennar í úrvali. P1 er bæði fyrir 12V og 230V. 5 km drægni. Frábært verð, aðeins kr. 29.900. Mikið úrval af öðrum rafgirðingarvörum. Skoðið Patura bækling á www.brimco.is. Brimco ehf. Efribraut 6, Mos. S. 894-5111. Opið kl. 13-16.30.

Til sölu þrjú Honda CRF-250RLA götuskráð hjól. Skráð 2017 og 2018, ekin 50 til 1.800 km. Aukabúnaður: bögglaberi, sætislaekkun og power kubbur. Verðhugmynd +/- 1.400.000 kr. Uppl. í s. 824-1113.

Til sölu 6 hjóla Scania R420, árg. 2007, dráttarbíll með stól. Ekin 572.000 km. Beinskiptur, hann er framdrifinn. Kr. 3.200.000 án vsk. Allar nánari uppl. í s. 892-1157.

Rúllugreip á þritengi. Verð kr. 79.000 með vsk. (kr. 64.000 án vsk.) H. Hauksson ehf. S. 588-1130.

Vegristar 4 x 2,5 m, verð 297.500 + vsk. Sama verð og í fyrra! Bera alla venjulega umferð: traktora, full-lestaða vörubíla. Flytjum á staðinn fyrir hagstætt verð. Gönguhlíð og veghlíð í ýmsum breiddum. Íslensk smíði. Upplýsingar og myndir á Facebook Sæblær ehf og í s. 899-2202 og 862-1909.

Glussadrifnir jarðvegsborar. Á traktora og allt að 60 tonna vinnuvélar. Margar stærðir og gerðir af borum. Margar festingar í boði. Hákonarson ehf. S. 892-4163. Netfang: hak@hak.is - www.hak.is.

Taðklær á lager. Breiddir: 1,2 m og 1,5 m. Eurofestingar og slöngur fylgja. Opnar raufar í baki. Sterk og vönduð smíð. Hákonarson ehf. S. 892-4163. Netfang: hak@hak.is - www.hak.is

Nyr Kempf 2ja öxla malarvagn. Til afhendingar strax. Hardox 450 - 8 mm botn og 5 mm hliðar. Alcoa Durabright felgur, skúffa og grind (tvöföld grind) heitsprautuzinkað, 6 þrepa sturtutjakkur gefur 53 gr halla, seglyfirbreiðsla. Kempf er þýskt fyrir-tæki stofnað 1950. Skoðið heimasíðuna: <https://www.kempf.ag/en/> Th. Adolffsson ehf. S. 898-3612.

ATCO brek valsa-sláttuvél til sölu, lítið notuð. Mjög góð til að slá putt-velli. Upplýsingar í síma 898-5727.

Til sölu Peugeot 290, árg. 1992. Innfluttur árið 2004. Ekin 122.000 km. Nýjar tímareimar. Engin skipti. S. 861-5692.

Seljum vara- og aukahluti í flestar gerðir af kerrum. Sendum um land allt. Brimco ehf. Sími 894-5111. Opið frá kl. 13-16.30 - www.brimco.is

Hliðgrindur. Vandaðar stækkanlegar hliðgrindur frá 1–6 m í tveimur þéttleikum. Góð læsing og lamir fylgja. Brimco ehf. Efribraut 6, Mos. S. 894-5111. Opið kl. 13-16.30. www.brimco.is

Kerrur á einum og tveimur öxlum á lager, með og án bremsum. Ýmsar útfærslur, breiddir og lengdir. Einnig gott úrval af 2ja og 3ja hesta kerrum. Gæðakerrur – Góð reynsla. Brimco ehf. Efribraut 6, Mos. S. 894-5111. Opið kl. 13-16.30 - www.brimco.is

Kjallaradælur fyrir klósett. Öflugur hnifur. Mótorar staðsettir fyrir utan votrími. Inntak fyrir vask, sturtu, baðkar. Margar stærðir sem henta fyrir íbúðar- og atvinnuhúsnæði. Mjög öflugur og vandaður búnaður. Hákonarson ehf. S. 892-4163, hak@hak.is

Traktorsdrifnar dælur í mörgum útfærslum og stærðum á lager. Sjálfsogandi dælur í mörgum stærðum fyrir magnðælingu á vatni, skolpi, sjó, olíu. Háprýstar dælur fyrir vökvun og niðurbrot í haughúsum. Slöngubúnaður með hraðkúplingum, flatir barkar á frábæru verði, 2" – 3" – 4". Allur búnaður fyrir vökvun á ræktunarsvæðum. Haugdælur með vacuum búnaði. Aðrir aflugjafar: rafmagn, bensín/dísil, glussaknúnar (mjög háprýstar). Við sérhæfum okkur í öllu sem viðkemur dælum fyrir iðnað og heimili. Gerum einnig við allar dælur. Hákonarson ehf. Uppl. í s. 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is

Glussaknúnar vatnsdælur fyrir tankbíla og vinnuvélar. Sjálfsogandi dælur í mörgum stærðum sem dæla allt að 120 tonnum á klst. Einnig dælur með miklum þrýstingi, allt að 10 bar. Hákonarson ehf. S. 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is

Hestakerrur 2ja og 3ja hesta, ríkulegur útbúnaður. Frá kr. 1.345.000 m.vsk. Gæðakerrur – Góð reynsla. Brimco ehf. Efribraut 6, Mos. S. 894-5111. Opið kl. 13-16.30 - www.brimco.is

Til sölu O&K MH Plus, árg. 2005, 11.000 klst. 2 skóflur, vél í topp standi. S. 898-4414.

Stór útskorinn skenkur úr eik og glerskápur í stíl með glerhillum og ljósi til sölu. Get sent myndir. Uppl. í síma 898-5449.

Stórbaggagreip ásoðnar Euro festingar og slöngur. Verð kr. 230.000 með vsk. (186.000 án vsk.) H. Hauksson ehf. S. 588-1130.

Weckman sturtuvagnar. 9 tonna: verð kr. 1.490.000 með vsk (kr. 1.202.000 án vsk). 11 tonna: verð kr. 1.690.000 með vsk (kr. 1.363.000 án vsk). 13 tonna: verð kr. 1.970.000 með vsk (kr. 1.589.000 án vsk). H. Hauksson ehf. Sími 588-1130.

Scania 270 4x2 krókheysi, árg. 2007. Einn 400.000 km. Verð 2.800.000 kr. +vsk. Sími 894-8620.

Backhoe fyrir dráttarvélar og hjólaskóflur. Margar stærðir. Gröfudýpt: 1,3–4,2 metrar. Margar stærðir af skóflum og öðrum aukabúnaði. Hákonarson ehf. S. 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is

Opel Vivaro árg. 2017, 8 farþega. Tilbúinn í skólaaksturinn. Ekin 116.000 km. Tilboð 2.290.000 kr. Uppl. hjá Toyota Selfossi s. 480 8000.

Ford Transit árg. 2017. 14 farþega. Tilboð 3.490.000 kr. Uppl. hjá Toyota Selfossi s. 480 8000.

Toyota Station með krók, árg. 2006, ekin 189.000 km. Skoðun án athugasemda til 2021. Verð 370.000 kr. Á sama stað fæst útsaumaður stóll og snúningssæti. Uppl. s. 862-2213.

Finn í sjóstöng og annað sport: Quicksilver Pilothouse 630, árg. 2005, óskráður: undir 6 m. Vél: Mercruiser 120 hö dísel, hældrif. Garmin plotter: Navman fisksjá: Raymarine VHF. Nýtt rafkerfi. Öflugur vagn fylgir. Verð 3.500.000 kr. Uppl. í s. 862-2345.

Girðingaeftir. 5 str. túnnet kr. 10.850 r. 6 str. túnnet kr. 12.800 r. Iowa gaddavir kr. 6.600 r. Motto gaddavir kr. 3.980 r. Öll verð með vsk. H. Hauksson ehf. Sími 588-1130.

Til sölu Deutz MP 235 Belepack samstæða. árg. 2007. Notuð um 20.000 rúllur. Yfirfarin af umboði. Verð 2.900.000 kr. +vsk. Uppl. í s. 898-1335.

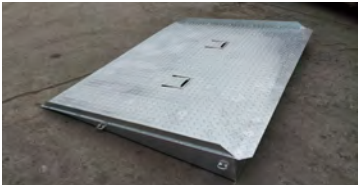
Málningarsprautur. Eigum á lager litlar en öflugar málningarsprautur. Frábærar í t.d. málun á þökum o.fl. Verð frá aðeins kr. 179.900 m. vsk. Málning hf. Sími 580-6000.

Þrjár Toyota Land Cruiser 150 bíf-
reiðar. Árg. 2016, ekinn 138.000 km, verð 5,3 m. kr. Árg. 2017, ekinn 107.000 km, verð 6,3 m. kr. Árg. 2019, ekinn 50.000 km, verð 7,9 m. kr. Uppl. í síma 894-8620.

Case 695 SR, árg. 2007. Notaður 7.467 vst. Gaflasett fylgir, hraðtengi aftan og framan. Verð 4.950.000 kr. +vsk. Uppl. í s. 894-8620.

Gámarampar á lager. Heitgalvanhúðaðir. Burðargeta: 8.000 kg. Stærð: 160 cm x 200 cm x 16 cm. Lykkjur fyrir lyftaragaffla. Hákonarson ehf. hak@hak.is - s. 892-4163.

Glussadrifnar gólfhræður. Vinnudýpt: 1,9 m. Stærð á skrífu: 48 cm. Rotor: 12 kW. Glussaflæði: 75 L/mín. 20 m af glussaslöngum fylgja. Mesta hæð frá gólfi: 2 m. Burðarvirki: Heitgalv. / SS stál. Hákonarson ehf. S. 892-4163. Netfang: hak@hak.is

Háprýstidælur fyrir verktaka og iðnaðarmenn. Margar stærðir með bensín eða dísil. 500 Bar, flæði 21 L/mín. 700 Bar, flæði 15 L/mín. Vatnshitarar fyrir háprýstidælur. Vandaður búnaður frá Comet - www.comet-spa.com. Hákonarson ehf. hak@hak.is - s. 89-24163.

Weckman 7 tonna sturtuvagn. Verð kr. 1.270.000 með vsk (kr. 1.025.000 án vsk). H. Hauksson ehf. Sími 588-1130.

Góður bátur með kerru til sölu. Mjög stöðugur. 4 flotholt, stærð 5,9x1,7 m. Hvort tveggja nýuppgert. Einnig ónotaður Suzuki 4 strokka mótör, einn með öllu. Uppl. í síma 787-6800.

Sjö manna skemmtibátur úr áli. Árg. 2002. Christler vél, jetdrifin, ghr. 40 cm, undir 6 . og öflug dráttarkerra. Ásett verð 3.800.000 kr. Staðgreiðslutilboð óskast. Uppl. í s. 895-6307.

Kurlari traktorsdrifinn fyrir 14,8 cm tré, vökvadrifin innmötun kr. 595.000 +vsk. 10 cm kr. 395.000 +vsk. Hagasláttuvél fyrir traktor 175 cm, kr. 285.000 +vsk. Hagasláttuvél 120 cm f. fjórhjól 15hp, kr. 325.000 +vsk. Skógarklippur, stauraborvélar, jarðtætarar, rúllutætarar og margt fleira á www.hardskafi.is

Til sölu Benz 906 húsbíll, árg. 1977, keyrður 279.000 km, skoðaður til 2021. Billinn er á nýlegum dekkjum, nýmálaður, miðstöð, ísskápur og fleira. Mjög finar innréttingar, borð er lagt niður til að gera rúm. Billinn er á Akureyri. Verð 750.000 kr. Allar frekari uppl. eru gefnar í s. 869-8828, Björn.

Volvo FM 12, árg. 1999, með opnanlegum skjólbörð og hliðarsturtum. Bíll í góðu standi. Selst skoðaður 2021. Verð 2.400.000 kr. +vsk. Uppl. í s. 663-2333.

Fjárnvagn/flatvagn, tekur 60 stykki. Ásett verð 1.100.000 kr. +vsk. Skoða ýmis skipti dýrari og ódýrari. Nánari upplýsingar hjá Ásgeiri í síma 896-2019.

Vönduð hlið á ótrúlegu verði! Sterkbyggð heitgalvanhúðuð fjárheld hlið í stærðum 1,52 m–4,57 m. Val um lamir fyrir tréstaure eða galvaniseraða hliðstaure. Ein bestu kaup á markaðinum í dag. Allar upplýsingar á www.thor.is

Álhús innflutt frá USA. Stærð: B:156 cm, L:189 cm, H:95 cm. S. 892-1307.

Lambheldar hliðgrindur. Breidd 4,20 m, hæð 1,10 m. Möskvastærð 10 x 15 cm. Verð fyrir 1 stk. 24.900 kr. auk vsk. Verð 2-4 stk. 22.900 kr. auk vsk. 5 stk. eða fleiri 19.900 kr. auk vsk. Uppl. í síma 669-1336 og 899-1776, Aurasel ehf.

Bátur til sölu. 4,3 x 1,4 m, trefjaplast. Árar fylgja. Tilboð óskast í síma 664-5900.

Vökvunarbúnaður fyrir stór og lítil ræktunarsvæði í mörgum útfærslum. Dælur: Rafdrifnar, bensín, dísil, traktorsdrifnar, glussadrifnar. Slöngur og úðarar (sprinklerar) í öllum stærðum. Hákonarson ehf. Uppl. í síma 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is

Mjög öflugur WC dælur með skera-búnaði. Búnaðurinn dælir frá salernum upp í skolplagnir. Hentar fyrir mörg salerni. Blautþurrkur, tíðabindi, gólfþuskur o.fl. engin fyrirstaða. Video á www.zehnder-pumpen.de (News). Umboðsaðili Zehnder á Íslandi: Hákonarson ehf. S. 892-8812 / 892-4163. Netfang: hak@hak.is

Stubbastandar - Stubbahólkar. Bæði frístandandi og veggfestir. Uppl. í netfangið í síma 842-2535 og á stubbastandur@gmail.com

Rafskutla til sölu. Árgerð 2017, lítið notuð. Ásett verð 375.000 kr. Upplýsingar í s. 897-0552 eða 862-8452.

Til sölu

Plast í fjárhúsgólf og stíur. Bása- og drenmottur, útileiktæki, gúmmihellur og gervigras. Heildarlausnir á leiksvæðum. S. 820-8096. Netfang: jh@johannhelgi.is

Continental sumardekk. Ekin 500 km 225/50/17. Verð 15.000 kr. Uppl. í s. 664-5884, Stefán

Skjött tryppi til sölu. Fallega skjött og blesótt veturgömul tryppi til sölu. Góðar ættir og alveg einstakt geðslag. Tryppin eru öll komin út af Randver frá Nýjabæ, Goða frá Sauðárkróki og Orra frá Þúfu. Frekari uppl. eru veittar í síma 663-8869 milli kl. 19.30 og 22.00 alla daga.

Ódýrar heimaræktaðar trjáplöntur til sölu í 2 l pottum. Birki, alpareynir, loðvíðir, ilmreynir, aspir, rífsber, sólber, hélurifs, körfuvíðir og ýmsar tegundir kvista. Aðeins 750 kr. stk. Uppl. í síma 857-7363 (Er í Reykjavík).

Til sölu einn kassi af garni ásamt rúmteppi og kotta í stíl. Einnig standlampi með ljósi og stækkunargleri. Uppl. í síma 832-6888.

Til sölu Combi Camp tjaldvagn með fortjaldi. Uppl. í s. 820-7157.

Flexi-grip rúllugreip. Staflar rúllum upp á endann. Notuð eitt sumar. Verðhugmynd 200.000 kr. án vsk. Sími 696-9824.

Rúlluvagn, 11 m langur, 22,5" dekk, verð 1.300.000 kr. Rúlluvagn, 9 m, verð 700.000 kr. Rófu- og gulrótarsáningarvél, verð 700.000 kr. Grimme 7530 kartöfluupptökuvél, verð 3.500.000 kr. Kartöflusáningarvél Howard, verð 400.000 kr. Tínslu- og færribönd sýló, verð 150.000 kr. Vikt 0-185 kg. Verð: 150.000 kr. New Holland 7740 - ámoksturstæki, verð 1.700.000 kr. 40 feta kæligámur, verð 550.000 kr. Öll verð án vsk. Nánari uppl. í s. 899-9801.

Til sölu Zetor 7011 árg. 1982. Sennilega með bilaða loftpressu. Upplýsingar í síma 860-4100. Er í Skagafirði.

Til sölu 2 stk. notaðar gjafagrindur frá Límtré Vírnet, heilgafi og heilopnun. Uppl. gefur Óli í s. 895-1367.

Til sölu. Zetor 5011 í nothæfu standi en mætti klappa honum aðeins. IH 484 nýppgerður, lítur mjög vel út. Kelfri taðgreip 150 cm, lítið notuð. PZ 186 sláttuvél, biluð. Varahlutir í ALÖ ámoksturstæki. Staðsett í Ölfusi. Uppl. í síma 696-4345.

Metos tveir veltisúpupottar sambyggðir, 40 l og 65 l festast í gólf, 100.000 kr. Blástursofn, 6 skúffur á stálskúffuborði 130.000 kr. Hóbart farsvél 10 l, 150.000 kr. Kælivél og búnt toppgræja, kr. 130.000. Kojur úr hvítu járn, kr. 10.000. Hitaborð kr. 10.000. Stólar kr. 1.000 stykkið. Uppl. Óli Reyn s. 898-6130.

Til sölu Paragon keramik/gler brennsluofn. Tölvustýrður með ramp/cone brennslu. Nýyfirfarinn af rafvirkja. Verð kr. 400.000. Uppl. í síma 861-1794.

Fella 540 fjölfætla, fjögurra stjörnu. Árg. 2006. Verð 370.000 kr. +vsk. Einnig Krone 550 fjölfætla, 4 stjörnu. Árg. 1995. Verð 180.000 kr. +vsk. S. 896-7930.

Utanborðsmótör Suzuki, 6 hestöfl. Mjög góður, nýyfirfarinn af fagmanni. Verðhugmynd 125.000 kr. S. 898-3704.

Sumarhúsaloðir í landi Þórisstaða í Grímsnesi. Þrjár lóðir í grónu hverfi, rafmagn og heitt og kalt vatn við lóðarmörk. Stærðir 9.500 fm, 9.400 fm og 8.000 fm. Verð kr. 2.500.000 pr. lóð. Uppl. í síma 864-4642.

Bændablaðið
Smáauglýsingar.
5630300

www.bbl.is

TIL SÖLU

VOLVO FH540

Árgerð: 2012 **Keyrður:** 494.000 km
Ný dekk á drifi og góð dekk að framan, 6X2, 540 hestöfl, ný Glass Coataður, mjög snyrtilegur bill
Verð: 5.000.000 + vsk

VOLVO FL280

Árgerð: 2014 **Keyrður:** 304.500 km
Lyfta, vörukassi með olíumiðstöð, góð nelgd dekk
Verð: 3.500.000 + vsk

KOMATSU PC35MR-5

Árgerð: 2019 **Notaður:** 33 tíma
Rototilt með klemmu S-40, 3 Skóflur, vinnuþyngd ca 3.8 tonn, Komtrax 3G kerfi
Verð: 7.600.000 + vsk

SCANIA R420

Árgerð: 2004 **Keyrður:** 272.000 km
420 hestöfl
Verð: 1.900.000 + vsk

SCANIA R730

Árgerð: 2011 **Keyrður:** 758.000 km
730 hestöfl, 6x4, loftpúðar hringinn
Verð: 4.900.000 + vsk

CAT TH336C

Árgerð: 2014 **Notaður:** 4209 tíma
Ný dekk, mikið yfirfarinn lyftari
Verð: 6.800.000 + vsk

CAT 321DL

Árgerð: 2012 **Notaður:** 5.850 tíma
Hraðtengi, 1 skófla, vinnuþyngd ca 26.8 tonn
Verð: 11.500.000 + vsk

KLETTUR

FJÁRHAGSLEGT ÚRRÆÐI Í KJÖLFAR COVID 19

Aðstoðum fyrirtæki við fjárhaglega endurskipulagningu, greiðsluskjól og nauðasamninga samkvæmt nýjum lögum um úrræði í kjölfar COVID 19.

Upplýsingar í síma 780-2728.
Eco&LawConsult ehf.

Alternatorinn eða startarinn bilaður?

Viðgerðir og sala á alternatorum og startörum í flestar gerðir bíla, báta og vinnuvéla.

Hjólástillingar, úrval af ljósum á kerrur og eftirvagna, kerrutenglar, kaplar, perur og tengi.

Sendum um allt land.

www.pgs.is
pgs@pgs.is
s 586 1260
Viðarhöfði 1, 110 Reykjavík

PG Startþjónustan
Alternatorar & Startarar

Bændablaðið

á **bbl.is** og líka á **Facebook**

Kurlararnir komnir

Ánsi öflug verkfæri með 15 hp bensínmótor, blæs kröftuglega frá sér.

Tekur allt að 100 mm. Áuka hnífasett fáanlegt.

Verð á samsettu tæki
kr 259.000.- með vsk.

Vír og lykkjur ehf. S. 772-3200

Óska eftir

Óska eftir gömlum Land Rover til kaups. Ástand skiptir ekki öllu máli, má vera ógangfær. Haukur, s. 822-8096 eða á netfangið kvistur73@gmail.com

Óska eftir snjósleða í skiptum fyrir varmaðælu(r). Helst Polaris RMK eða svipaðan sleða. Get útvegað bæði loft í loft eða loft í vatn dælur. Sjá lofttaekni.is - upplýsingar í síma 897-5012.

Óska eftir Deutz Fahr kh2.52 snúningssvél. Má vera í ólagi svo framfarlega að öxull í vinstri armi sé heill. Þarf helst að vera á Norðausturlandi. Upplýsingar í s. 899-4626.

Atvinna

Óska eftir að ráða starfsmann á kúabú á Vesturlandi, þarf helst að geta hafið störf 1. ágúst. Húsnæði í boði á staðnum, reynsla af bústörfum æskileg. Uppl. í s. 893-7616 eða kr@vesturland.is - Kristinn.

Aðstoð óskast við rekstur á kúabúi á Vesturlandi frá 1. sept nk. Má gjarnan vera par. Reynsla af kúabúskap æskileg. Upplýsingar gefur Kristján í síma 894-9567.

Dýrahald

Gefins hreinræktaðir Border Collie hvolpar. Tilbúinir til afhendingar um miðjan ágúst. Nánari upplýsingar í síma 676-6677.

Húsnæði

Til leigu 4ra herbergja íbúð á góðum stað í Reykjavík. 4ra herbergja íbúð til leigu að Furugerði í Reykjavík frá 1. ágúst. Stærð er 97 fm á annarri hæð, suðursvalir, 3 svefnherbergi, stofa. Þvottaaðstaða í íbúð, geymsla í kjallara. Leiga 245.000 kr. á mánuði, öll gjöld innifalin nema rafmagn. Björt og falleg íbúð. Upplýsingar gegnum thorbjorns@simnet.is

Til leigu 3 herbergja íbúð í Grafarholti ca 90 fm með húsgögnum. Leigist frá 1. sept. til 1. apríl eða 1. maí. Uppl. í gegnum netfangið sis6@internet.is

Jarðir

Landspilda (sjálfstæð eign) eða jörð óskast til kaups. Flest athugað. Hugsanleg skipti á íbúð í 101 Rvk. móti jörð með einhverjum húsakosti. Uppl. í s. 651-6527 eða 651-0118.

Til sölu 1,3 ha í Reykjalandi, Mosfellsbæ kr. 15,9 millj. og 8 ha við Meðalfellsvatn Sandslundur kr. 14 millj. (sjá mbl.is). Uppl. í s. 848-3377.

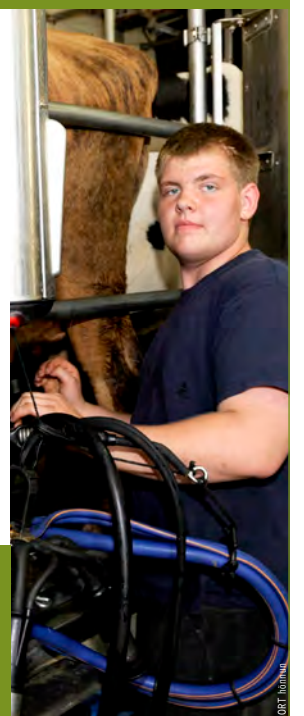
ER KROPPURINN Í LAGI?

Mörg búverk krefjast þess að bóndinn sé í líkamlega góðu formi. Hann verður að búa yfir styrk, lipurð og þoli til að mæta ólíkum verkefnum dagsins. Þess vegna er mikilvægt að halda sér í formi, gera reglulega æfingar og leggja áherslu á að styrkja alla vöðva líkamans.

Kynntu þér leiðbeiningaefni um öryggi og vinnuvernd í landbúnaði á **bondi.is**

ER ÞITT BÚ
ÖRUGGUR
OG GÓÐUR
VINNUSTAÐUR?

MARÁS

TOHATSU
UTANBORDSMÓTORAR

JAPÖNSK GÆÐI!

Léttir Fyrirferðalitlir Hljóðlátir

Kraftmiklir Sparneytnir 3,5-250 hö

Miðhraun 13 - 210 Garðabær
Sími: 555 6444 - www.maras.is

Þjónusta

Tek að mér viðgerðir á flestum tegundum sjálfskiptinga. Hafið samband í s. 663-9589 til að fá uppl. og tilboð. HP transmission, Akureyri. Netfang: einar.g9@gmail.com, Einar G.

Tek að mér almenna girðingarvinnu og viðhald á girðingum. Hreinn s. 866-9588, Sveitadurgur ehf.

Er með óslegin tún á Snæfellsnesi. Óskað er eftir aðila til að slá túnin og hirða heyið. Upp. í s. 846-4811.

HEIMAVÍK EHF
Sími: 555-6090 og 892-8655

Silunganet

Flot og sökknet
Breytt felling - meiri veiði
Sjóbleikjunet
Bleikjugildirur

Sími 892-8655

Reynsla - Þekking - Gæði
www.heimavik.is

Ef einhver er í Kristi er hann orðinn nýr maður, hið liðna varð að engu, nýtt er orðið til

Síðari Korintubréf 5:17 biblían.is

www.bbl.is

FERÐAÞJÓNUSTA

Árnanes (Höfn 6km)

Vönduð gisting í fallegu umhverfi, fjölbreytt afþreying. Leiðið tilboða.

www.arnanes.is / arnanes@arnanes.is / S. 478-1550 & 896-6412

Tjaldsvæðið Systragil við Vaglaskóg

Í skjóli trjáa við lindina hjalandi.

Frábær aðstaða, nægt rafmagn, gönguleiðir, golf, stutt til Akureyrar, á Húsavík og í Mývatnsveit.

www.systragil.is sími 860-2213

Camping 66.12° north

Mánárbakka Tjörnesi

Tjaldsvæði 24 km norðan við Húsavík

S: 8980424 og 8662424
facebook.com/camping6612

Ef þú átt leið um Tjörnesið skaltu endilega líta við í Minjasafninu á Mánárbakka!

Opið alla daga í sumari milli 10 og 18.
S: 8642057 og 8980424
Þjóðvegur 85. 24 km norðan við Húsavík.

Hvað er í boði fyrir ferðamenn?

Þetta auglýsingapláss í Bændablaðinu beinir sjónum að fjölbreyttri ferðaþjónustu innanlands.

Býður þú upp á gistingu, mat eða afþreyingu?

Komdu þinni þjónustu á framfæri á auðveldan og hagkvæman hátt í Bændablaðinu.

Bændablaðið
Sími 563-0303 - gudrunhulda@bondi.is

Heilræði fyrir unga sem aldna: Lögbblindur gefur út sjónprófsbók

Sjónprófsbókin inniheldur 49 hugleiðingar og heilræði sem sett eru upp í gamla sjónprófinu sem allir krakkar og fullorðnir þekkja svo vel. Með því að takast á við hvert og eitt sjónpróf eykur þú færni þína að raða saman hugsun og skilningi við lestur.

Heilræði og þrautir

Sumir sjá bókina sem safn sjónprófa, aðrir líta á hana sem þrautabók, í augum annarra er hún heilræðabók. Það er þraut að lesa úr prófunum og gaman að spreyta sig á þeim. Þetta er að auki skemmtileg leið til að staldra við stafina og hlusta á skilaboðin sem þeir standa fyrir. Skemmtun fyrir fólk á aldrinum sex til hundrað og sex ára.

Höfundur bókarinnar er Svavar Guðmundsson sem sjálfur er lögbblindur. Lögbblindar er skilgreind við sjón sem er minni en 10%.

Bókin fæst í verslunum Pennans/ Eymundsson, Bókakaffinu, Nettó og völdum Kram- og Kjörbúðum. /VH

Sjónprófsbókin er safn heilræða og sjónþrauta.

Bílskúrs- og iðnaðarhurðir

- Stuttur afhendingartími
- Hágæða íslensk framleiðsla
- Val um fjölda lita í RAL-litakerfinu
- Vindstyrktar hurðir

Smíðað eftir máli

- Iðnaðarhurðir
- Iðnaðarhurðir með gönguhurð
- Bílskúrshurðir
- Hurðir í trékarma
- Tvískiptar hurðir

Fyrsta flokks þjónusta og ráðgjöf

Tunguháls 10, 110 Reykjavík, sími 567 3440, vagnar@vagnar.is, vagnar.is

Erum með varahluti og þjónustu fyrir allar JCB vélar

S: 527 2600

BÍLARAFMAGN

OKKAR ÆR OG KÝR
— STARTARAR OG ALTERNATORAR —

Einnig á lager: Hjómflutningstæki frá Alpine. Varahlutir í startara. Rafgeymar. Aðalljósaperur. LED perur. Hátalarar. Tengi fyrir togspl. Hleðslutæki. Útvarpsloftnet. Rafhlöður. Fjarlæsingar. Fjarstart í bíla. Radarvara. Startkaplar. Áriðlar 12V og 24V / 240V. Hljóðnemar fyrir rútur, voltmælur, ampermælur, spennufellur 24V / 12V, truflanabéttar, loftnetsframleningar. Kerutenglar. Breytar fyrir 13P kerutengla. Öryggi. Sjálfvirk öryggi í bíla. Gleröryggi 20 og 32mm. Postulinsöryggi. Öryggjahlöður. Stór dryggi uppí 250A. Stærðmál - fyrir Landrover - Snúusett fyrir bassakúlar. Bassakúlar. Oxúlhosur. Spennustíllar. Dóur. Rafgeymaskóir. Jæfðamband. Dóðubryr. Reimskúfur fyrir alternators. Væðingseinsur. Stærðmál. Lögur í alternators. Kól í alternators. Væðingseinsur uppí 500V. Ög málsgl. flösur.

Glerárgata 34b við Hvannavelli • S 461 1092 • asco.is

BÍLARAFMAGN

Bókamarkaðurinn á Snæfellsnesi er opinn föstudaga til sunnudags frá kl. 12 til 18.

Markaðurinn er staðsettur á Borgarbraut 2, Grundarfirði

Nýjar bækur - gamlar bækur - allskonar bækur

Eigum tinda og hnífa í margar gerðir heyvinnutækja.

480 0400 // jotunn.is // jotunn@jotunn.is

Lely Center Ísland

EURO - TRIMA - ALÖ

Ásuðufestingar

Reykjavík: Krókháls 5F - Sími 414 0000 - www.lci.is
Akureyri: Óðinsnes 2 - Sími 464 8600

RÉTTUR

- Bílaréttingar
- Sprautun
- Tjónaviðgerðir

Hamarshöfði 10 - S. 587-6350

Gúmmíbelti - Fyrir smágröfur

f Vertu vinur okkar á Facebook

Sími: 517-8240 - Súðarvogur 20 - www.eyjalind.is

VIÐ LEGGJUM GRUNN AÐ GÆÐUM

Í öllum þeim fjölbreyttu störfum sem tengjast íslenskum landbúnaði, hvort sem það er að yrkja landið, fóðra dýr, girða af land eða framleiða matvæli

- þá er Bústólpi aldrei langt undan.

Bústólpi

FÓÐUR OG ÁBURÐUR

Bústólpi ehf - fóður og áburður - Oddeyrartanga - 600 Akureyri - bustolpi@bustolpi.is - Sími 460 3350 - www.bustolpi.is

